

INLEIDING

Denken is een heel belangrijk iets voor de mens al is het alleen maar, omdat gedachten tolvrij zijn zolang ze niet worden uitgesproken en er geen telepaat in de buurt is. Denken is het proces waardoor wij ons een orde scheppen in de chaos van gegevens die ons bereiken. Het zal duidelijk zijn dat je dat denken niet alleen op bewust niveau bezit. Je hebt wel degelijk ook een onderbewustzijn. Er zijn invloeden vanuit het bovenbewustzijn. Daarnaast zijn er ook allerlei geestelijke impulsen.

Nu is het heel erg moeilijk om juist dat niet waakbewuste denken helemaal te ordenen. Dat kun je eenvoudig niet. Het enige werktuig waarover je beschikt is het hersendenken, al het andere blijft onbeheerst. Als wij zien hoe sommige vrouwen reageren, dan blijkt dat ze in plaats van normaal te denken met een soort hink-stap-sprong door de feiten gaan, om dan tot een conclusie te komen die toch juist blijkt te zijn. Men noemt dit vrouwelijke logica. U moet dan wel begrijpen wat er is gebeurd, vooral omdat de vrouwen zelf dat niet zo goed begrijpen. Zij denken misschien dat ze logisch redeneren, maar in feite redeneren ze emotioneel.

Nu is emotioneel redeneren soms goed om snel tot een bepaald oordeel of tot een beslissing te komen. Maar als je die eenmaal hebt bereikt, moet je proberen logisch de weg terug te vinden, want logica is heel erg belangrijk. Zeker, logica is geen absolute waarde. Het is een menselijke waarde. God is niet logisch. De wereld van de geest is ook niet logisch, tenminste volgens de menselijke norm. Maar wanneer wij bezig zijn op aarde, dan moeten wij weten waarmee wij bezig zijn. Om dat te kunnen weten, moeten wij het voor onszelf formuleren. Dit formuleren impliceert het denkproces.

In deze cursus zullen wij ons zeker niet alleen bezighouden met het hersendenken. Wij zullen proberen om alle aspecten die daarbij optreden vanaf de processen bij de verschillende vormen van meditatie tot inspiratie en alle andere vormen toe mede erbij te betrekken. Maar ons eerste doel is tóch leren denken.

U zult zeggen; ik denk toch al. Ja, u denkt inderdaad. Maar denkt u in redelijke samenhang? Denkt u logisch? Bent u bewust of onbewust te sterk eenzijdig? Al die punten vervreemden u van een werkelijkheid waarmee u te leven heeft. En juist om dat te voorkomen moeten we leren wat het denkproces is. Daarmee komt ons eerste onderwerp aan de orde.

LES 1 - REDELIJK DENKEN

Redelijk denken wil zeggen, gebruik maken van de rede. Rede zou men misschien kunnen aanvullen tot redeneringsvermogen. Het is het vermogen om de feiten te rangschikken en op grond van een aantal misschien niet volledige gegevens te komen tot een conclusie die bijna dwingend voortvloeit uit hetgeen men heeft geconstateerd.

Nu zijn er natuurlijk grote gebieden waarin we niet redelijk kunnen denken. De moeilijkheid voor ons is dan altijd weer dat wij, als we daarmee te maken krijgen, vaak een redelijke benadering afwijzen.

Voorbeeld.

Er is een God. Onaantastbaar. Daar mag niemand over praten, dat is zo. Een foute redenering. Iemand die denkt, zegt niet alleen, er is een God, maar hij vraagt zich ook af, waarom zeg ik dat? Waarom neem ik dat aan? Met andere woorden, hij geeft zich rekenschap van datgene wat hij onder die Gód verstaat, de redenen waarom hij aan die God gelooft en welke bewijzen hij heeft die zijn geloof aannemelijk maken. Hij zal daarbij niet uitgaan van; het staat geschreven. Hij zal steeds uitgaan van zijn persoonlijke ervaring en kennis, daarnaast van de

kennis van anderen voor zover die in zeer algemene vorm bestaat. Dan kunnen we dus over dat "er is een God" ongeveer als volgt gaan denken. Ik zeg dat er een God is, omdat ik geloof in een God. Waarom geloof ik in een God? Omdat zonder een dergelijke kracht voor mijn besef mijn bestaan te zinloos wordt. Waarom vind ik het zinloos? Omdat ik het gevoel heb dat mijn betekenis niet alleen maar in een mensenleven is te meten.

Waarom zeg ik dat er een God is? Zolang er mensen op aarde zijn geweest hebben zij daarin geloofd. Ofwel het geloof aan een God is ingeschapen in de menselijke psychologie, dan wel het is een feit dat op den duur niet helemaal bewijsbaar meer is.

Waarom geloof ik in een God? Het is mij zo geleerd. Maar die ene God kan wel een verzamelbegrip zijn voor vele Goden. Ik weet het niet. God is voor mij niet datgene wat ik ken, maar een voorstelling die ik hanteer. Dit betekent dat ik die voorstelling voor mijzelf kan hanteren en eventueel aan een ander duidelijk kan maken waarom ik haar hanteer, maar ze betekent nooit dat ik een ander die voorstelling zonder meer als waarheid kan vóórleggen. Dit is gewoon een methode van redelijkheid, van redelijk denken.

U zult in uw leren steeds weer geconfronteerd worden met plotselinge conclusies en beslissingen waarvan u eigenlijk niet helemaal weet hoe u eraan komt. Bijvoorbeeld. Wat is dat een sympathiek mens. U kent de persoon helemaal niet. Het is de eerste keer dat u de persoon ontmoet. U weet er verder niets van. Dan is het niet voldoende te zeggen. Dat is een sympathieke kerel. U moet zich ook afvragen, waarom vind ik hem sympathiek? En dan krijgen we de eigenaardigste reacties.

Hij heeft zo een prettige stem. Ik vind dat hij zo een mooi gezicht heeft. Wat heeft hij een atletische figuur, of wat is zij welgevormd. Met andere woorden, mijn sympathie wordt mede biologisch veroorzaakt. Dan heb ik dus met mijn sympathie niet gezegd dat die mens zonder meer goed is. Dat is belangrijk. Want als ik weet dat die mens door mijn aanvaarding niet zonder meer betrouwbaar en goed is, dan zal ik rekening kunnen houden met alle afwijkingen van het ideaal dat ik mij onwillekeurig heb gevormd. Ik ben niet meer alleen overgeleverd aan mijn eerste impulsen en impressies die voor een groot gedeelte instinctief zijn. Maar ik ben ook in staat te zien in hoeverre dit redelijk onjuist is. Daardoor zal ik een reserve behouden waardoor het mij mogelijk is om nieuwe gegevens te verwerven en die gegevens ook objectief te verwerken.

Nu zijn er denkprocessen die ons heel ver van de werkelijkheid kunnen afvoeren. Een filosoof zegt bijvoorbeeld; wij weten dat het atoom eigenlijk een klein zonnestelsel is. Wij weten dat het aantal atomen dat alleen al in een stukje materie voorkomt bijna ontelbaar is. Dan zijn er dus heel veel zonnestelsels en is een stukje materie vergelijkbaar met een melkwegstelsel.

Maar als het vergelijkbaar is met een melkwegstelsel, wie zegt mij dan dat op een elektron geen beschaving woont zóals hier op onze planeet? En als dat het geval is, dan is de mens, die ingrijpt en misschien een stukje weghaalt uit een brokje materie of een stukje materie in het vuur gooit een soort God die willekeurige beslissingen neemt. Een leuke redenering.

Maar als ik dat doe, dan vergeet ik één ding. Ik weet niet of het werkelijke zonnestelsels zijn en of die vergelijkbaarheid bestaat. Ik houd geen rekening met atomaire en moleculaire samenhangen. Ik houd geen rekening met de structuur van materie die aanmerkelijk verschilt van die van ruimte, vooral omdat materie een meer consistente dichtheid heeft. Met andere woorden, die redenering is bijna fout.

Soms redeneert men ook met een logica die paradoxaal wordt. U kent allemaal het bekende verhaal van de hardloper en de schildpad. De schildpad krijgt 5 minuten voorsprong. In de eerste minuut haalt de renner hem in en heeft de helft van de afstand die de schildpad heeft afgelegd eveneens volbracht, en zo verder. Wie komt er nu het eerst aan? Dat is altijd de schildpad.

Waarom is deze logica niet juist? Omdat beide zich bewegen met een snelheid die hun persoonlijke constante is en hun snelheid dus niet als een relatieve waarde kan worden

uitgedrukt, tenzij vanuit deze persoonlijke snelheid, maar nimmer vanaf de afgelegde weg. Maar dan moet je ook op andere gebieden heel erg nuchter en logisch zijn. Zeker, er bestaan sferen. Ja, ik kan dat gemakkelijk zeggen, want ik leef daarin. Maar is het voor u zo zeker dit ze er zijn? Wat voor bewijs heeft u voor hetgeen u denkt ten aanzien van deze? Wat zijn uw persoonlijke bewijzen voor de krachten en de werkingen van de geesten die optreden? Het is niet voldoende om het te constateren. Het is niet voldoende om te zeggen, ik geloof. Want daarmee werpen wij de redelijkheid van ons af, maar ook de feitelijke situatie waarin wij verkeren.

Nu blijkt dat dit geloof in sommige gevallen invloed heeft op onze situatie, inderdaad. Maar daar moet er dan ook weer een reden voor zijn. Juist als ik al datgene wat voor mij constateerbaar is steeds weer formuleer, steeds weer probeer elk verschijnsel dat schijnbaar spontaan ontstaat te herleiden tot een redelijk proces, kom ik tot een beperkt aantal gegevens die mijn wereld en werkelijkheid uitmaken. Daarbuiten blijven er vele vaagheden bestaan. Maar die vaagheden, en dat is juist het interessante daarbij, hebben niet meer te maken met het redelijke proces. Ze zijn als het ware het milieu waarin ons redelijk proces zich afspeelt. Dit te begrijpen betekent het geloof zijn juiste plaats geven.

Als u tegen iemand zegt, u bent een waar christen (dat wordt wel eens gezegd als een compliment) wat zegt u dan feitelijk? Dan zegt u, u heeft uw naasten lief gelijk uzelf. U heeft God lief boven alle dingen. U offert uzelf op voor de mensheid. Maar als u dat allemaal opsomt en u kijkt nog een keer, misschien dat u dan die uitspraak toch een tikje wilt variëren. Want dit is juist het belangrijke.

Redelijk denken betekent uitgaan van de feiten. Het betekent ook dat als anderen mij voorlichten over feiten, ik, zeker als het voor mij belangrijk is, eerst moet nagaan of dat allemaal wel klopt.

Het is u misschien niet bekend, maar een lange tijd heeft men met heel grove fouten gewerkt, onder andere op natuurkundig gebied, alleen omdat er in een boek van een bekend geleerde een aantal drukfouten stond. Er was namelijk een decimaalteken verkeerd geplaatst. Het resultaat was, dat allerlei berekeningen helemaal fout gingen. Iedereen zei, die berekeningen lopen fout dus is dit onmogelijk. Totdat er iemand kwam die zei, heeft die man wel gelijk gehad? Hij ging het toen nakijken en zei, ik moet de komma twee plaatsen naar voren zetten en dan heb ik de juiste constante. Toen bleek dat er dan veel wél mogelijk was. Met andere woorden, de deskundige is ook niet iemand die alles weet. Als een deskundige over het algemeen gelijk heeft en het komt er niet op aan, nu ja, geef hem dan maar gelijk. Je hoeft er niet over te vechten. Maar als je zelf met de gegevens van een deskundige moet werken, dan moet je toch eerst even controleren wat die gegevens in feite zijn en of ze wel zo juist zijn als je te kennen werd gegeven. Redelijk denken is controleren.

Een ander punt waarmee wij heel vaak worden geconfronteerd is onze neiging tot uitleggen.

De droomuitleg bijvoorbeeld. Een heerlijk iets. Iemand zegt, ik heb gedroomd van een bezemsteel. Dan komt de eerste deskundige die zegt, aha, onbevredigde seksualiteit. De tweede zegt, behoefte om los te komen van de wereld. De derde, ik heb het gevoel dat deze droom, gezien de psychologische achtergronden en de geestelijke mogelijkheden, een voorbereiding betekent voor een nieuwe ontdekking en een nieuwe ervaring. Alle drie de verklaringen zijn trouwens gelicht uit de praktijk, dus niet dat ik ze even als voorbeeld geef.

Wat is nu de werkelijkheid? U heeft zitten denken, ik moet toch eindelijk eens het tuintpad aanvegen. Als u nu aan dergelijke simpele gegevens voorbijgaat, dan komt u in de een of andere illusiewereld terecht. Misschien denkt u wel, o, wat ben ik seksueel onbevredigd. U heeft er tot nu toe geen last van gehad en nu overkomt het u ineens. Of u denkt plotseling, tjonge, tjonge, wat voel ik mij toch gebonden, ik moet de vleugels eens uitslaan, als ik al geen bezem heb om erop uit te vliegen. Misschien zit u wel te wachten op de grote verlichting die zal komen en u vergeet dat er niet eens een stopcontact in de buurt is. Realiseer u eerst, ook bij een droomuitleg, wat is de mogelijke aanleiding?

Uittredingsdromen, best. Maar een uittredingsdroom is nooit een reële droom, dat weten we ook. Wij nemen gegevens op, goed. Die gegevens kunnen waar zijn, maar ze behoren tot onze gevoelswereld, ze zijn redelijk niet als juist te bewijzen. Dat wil zeggen, dat wij wel met onze gevoelens rekening kunnen houden, dat we een beroep kunnen doen op de krachten die we misschien in die gevoelens hebben ervaren, maar dat wij niet in staat zijn de beleving en de krachten daaruit zonder meer als redelijk element te gebruiken. Zelfs als we de kracht kunnen uiten die wij menen te hebben ontvangen, dan nog bewijzen we alleen dat de kracht er is, niet dat het droombeeld juist is.

U zult zeggen, wat blijft er dan van de wereld over, als men zo begint? Misschien niet veel, dat ben ik direct met u eens. Als je niet eerst redelijk kunt denken hoe wil je dan een weg vinden in de hele warwinkel van esoterisch denken, van magisch denken, van mystiek, van occulte werkelijkheden. Je moet toch ergens een plaats hebben van waaruit je begint.

Die plaats moet eerst helder, zuiver zijn. U kunt een ladder opklimmen zo hoog u wilt en zo ver die ladder reikt, maar als ze niet op vaste grond staat, dan garandeer ik u dat de kans om wat te breken tien tegen één is. Dat weet zelfs elke glazenwasser, denkt er niet eens over na, hij weet het gewoon.

Maar als u zich bezighoudt met allerlei speculatieve denkbeelden, met geloof, met innerlijke beleving, veranderde waarden, veranderde normen misschien, hoe wilt u dan zonder ongelukken iets bereiken, als u niet eerst een redelijk stuk heeft waaruit u uw leven kunt benaderen?

Zeker, dit is erg bitter voor degenen die wegwieken op de hoge wolken van lichtende geest naar onbekende werelden en sferen waar ze gekroond en ingewijd worden om dan terug te keren met de innerlijke zekerheid dat zij beter zijn dan een ander. Het is vervelend, maar je hebt niet te maken met wat er is gebeurd of het echt is of niet, je hebt te maken met de wereld waarin je leeft. Dat wil zeggen, dat je denkproces moet zijn toegespitst in de eerste plaats op de feitelijkheden, de mogelijkheden van de wereld waarin je leeft en dan pas kun je verder gaan.

Men heeft wel eens gezegd dat de menselijke rede vaak vervreemdend werkt. Dat is waar. Als je redelijk denkt, dan moet je je gevoelens tot op zekere hoogte kunnen uitschakelen. Je moet eerst je redelijke conclusie hebben bereikt en dan pas kun je je gevoelens bezien. Maar aan de andere kant, als we zien wat de emoties met de mensen doen, dan is het een dwaze wereld.

Vandaag is er een goed man vermoord (Sadat). Maar waarom? Niet om redelijke, maar in feite om emotionele beweegredenen. Denkbeelden van, wij zijn even goed als hij. Bewijs dat eerst maar eens. Denkbeelden van, wij weten hoe het moet en hij weet het niet. Hoe komen ze aan die veronderstelling? En ongetwijfeld op de achtergrond kretten van; de waarheid van ons geloof wordt hier bedreigd. Hoe kun je de waarheid van een geloof bedreigen, als het op werkelijkheid berust?

Ik vind het altijd zelig, als de mensen zo druk bezig zijn om God te beschermen. Misbruik de Naam niet ijdel. Maar degenen die u dat toeroepen zijn van enige ijdelheid niet vrij, want zij menen kennelijk dat ze weten waar God op reageert. Iemand die reëel is, weet dat geen enkele mens tot nu toe daarachter is gekomen.

O, er zijn verhalen genoeg over het ingrijpen van God en van Goden in het verleden. Maar kijk eens naar deze dagen. Waar is God? Waar is de hand Gods? Waar is het goddelijk ingrijpen? Het is nergens te vinden volgens menselijke normen. Je kunt alleen zeggen; God houdt zich met ons bezig, als je voortdurend roept, De Here weet wat Hij doet en wij weten het niet. Maar als wij het niet weten, waarom leven we dan hier? Laat de Heer de zaak opknappen. Het is volkomen a-logisch, als je redeneert vanuit een vaststelling die niet bewijsbaar is, als je redeneert uit een emotie die niet op feiten is gebaseerd.

Nu zeg ik niet dat u gevoelloos moet zijn. Begrijp mij wel. Ik zeg ook niet dat u uw geloof terzijde moet zetten. Daar is geen enkele reden voor. Maar ik zeg u wel dat u redelijk moet kunnen denken, dat uw logische en redelijke processen altijd de basis moeten vormen voor

alles wat u geestelijk of anderszins probeert te bereiken. En dat impliceert zelfdiscipline. Zo goed als meditatie discipline eist, eist denken discipline.

Denken is geen chaotisch gebeuren. Juist omdat u meestal gewend bent om toch wel chaotisch te reageren, moet u zich aanwennen om als u iets zegt, als u met een conclusie begint, u onmiddellijk af te vragen, waarom trek ik deze conclusie?

Als u met een bepaalde stemming de wereld intrekt, best. Ik heb daar geen bezwaar tegen. Maar op het ogenblik, dat die stemming te zeer uw reacties en gedachten gaat beïnvloeden, is het misschien toch weel goed om u even af te vragen, wat is er met mij aan de hand? Ben ik in mijn benadering van het leven nu niet te eenzijdig?

Laten wij proberen om dat allemaal eens op een rijtje te zetten.

Denken impliceert het erkennen van een feit en, uitgaande van dit feit, de verdere reeks feiten, voor ons kenbaar als oorzaak en gevolg, volgen tot aan het heden.

Denken betekent, u eerst de werkelijkheid realiseren, de toestand waarin u verkeert, de mogelijkheden waarover u beschikt en pas daarna ingaan op datgene wat u veronderstelt, wat u droomt of wat U waar wilt hebben.

Onthoud dat elke redenering die, beginnend met een feit, zich verder alleen op veronderstellingen steunt, de neiging heeft om zich van de werkelijkheid, ook van uw persoonlijke en zelfs van de goddelijke werkelijkheid eventueel, te verwijderen.

Wij hebben niet het recht lange gedachtenketens op te bouwen op grond van veronderstellingen zonder deze in de praktijk voortdurend te toetsen tot zij bewezen feiten zijn. Eerst vanuit het bewezen feit kunnen wij dan verder gaan.

Dan zijn er een aantal denkgeregels die misschien niet zo algemeen aanvaard zullen worden, maar wij moeten er toch rekening mee houden.

Als iets niet te verklaren is, neem ik de eenvoudigste mogelijkheid tot verklaring aan als werkhypothese. Ik zal nooit een feit, dat voor mij bestaat zonder meer als onverklaarbaar ingrijpen of iets dergelijks beschouwen. Ik zal altijd proberen erachter te komen wat er aan de hand is. Je kunt niet een voortdurend herhaalde gelijkheid van resultaten bij handelingen of gedachten veronderstellen. Ik weet, dat de wetenschap daarop is gebaseerd. Maar dat komt, omdat de wetenschap wat dit betreft met grove lijnen werkt omdat ze de neiging heeft om feiten uit te schakelen die niet binnen deze voor haar bestaande reeks bewijzen passen.

Wij mogen die fout niet maken. Het gaat niet om de voortdurende herhaling van een invloed, omdat het niet gaat om een bewijs voor de kwaliteit van die invloed. Voor ons gaat het om het bestaan van die invloed op dit ogenblik en een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van tenminste de omstandigheden waaronder ze optreden. Pas dan ontstaat er voor ons herkenbaarheid.

Een punt dat bij sommigen misschien wat vreemd overkomt is het volgende.

Denken is gebaseerd op herinnering. Dat wil zeggen, uw denken is een voortdurend groeperen en hergroeperen van gegevens die in de hersenen zijn vastgelegd. Vernieuwde signalen en totaal nieuwe ervaringen ontstaan niet spontaan. Zij ontstaan als een combinatie van een aantal reeds aanwezige herinneringen of ervaringselementen. Op grond daarvan kan er dan een nieuw beeld ontstaan, dat verbonden met emotie weer een eigen specifieke betekenis krijgt. Dat houdt in, dat wij bij ons denken altijd mede gebonden zijn aan datgene wat wij zelf zijn en de inhoud die wij zelf bezitten. Als u werkelijk redelijk wilt denken, moet u ook begrijpen dat u beperkt bent. Een voorbeeld. U kunt uitstekend koken, u bent misschien een uitstekende huisvrouw, maar u heeft absoluut geen aanleg voor mathematica. Dat komt veel voor. Probeer dan niet een mathematische bewijsvoering te volgen, want als u dat doet, verwacht u het eigenlijk met uw kookkunst. U denkt dat een snufje van dit en een snufje van dat tezamen een goed resultaat geeft en juist in de mathematica is dat niet mogelijk. Maar

eenvoudig dat deze bewijsvoering voor u, met de kennis waarover u nu beschikt en de ervaring die u nu heeft, niet benaderbaar is. Het is een taal die u niet spreekt. Probeer dan een andere taal te vinden. Dan is het verstandiger om de waarde Pi niet te vergelijken met oneindig en bovendien nog een som uit te rekenen.

We kunnen dan gewoon zeggen, als we de feiten bij elkaar zetten, dan vormen ze toch een ander product, zo goed als lomboks die we met enige toevoeging van boemboes (kruiden) toch een heerlijke sambal wordt. Dit is redeneren. Dat wil zeggen redelijk gebruikmaken van herinneringselementen.

U heeft uw eigen kwaliteiten. U moet niet zo knap zijn als een ander. Een ander kent misschien veel meer feiten en gebruikt veel meer vreemde woorden dan u ooit heeft geleerd. Trek u daar niets van aan. Maar als u iets niet begrijpt, sta er op dat het zo wordt geformuleerd totdat u het wel begrijpt. Zeker als het iets is dat voor u belangrijk is. Als u steeds vraagt naar de vertaling, dan zult u in het begin op moeilijkheden stuiten, maar op den duur geschiedt het volgende. In de eerste plaats krijgt u een juister antwoord en bent u dus in staat redelijk de argumenten van een ander te volgen, en eventueel uw eigen conclusies daaraan te verbinden.

In de tweede plaats verwerft u kennis van een aantal uitdrukkingen waarvan de betekenis voor u nu bekend is, zodat u op den duur gemakkelijker en met een steeds groter combinatievermogen de argumentatie van een ander kunt volgen. U moet dan nog steeds uw argumenten toetsen aan de werkelijkheid zoals u die kent.

Dat is natuurlijk een beetje pijnlijk. Je kunt wel uitroepen, wij moeten allen inleveren. En dan kijk je zo en zegt, hé, de nieuwe minister heeft net 40 mille uitgegeven voor de nieuwe inrichting van zijn kamer op onze kosten. Maar bij de ECG is dat bijna vijf keer zoveel, waar is dat voor nodig? U moet zich dan realiseren dat deze mensen die weelde zien als hun goed recht, omdat zij menen over een macht en een gezag te beschikken die u niet heeft. Maar dan gaat de redenering verder. Als ik niet betaal, kunnen zij zich hun machtssymbolen niet aanschaffen. Dientengevolge zal ik mij moeten afvragen, of het mij de moeite waard is om niet meer bij te dragen aan dergelijke excessen. Begrijpt u wat ik bedoel?

Een ander voorbeeld. De werkloosheid in Nederland neemt toe. Dat wil zeggen dat de premie voor de werkloosheidsverzekering binnenkort zeker meer dan zal verdubbelen wil men in staat zijn het huidige systeem te handhaven. Dat houdt in dat u zich moet afvragen, of u dit systeem wel wilt handhaven. Denkt u, ik kan binnenkort ook werkloos worden en ik wil zoveel mogelijk toch in mijn eigen inkomstenklasse blijven leven, dan moet u ja zeggen. Maar als u zegt, dat gevaar lijkt mij niet zo groot en het is het mij niet waard, dan moet u ook een oplossing vinden. U kunt niet alleen maar zeggen, ik wil niet meer betalen. U moet ook zeggen hoe het dan moet.

Als iemand zegt, de bijeenkomsten van de Orde vind ik heel aardig, maar de organisatie zit niet goed in elkaar (bestuursleden wees gerust, ik heb het nog nergens gehoord), dan is het niet voldoende om te zeggen, ik vind dat. U moet dan eerst de argumenten vinden, dus de feiten opsommen waarop u dat oordeel baseert en in de tweede plaats voor uzelf nagaan hoe u die feiten zou kunnen veranderen en wat u dat, als u het persoonlijk zou doen, aan inspanning enz. zal kosten. Pas als u over die gegevens beschikt, kunt u terecht zeggen, dit is wel of niet goed.

Een beetje vervelende als je er zo over nadenkt. Het is net of je niet meer gewoon kunt leven. Je moet elke keer weer denken. Elke keer vragen stellen. Elke keer maar weer proberen te preciseren. Proberen te begrijpen. Het is duidelijk dat dit proces niet in uw hele leven altijd kan worden gebruikt. Per slot van rekening, als de tram twee minuten vertraging heeft, kun je wel gaan vragen hoe dat nu toevallig komt, maar daar word je niet wijzer van. Dat wil zeggen dat wij bij het stellen van die vragen ook nog selectief moeten zijn.

Redelijk denken betekent ook dat wij voor onszelf nagaan in hoeverre het proces van je afvragen, feiten constateren, onderzoeken, conclusie trekken wel belangrijk is. En dan blijkt,

dat we over heel veel dingen praten die eigenlijk niet de moeite waard zijn. Dat we ons bezighouden met heel veel zaken die geen betekenis hebben, tenzij misschien in de zin van dat ze het ons mogelijk maken om veel te zeggen zonder veel te denken. Dan moeten we ons afvragen of dat zinvol is.

Redelijk denken voert ons tot zinvolheid niet alleen van ons bestaan, dat zou misschien nog onzeker kunnen zijn op redelijke basis, maar van al datgene wat wij doen en laten. De erkenning van onze eigen leefregels, zeker, maar ook van het feit dat ze misschien niet stroken met de leefregels van anderen. Het erkennen van ons eigen geloof. Best, maar dan ook de erkenning dat het geen zekerheid is, als we de emotionele waarde wegnemen. Zo te zoeken naar een steeds juistere definitie van datgene wat je wezenlijk met anderen gemeen hebt, voert tot een beter begrip voor anderen, een juistere gebruiken van je mogelijkheden, een grotere duidelijkheid ten aanzien van vele feiten om je heen. Het geeft je tenslotte ook de mogelijkheid om, maar nu bewust, te putten uit je geloof, uit je mystiek, uit al datgene wat je dierbaar is van ideaal en droom, want je hoeft niets achter te laten.

De enige eis van redelijk denken is, dat je eerst de redelijkheid, de feiten zoals ze zijn en de combinatie die daarbij mogelijk is, vooropstelt. Dat is misschien wel het allerbelangrijkste.

Een dokter, die niet eens weet of hij alles wat hij nodig heeft in zijn tas heeft, is eigenlijk niet de moeite waard. Maar als u een geestelijke dokter wilt zijn en u een ander wilt bekeren, dan speelt u eigenlijk een beetje voor zielendoktertje.

Het gaat er dus gewoon om de feiten en mijn emotie, beseft als mijn drijfveer binnen de feitelijkheid en de redelijke samenhangen, geven mij de mogelijkheid om optimaal te functioneren volgens de inhoud van mijn wezen.

Zonder redelijk denken kun je alleen instinctief reageren. Dan maak je misschien de wetten en de normen van je soort nog wel waar, maar wat je zeker niet waar maakt is de betekenis in de zin van een persoonlijk bestaan.

Een persoonlijk bestaan is nu eenmaal datgene wat voor de mens het meest belangrijke is, omdat zijn betrekkelijke vrijheid van persoonlijk denken en beleven hem steeds weer het gevoel geeft van iets hoger te staan dan andere levensvormen.

- ❖ Als je plotseling iets aan de hersens gaat mankeren door bijvoorbeeld een ongeluk, dan kun je niet redelijk denken. Het denken gaat dan toch wel door op een andere manier. Maar als je zelf redelijk denkt, kun je met zo een persoon toch geen redelijke gedachtengang volgen.

Dat is inderdaad waar. Maar door een redelijk denkproces kunt u erachter komen waar uw redelijkheid en de voor u schijnbaar redelijke redenering van de ander verschillen. Daardoor kunt u die norm van begrip en reactie vinden waardoor u de ander toch kunt begrijpen en ook voor de ander begrijpelijk kunt reageren. Maar daarvoor is eerst het realisatieproces nodig. Dat moet redelijk en niet emotioneel zijn, omdat als wij de emotie teveel erbij brengen, wij onwillekeurig een vervalsing plegen in onze relatiemogelijkheid ten aanzien van de ander.

Voor degenen die zitten te zuchten, het wordt beter en op den duur zelfs gemakkelijker, tenminste voor u. Maar als u deze eerste les bij de verdere lessen uit het oog verliest, dan ben ik bang dat u niet zoveel opsteekt van deze cursus als wenselijk zou zijn.

Dus wilt u dit niet vergeten, probeer er maar eens achter te komen wat redelijk en ook wat onredelijk was volgens u in mijn argumenten. Maar vraag u dan ook af, waarom?

DENKEN

Tweede gedeelte

Zoals u weet ligt het in de bedoeling dat verschillende, niet regelmatige sprekers een toelichting geven op datgene wat in het eerste gedeelte van de avond werd besproken. Om

vergissingen te voorkomen zou ik mij bij uitzondering gaarne willen voorstellen. Mijn naam is James Collins. Ik ben overleden in 1793 en sedertdien, de Here zij dank, niet wederom geïncarneerd geweest.

Wie spreekt over denken realiseert zich al te weinig dat er een groot verschil is tussen menselijke en redelijke processen. De mens is niet redelijk in de werkelijke zin des woords. Ik ben zo vrij om terugkijkend naar mijn vorig bestaan mijzelf hierbij nadrukkelijk in te sluiten. De wegen van het leven zijn vaak wat zonderling. Wij worden geconfronteerd met het onbegrepen dat wij als noodlot of de wil Gods plegen aan te duiden. Het is voor ons noodzakelijk om als mens ons ook voortdurend voor te houden dat het niet onze schuld is, dat het buiten ons om is gegaan, maar dat wij zelf waardevol en vol betekenis zijn. Hiermede scheppen wij een vorm van dramatiek die wij verkeerd als redelijkheid definiëren. Maar het denken op zichzelf is toch steeds wel een keuzegang.

Als je begint met een beeld of een ervaring, dan heb je altijd vele mogelijkheden tot verder gaan. Je kunt bijvoorbeeld zeggen, er zit regen in de lucht. Dan kun je zeggen, wat ellendig, het worden modderige wegen. Of, wat goed, want het gewas heeft het nodig. Je kunt dus in verschillende richtingen gaan.

Mijn persoonlijke ervaring is altijd geweest dat denken voornamelijk wordt geleid door onze belangstelling. Wij hebben een tevoren gekozen programma waaraan wij al onze gedachtenvolgorden plegen vast te knopen. Het resultaat is, dat onze redelijkheid eenzijdig is en niet absoluut.

Het betekent, dat wij aan vele dingen voorbijgaan omdat ze niet passen in onze denkwijze of ons systeem van denken enerzijds en anderzijds wij maar al te graag vergeten dat wij bepaalde feiten, toestanden of waarden verwaarlozen.

Ik ben zo vrij geweest uw inleider te volgen. De eerlijkheid gebiedt dat dit voor mij meer een kwestie was van het juist beheersen van uw taal dan een kwestie van het volgen van de inhoud. Maar je kunt niet het ene volgen zonder het andere automatisch op te nemen. Daar heeft u dan een typerend beeld van onze wijze van beleven en denken.

Ons doel kan geheel anders zijn dan het resultaat dat in ons ontstaat. Bij mij was het de redelijkheid die werd voorgestaan en in zich een mate van onredelijkheid verborg. Ik weet, dat mijn collega mij deze kritiek als buitenstaander wel zal willen vergeven.

Waarom kiezen wij voor een bepaalde redenering? Omdat zij past bij ons doel, bij ons bias (afwijking). Daar begint eigenlijk het proces waardoor de mensheid groot is geworden. De mensheid heeft de rede en de redelijkheid hard nodig, dat ben ik met de spreker eens. Wij moeten leren om voortdurend na te denken, inderdaad. Dat is geen bezwaar. Maar wij moeten ons ook realiseren dat dit zaken zijn die elke computer beter doet.

Een eenvoudige machine denkt consequenter dan een mens. Maar het is de inconsequentie van de mens en ook van de geest, neem ik aan, waardoor diens specifieke kwaliteiten en mogelijkheden veel scherper naar voren komen.

De mens, die alleen redelijk is, schiet als mens tekort. De mens, die alleen inspiratief en intuïtief reageert, schiet gewoonlijk geestelijk tekort, omdat hij niet beseft wat de relatie is die er bestaat tussen zijn wereld en zijn wezen. Ik ben daarom zo vrij om enkele van mijn persoonlijke gedachten en ervaringen hier aanvullend aan u voor te leggen.

Leven is een proces van onredelijke waarden die eerst in redelijke termen menselijk omschreven kunnen worden. Dat wil zeggen, dat wij alles in het leven in feite onvolledig omschrijven. Van die onvolledigheid zijn wij ons vaak ten eerste bewust en wij vullen dat aan door onze mythen in de feiten te mengen, door in onze argumenten onze gevoelens te injecteren en door zelfs het geheel van ons proces van realisatie, van werkelijkheidserkenning te binden aan emoties en impulsen die wezenlijk niet meer van stoffelijke aard zijn.

Wanneer je leeft in de sferen, dan is het vaak moeilijk om alle gedachtenprocessen op aarde nog op hun waarde te schatten. Het is alsof je de diepte van de stroom wilt afmeten aan de weerkaatsing van het licht in haar oppervlakte. Toch is het dat oppervlak waardoor de stroom

kenbaar is. Het is het oppervlak dat ons de tekenen geeft van stroming, eventueel duidelijk maakt of het water zuiver is of misschien modder met zich meevoert of er leven in is of dat het bijna stagnerend, in feite bijna dood is. Het oppervlak kan ons dus veel zeggen. Maar het kan ons niet zeggen wat zich onder de waterspiegel afspeelt.

Als ik naar het menselijk denken kijk, dan zie ik een oppervlakte. Maar pas als ik kijk naar de menselijke emoties, de geestelijke en intuïtieve processen die achter en onder de denkwijzen, de redeneringen schuil gaan, kan ik de mens begrijpen. Dat wil zeggen, dat ik de redelijkheid ongetwijfeld belangrijk vind, dat ik het denken op zich een zeer belangwekkend en belangrijk proces vind, maar dat er meer dan dit nodig is.

Ik neem aan dat dit onderwerp, het eerste dat in deze reeks naar voren wordt gebracht, ten doel heeft om duidelijk te maken dat, als je het oppervlak niet kent, je in de diepten gemakkelijk kunt verdwalen. Maar het ontkennen van de diepte is zinloos. Laten wij ons contact hier, zoals het op dit moment plaatsvindt, een ogenblik beschouwen. Ik ben wat u noemt lang dood. Redelijk is dit onzin. Het is onbewijsbaar. Indien wij de stelling als uitgangspunt aanvaarden, dan betekent het nog niet dat ze daardoor ook bewezen is. Ik spreek woorden tot u die niet worden gevormd door mijzelf, maar die in de hersenen van mijn medium aanwezig zijnde, door mij achtereenvolgens worden gestimuleerd door het uitzenden van analoge gedachtenbeelden. Wat naar buiten komt, zal dus nooit een volledige weergave zijn van wat ik wil zeggen of de wijze waarop ik denk, het is alleen maar een benadering.

Wat kun je nu doen om dat aan te vullen? Enkelen onder u hebben ongetwijfeld reeds geconstateerd dat er een bepaalde werking en uitstraling van mij uitgaat zoals ik nu dit medium doordesem en oversluis en dat daarnaast nog enkele andere personen bezig zijn om de juiste krachten op te wekken. Dan staan wij voor een heel wonderlijk beeld. Wij spreken dus schijnbaar menselijk en redelijk, maar de betekenis wordt voor een deel bepaald door datgene wat juist menselijk niet of alleen onder bijzondere omstandigheden waarneembaar is. Mijn persoonlijke ervaringen brengen mij ertoe te veronderstellen dat dit ook in intermenselijke contacten het geval zal zijn.

U heeft niet alleen te maken met feiten en redelijkheden, maar u heeft ook te maken met achtergronden die worden geprojecteerd als een uitstraling, als een gedachtensfeer, als een gevoelswaarde. En onbewust brengt de mens dit alles samen tot een interpretatie die schijnbaar redelijk is. Maar dan is er nooit sprake van werkelijk menselijk denken zonder meer. Wanneer de mens denkt, dan denken alle krachten in hem mee. Als de mens probeert redelijk alles samen te voegen, dan injecteert hij in die schijn redelijkheid voortdurend intensiteiten en krachten die van hemzelf uitgaan. Dan spreekt hij niet meer redelijk. Dan is het denken ook niet meer alleen hersendenken. Zeker, de hersens geven de beelden, zoals hier geleende hersens de woorden geven, om uit te drukken wat ik probeer aan u over te brengen. Maar er is een stuwende kracht die mede bepalend is voor de gerichtheid van uw denken.

De keuzelementen, die voor u zo een grote rol spelen bij de zogenaamde redelijke processen, worden bepaald door krachten op de achtergrond. Zoals de wielingen aan het wateroppervlak worden bepaald door steentjes op de bodem. Of misschien, ik herinner mij die tijd nog, als een vette forel naar een vlieg hapt en met zijn wieling de visser erop attent maakt dat er iets te halen valt.

Wij moeten begrijpen dat al wat wij beleven, zien en denken, zich afspeelt niet alleen maar op het hersenniveau, maar dat het voortdurend mede wordt bepaald en aangevuld door zaken die we menselijk niet helemaal kennen of waarvan wij ten hoogste slechts gedeeltelijk bewust zullen zijn. En dan komt de vraag op, wat is werkelijkheid? Werkelijkheid is moeilijk te bepalen, zelfs de menselijke. Geestelijk is de werkelijkheid een proces van voelen, van beleven, van onbewust erkennen, ook weer door de herinneringen die je hebt omgezet in een beeld van een wereld of van een mogelijkheid.

Een mens heeft zichzelf niet meer kunnen vinden in zijn menselijk bestaan. Hij is heengegaan van de aarde op een wijze die tenminste enige twijfels bij zijn medemensen moet hebben

opgeroepen. Menselijk gezien is hier sprake van een rechte redeneringsmogelijkheid. Hij was dit, hij deed dat. Hij was dus minder verantwoordelijk, maar het resultaat was zo.

Nu kijk ik naar de achtergrond. En dan zeg ik, als je stuurloos wordt door een stroomversnelling, dan is het soms noodzakelijk om naar de kant te gaan. Zeker, je verwijderd je uit de stroom, maar je schept daardoor de mogelijkheid om verder te gaan waar je anders verbijzeld zou worden. Maar dit betekent, dat je dan ook licht vindt. Dit betekent, dat je weg niet wezenlijk is onderbroken, maar alleen van aard is veranderd. Dan kun je met denken niet meer begrijpen wat er gaande is, je kunt het alleen nog voelen. Maar als je dat gevoel in gedachten wilt omzetten, dan ontstaat er een volkomen onredelijk verhaal vol van allerlei veronderstellingen die dwaas zijn.

Wij spreken vaak als dichters omdat de werkelijkheid die in ons leeft de rechte lijnen van het woord niet kan verdragen. Wij, die schijnbaar de gevallenen zijn, lijken soms toch weer vorsten van licht te zijn. Dat is niet redelijk. Maar de rede geeft alleen de buitenkant weer. Zo gaat het ook bij u. Het redelijk denken is belangrijk. Het is de buitenkant. Het is de kenbare begrenzing van uw persoonlijkheid, van uw wezen tegenover de wereld. Maar kunt u mij zeggen of u werkelijk redelijk bent? Als u dat zegt, bedriegt u zichzelf. U spreekt dan misschien over een bepaalde manier van interpreteren van de feiten, maar spreekt u over de innerlijke werkelijkheid van de feiten? U spreekt misschien over de wetten van de natuur, maar spreekt u daarmee wel wezenlijk van datgene wat er in u leeft?

Geloof mij, redelijk denken is net zo goed en zo nuttig als de boer is die een omheining maakt rond zijn veld, die stenen stapelt of een heg plant van de briar (wilde roos). Maar die bewerking is slechts het scheppen van grenzen. Het zegt niets over de aard van de grond, zelfs niet over de betekenis die ze heeft voor de boer.

De rede beperkt voor u het leven. Dat is waar. Maar er is meer. Dat meer kan redelijk niet worden omschreven. Dat meer is niet te vangen in een droom, in een beeld, in woorden of in argumenten. Dat is ontastbaar als de wind die je voelt maar die je niet ziet, niet kunt bepalen. In ons leeft een adem die we niet kunnen waarmaken met onze middelen en onze mogelijkheden. Het is die adem die de zin uitmaakt van het bestaan in de geest en ongetwijfeld ook van het bestaan in de stof, als wij het ontdoen van zijn bijkomstigheden.

De boodschap aan u is een eenvoudige, denk redelijk om te weten waar de grenzen liggen, maar leef innerlijk om binnen de grenzen van uw mogelijkheden, van uw kunnen, van uw weten de beste oogst te krijgen die mogelijk is.

Voor mij is er deze avond gesproken over de omheiningen. Niet over de grond, niet over de natuur, niet over het leven. Misschien moet je beginnen bij de omheiningen. Maar dan moet je wel degelijk beseffen dat ze slechts een begin zijn.

Wees redelijk op uw eigen manier. Ga uit van de feiten op uw eigen wijze, ongetwijfeld, maar besef dat deze dingen alleen maar palen zijn waarbinnen zich uw leven afspeelt. Ook dat al wat u bent en kunt doen soms die omheining zal doorbreken om zich te manifesteren, ook buiten een deel van uw redelijke werkelijkheid.

Het heeft weinig zin met feiten te vechten. Als Darwin zegt, dat de mens van de aap afstamt - ik hoor dat hij dat heeft gedaan - dan heeft hij ongetwijfeld vele argumenten die daarvoor spreken. Als ik van mijn kant zeg dat hiermede deze, later eminent genoemde geleerde en denker, zichzelf tot aap heeft verklaard, zal niemand dat redelijk kunnen tegenspreken. Argumenten zijn alleen maar wapens. Wapens hebben slechts zin, indien we een doel nastreven dat op een andere manier niet te bereiken is. Dat is wat voor u het belangrijkste is.

Besef, dat de redelijkheid alleen maar het bepalen is van je wezen. Besef, dat argumenten niets anders zijn dan wapens die je hanteert tegen jezelf en je innerlijke wereld of tegen de wereld buiten je. Besef, dat daarachter de werkelijke lichtende kracht ligt, de werkelijkheid die onomschrijfbaar is en blijft. Misschien zult u dan ontdekken dat de rijkdom van de grond de hechtheid van de omheining altijd toch weer mede schijnt te bepalen.

Hoe waardevoller uw innerlijk, des te meer u ook behoefte zult hebben aan het redelijk denken om een grens te kunnen trekken tussen uw zijn en al wat er om u heen is. En om met een citaat te eindigen:

"Er is meer tussen hemel en aarde dan gij ooit gedroomd hebt. Maar al wat er tussen hemel en aarde is, kan niet veranderen dat ge zijt wat ge zijt."

Ik dank u hiermee voor de gelegenheid mij, mogelijk wat moeizaam hier en daar, te uiten. Ik hoop iets te hebben bijgedragen tot een juistere waardering van de processen die de mens redelijk denken noemt. Ik geef u voor een slotwoord over aan een van uw eigen sprekers.

SLOTWOORD

U heeft het gezien. Het stond ook al in het programma vermeld. Wij proberen u de zaak van vele kanten te tonen. En om dat te kunnen doen moet je ook verschillende richtingen en denkers aan het woord laten. Het betekent in dit geval dat we iemand hebben gekozen die in zijn tijd dacht dat hij een zeer redelijk mens was.

Het betekent verder, dat als we gaan spreken over bijvoorbeeld mystiek en andere zaken er ongetwijfeld iemand aan het woord komt die mystiek ingesteld is geweest, die weet wat mystiek in het stoffelijke leven is en wat ze voor hem geestelijk heeft betekend.

Wij zoeken allen samen naar een grotere werkelijkheid. Ergens moeten we beginnen. Deze cursus zijn we begonnen met die ene kreet, het is noodzakelijk dat u zelf nadenkt! Ik kan haar alleen maar zo beëindigen,

Wanneer de feiten dromen worden,
horden die mijn zijn bestormen,
doortrekken, doorkrioelen alsof
wormen mij verteren,
zo zoek ik naar een kracht en zekerheid
die meer is dan het leven mij kan geven.
Dan zoek ik naar iets dat als een werkelijk leven
mij doortrekt, doordeseemt, mij pulseert,
terwijl mijn denken, steeds nog weer
in feiten, feiten ontbeert.

Als u dit als slagzin wilt beschouwen voor deze bijeenkomst, dan blijft mij niet veel anders over dan te sluiten.

Dat ik heb overgenomen, had ook wel iets te maken met de persoonlijkheid die iets meer dan we eigenlijk hadden gedacht, heeft geprobeerd met uitstralingen en dergelijke te werken. Dan is het beter dat we een kleine ontladingstijd mede in acht nemen. Dat heb ik nu gedaan.

HET BALLONNETJE

Het deinde zo doddig al op en al neer gebonden aan een draad.
Een kleurig geheel, dat een kindergezicht vol vreugde lachen laat.
Maar toen kwam de wind en onachtzaamheid,
Hoog steeg de kleurenvlek; beneden blijft een kind dat schreit,
Speeltuig, nauw omvangen tucht,
heeft zonder willen leed gebaard,

Er was een vraag, dat al begon
met "Moeder, mag ik een ballon?"
Er is een ogenblik van spelen,
dan dra vervelen

en in onachtzaamheid ontsnapt de schat.

Hoe menigeeen heeft in het leven
gelijk als een ballon gehad uit weinig werkelijkheid en vele dromen samengeweven.
Je speelt ermee, het is je stil geluk.
Dan een onachtzaamheid de droom breekt stuk
en niets blijft over.
Misschien nog een kort ogenblik getover
van kleur die in de lucht verglijdt,
dan niets meer alleen nog grauwe lucht, onbegrepen oneindigheid, een hart dat schreit.
Een kind speelt nog met een ballon. Een mens speelt met ideeën. Door onachtzaamheid
baren beiden zich wee en lijden. Toch is het grotendeels de schijn, die door beiden wordt
begeerd. Het is het sterven van de schijn die mens en kind beheerst in menige wereld.

LES 2 - DENKSYSTEMEN

Er bestaat een bekende journalistieke regel. Daarin vermeld je wie, wat, waar, hoe en waarom. Maar onze eigen manier van denken, kan met een dergelijke simpele vaststelling natuurlijk niet volstaan. Daarom moeten we die regel een beetje veranderen. Natuurlijk blijft het wie en het wat zoals het is. Daarna komt het waar, dus eerst de situatie constateren. Dan komt het hoe, de samenhang van de gebeurtenissen. Vervolgens het waarom, de redenen voor zover wij die kunnen zien. Ten laatste nog het aanvoelen.

Als je in deze volgorde de gegevens afwerkt, kom je in ieder geval tot een beeld dat allereerst gebaseerd is op je eigen werkelijkheid. Dat is belangrijk. Pas daarna ga je je bezighouden met de speculatieve kant van de zaak. Het hoe dat kun je nog nagaan. Het waarom wordt speculatief. En als we dan zoeken naar onze gevoelsachtergronden, dan zullen we meestal niet in staat zijn om de zaak helemaal duidelijk te stellen.

Denken is nu eenmaal iets dat bewust gebruikt moet worden. Wie bewust denkt - dat doen de meeste mensen al zou u misschien menen - dat het anders is, die constateert. Maar zij constateren niet de situaties, het verloop ervan, maar hun eigen conclusie. Dat is een fout die we zoveel mogelijk moeten vermijden, als we willen proberen wat bewuster in de wereld te staan en ook ons meer bewust te worden van een andere wereld, die bij de menselijke wereld toch heel dicht in de buurt ligt. De situatie kunt u zich als volgt voorstellen:

De onbewuste denker zegt, wat een onsympathieke persoon. De bewuste denker zegt, de indruk is niet sympathiek. Waarom? Welke reden heb ik daarvoor? Dan zegt hij, ik heb geen reden behalve mijn gevoel. Dit betekent, dat hij het gevoelselement nu bewust gaat rangschikken in de gegevens, maar gelijktijdig niet komt tot het spontaan uiten van een antipathie waar dit niet gerechtvaardigd is. Het gaat dus om de methode van het beheerst zijn. Als je te maken krijgt met een bepaalde situatie in je omgeving, dan zijn er vaak zaken die zich onttrekken aan je waarneming, al is het maar omdat het allemaal te snel gebeurt. U kent allen wel die verhalen. Ja meneer, ik heb de aanrijding gezien. Hij reed door. Het was een groene auto. Neen, het was een rode, het was een zwarte enz.

Als we iets hebben waargenomen en we kunnen niet tot een definitief beeld komen als we proberen het te ontleden, dan geldt daarvoor dit, wat nam ik waar? Probeer het beeld te reconstrueren. Het zal dan blijken; vooral als dat niet te lang geleden is, dat u het gebeuren van de aanrijding heel aardig reconstrueert: De gegevens die dan opkomen, kunt u vervolgens vastleggen door de voorgaande fase daarachter te plaatsen. U keert dus het tijdsverloop om. Op deze manier krijgt u een herinneringsbeeld dat gecorrigeerd is ten aanzien van de eerste indrukken. Waarom zegt iemand, die wagen was rood of zwart of groen? Niet omdat de wagen zo was, maar omdat hij dat gevoel heeft of een associatie legt tussen kleur en een soortgelijke vorm die hij ooit heeft gezien. Door terug te gaan naar het herinneringsbeeld en dit voor onszelf te reconstrueren zullen wij op den duur in staat zijn om alle details te beschouwen, ook die welke wij ons eerst niet herinnerden. Ook dit kan erg belangrijk zijn.

Als wij ergens een oordeel over willen uitspreken of onze mening over iets willen geven, dan zijn we geneigd om dat te doen aan de hand van vaak zeer summieere gegevens. Dat is op zichzelf niet zo erg, dat is een menselijk gebrek. Maar als u bewust wilt leven, dan betekent dat ook dat u precies moet weten waarmee u te maken heeft. Dan kunnen dergelijke reconstructies van gedachten u vaak helpen om een juist beeld te krijgen.

Er zijn andere gegevens waarbij men een soort blinde plek heeft. Er zijn mensen die een fout in het oogvocht hebben. Zij hebben wat men noemt deelzicht, d.w.z. er is een zwarte vlek. Zij

zien niet het geheel van het beeld, er is altijd een schaduw in. U kunt leren daarvoor te compenseren.

Wanneer wij werken, met ons redelijk denken, dan werken wij in feite met een soortgelijk waarnemingsorgaan. Wij hebben zelf onbewust een aantal dingen verdrongen. Er zijn problemen in ons leven geweest waarmee we geen raad weten. Er zijn zaken die we gewoon niet willen beseffen, al is het alleen maar omdat we dan anders zouden moeten leven dan we doen. Op het ogenblik dat we waarnemen zullen wij die factoren welke daarop zin spelen uitschakelen. Dat doen we niet bewust. In vele gevallen gaan we zelfs verder dan dit. Die gaan er een ander gegeven voor in de plaats zetten. Dat is dan eigenlijk een beredeneerd gegeven, een uitvlucht.

Reconstrueert u het beeld, dan heeft u wel de neiging die uitvlucht te gebruiken, maar omdat u het beeld probeert op te bouwen en u zich voortdurend blijft richten op feiten die u heeft erkend, zult u ontdekken dat er ergens een hiaat is. Het weten alleen dat deze hiaat er is, helpt u om het andere beeld beter te verwerken en te waarderen.

Dan zijn er natuurlijk allerlei geestelijke factoren in het geding. Heel veel mensen zullen zeggen, ja maar, mijn geest en mijn geestelijke geleiders en helpers zeggen mij dit of dat. Wat een ander u zegt, kan alleen als een voorwaardelijk gegeven worden aanvaard, ook als dat van een geestelijke leider komt of mijnentwege van de H. Geest. Want weet u wel of die H. Geest of die leider datgene heeft bedoeld wat u heeft begrepen?

Dat maakt het moeilijk, als we sterk intuïtieve reacties hebben. Zolang het gaat om het stoffelijk gebeuren is het heel normaal. U weet het allemaal; er komt een vliegje op uw oog af en bom! het oog gaat dicht. U denkt er niet over na, een normale reactie. Dat u hetzelfde ook zou kunnen doen, als geestelijke krachten u bereiken, lijkt u minder waarschijnlijk en toch is het waar.

Ons gehele denken dient te worden beschouwd als een systeem, dat ben ik met u eens. Maar het is een systeem waarin een aantal hiaten is aangebracht op grond meestal van vroegere belevingen. Deze hiaten worden dan wel gecamoufleerd, maar ze kunnen niet ongedaan worden gemaakt. Als er zo een hiaat is ten aanzien van een stoffelijk gebeuren, zal het ook ten aanzien van geestelijk ontvangen boodschappen precies op dezelfde manier functioneren. Dat houdt in, dat we toch wel erg veel behoefte hebben aan de juiste manier van denken. En daarvoor is dat recapitulatief denken, wat ik u zo even heb voorgesteld, werkelijk belangrijk.

Als u eenmaal weet dat u blinde plekken heeft, dan zult u daarin niet gemakkelijk zelf doordringen. Een psychiater zal u zeggen dat dit zonder hulp maar zeer zelden gelukt. Maar u weet nu op welke gebieden u geneigd bent te fabuleren, uzelf verhaaltjes te vertellen. Dat wil zeggen, dat u bij elke geestelijke beleving, intuïtieve waarneming of beleving, paranormale beleving rekening kunt houden met een vervalsing op die punten welke u feitelijk als een herinneringshiaat heeft kunnen constateren.

Nu we dat hebben gezegd, kunnen we ook dit weer vastleggen in een eenvoudige formule. Elke intuïtieve waarneming kan alleen worden getoetst door terugspoelen en nagaan wat de feitelijke herinnering is. Bij dit toetsen houden we rekening met eventueel aanwezige misleidende gegevens of hiaten. We gaan altijd uit van datgene wat in ons overeenstemt. Dan geldt: Op het ogenblik, dat intuïtieve waarde, recapitulatieve waarneming en reactiewaarde, zoals die werd beleefd, met elkaar overeenstemmen, zal het geheel als een zekerheid worden gehanteerd tot op het ogenblik, dat nadrukkelijk een tegendeel wordt bewezen.

In het gehele denken zal echter de emotie voor een deel buiten spel moeten blijven en dat is heel erg moeilijk. De emotie buiten spel laten klinkt zo gemakkelijk, maar per slot van rekening is driekwart van uw denken emotioneel. Alweer een kwestie van ken u zelve. Leer begrijpen hoe uw bewustwordingsprocessen zich afspeelen. Als u dat wilt vereenvoudigen, dan begint u met heel eenvoudige oefeningen. U moet goed begrijpen, dit is geen huiswerk dat ik u opgeef. U kunt er iets mee doen, u kunt het ook laten.

Neem uit een rommellade wat kleine voorwerpen. Voor de heren bijvoorbeeld wat sieraden die uw vrouw hier of daar heeft laten liggen. Voor de dames iets van de inhoud van de zak van uw

man. Zeg het wel van tevoren anders krijgt u ruzie. U legt die voorwerpen gewoon neer en legt er een blad papier op. Ga er tien tellen lang intens naar kijken, dek het dan af en probeer de scène op te schrijven, wat heb ik bewust daarvan onthouden. Kijk echter naar het geheel. Probeer niet de dingen afzonderlijk op te nemen. Daarna sluit u de ogen. U stelt zich voor dat u het papier wegneemt en u probeert weer dat vakje te zien waar die voorwerpen op liggen. U zult dan tot de ervaring komen dat als u dat meermalen heeft gedaan (als u werkelijk wilt trainen, moet u het enkele honderden keren doen, normaal is tien keer voldoende) u een voorkeur heeft zowel voor bepaalde kleuren als voor vormen die herinnert u zich gemakkelijker.

U heeft hiermede dan geleerd in de eerste plaats welke preferentie u heeft, die dingen welke bij u het sterkst aanslaan. In de tweede plaats zal u zijn opgevallen dat u bij de proeven niet altijd gelijksoortige voorwerpen terzijde schuift, maar dat er altijd iets bij is dat u zich absoluut niet herinnert. Dat is altijd iets waarvan de kleur en de vorm een zekere overeenstemming heeft. Hierdoor weet u dat u geneigd bent om in uw geheugen een blinde vlek te hebben.

Om deze op te heffen, neemt u een aantal voorwerpen die juist de kleur en vormovereenstemming hebben die u normalerwijze heeft verworpen. U begint daarmee weer een aantal gelijksoortige geheugenproeven te doen. U zult ontdekken dat het eerste een beetje verwarrend is, maar als u de 5e of de 6e keer bezig bent, dan gaat het al veel beter. Let er op om altijd alles onbezien door elkaar te mengen zodat het niet gelijk blijft liggen.

Als u het heel erg goed wilt doen en u heeft nog knikkers, dan kunt u het ook doen door een 40-tal knikkers van verschillende kleuren of verschillend gekleurde glazen knikkers met figuren erin door elkaar te mengen op een blad. U heeft ze dan maar een paar keren door elkaar te roeren en dan te zien wat u zich daarvan herinnert. Elke keer weer nieuwe nemen, dus nooit met dezelfde voorwerpen werken. Als u op die manier werkt, kunt u voor een deel de waarnemingshiaten, die als gewoonte in u bestaan, opheffen door in het bijzonder daarop te trainen.

Dat betekent echter niet, dat het alleen met die voorwerpen gaat. U heeft hiermee als het ware een grens in u overwonnen waardoor u geneigd bent om zekere dingen te verwaarlozen. Uw waarneming van de werkelijkheid zal eveneens worden gecorrigeerd. En dat geeft weer heel wat voordelen.

Het opbouwen van herinneringsbeelden is in het begin moeilijk. Met de voorgaande proeven heeft u al het een en ander gedaan om dat gemakkelijker te maken.

Als u nu eens bezig bent met het oude familiealbum, dan moet u er een stelletje groepsfoto's uitnemen. Vooral uit het verleden die u zich niet precies herinnert. Kijk naar zo'n groepsfoto. Kijk daar goed naar gedurende tien tot twintig seconden. U heeft hier iets meer tijd. Niet kijken wie of wat staat erop, maar het gehele beeld gewoon beschouwen alsof u een foto zou willen maken. Daarna afdekken en een schetsje maken waarop u aangeeft wat er ongeveer op heeft gestaan. Vergelijk dan het schetsje met de foto en berg het weg. Als u over 3 á 4 uur weer tijd heeft, dan gaat u weer zitten en u probeert diezelfde foto u weer voor ogen te halen en van die waarneming een schetsje te maken. Vergelijk eerst de twee schetsjes met elkaar en daarna met de foto. Op deze manier leert u op een andere manier zien. Dat kan erg belangrijk zijn.

Denken is nu eenmaal niet alleen een proces van coördinatie. Het is veel eerder ook een proces waarbij indrukken belangrijk zijn. Hoe groter en vollediger de bewust opgenomen indruk of zelfs maar de te reconstrueren indruk is, des te belangrijker uw toegang tot het geheel van uw herinneringsvermogen wordt. Hoe meer u toegang heeft tot uw herinneringsvermogen, des te duidelijker u datgene wat u waarneemt en beleeft kunt omschrijven en hoe meer mogelijkheden u heeft om verschillen te maken en dus ook hoe dichter u bij de werkelijkheid komt.

Wie de vorige les heeft kunnen doornemen (ik geloof niet dat dat het geval is geweest) zal ontdekken dat we daarin hebben gezegd, u denkt altijd vanuit uzelf. Dat is natuurlijk waar.

Maar als ik vanuit mijzelf denk, dan is het nog altijd belangrijk dat ik mijn wereld zo volledig en zo objectief mogelijk waarneem.

Als u nu deze proeven heeft gedaan en u heeft weer wat tijd over en u heeft er zin in, dan gaat u eens iets anders doen. U neemt nu eens wat kleine gedichten, maar van niet meer dan 6 á 7 regels. U gaat daar weer naar kijken. Als het een gedicht is, dan leest u het niet. U neemt het geheel op en u probeert aan te voelen wat de betekenis is. U gaat dus waarden inschakelen die normaal wel worden gebruikt maar niet beseft, want het aanvoelen maakt heel veel uit.

Ik heb daarnet al iets gezegd over sympathiek en niet sympathiek. Dat soort dingen speelt natuurlijk een heel grote rol. Dit aanvoelen leren ontleden en ontwikkelen betekent dat het aanvoelen ook kan worden teruggevonden, want dan wordt ook dit herhaalbaar. Wanneer ik mij de voorstelling te binnen roep en mij vraag, wat voel ik daarbij, dan krijg ik ineens een veel zuiverder omschrijving. De juiste manier van denken is ook wel degelijk gebaseerd op het wegwerken van de vaagheden die ons denken zo vaak beheerst.

Er zijn mensen die zeggen, je moet wetenschappelijk denken. Tot op zekere hoogte ben ik het daarmee eens. Het wetenschappelijk denken denkt in oorzaak en gevolg en wel op grond van herhaalbare feiten. Nu hebben we te maken met feiten in het leven die zich weliswaar altijd in vele variaties herhalen. Wij hebben te maken met tekenen die zich herhalen. Als je tien keer iemand met geelzucht hebt gezien, dan heb je de elfde keer moeite om uit te maken of het een Chinees is of iemand die geelzucht heeft. Het klinkt misschien spottend maar het is waar.

Als we maar gewoon kijken naar het gezicht van een mens, naar de handen van een mens, dan is dat toch niet zo moeilijk. Wij observeren en dan zien we niet meer alleen de uiterlijk vorm. Wij fotograferen met onze ogen en onze gedachten niet alleen een voorstelling, maar wij gaan ons associatief voelen en denken inschakelen. Wat heb ik aangevoeld ten aanzien van die persoon? Wat blijken de feiten te zijn ten aanzien van die persoon? Mijn aanvoelen, mijn waarneming en de feiten moeten een relatie vertonen.

Als ik die relatie heb gevonden, dan ben ik in staat op den duur ook zonder het inschakelen van al die bewuste nadenkprocessen waarschijnlijk een conclusie te trekken waardoor ik zo nodig kan verklaren waarom ik tot die conclusie ben gekomen. Dit is weer heel erg belangrijk.

Een conclusie bereiken is voor een mens niet moeilijk. Een conclusie bereiken en verklaren langs welke weg en om welke redenen hij daartoe is gekomen, dat is voor de meeste mensen heel moeilijk. Juist denken echter vergt dat je kunt verklaren. Niet dat je dat tegenover de wereld moet doen. Je moet het tegen jezelf doen.

Als je denkt, ben je aan jezelf verantwoording schuldig voor al datgene in het denken waardoor je gedrag in de wereld en ten aanzien van de kosmos wordt bepaald. Daarom is dat zo belangrijk.

Nu zijn er mensen die zeggen, maar ik heb van die hoog geestelijke belevingen. Die kunt u best hebben. Misschien is dat waar. Maar wat kunt u stoffelijk denken daar zonder meer mee doen? U kunt wel zeggen, ik ben in Zomerland geweest. Ik heb daar orchideeën gezien zo mooi als vlinders. Ik heb tulpen gezien die ik nog nooit op de wereld heb gezien. Gaat u maar terug en zet u ze in een vaasje. Dat kan niet. Met andere woorden, u kunt wel waarnemen, maar die waarneming in een geestelijke wereld op zich kan alleen voor uw innerlijke relatie tot die wereld van betekenis zijn. Maar het zijn geen feiten. Het is niet iets wat u naar de wereld kunt terugbrengen tenzij u zou weten op welke manier die orchideeën gekweekt moeten worden, op welke wijze die mutatie van tulpen bereikt kan worden. Dan blijft alleen maar de gevoelswaarde over.

Als u dus bezig bent met zo een geestelijke beleving, dan moet u niet alleen maar zeggen: Het was zo mooi en er waren zulke mooie bloemen. Neen, welke bloemen heb ik gezien. Welke kleuren, ook al kan ik ze niet helemaal thuisbrengen. Gebruik dan maar een vergelijkende term. Welke kleuren hebben indruk op mij gemaakt? Hoe ben ik zelf? Welke kleurpreferentie

heb ik? Welke vormpreferentie heb ik? Dat kunt u dank zij de vorige proeven zo een beetje uitvinden.

Dan zien we dat er een aantal dingen zijn die eigenlijk al een beetje wegvallen. Er blijven dan enkele punten in die waarneming over waarvan ik kan zeggen, ja, dat heeft grote indruk op mij gemaakt, maar ik weet er geen raad mee. Dan vragen wij ons af, welk deel van onze persoonlijkheid kan daarmee harmonisch zijn? Dat is een vorm van zelfonderzoek.

Juist denken en de goede methode van denken vooral heeft natuurlijk te maken met het nemen van proeven, dat is duidelijk. Het hele leven bestaat uit een proberen en een mislukken zonder dat een ander het opmerkt. En als niemand opmerkt hoe vaak je mislukt, dan ben je geslaagd. Voor uzelf ligt de zaak toch wel een beetje anders. Want als u overgaat, dan wordt u geconfronteerd met uw werkelijkheid en niet met wat uw medemensen hebben geloofd en dan komt er heel wat anders uit dan u lief zou zijn. Zorg dus maar dat u eerst uzelf leert kennen voor wat u bent.

We gaan dan niet onszelf veranderen dat kunnen we namelijk niet. Ik kan mij suggereren dat ik anders ben, maar daarmee verander ik niet mijn wezen, alleen de uiterlijkheid misschien, mijn gedrag. Dus wat ga ik doen? Ik ga constateren wat er van die geestelijke belevingen, en wat dat betreft ook van dromen, als ik ze mij goed kan herinneren, overblijft, als ik al mijn preferenties, mijn gevoelsassociaties die ik normaal ook in mijn wereld gebruik, weg neem. De tekens die overblijven, moet ik dan in mijn gedachten hernieuwd en zo volledig mogelijk opbouwen.

In het begin is dat moeilijk. Dan denk je, wat heb ik nu aan bijvoorbeeld een vaas. Maar je moet leren die vaas in focus te brengen. Je kunt haar scherper en meer definitief maken. Hierdoor wordt het mogelijk om te zien welke waarden er uit het onbewuste, uit het bovenbewuste, uit een geestelijke wereld aanwezig zijn, die op jou invloed uitoefenen. En dan hebben we weer iets geleerd.

Wij weten namelijk dat er een soort bias (afwijking) of bevooroordeling bestaat die niet uit ons bewuste leven of uit onze bewuste mogelijkheden voortkomt. Door deze nu ook in te schakelen in ons denkproces en onder wat voel ik, dus rekening te houden met die preferentie maar ook met de onbekende factor die we waarschijnlijk nooit helemaal zullen kunnen omschrijven op aarde, ga ik zien; in mijn relatie liggen bepaalde synoniemen. Datgene wat ik droomde heeft een overeenkomst met iets buiten mij. Hierdoor leer ik bepaalde harmonische en superharmonische factoren kennen die in mij bestaan ten aanzien van de buitenwereld en wederkerig. Je leert dus beter welke beïnvloeding van je persoonlijkheid plaatsvindt, maar ook waar je je innerlijke krachten als invloed het best kunt inzetten.

Ik ben geneigd een verhaaltje hiertussen te voegen al wordt het betoog misschien een beetje lang. Er was een dokter. Vermoedelijk opgegroeid ergens in Heemstede, Aerdenhout of Wassenaar, die ging werken in een boerendorpje ergens in de Peel.

De mensen geloofden hem niet. Dat wil zeggen, hij werd wel behandeld als arts, maar toch was er geen vertrouwen. Dat kwam omdat de man anders sprak dan die mensen. Toen hij dat zelf ging beseffen, heeft hij met een paar stamtafelvrienden afgesproken dat zij hem zouden leren om in het plaatselijke dialect te spreken. Zodra hij zich dat eigen had gemaakt, begreep men hem beter. Door dit betere begrip kon hij hun meer geven, meer genezen. Hij kon de mensen beter begrijpen en helpen. Dit is een heel belangrijk punt. Dit moet u ook in uw denkproces houden.

Wanneer u met een ander spreekt, dan moet u niet alleen maar spreken in uw taal. Neen, u moet de samenhang van uw betoog of van uw denkbeelden proberen onder te brengen in het begrip patroon van de ander. U moet het patroon van de ander niet interpreteren volgens uw betekenissen, maar volgens de betekenissen van die persoon.

Als u daarvan een aardig voorbeeld wilt hebben, dan moet u eens zien hoe eenvoudige mensen reageren op de manier waarop de heer Van Agt praat. De heer Van Agt bedoelt het heel goed. Maar men kan hem niet volgen, men kan hem niet begrijpen. De spraakfiguren

waarvan hij zich bedient, hoezeer ook op de werkelijkheid gebaseerd, slaan niet aan. Dit geldt ook voor u.

Als u de eerste denkoefeningen heeft gedaan, dan weet u dat u blinde plekken heeft. Maar bij die blinde plekken zijn ook bepaalde ingebouwde plekken voor oordelen of verwerpingen omdat elke mens in zekere mate een vooroordeel heeft tegen het andere. Iets dat teveel anders is, wordt als het ware een beetje verdrongen, dat neem je nooit volledig waar. Deze kennis omtrent jezelf opgedaan hebbend, kun je dus weer je wereld beter gaan benaderen in haar taal. Hoe beter u namelijk komt tot een uitwisseling van gegevens met de wereld buiten u, des te zuiverder de formulering van uw denken zal zijn. Juist denken kan niet alleen berusten op uw waarneming zonder meer. Het moet gepaard gaan met begrip voor de ander. Iemand, die op deze manier met zijn eigen denken bezig is, werkt gelijktijdig aan zijn geestelijke ontvankelijkheid. Ik zal u dit uitleggen. Een volgende keer komen wij daar nader op terug.

Datgene wat u in uw denken opzij schuift, schuift u ook in uw gevoelswereld opzij of u verandert het. Maar in uw gevoelswereld zit eveneens een deel van de geestelijke invloed geborgen. Uw geestelijke invloeden worden eveneens, als ze naar buiten komen, misvormd door diezelfde filters van uw denken. Als u leert om die filters weg te halen door een begrip tot stand te brengen op basis van de waarde van het andere, dan zult u dit ook in uzelf doen. U zult dan ontdekken, dat er innerlijk grote verschillen zijn tussen dingen die uit uzelf voortkomen en die uit een ander naar buiten komen. U zult als het ware een scheiding kunnen maken in het gevoelsleven tussen stoffelijke en geestelijke factoren, maar ook de geestelijke factoren onderling leren onderscheiden. Dit houdt in, dat u volgens de mogelijkheden van uw bewustzijn de meest perfecte vorm van beseffen kunt bereiken.

Dan gaan we nog een paar eenvoudige trucjes bespreken voordat ik deze inleiding beëindig. Zoals u de eenvoudige oefeningen heeft gedaan, zo zult u op den duur ook leren om associaties waar te nemen. Kom een kerk of een lokaal binnen, dat maakt weinig verschil uit.

Neem de sfeer op. Kijk niet bewust naar wat er allemaal in is. Ga dan rustig verder. Probeer later dit beeld van die sfeer weer in u te laten opkomen. Hierdoor gaat u feitelijk een vorm van zelfsuggestie plegen. U gaat een gevoelswaarde opwekken. Probeer die gevoelswaarde dan te ontleden totdat u haar kunt uitdrukken in gedachten. Dat zijn meestal woorden of beelden.

Als ik weet wat mij heeft beïnvloed, kan ik steeds meer invloeden om mij heen erkennen. Het erkennen van de beïnvloedingen rond mij geeft mij een grotere mogelijkheid om onafhankelijk daarvan en bewust vanuit mijzelf conclusies te trekken en eventueel beslissingen te nemen.

Als u te maken heeft met ziek en gezond (dat is ook al zoiets), dan moet u dit onthouden. Een werkelijk gezond mens bestaat niet op deze wereld. Het is dus een relatieve uitdrukking. U zult ontdekken, dat afwijkingen in de levenskracht van een ander, als u die probeert aan te voelen, altijd of naar links of naar rechts uitslaan. Het is net als een magneetnaald. U kunt niet zeggen waarom dat zo is. U weet het. Wanneer u eenmaal heeft geleerd om dat gezond of ziek zijn te zien in de uitslag van die innerlijke magneetnaald, dan bent u niet alleen in staat te zien dat een ander zich minder prettig voelt op een gegeven ogenblik, hoe goed dat ook kan zijn voor een beter begrip, maar u zult op den duur leren dat een bepaalde stand van wat ik de magneetnaald noem een aanduiding is voor een bepaalde relatie tussen u en de ander. Het is dus niet een aanduiding van de kwaal.

Het is niet een diagnose in de zin van dat mankeer jij, maar in mij is dit dat kan compenseren wat er in jou ontbreekt. Of omgekeerde ik heb een tekort hieraan, jij hebt er teveel van. U zult merken dat dit niet alleen voor geestelijke genezing werkt, maar dat het ook heel goed kan werken, wanneer u contact heeft met mensen, zelfs zakelijke.

Wanneer u deze dingen aanvoelt, dan kunt u als het ware gaan compenseren en daardoor een gelijkwaardigheid bereiken die zonder dat niet bestaat. Het helpt u aan een groter zelfvertrouwen. Maar het helpt u ook aan een beter denken. Want op het ogenblik, dat u weet dat er bij een ander moet worden gecompenseerd en u doet dit, dan zult u door dit compenseren gelijktijdig zelf beter doordringen in de waarde van de ander en daardoor

vollediger en juistere waarnemen wat die ander is en werkelijk bedoelt. U zult meer en beter op die waarheid kunnen reageren. U stelt in feite een betere relatie voor. Dit is wat betreft ziek en gezond.

Probeer het ook eens wanneer iemand droefgeestig is. Droefgeestigheid of mismoedigheid blijkt heel vaak een kwestie te zijn waarbij niet alleen zenuwuitputting een rol speelt, maar ook wel een eenzijdig denken of een eenzijdig gevoelsleven. Probeer ook dit innerlijk te leren aanvoelen. Als u dan innerlijk een beroep doet op de tegengestelde krachten, dan zult u zien dat de ander daarop zelfs op afstand reageert.

Als u dat kunstje eenmaal kent, kunt u ook zorgen dat de emotionaliteiten die zo vaak een rationeel proces van samenwerken, denken, realisatie verstoren voor een groot gedeelte kunnen worden uitgeschakeld. Door deze eenzijdigheden uit het eigen denk en reactieproces zoveel mogelijk uit te bannen en bij de ander te compenseren ontstaat er een nieuwe begripsmogelijkheid.

De achtergronden van dit besef zijn niet alleen stoffelijk denken. In wezen zijn er kosmische factoren aanwezig. Door deze kosmische factoren gaat de werkelijke samenwerking van het begrip, verder dan zonder meer in uw denken is uit te drukken. Heeft u de ervaring dat zoiets is opgetreden, dan is het goed om na verloop van tijd (neem er altijd op zijn minst enkele uren afstand van) rustig te gaan zitten en voor uzelf dit alles weer op te bouwen. Niet denken, niet formuleren maar gewoon proberen aan te voelen en te zien.

Als u dan dit heeft opgeroepen, kunt u voorzichtig proberen erover te gaan denken, en wel, door van het geheel van uw emoties en de voorstelling die is ontstaan als het ware nu innerlijk diezelfde foto te nemen die u eerst van de voorwerpjes heeft genomen. Het zal blijken, dat u dan heel veel associatieve waarden vindt die in uw denken niet alleen aanwezig zijn, maar die bovendien in een logische (belangrijk) samenhang kunnen worden gebracht. Dit is wel niet de meest juiste, maar het is voor u als mens wel de meest hanteerbare procedure.

Denken, mijne vrienden, en vooral het juiste denken is niet alleen maar gebaseerd op de juiste denkmethoden. Het is vooral gebaseerd op een goed gebruik van waarnemings- en reactievermogen waardoor het denken op de juiste wijze wordt gevoed.

Het juiste denken omvat alle factoren. Hoe meer factoren u kunt inbrengen in uw gedachten en gevoelsleven hoe vollediger het denken wordt. Maar de formulering van uw denken is nog steeds afhankelijk van de wereld waarin u leeft. Dit betekent dat u alle innerlijke gevoelens en gedachten moet herleiden tot formuleerbare waarden en dat u de samenhangen daarvan zodanig moet uitdrukken dat ze in wezen logisch zijn. Dat wil zeggen, dat ze elkaar aanvullen of uit elkaar voortvloeien en een geheel vormen waarin geen tegenstellingen meer aanwezig zijn.

Nu ik u dit alles heb gezegd, meen ik dat ik u hiermee voldoende stof tot overdenken heb gegeven. Het is niet mijn bedoeling om u speciaal huiswerk op te geven. Maar als iemand wil komen tot een juist denken, een juist beseffen en daardoor tot een juistere benaderen van zowel zijn ware "ik" als van de kosmische wereld waarvan hij deel is, dan zal hij zich ook met deze dingen moeten bezighouden. Ik heb u enkele lijnen geschetst die u op weg kunnen helpen in de richting van de werkelijkheid en de mogelijkheid om die werkelijkheid binnen de beperkingen van uw eigen wereld te beseffen en weer te geven. Ik hoop, dat u deze inhoud dan ook de aandacht waard zult achten.

HET JUISTE DENKEN

Men heeft mij verzocht om een mening te geven over het juiste denken.

Het denken van de mens is op zichzelf een bedenkelijke zaak. De Schepper heeft de mens een behoorlijke hoeveelheid hersens toegediend, maar helaas weten de meeste mensen daar weinig raad mee. Toch kun je leren om de hersens zo te gebruiken als dienstig is voor een

juist beseffen en juist beleven. Van uw cursusleiders krijgt u ongetwijfeld allerlei praktische aanwijzingen in die richting. Van mij moet u die dan ook niet verwachten.

Je kunt niet denken zonder te voelen. Je kunt ook niet voelen zonder te denken. De mens is wat dat betreft een samengesteld wezen. Wanneer je denkt, zijn er achtergronden die meespelen. Zonder het te beseffen vind je een gebaard gezicht onaangenaam, omdat het je herinnert aan de buurman die je billen een blos heeft bezorgd omdat je zijn nog niet rijpe appels probeerde te ontvreemden. Je vindt iets mooi omdat het vroeger een prettige betekenis had voor jou, maar misschien niet voor anderen.

Al onze voorkeuren, afkeuren en angsten vallen eigenlijk samen in deze vroegere ervaringen en in sommige gevallen ook geestelijke impulsen die uit vroegere levens stammen. Maar als we er niets mee doen, dan worden die dingen winkeldochters. U weet wat een winkeldochter is? Het oude giet dat je in de etalage legt in de hoop dat een gek er nog wat in ziet.

Dat moeten we toch wel voorkomen. Want ontwikkeling is toch de basis van het hele bestaan. Maar dan kun je ook niet met je denken blijven stilstaan. Je kunt niet zeggen. Dit is de waarheid, dus verder behoef ik niet meer te denken. Een waar denker is iemand, die voortdurend bezig is om zichzelf af te vragen of wat hij denkt wel juist is. Elk proces van ontwikkeling is eigenlijk een samenstel van mislukkingen, veranderingen en resultaten. En als dat ergens voor geldt, dan is dat zeker voor het denken van de mens.

Als ze mij zeggen dat ik juist moet denken, dan zeg ik, welk juist denken bedoelt u? Juist religieus, juist politiek, juist economisch, juist menselijk, wat heeft u in gedachten? Er bestaat geen juist denken. Er bestaat waar denken. Daar waar denken is in feite vragen stellen, niet alleen aan de wereld, maar ook aan jezelf.

Wijsheid ontstaat doordat we nooit iets als zekerheid aanvaarden, want dan blijven wij onderzoeken. Hoe meer we onderzoeken, hoe wijzer we worden, want we krijgen meer feiten, meer inzicht en ook meer problemen.

Een mens, die niet van problemen houdt, doet er beter aan om niet na te denken. Dat dit een populaire houding is bij velen, kunnen we nog steeds op uw wereld constateren. Iemand, die echter de moed heeft om elke keer als hij denkt een probleem te hebben opgelost, nieuwe vraagstukken te zien, die gaat eigenlijk van grens tot grens verder.

Het is erg mooi, heeft men mij eens verteld, dat de een of andere getulbande snordrager uit oosterse gebieden zei, je moet voelen wat het is om als een boom met de takken te ruisen in de wind. Nu ja, ik had een gestalte die beter bij een omvangrijke struik paste. Dus daar begon al de moeilijkheid. Ik kan mijzelf niet zien als voortdurend wuivend en wapperend. Dan zegt de oosterling: denk als het gras. Maar ik kan niet denken als het gras. Misschien kan ik het voelen, maar dan voel ik niet mijzelf. Dan voel ik wat het gras is en denkt of wat de boom is en denkt; die denken niet veel. Vanuit mijzelf kan ik die dingen niet aannemen. Ik kan mij wel afvragen waarom de boom zo reageert en niet anders. Waarom het gras hier zo welig tiert en waar niet. Dan heb ik met de feiten te maken.

Als je kijkt naar de zee, dan zie je alleen maar golven en wat brekers als er hier of daar een zandbank is of misschien de kust dichtbij is. Als je dan alleen naar de oppervlakte kijkt, dan weet je weinig. Maar als je beseft, dat in dat water als het ware hele rivieren stromen, rivieren van water in water, dan ga je begrijpen dat het een heel complexe wereld is. En dan volsta je natuurlijk niet met alleen maar te zeggen. Nu ja, dat is zo. Waarom is het juist zo en niet anders?

Als je spreekt over vrijheid zoals veel mensen doen in uw dagen, dan ben je er nog niet als je zegt, wij willen vrij zijn. Want vrij zijn zonder meer is, niet te verwerklijken. Waar je vrij bent, daar beseft je niet dat je vrij bent. Pas waar je je onvrij voelt, kun je zeggen, ik wil vrij zijn van deze spanning of van deze gebeurtenis. En dat is betekenisvol. Als je denkt, dan gaat het er niet alleen om, ik wil vrij zijn daarvan, maar ook waarom wil ik daarvan vrij zijn? Waarom is dat dan zo en niet anders?.

U zult wel zeggen, hier komt iemand ons een aardig tijdverdrijf brengen. Maar wie werkelijk denkt, wordt meester van de tijd. Dat is voor de meesten natuurlijk onzin. Als u werkelijk leert

om bewust vragen te zien, dan blijft u daar geen dagen mee bezig. Als de vraag is geformuleerd, zal ze zichzelf herhalen, maar verrijkt met gegevens.

Iemand, die een bankrekening heeft, is een dwaas om zich failliet te laten verklaren, tenzij hij er beter van wordt. Iemand, die een vraag stelt en daar de antwoorden bij krijgt is een dwaas, als hij ze niet gebruikt, tenzij hij geen raad weet met de antwoorden.

Het juiste denken is voor mij allereerst bepalen wat je eigenlijk bent en wat je wilt zijn. Helaas willen wij meestal degene zijn wat we niet kunnen zijn. Ik heb een tijd gehad dat ik een profeet had willen worden. Nu weet ik, dat ik nooit een profeet had kunnen zijn. Want een profeet is iemand, die de nuchterheid van anderen overwint op grond van gevoelens die hij zelf niet begrijpt. Ik was juist iemand, die moeite had om te geloven wat hij zei te geloven, omdat ik zakelijker was dan ik wilde toegeven te zijn. Dat kan een profeet nooit. Dus je moet gewoon een beetje rekening houden met jezelf.

Als je iets wilt zijn, dan moet daar een reden voor zijn. Voor mij was het eenvoudig. Ik was, zullen we zeggen, wat propperig gebouwd en in de ogen van anderen misschien een beetje vet. Ik was zo echt een zakenmannetje. Veel cultuur zat er ook niet bij. Zo iemand waar je over heen kijkt.

Waarom wilde ik een profeet zijn? Om op te staan en al degenen die over mij heen keken naar mij te laten opzien. Maar als ik dat weet, dan moet ik zorgen dat ik het op een andere manier doe. Neem nu Louis Meyer. Hij was absoluut ook iemand waar je over heen keek. Toen ging hij zaken doen en ze keken nog over hem heen. Toen ging hij een grote mond opzetten. Hij had de centen en hij had de relaties. Maar toen keken ze wel naar hem op. Een beetje dwaas. Waarom?

Het is eigenlijk heel begrijpelijk. Hij heeft het waar gemaakt, ik heb het niet waargemaakt. Ik wilde een profeet zijn. Hij wilde eigenlijk de Maecenas spelen. Ja, zijn eigen maecenaat verdienen. Hij heeft het klaargespeeld. Maar dan moet je reëel zijn.

Als u zich realiseert dat u ervan droomt om iets te zijn, niet omdat dat voor u zo belangrijk is, maar omdat u het ziet als iets waardoor u kunt vermijden wat u nu onaanvaardbaar vindt, dan zijn er vele vragen: Hoe komt dat zo? Hoe ben ik zo stom geweest? Waarom kan ik niet anders? Vraag op vraag. Maar als u zoekt, dan vindt u de antwoorden. Als u voldoende antwoorden heeft gevonden, dan kunt u zeggen, zo ben ik en daar kan ik toch wat mee doen.

Ik denk altijd weer (ook geesten denken nog, soms meer dan mensen) ik zou mijn God wel willen ontmoeten. Maar het is zo moeilijk om iets te ontmoeten dat je omgeving is. God is onze atmosfeer. Hoe kun je de atmosfeer ontmoeten? Je ademt die in. Als ze te nat is, dan loop je er tegen te kankeren. Als het te hard waait, zeg je, wat een rot wind. Je zegt niet, dat is de atmosfeer. Met God is het net zo.

Toch geloof ik in een God. Is dat redelijk? Het is niet onredelijk. Ik kan niet bewijzen dat Hij bestaat. Maar er zijn in mijn wezen zoveel dingen die ik niet kan verklaren dat voor mij die God voorlopig kennelijk juist is dan het antwoord is voor een ander misschien niet. Wie zal het zeggen. Als ik goed nadenk, dan weet ik dat mijn God voor mij een persoonlijke God is. Dan moet een ander ook iets dergelijks kunnen hebben. Als een ander anders gelooft, moet ik niet vragen waarom die God anders is. Ik moet vragen waarom die mens anders is.

Als mensen dingen doen die ik onrecht vind, dan moet ik mij niet alleen afvragen waarom ik het onrecht vind, maar ik moet mij ook afvragen wat de ander beweegt om het geen onrecht te vinden. De grote moeilijkheid in het hele leven is altijd om te weten wat bij de ander kan bestaan. De hele wereld is een laboratorium. Voortdurend kun je proeven nemen. Elke ademtocht is op zichzelf al een proefneming, want je weet nooit of je van tevoren zult constateren, wat ruikt het lekker of wat stinkt het. Elke blik die je op een ander werpt is een proefneming heb ik het goed of heb ik het niet goed en waarom?

Als je durft leven als een experiment, dan zul je ook durven denken. Er zijn mensen geweest die zich bezighielden naar men zegt met het maken van goud; alchemisten. Een alchemist werkt op twee manieren: in zijn laboratorium en in zijn studeerkamer. Onze studeerkamer zit hier in onze hersens en alles wat erbij hoort. Ons laboratorium is de wereld waarin wij

bestaan. Wat er in onze hersens gebeurt, heeft geen betekenis als we het niet kunnen gebruiken in ons laboratorium. Maar wat we in ons laboratorium doen is zinloos, indien we de samenhangen niet kennen in de studeerkamer.

Denken is een werktuig, zeker. Maar het is veel meer. Denken is de mogelijkheid om de betekenis van een experiment en de mogelijkheden van een experiment te leren kennen. En dat is nu juist waar de mensen aan voorbij lopen. Als ze mij vragen, wat is het juiste denken? Dan zeg ik, het juiste denken is alleen dat denken waardoor ik beter kan begrijpen wat er in mijn wereld gebeurt en waardoor ik in mij verder kan bouwen aan experimenten en begrippen waardoor mijn wereld begrijpelijker en ruimer wordt.

Het ware denken. Voor mij bestaat er geen ware denken. Er bestaat een waarheid. Maar zolang je nog bezig bent met denken, heb je de waarheid nog niet. Als je de waarheid hebt, dan is het denken alleen nog maar een uitdrukking van kleine delen van de waarheid zonder het geheel te kunnen omvatten. Dit is misschien persoonlijk, maar toch is denken het werktuig, het hulpmiddel.

Ik heb altijd geleerd, als een werkman slecht gereedschap gebruikt, kun je nooit rekenen op de producten die hij aanbiedt. Als je dat alleen maar in de gaten houdt, dan weet je al heel veel over de wereld om je heen. Iemand, die werkt met onrecht, kan nooit iets goeds tot stand brengen ook al lijkt het misschien of hij allerlei mooie dingen doet, ze hebben niet de juiste samenhang.

Iemand, die argumenteert en niet bereid is om toe te geven dat hij onvolkomen is en doet of hij het allemaal weet, gebruikt in wezen een onjuist argument. Maar als hij dat doet, dan zullen de conclusies die hij trekt ook aanvechtbaar moeten zijn, dan moeten ze ergens rammelen.

Als je denkt, moet je uitgaan van je eigen onvolkomenheid. Je moet proberen je onvolkomenheid te begrijpen. Beperken kun je haar voorlopig niet. Dan kunnen de mensen allemaal zeggen, zo moet het zijn. Maar wie zal mij zeggen of ze gelijk hebben? De mensen roepen uit, er moet voor iedereen vrede en welvaart zijn. Niemand wordt zo ontevreden als iemand die vrede heeft. Niemand voelt zich zo beroerd als iemand die omgeven wordt door welvaart. Hij heeft geen reden meer om iets te doen. Wij hebben strijd nodig. Laten we dat toegeven. Maar laten we die strijd dan persoonlijk voeren en niet proberen om anderen voor ons te laten vechten of het nu een oorlog is of een voetbalwedstrijd.

Wij hebben natuurlijk graag goede dingen in het leven. Maar laten we er dan voor vechten om ze zelf te hebben, ze zelf te maken, ze zelf te verdienen en niet tegen een ander zeggen, geef ze mij. Zonder dat kunnen we toch niet echt leven.

Kijk, als je doordenkt, dan ga je dat begrijpen. Er kan geen vrede op aarde zijn. Als alle mensen van goede wille zijn, dan willen ze nog altijd wat anders en krijg je weer bonje. Er kan welvaart zijn. Maar welvaart is ook maar een begrip. Je kunt misschien zeggen, Nederland heeft welvaart. Een vergiftigde bodem, water dat bijna niet te reinigen is, dat je niet kunt drinken, een gemiddeld hoog inkomen en ongeveer op twee na de hoogste belastingen van heel West-Europa. Nou, daar zal je mee gelukkig zijn.

Dan zeggen ze, die andere mensen hebben het veel slechter. Natuurlijk, ze vertellen elkaar verhalen en luisteren niet naar het betoog van een ander. Kijk, ze hebben misschien minder te eten, maar wat smaakt het goed als ze eten. Ze sterven misschien een beetje vroeger, maar ze leven toch wel voort. Als je het goed bekijkt, wie is er nu beter aan toe? Denk daar maar eens over na. Misschien is degene die overgaat uit armoede daardoor rijker. Niet als verdienste, maar gewoon omdat hij gaat begrijpen wat er allemaal mogelijk is.

Iemand, die de gedachte heeft dat hij de gehele wereld eigenlijk een beetje als zijn eigendom kan hanteren, gaat over en hij ziet dat dit niet doorgaat (dat er geen wereld meer is waar je dat kunt doen). Zal hij dan niet arm zijn? Denk daar eens over na. Maar probeer dat dan ook om te zetten in een conclusie die je in de wereld kunt gebruiken. Dat betekent, dat je moet begrijpen dat strijd ook belangrijk is, maar dat de strijd nooit door anderen mag worden uitgevochten, alleen door jezelf.

Begrijp, dat welvaart niet is wat je hebt, maar datgene wat je voor jezelf mogelijk maakt. Probeer dan in je wereld te komen tot die vrede voor zover je die kunt vinden in de strijd en tot die gevoelens van welvarendheid, niet op grond van hetgeen anderen doen, maar wat je zelf waar maakt. Want de vrede van ons wezen, de bereiking van ons wezen, de juistheid van ons denken hangen niet af van wat anderen doen, maar van wat we zelf doen en wat we zelf zijn.

Ik wil proberen ook nog een eind te maken aan dit korte contact. Ik heb overigens nooit begrepen waarom ze het contact noemen. Het geeft je zo een idee dat het uitgeschakeld kan worden. Als ik hier spreek, dan spreek ik omdat ik hier begrepen word. Waarom spreek ik dan? Omdat ik het gevoel heb dat ik iets van u kan begrijpen. Met andere woorden, als ik wegga, dan blijft u met vragen zitten, maar ik ga ook met een hoop vragen over u naar huis. Er is een heel oud liedje dat zou ik graag willen parafraseren.

Waar leeft de wijde werkelijkheid, waar zijn de wijdse dromen,
wanneer de mensen slechts benauwd in zalen samenkomen
en spreken van een wet en niet van werkelijkheid?
Waar herleeft oneindigheid wanneer in het minuten
tellen de mensen zelf verdolen in zichzelf en eeuwigheid veronderstellen,
die voor hen niet werkelijk kan zijn.
Waar leeft een grootser kracht dan Hij die alles schiepte?
Maar waar is dan de mens die eens begrijpen
zal waarom hij werd geschapen?
Voorwaar, wie dat beseft, hij heeft het sterkste wapen tegen al wat vernietigen kan.
Hij vindt de enige kracht waaruit het Al kan voortbestaan.
Want hij heeft een juweel van waarheid gevonden in een oceaan van waan.

Een beetje dwaas. Slecht vertaald en nog slechter geparafraseerd, maar wel eerlijk gemeend. Wat wij doen is naar parels duiken in een oceaan van illusies, opdat wij een glanzend kleinood van waarheid leren bezitten waardoor wij gesterkt zijn tegen een leven waarvan wij de werkelijkheid nog niet begrijpen. Het hele leven is duiken naar parels, zoeken naar dat ene fragment van waarheid over onszelf of over de wereld waardoor wij sterker zullen zijn in die onbegrepen werelden waar we doorheen trekken voordat wij misschien eindelijk de rust en glorie gaan genieten.

Wat moet ik u nog meer vertellen? Als u denkt dat ik gelijk heb, misschien leert u ook een beetje duiken. Misschien leert u ook om de werkkamer en de studeerkamer wat dichterbij elkaar te brengen. Ik kan u alleen maar dit zeggen, gelukkig zijn is altijd weer met denken en doen tezamen iets te vinden waardoor u uw wereld beter begrijpt en eerlijker uzelf durft zijn. Of u dat kunt bereiken, weet ik niet, maar ik gun het u van harte.

EEN GRAPJE

Wat is eigenlijk een grapje? Is een grapje alleen het ridicule? Is het een spelen met woorden? Is het een confrontatie met het onverwachte? Als dat allemaal waar is, dan heeft God een reuze grap gemaakt want Hij schiepte de schepping.

Ik geloof dat een grapje voor ons geen andere betekenis heeft dan dit. Het is datgene waardoor we de zaak even anders gaan zien. Alles is betrekkelijk. Zelfs de waarheid is betrekkelijk voor zover wij haar kunnen zien. Daarom kan een grapje ons juist helpen om even los te komen van al die te diep ingewoekerde dodelijke ernst waardoor we de feiten eigenlijk over het hoofd gaan zien.

Lachen is een gave die de mens heeft ontwikkeld. Als er een ding is dat de mens de meerdere maakt van zijn mede schepselen, dan is het zijn vermogen om te lachen. Huilen kunnen krokodillen ook. Soortgelijke tranen worden door de mensen op aarde eveneens vaak gestort. Maar lachen kan de mens alleen. De mens kan zien hoe bespottelijk, hoe betrekkelijk de

dingen zijn. Hij kan zich een ogenblik verheugen niet in het lijden van anderen, maar in het absurde dat erin kan schuilen. Een mens kan lachen over zichzelf. Dan maakt hij een grapje met het leven, niet omdat hij het leven niet ernstig neemt, maar omdat hij begrijpt dat datgene wat hij van het leven op dit moment ziet in feite maar een heel klein stukje is van wat waar is en dat hij, door te lachen over de details, dichter komt bij de onveranderlijke werkelijkheid. Dit was nu geen grapje mijnerzijds.

Als u nog een grapje wilt hebben, dan heb ik er nog eentje. Den Uyl en Van Agt komen samen voor de hemelpoort. De een zegt, dat hij heeft gestreden voor democratie en het christelijk besef. De ander zegt dat te hebben gedaan voor de mensheid en de ontwikkeling van het sociale geweten. Waarop Petrus hen beiden aankijkt en zegt, "Heren, u links, u rechts zoals u gewend bent. Laat u beiden in het vagevuur een geweten aanmeten."

Dit grapje is nog niet actueel. Sommigen zouden willen dat het zo was, maar daar moet u nog even op wachten. Bedankt voor uw aandacht.

LES 3 - FILOSOFIE EN WERKELIJKHEID

Er zijn heel veel stellingen, verkondigingen, filosofieën en denkwijzen die jammer genoeg worden aangenomen als waarheid. En toch, als we eerlijk zijn, dan weten we dat de stellingen en de feiten zeer veel van elkaar verschillen. In ons denken is het vaak moeilijk om een scheiding te maken tussen een stelling die we aanhangen en de feiten. Laat mij een voorbeeld geven Ik geloof in God, dus is er een God. Neen, dat is niet waar. Ik geloof in God. Ik weet niet, of Hij er is. Dan kan een ander zeggen, er is geen God. Dat kan hij ook niet bewijzen.

Als wij te maken hebben met het reële denken van de mens, dan moet hij zich baseren op de feiten. Naast de feiten die er voor hem bestaan, zijn er ook innerlijke waarden, geestelijke waarheden of zelfmisleidingen. Alles wat in ons denken een hoofdrol speelt, moet in de eerste plaats gebaseerd zijn op de feiten die we kennen en op de gangbare voor ons als bruikbaar bewezen procedure, dus ook bepaalde denkmethoden. Het is duidelijk, logica kan worden gebruikt voor de innerlijke waarden van de mens, want een mens is geen logisch wezen ook al stelt hij zich als zodanig vaak aan.

De logica moeten we wel gebruiken zodra wij te maken hebben met de feiten van onze wereld. Wij moeten een onderscheid blijven maken tussen de filosofie en de feiten. Karl Marx is eigenlijk een sociaal filosoof. Hij komt tot vele vreemde conclusies. Hij zegt onder andere "De arbeiders hebben geen vaderland. Zij hebben alleen hun eigen stand." Dat klinkt alsof het waar zou kunnen zijn. Maar het is alleen waar vanuit een enkel gezichtspunt, namelijk het gezichtspunt van de arbeiderskaste die onderdrukt is. Op het ogenblik, dat ze dat niet meer is, houdt die waarheid op te bestaan. Op het ogenblik, dat ik zeg, een arbeider heeft geen vaderland, vergeet ik even dat hij ergens geboren is, dat hij aan een omgeving, aan bepaalde gebruiken gewend is, dat hij een bepaalde taal spreekt etc. en ook die maken het vaderland uit.

De filosofie van heel veel mensen is, wij weten wat goed is. Die mensen zullen dus goed zijn, als er gebeurt wat zij goed vinden. Ik weet niet, of u die theorieën kent. Daar zijn zelfs mensen bij die dat in de moderne politiek nog voortdurend verwoorden. Maar kun je een mens anders maken dan hij is? Je kunt niet tegen een mens zeggen, God wil dit en dus is dat het enige dat je moet doen. Die mens zegt dan, hoe kan ik het met God op een akkoordje gooien? Je kunt niet tegen de mens zeggen, dit is sociaal het enig verantwoorde, dus moeten wij solidair zijn om dat te bereiken. Dan heb je meteen drie vakbonden tegenover je. Al deze theorieën zijn mooi zolang ze niet worden ontleed.

Ons hele leven is eigenlijk opgebouwd op allerlei filosofieën. Of je nu gaat kijken bij de oude geschriften die in deze dagen nog worden geciteerd bijvoorbeeld de Mare Liberum, (de vrije zee). Of je gaat kijken bij de moderne filosofie van Het Wonen. Het lijken allemaal feiten te zijn, maar zijn het wel feiten?

Als men u vertelt dat stadsvernieuwing noodzakelijk is, dan is dat een stelling. Het is geen bewezen feit. Het enige bewijsbare feit is dat door de vernieuwing van de stad de woonmogelijkheden voor de mensen minder worden en kostbaarder. En dat ongetwijfeld vanuit een bepaald standpunt een verbetering van woonstandaard zal optreden, maar daar tegenover weer een soort milieubederf ontstaat door het wegvallen van de typische sfeer, de kleinschaligheid die in de verschillende wijken bestaat en die plaats maakt voor een grootschaligheid waarin de mensen hun onderlinge samenhang dreigen te verliezen.

Dan kunt u zeggen, wat moeten wij dan doen? Je kunt natuurlijk gaan ondervragen. Maar als je een mens een vraag stelt, dan moet je wel heel precies weten wat je vraagt. Heel veel van die zogenaamde onderzoeken (de polls die men tegenwoordig pleegt te houden), zijn eigenlijk wat dat betreft eveneens vals. Als ik tegen iemand zeg, vindt u dat de honger de wereld uit

moet? Dan zegt hij, natuurlijk. Maar als ik tegen iemand zeg, vindt u dat u van uw inkomen 30% moet besteden aan de hongerenden op deze wereld? Dan zegt hij, neen.

Ik weet het wel, er zijn heel veel mensen die ja zullen zeggen. Maar als werkelijk puntje bij paaltje komt, dan voelen zij daar niets voor. Dan zeggen ze, dat wil ik wel doen, als het op een persoonlijke basis gaat, maar ik ben niet bereid om dat zomaar in het wilde weg te doen. Dergelijke theorieën zijn zaken die ons voortdurend bestoken.

Wij worden overspoeld door stellingen, filosofieën, beelden die eigenlijk met de werkelijkheid slechts op een punt iets gemeen hebben. Als ik tegen u zeg, dat het de Nederlanders goed gaat, dan zullen véél Nederlanders in verzet komen. Maar ik kan aantonen dat het de Nederlanders goed gaat, als ik namelijk maar een maatstaf gebruik waardoor ik aantoon dat het hem veel beter gaat dan de mensen in vele andere landen. Dat is zeker waar. Maar of de Nederlander nu zelf het gevoel heeft dat het hem goed gaat, speelt daarbij geen rol.

Op diezelfde manier komen we terecht in de wereld van de heiligen, van God, van allerlei idealen, van het Nirwana, van de goddelijk gegeven wetten en wat dies meer zij. Het is duidelijk dat een denker als Thomas à Kempis op een gegeven ogenblik zeer mooie mystieke uitspraken doet. Maar als hij bezig is over zijn banden met God, zijn beleving van een mystieke werkelijkheid, dan heeft hij het niet over controleerbare feiten, alleen wordt het wel voorgesteld alsof dat wel zo is.

Als iemand komt vertellen dat het bloed van de H. Januarius op overkoken staat, dan kunt u naar die kerk gaan en inderdaad een soort verschijnsel misschien zien. Maar is dat verschijnsel echt? U kunt het niet controleren. Waarop berust dat verschijnsel? Dat weet u ook niet. Ieder een die daar verhalen vertelt, draait in feite netjes om de kern heen. Het hoe, het waarom, de werkelijke krachten die werkzaam zijn, worden alleen aangeduid op een niet te controleren en in de eigen wereld ook zeker niet wetenschappelijk te bewijzen manier.

U zult nu zeggen, maar als wij moeten leren denken, dan moeten we toch in ieder geval kennis kunnen nemen van de denkbeelden van een ander. Zeker. Als wij tegen u spreken, beginnen we altijd met de bekende zinnen, denk zelf na, want wij zijn niet alwetend en onfeilbaar. Dat doen we niet voor niets. Wij zijn ervan overtuigd dat hetgeen wij zeggen juist is dan veel dat wetenschappelijk als bewezen geldt. Dat hetgeen wij zeggen veel meer kans heeft om waar te worden dan alle prognoses van bankdirecteuren en deftige onderzoekbureaus die toch steeds falen. Maar dat wil nog niet zeggen dat het waarheden zijn.

Driekwart van hetgeen de ODV u brengt heeft een filosofische achtergrond. Dan kunt u zeggen, voor ons is dat belangrijk. Natuurlijk, anders zou u waarschijnlijk niet hier zitten. Maar dat betekent nog niet dat u de zaak zonder meer voor zoete koek moogt aannemen. U moet zien in hoeverre er een correlatie is te vinden tussen het gestelde en de gebeurtenissen op aarde. Dan moet u zich verder afvragen in hoeverre de stellingen die worden gegeven op aarde toepasbaar zouden zijn. En dan moet u zich ook nog afvragen wat de consequenties daarvan zouden zijn op aarde.

Het is natuurlijk heel prettig als wij tegen iedereen zeggen, mensen, hebt elkander lief. Ze hebben tegenwoordig die grote bedden niet meer. Vroeger hadden ze bedden waarin je zelfs je man in kon leggen. Er was een logement in de buurt van Brugge dat heel beroemd was, want in het ledikant konden 110 gasten slapen. Maar dit doet voor ons verder niet ter zake.

Als ik daarover begin, dan zeg ik wel iets, maar wat bedoel ik eigenlijk? Wat is die liefde waarover wij het hebben? Ongetwijfeld niet een zuiver lichamelijke relatie. Maar wat is liefde? Een moeder heeft haar kind lief. Maar als wij het helemaal vertalen, dan is het deels een projectie van zichzelf op het kind en deels is het een soort bezitskwaliteit. Een man en een vrouw hebben elkaar lief, de man de vrouw, de vrouw de man. Maar wat is de bepalende factor? Heel vaak dat men in de ander voor zichzelf een echo zoekt.

Als wij praten over naastenliefde, dan geloof ik heus niet dat die alleen maar te vertalen is in een pannetje soep voor de arme zieke. We moeten dus ontzettend voorzichtig zijn, als we met dergelijke woorden en begrippen worden geconfronteerd. Wij moeten proberen het te vertalen

in de feiten van de wereld. En dan blijkt, dat de naastenliefde nog heel iets anders is dan de meeste mensen denken.

Naastenliefde betekent, ik ben bereid je te aanvaarden zoals je bent. Ik zie je als belangrijk, ook voor mijn bestaan. Ik laat je rustig je gang gaan zover je wilt. Kun je niet verder en heb je hulp nodig, dan zal ik je helpen. Wat je ook doet, ik zal je niet haten. Verder gaat dat begrip niet. De naastenliefde is niet de honingzoete sentimentaliteit waarmee men het overgiet.

Dan vroomheid. Vroomheid vind ik ook zo iets ontstellends. Men zegt, een vroom mens is iemand die zich in zijn leven voortdurend wijdt aan God en altijd diens geboden opvolgt met een aanhoudende ijver. Heeft u al zo iemand ontmoet? Ik heb mensen gezien die wel de uiterlijke bewegingen daarvoor maken. Er bestaat een verhaaltje (ik weet niet of het waar is) dat oudere nonnen vaak heel erg gemeen kunnen zijn tegen iedere andere non, zolang ze dat op een schijnbaar liefdevolle manier kunnen doen. Is dat nu naastenliefde of is dat eigenlijk niet haat of misschien zelfhaat? Je kunt er geen conclusie aan verbinden. Laten we dan ons eerste punt voor vanavond even vastleggen.

Wij kunnen nooit met zekerheid zeggen wat met bepaalde woorden wordt bedoeld. Daar dit voor ons niet mogelijk is, kunnen wij de werkelijke betekenis van hetgeen anderen zeggen nooit volledig kennen. Dit impliceert, dat wij op grond van de feiten en ons begrip van de gebezigde woorden niet moeten komen tot een conclusie die ook voor ons niet is te verwerklijken, zelfs in het stoffelijk bestaan.

Dan gaan we een stukje verder. Zoals onze vriend Henri al eens zei; een filosoof is iemand die op grond van een feit een toren van Babel van ideeën opbouwt. Nu kunnen we natuurlijk altijd weer van bestaande punten uitgaan. Ik kan bijvoorbeeld zeggen, er is een enorme strijdigheid tussen Amerika en Rusland. Dat is een feit. Nu kan ik daar een hele filosofie op bouwen. Ik kan vertellen dat de Russen zich eigenlijk minderwaardig gevoelen (niets is minder waar, maar dat wordt gezegd) en dat ze juist dit trachten te compenseren door machtiger te zijn dan anderen. We kunnen ook zeggen dat de Amerikanen de Russen als een concurrent beschouwen ten aanzien van hun eigen invloed op de wereld wat ook niet helemaal waar is. Er zijn zeer velen die zeggen, wat hebben wij met de rest van de wereld te maken, als wij dat binnenlands maar doen.

Dan zijn er zo van die denkbeelden, wij moeten alles oplossen op onze manier. Zij hebben bijvoorbeeld steeds besprekingen aan ronde tafels. Weet u waarom die tafels rond zijn? Omdat niemand een belangrijkere plaats mag hebben dan een ander. Maar als u de woorden, die daar vergeefs worden gesproken, als aandrijfkraft zou gebruiken, dan zou u er een prima carrousel, zelfs een perpetuum mobile van kunnen maken. Waarom? Men is bezig met denken. Als ik zeg, wij leven hier op aarde om ons bewust te worden van het hiernamaals en van de werkelijkheid die wij in het hiernamaals zijn, dan spreek ik vanuit mijzelf een waarheid. Maar is dat ook uw waarheid? Weet u dat? De meeste mensen zeggen, ik geloof, dat er een hiernamaals is. In zichzelf denken ze, ik hoop dat het waar is. Behalve zondige mensen. Zij denken, gezien hetgeen ik in mijn leven heb gedaan, zou ik daar niet goed terecht komen. Zij hopen dat het niet waar is.

Wat is het verschil tussen het feit, de hoop of de verwachting en het geloof? Wel, wanneer u op aarde leeft, heeft u een aantal ervaringen. Als die ervaringen zich regelmatig kunnen herhalen, moet daar iets achter steken. Als daar iets achter steekt, dan geven we daar al een interpretatie van, maar die is niet noodzakelijk de juiste. Maar als wij zien dat de verschijnselen, die kennelijk iets betekenen en ook later feitelijke betekenis blijken te hebben, voortdurend optreden, dan mogen wij veronderstellen dat er een onzichtbaar geheel is. Of wijzelf daartoe zullen behoren, weten we dan nog niet.

Als wij dan worden geconfronteerd met stemmen, met mediums, met gegevens, soms met visuele waarnemingen, met emoties waardoor het ineens lijkt of iemand bij ons is, dan verandert de zaak. Dan is dit voor ons waar en is voor ons het bestaan in een hiernamaals dus zonder meer aanvaardbaar geworden. Maar het is nog steeds niet bewezen. Ik zeg dit laatste zo nadrukkelijk omdat wij, eenmaal bezig zijnde met onze opbouw van denkbeelden, al heel

gauw geneigd zijn te vergeten dat er een andere benadering mogelijk is. Je kunt echter niet op grond van veronderstellingen een ander verplichten iets te doen.

Als in het joodse geloof bijvoorbeeld het varken onrein is, dan kan ik mij dat best voorstellen. Dat is namelijk vooral in de oosterse landen werkelijk het geval. De consumptie ervan is gevaarlijk. Er kan trichinose o.m. optreden en er zijn nog andere nevenverschijnselen die door het nuttigen van varkensvlees kunnen worden veroorzaakt. Dat is dus een reden om te zeggen dat het varken onrein is.

Maar moet men dan zeggen dat elk varken altijd onrein is? Religieus gezien doet men dit. Is dat ook redelijk? Neen. Want datzelfde varken is onder noordelijker klimaatcondities een betere voeding dan het rund, omdat men namelijk varkensvlees gemakkelijker kan produceren dan rundvlees en het vetgehalte dermate hoger is dat men daardoor vooral in noordelijker streken een beter aangepaste voeding kan krijgen. Een vegetariër zou hiertegen natuurlijk onmiddellijk in verzet komen. Maar zo is de praktijk toch een heel lange tijd geweest.

Zo een geloof heeft dus regels en wetten die als absoluut worden gehandhaafd, terwijl ze alleen betrekkelijk gezien aanvaardbaar zijn. Ook als ik dit geloof belijd, ook als ik mij daaraan wens te houden, inclusief alle regels die daartoe behoren, zo is dit een persoonlijke zaak, maar ik kan dit nimmer zien als iets wat voor een ander eveneens verplichtend is.

Neem nu gewoon de spijswetten. Als je bepaalde dingen hebt gegeten, mag je geen melk in je kopje koffie hebben. Dat klinkt natuurlijk krankzinnig voor een Nederlander. Maar voor anderen is dit nu eenmaal gebruik, dat hoort zo. Dan zeg ik, als dat uw gebruik is, dan moet u wel beseffen dat dit niet is gebaseerd op feiten alleen.

U denkt waarschijnlijk dat filosofie alleen betrekking heeft op heel abstracte dingen, zoals de alchemistische filosofie waarmee de innerlijke verandering plus het ontstaan van het innerlijke goud een kracht wordt waardoor wij het uiterlijke goud kunnen produceren of zelfs kunstmatig leven kunnen wekken. Maar daar gaat het eigenlijk niet om. In de alchemie zit heel veel filosofie en mystiek en dat is aantrekkelijk. Maar dat is geen bewezen feit, ook al zijn er misschien wel mensen geweest in het verleden die goud hebben gemaakt. Maar zelfs dat kunnen we niet met zekerheid bewijzen.

Dan gaan wij heel eenvoudig terug naar vandaag de dag en zeggen we, ik heb hier ook te maken met vele theorieën die eigenlijk geen hout hakken. Als men op een gegeven ogenblik uitroept dat de toename van kanker bij de wereldbevolking vooral te wijten is aan het roken, dan zeg ik, u kunt inderdaad aantonen dat het meer voorkomt. U kunt echter niet aantonen dat het normale tabakverbruik op zichzelf kankerverwekkend is. U kunt alleen aantonen dat onder bepaalde levenscondities, het beetje extra dat uit het roken voortkomt, vergiftiging veroorzaakt.

Dan zeggen die mensen, weg met het roken. Best. Als u dat wilt, geen bezwaar. Maar het is geen wetenschappelijk bewezen feit, ook al zou Dr. Meinsma mij hier waarschijnlijk ongelijk in geven. Het enige dat men kan bewijzen is, dat ook door roken, maar dan in zeer overmatige dosis (enkele honderden sigaretten per dag) vergelijkenderwijs kanker kan worden veroorzaakt. Wij kunnen bewijzen dat de teerproducten die in sigaretten of in tabak zitten, als ze uitgefilterd worden, kanker kunnen veroorzaken, indien ze direct op de huid worden gebruikt. Maar dat zijn concentraties die zo hoog zijn dat ze in de praktijk nooit bereikt zullen worden. Toch zegt men, het een is het bewijs voor het ander. Iemand die denkt, zegt, neen, dat is geen bewijs. Het is een aanduiding voor een bestaand gevaar. Hoe ik daarop zelf wil reageren is mijn zaak. Er is echter geen bewijs zonder meer geleverd.

Er zijn ook mensen die zeggen, bepaalde dingen moet je niet eten. Aardappelen zijn lange tijd ongezond geweest. Nu beginnen ze weer gezond te worden waarschijnlijk omdat ze duurder worden. Is dit laatste nu een stelling of een feit? Het is een stelling. Waarom? Omdat het feitelijk ongezond zijn van overmatige aardappelconsumptie niet bewezen kan worden. Wel is bewezen dat, als men zich voornamelijk met aardappelen voedt zonder bijgerechten op den duur bepaalde ziekteverschijnselen (opgeblazenheid e.d.) daarvan het gevolg kunnen zijn. Maar men kan niet zeggen dat aardappelen ooit bewezen gevaarlijk zijn geweest.

Tegenwoordig heeft men het over de vitaminen die erin zitten, dus zijn ze wel gezond. Ook dat kan men niet bewijzen. Dit zijn maar stellingen.

Ik kom nu tot mijn volgende stelling. U weet, een stelling is iets dat je goed moet overwegen en waar je je eigen houding tegenover moet bepalen.

Vele zogenaamde wetenschappelijke argumenten zijn evenals religieuze, filosofische en sociologische argumenten niet gebaseerd op onwrikbaar vaststaande feiten. Dientengevolge kan ik geen enkele stelling zonder meer als juist aannemen, maar zal ik zelf moeten beslissen in hoeverre dit voor mij waarschijnlijk is en in hoeverre de consequenties daarvan voor mij aanvaardbaar zijn.

Cogito ergo sum: ik denk, dus besta ik (Descartes). Is dit waar? Voor mij wel, want ik denk, dat ik denk. Maar als ik denk, dat ik denk, is er een bewustzijn. Is dit mijn bewustzijn? Dat weet ik niet. Misschien denkt iemand mij en zegt mij te denken dat ik denk. Dat weet ik niet. Het enige dat ik heb geconstateerd is niet mijn bestaan als zelfstandig wezen, maar het feit dat ik een bewustzijn bezit.

Als ik op deze manier kijk naar het verleden, dan vallen mij enkele dingen op. Liang Po, een dichter die ongeveer 10 eeuwen v. Chr. heeft geleefd in China, heeft het in een van zijn gedichten over de materie en komt tot een omschrijving van iets dat lijkt op moleculen en atoom.

Griekse denkers houden zich bezig met de aard der materie en gebruiken zelfs de naam atoom. De oorspronkelijke aanduiding van deze nu nog bestaande bewezen deeltjes is Grieks en stamt van een Griekse filosoof.

Wat is er gebeurd? De denker heeft zich beziggehouden met het mogelijke. Zijn denken was dus speculatief. Maar als wij zeggen, hij heeft dan toch gelijk gehad, dan mogen wij daarbij niet vergeten dat dezelfde denkers die hebben gesproken over atomen in de Stoa van Athene of aan het hof van de keizers in China ook hebben gesproken over de loop der sterren, de bezieldeheid van de kometen, over een aantal sferen. De aarde hebben ze beschouwd als een plat liggend middelpunt waarbij hun eigen standpunt waarschijnlijk weer was het centrum van de bestaande wereld. Met andere woorden, ze hebben net zoveel veronderstellingen gemaakt die niet juist waren als veronderstellingen die wel juist waren. Dan is het niet redelijk aan te nemen dat een filosoof gelijk heeft. Of die man nu Sartre heet of een andere naam heeft, maakt niet veel uit.

Wanneer iemand je iets vertelt, dan is dat een specifieke benadering, gebaseerd op enkele feiten en veel veronderstellingen. Toch heeft hij, geloof ik, wel gelijk. Zoals Sartre uitroept. "L'Enfer c'est nous", wij zijn de hel. Dat ben ik vaak met hem eens. Maar bestaat de hel omdat je die zelf bent? Of is de hel een veronderstelling die wij gebruiken om ons eigen onbehagen een vorm te geven die buiten ons ligt? Het is erg moeilijk om dergelijke dingen te beslissen.

Naarmate de filosofen verder gaan met hun veronderstellingen hebben zij de neiging zich te gedragen of zij in feite bezig zijn de werkelijkheid te omschrijven. Ik stel dat een filosoof niet iemand is die de werkelijkheid omschrijft, maar slechts zijn denken ten aanzien van een onbegrepen werkelijkheid poneert. Per slot van rekening, een groot gedeelte van de moderne wetenschappen en de natuurwetenschappen is gebaseerd op een aantal veronderstellingen dat nog bewijsbaar is. Het zijn interpretaties. Zelfs datgene wat de astronomen menen te kunnen vaststellen omtrent het Al, onder andere de stelling van het explosieve of vliedend Al, de stelling van de werkelijke waarde van de zogenaamde Nebula. De sterrennevels bestaan uit sterren in geboorte. Het is allemaal onbewijsbaar. Zij zeggen het wel en ze kunnen het wel aanvaardbaar maken, maar er zijn andere uitleggingen mogelijk.

Als wij daarmee bezig zijn, laten wij dan de betrekkelijkheid begrijpen van hetgeen wij doceren. Laten wij inzien dat de hele wereld en alle zekerheden die op ons afstormen eigenlijk niet veel meer betekenen dan bepaalde blaadjes die zich met de privé omstandigheden van bekende persoonlijkheden bezighouden. Ze geven geen feiten weer maar veronderstellingen. Ze nemen een feitje en breien daar een heel verhaal aan vast. Diezelfde techniek bestaat niet alleen in die blaadjes, maar ook in de wetenschap en in de godsdienst.

Indien wij die dingen zonder meer als waarheid aannemen, krijgen wij een vervalst wereldbeeld. In een vervalst wereldbeeld kunnen wij niet leven. Dan is ons denken in strijd met de feiten en de werkelijkheid. Op dat ogenblik zullen wij zoveel tegenstellingen en onverwachte tegenslagen ontmoeten dat we geen raad meer weten. En dan krijgen we het gevoel alsof het heelal zich persoonlijk tegen ons keert. Dat is niet waar.

Wij moeten uitgaan van de oorzakelijkheden die we kennen. Wij moeten uitgaan van de bewijsbare feiten voor zover die voor ons bestaan. Daarnaast kunnen wij uitgaan van waarschijnlijkheden, maar wij kunnen die nooit als vaststaand aannemen, hoogstens als mogelijk. Pas als wij ons denken weten los te maken van de verwarring die in de dwaaltuin van de filosofie steeds weer optreedt, zullen wij de mogelijkheid vinden om reëel en vanuit onszelf te waarderen wat er is en wat er in ons leeft.

Ik stel, bij de filosofie en wat dat betreft bij de godsdienst en menige andere stelling vindt er een vervlechting plaats tussen de constateerbare feiten, de in het "ik" levende gevoelens en een aantal mentale veronderstellingen die op zichzelf nog onbewezen zijn. Het eindproduct is dan ook zo ver van de werkelijkheid verwijderd dat wij slechts op enkele punten later een bewijsbaarheid zullen verwerven. En dan zit je er weer mee.

Nu denkt er iemand, dit wordt wel een beetje moeilijk. Maar u bent toch hier om te leren denken. U hoeft niet aan te nemen dat hetgeen ik zeg juist is. Integendeel, u moogt rustig kritiek hebben. Maar u moet wel begrijpen in hoeverre die kritiek feitelijk is, in hoeverre ze gevoelsmatig is, in hoeverre ze uitgaat van veronderstellingen of onbewezen zaken die anderen u misschien als zekerheden hebben voorgelegd. Als u werkelijk wilt leren denken, dan moet u leren uw hersens te gebruiken als een losstaand systeem.

Om te weten wat denken voor ons betekent, moeten wij het denken weten te scheiden in het feitelijke denken en in het veronderstellend denken. In het veronderstellend denken zit een geestelijke waarde, zeker. Er zitten intuïtieve erkenningen in, maar ze zijn niet zonder meer bewijsbaar. Als ik denk, zo moet u tegen uzelf zeggen, dan moet ik mij voortdurend bewust zijn van wat voor een mens redelijk aantoonbaar is en wat niet aantoonbaar is. Juist door deze scheiding te maken in mijn gehele gedachtenleven maak ik mij vrij van een al te grote beïnvloeding van filosofieën en dergelijke, zonder dat ik gelijktijdig afstand doe van het totaal van mijn innerlijke waarden en werkingen die voor mij persoonlijk grote betekenis hebben.

Zo gezien, zou u in het begin bij alles wat u ontmoet u moeten afvragen, in hoeverre is dit feitelijk waar? In hoeverre is dit voor mij waar? In hoeverre kan ik geen waarheid bepalen? Door deze drie vragen steeds te stellen zult u al heel snel bijna intuïtief komen tot een indelen van uw denkbeelden in verschillende klassen. Eerst als u gekomen bent bij het redelijk denken en steeds tot die redelijkheid en bewijsbaarheid kunt terugkeren, is het voor u mogelijk om zonder gevaar en zonder grote zelfmisleiding te filosoferen.

Als ik bijna meditatief zeg dat de gehele kosmos een soort levend organisme is, beziel door een God die in alle dingen tegenwoordig is, dan kan ik het niet bewijzen. Dit moet dus filosofie zijn. Deze filosofie kan voor een groot gedeelte worden bevestigd, met andere woorden ik voel dit als juist aan. Is het daarom juist? Dat weet ik niet. Dan moet ik een stap verder gaan en zeggen, als dit in mij een waarheid is, dan moet ik uit die waarheid iets kunnen presteren, iets kunnen produceren. Dan vraag je je af, hoe kan ik dat doen? Eigenlijk is de oplossing heel eenvoudig. Als u door alleen uw wil daarop te richten een medemens kunt genezen, als u zonder daarvoor bijzonder moeite te doen ineens verschijnselen ziet die een ander niet ziet, dan is er kennelijk iets in u dat niet meer valt onder de redelijkheid, onder het menselijk bewijsbare. Maar als ik tien keer op dezelfde manier mij instel en een mens genees, dan staat een ding vast, door het proces kan ik die mens genezen. Als ik tien keer iets heb gezien, dan betekent dat niets, tenzij de tien keer dat ik dat heb gezien tenminste zeven keer het gelijktijdig een aankondiging is geweest voor een gebeurtenis, iets wat voor mij feitelijk waar werd.

Het is misschien moeilijk om dat zo een beetje te benaderen, dat weet ik wel. U heeft uw innerlijk leven. U heeft uw innerlijke waarheid. U heeft uw behoefte aan geloof, aan zekerheid.

U heeft redenen die u ertoe drijven om dit of dat tijdelijk maar aan te nemen of eventueel te verwerpen. Scheiding in uw denken maakt u duidelijk wat er aan de hand is. Weten wat er aan de hand is, geeft u ook de mogelijkheid om een paar saillante vragen te stellen aan uzelf. Vragen die werkelijk betekenis hebben.

Om te ontdekken of uw gevoelens misschien voortkomen uit ervaringen die u heeft opgedaan of moeten worden toegeschreven aan een inborst die u bezit of dat het misschien een intuïtieve kracht is, de betekenis ervan is aan de gevolgen daar buiten af te meten.

Ik kan komen tot een vergelijking van mijn innerlijke waarde en de feiten. Ik kan komen tot de erkenning van de filosofische opbouw en de reële achtergronden die ik in het denken kan terugvinden. Dat betekent echter niet dat ik ergens afstand van moet doen. Het betekent niet, dat ik een godsdienst behoef te verwerpen. Het betekent niet, dat ik de wetenschap plotseling aan de kant ga zetten. Het betekent alleen, dat ik onpartijdiger word, dat ik bewuster word en dat ik met dit bewuster leven ook bewuster leer gebruik te maken van alle krachten in mij.

Menige filosofie is de aanleiding geweest tot wat men noemt de wetenschappelijke ontwikkeling. De alchemie was knoeien., laten we maar eerlijk zijn. Maar uit de alchemie is de chemie voortgekomen. En deze chemie heeft wel degelijk onnoemelijk veel mogelijkheden voor de mens geschapen en gevaren. Als wij beseffen dat de filosofie de stimulans kan zijn voor een feitelijke ontwikkeling ook in onze eigen wereld, dan komen we misschien een stap verder. Als wij begrijpen, dat de godsdienst op zich, zoals ze wordt voorgesteld, niet noodzakelijk waar behoef te zijn, maar dat hetgeen wij eruit putten en in onze wereld kunnen waarmaken wel degelijk betekenis zal hebben, dan komen wij op een punt waarop filosofie en denken, zonder dat er een versmelting, een kritiekloze volledige aanvaarding plaatsvindt, betekenis krijgt.

De filosofie kan een leidsnoer zijn, maar ze kan nooit een vervanger zijn voor de feiten. Het geloof kan voor ons een innerlijke beleving zijn waardoor onze levensmogelijkheden veranderen. Zolang die feitelijk bestaan en in ons denken voor ons betekenis hebben, is de godsdienst voor ons goed. Niet omdat ze waar is, maar omdat ze ons mogelijkheden verschaft. Alle denken, alle geloven, alle aanvoelen heeft zijn betekenis voor elke mens, mits die mens bereid is op grond daarvan te werken met de zo gevonden waarden en deze te toetsen aan de feiten van zijn eigen wereld. Als wij een brug weten te bouwen tussen ons denken en ons geloven, tussen onze filosofie en de feiten, dan slagen wij erin om onze wereld groter te maken. Hoe groter en meer beseft onze wereld wordt, hoe meer wij het gevoel zullen hebben dat ons bestaan zinvol is en hoe juister wij ongetwijfeld ook de beperkingen maar ook de mogelijkheden tot voortbestaan beseffen die daaraan verbonden zijn.

Deze les geef ik u gaarne ter overweging.

FILOSOFIE EN DENKEN

(De gastspreker)

Daar het deze avond mijn beurt is om u het een en ander te vertellen over filosofie en denken wil ik graag teruggrijpen naar het verleden. Ik heb een lange tijd de sterrenkunde, dus de astrologie bestudeerd. Ik heb mij verder beziggehouden met verschillende vormen van geestenbezweering en alchemie. In het eind is mijn ondergang, geloof ik, voor een groot gedeelte het gevolg geweest van mijn geloof aan De Engel van het Westelijk Venster.

Dit klinkt wat vreemd. Maar als je bezig bent met bepaalde technieken die eigenlijk niets meer te maken hebben met de wereld die je kent, dan ben je gauw geneigd om allerlei veronderstellingen te opperen die nog verder gaan. En als je een keer een rookwolkje hebt zien vormen dat een gezicht zou kunnen zijn, dan neem je aan dat je de grootste geesten zonder meer kunt oproepen en bezweren. Als je dan nog een medium vindt dat allerlei hoge geesten laat doorkomen, dan ben je onder de indruk en je vergeet eigenlijk dat je te maken hebt met jezelf, met je eigen wereld en dat je de consequenties van wat je bent en wat je doet menselijk moet blijven overwegen.

Ik heb enige reputatie opgebouwd als goudmaker. Ik wil daar onmiddellijk aan toevoegen dat het mij nooit werkelijk gelukt is om goud te maken. Ik heb alleen anderen laten geloven dat ik het deed, want dat was in mijn tijd een goed middel om een zeker inkomen te verkrijgen. Mijn werkelijke belangstelling heeft altijd gelegen in de werelden van de geest.

Wanneer ik, terugziende, probeer om mijn fouten en ook mijn goede kanten in een beeld samen te brengen dat gezien mijn ogenblikkelijke toestand voor mij aanvaardbaar is, dan vind ik mijzelf eigenlijk maar een zielige figuur. Een bekentenis die mij zelfs nu nog niet zonder meer over de lippen komt, vandaar dit ogenblik van stilzwijgen. Het is erg moeilijk toe te geven dat je je dromen hoger stelt dan de feiten en toch zie je dat telkenmale weer gebeuren. Als er iets gebeurt, dan heeft dat ongetwijfeld zijn betekenis. Maar of die betekenis zo groot is als je zelf veronderstelt dat is weer heel iets anders.

Ik heb mij de laatste tijd weer kunnen bezighouden met de ontwikkelingen op aarde. Ik heb moeten constateren dat zelfs de grote denkers uit het verleden eigenlijk hun reputatie aan het verliezen zijn. Ik heb zelfs al mensen ontmoet die dachten dat Spinoza dat groene spul was waar Popeye krachtig van wordt. Dat heeft mij aan het nadenken gezet.

Nu is denken in de geest een heel andere procedure dan op aarde. Bij ons is denken overzien, vergelijken. Als je dan de indrukken van buiten neemt en je meet die af aan wat je aan beelden in jezelf hebt, dan ontstaat er al heel gauw een zuiverder reliëf. Dan ga je zien waar de werkelijk belangrijke punten in het leven liggen.

Toch moet ik eerlijk toegeven dat ik het nooit heb berouwd dat ik goed van geloof was. De gevolgen, ja, die berouwen mij. Maar het feit, dat je aan iets kunt geloven, ook als het niet bewijsbaar is, dat geeft je de kracht om feiten aan te pakken die je niet begrijpt. De enige moeilijkheid is, meen ik, dat je dan geneigd bent om je droombeeld in de plaats van de werkelijkheid te zetten.

Een wereld is geen ideaal. Een ideaal zal nooit de wereld zijn. Je kunt, zoals ik, op zoek gaan tot zelfs in het graf van een bekende abt om de geheimzinnige flesjes te vinden waarin het alchemistische geheim is geborgen. Als je dan die dingen vindt, denk je, nu heb ik het gemaakt. Althans ik meen, dat dit in de moderne taal de uitdrukking is. Ik heb die flesjes gevonden, eigenlijk daardoor mijzelf mismaakt.

Geloven is nooit slecht. Filosoferen kan je alleen maar helpen om in te zien wat er allemaal mogelijk kan zijn. Maar op het ogenblik, dat je datgene wat je in jezelf opbouwt, verwacht met datgene wat er buiten je bestaat, kom je in moeilijkheden. De aantal keren dat ik spoorlags heb moeten vertrekken is dan ook tamelijk veelvuldig geweest. Niet te vergeten de keer dat ik heb moeten ontkomen aan die Pool, die me ook in de kerker heeft laten gooien. Van zijn standpunt had hij gelijk, want ik kostte hem veel meer dan ik hem opleverde. Maar hij was in ieder geval nog niet zo on hoffelijk als de Duitse graaf die in mij kennelijk een schatkamer zag die ik niet was.

Als je een beeld hebt van jezelf, dan mag je zelf daarmee leven, maar je mag het nooit aan de wereld opdringen. Want als je tegen jezelf zegt, ik ben almachtig, dan kun je daarmee soms veel bereiken, ook al weet je dat je dat niet bent. Maar als je het tegen een ander zegt en die zegt, laat mij dat zien, dan beginnen de moeilijkheden. Je kunt ze natuurlijk oplossen met een holle roedestok en dan kun je aan de oplossing wat goud toevoegen. Dat is niet zo moeilijk. Dan een beetje was erop, wie ziet dat. Ik doe mijn uiterste best om dit alles om te zetten in termen die passen in uw tijd en wereld. Ik zou dan willen zeggen dat het heel wat anders is om de dingen te zeggen dan om ze waar te maken. En toch is het de waarheid waarmee wij altijd worden geconfronteerd.

Nu heb ik langzamerhand geleerd dat er heel wat verschillende werkelijkheden bestaan. Kennissen van mij, die ook voor u daarover wel eens hebben gesproken, hebben het dan over parallele werelden. Er is ongetwijfeld een wereld geweest waarin Magister John inderdaad goud heeft kunnen maken. Maar dat was ik niet. Dat de mogelijkheid er was, verandert niets aan de feiten en de problemen die daaruit voor mij zijn voortgekomen. Er zal ongetwijfeld ook wel ergens een wereld zijn waarin ik gewoon de wetenschapsman ben geworden en meer de

kant ben uitgegaan van bijvoorbeeld Bacon. Maar dat was niet mijn wereld. Ik geloof, dat het onze grote fout is dat we de werelden van mogelijkheden verwarren met de werelden van feiten. Nu ja, het is zeer algemeen gezegd. Voor mij is dat zeer zeker het geval geweest.

Als ik zeg dat ik kracht heb, dan is dat ongetwijfeld waar voor mij en voor een deel van de wereld waarin ik nu leef is dat zeker ook waar. Dat heb ik kunnen demonstreren. Als ik tegen u zeg dat ik kracht heb, is dat dan nog waar? Ik weet het niet.

Als ik tegen u zeg, ik straal kracht uit. Wat ziet u dan? Iemand, die met de handen omhoog staat als in een gangsterfilm waarin iemand wordt overvallen. Dat wil niet zeggen dat die kracht er niet is. Het wil alleen zeggen, dat die kracht niet feitelijk bestaat in uw wereld en dat ze alleen werkzaam kan worden, indien door u die kracht feitelijk wordt.

Nu denk ik dat de fout van menig filosoof (ik heb mijzelf ook als zodanig beschouwd) vroeger is, dat hij eenvoudig aanneemt, wat ik stel moet waar zijn. Hij kan niet begrijpen wat een ander daarvan denkt of hoe de ander daarop reageert. Mijn werkelijkheid domineert mijn wereld. Dat is een fout, omdat de anderen namelijk niet reageren op onze werkelijkheid, maar op hun eigen werkelijkheid. Het is niet aan mij om uit te maken of de werkelijkheid van een ander meer feiten bevat dan de mijne. Maar ik weet wel degelijk wanneer er bepaalde dingen zijn in mijn bestaan en wereld die bij anderen aanspreken, dat er dan conflicten kunnen ontstaan.

Als ik zeg, ik kan goud maken (of dat waar is of niet, of dat geestelijk goud is of stoffelijk goud), dan denkt iemand met een lege beurs, laat mij die vent gauw in dienst nemen, dan is zo de schatkist vol. Want voor die ander is het wonder, dat voor mij een eenvoudige betekenis heeft, een middel om meer te kunnen uitgeven. U zou kunnen zeggen, het is eigenlijk als het conflict tussen een minister van Sociale Zaken en een minister van Financiën. De minister van Sociale Zaken zegt, als wij dat doen, dan wordt de wereld beter. De minister van Financiën zegt, dat kan alleen, indien het oplevert. Leven ze daarom in een verschillende wereld? Misschien wel. Hun eigen specialisme veroordeelt hen tot een zekere eenzijdigheid. Die eenzijdigheid is zeker belangrijk voor hen. Maar ze betekent tevens het wegvallen van een harmonie, een samengaan van het geheel.

Een oud veldheer had een stelling "Een goed veldheer," zei hij, "staat zo hoog dat hij de bewegingen van alle troepen kan volgen. Want alleen hij die overzicht heeft, heeft de mogelijkheid om een slag snel te winnen." Dat was waar voor een veldheer uit mijn tijd, maar het is evenzeer waar voor de mens van uw tijd.

Als wij de zaken niet als een geheel kunnen overzien, maar bevooroordeeld op de een of andere manier proberen de werkelijkheid van anderen te onderwerpen aan onze dromen, dan scheppen wij conflicten die onoverkomelijk zijn. En dan zijn er toch weer die innerlijke waarheden waaraan je je niet kunt onttrekken.

Men heeft mij wel afgeschilderd als slachtoffer van een slecht medium. Dat was ik niet. Eigenlijk heb ik zelf datgene tot stand gebracht voordat het medium invloed op mij kreeg. Maar hij heeft mij afgeschilderd als een oplichter. Dat was ik niet, want ik geloofde dat hetgeen ik zei te kunnen mogelijk was. Ik kon het echter niet waarmaken.

Men heeft ook gezegd dat ik een slachtoffer ben geweest van mijn eigen dwaasheden. Was ik een dwaas? Ik denk het. Ik weet het niet zeker. Is het dwaas om in jezelf te geloven in een God? Is het dwaas om te geloven in een heir van geesten die allen bijzondere mogelijkheden hebben en die kunnen bijstaan? Is het dwaas om te geloven aan de tijd als iets waar je buiten kunt gaan staan om te zien wat er morgen gebeurt of om zeker te zijn wat zich gisteren heeft voorgedaan? Ik denk het niet, want in de geest zijn deze zaken zonder meer waar. Maar kan ik op aarde leven alsof ik een geest zou zijn? Ik denk, dat daar mijn grootste fout lag.

Ik droomde van een innerlijke wereld waarin je door het bijeenvoegen van de wil, het besef, het diep innerlijke licht en de kracht van de totaliteit in een bepaald ritme zou kunnen komen tot het werkelijke vuur waarin alles smelt en wordt veredeld. Innerlijk is dat waar. Maar deze innerlijke versmelting moet je doormaken. En als je die nog niet kunt waarmaken, is het

dwaas om naar buiten toe experimenten te doen die daar bij horen. Het is alsof iemand, die nooit geleerd heeft een degen te hanteren, opeens een scherm demonstratie wil geven en misschien een duel met een erkende vechtersbaas wil uitvechten. Dat is fataal. Wat je in jezelf bereikt is de basis voor hetgeen je naar buiten kunt doen. Daarvan ben ik overtuigd.

Ons onderwerp zou moeten zijn, Filosofie en denken. Als ik denk, dan filosofer ik. Want ik kan mij nooit alleen aan de feiten houden, ik houd mij ook aan mijzelf.

Een mens, die in zichzelf leeft, heeft zijn eigen opvattingen. Die behoeven niet juist te zijn, maar hij heeft ze. Als hij dan naar de wereld kijkt, ziet hij zijn denkbeelden in de wereld. Hij ziet ze in ieder geval veel scherper dan al het andere. Zo is elk wereldbeeld eigenlijk een soort filosofie. Dan zou je kunnen zeggen, dat het denken slechts een middel is om dit eigen beeld (het innerlijk denken) in een kader te plaatsen waardoor het voor de mens, de mensheid, de wereld van de mensen en de feiten aanvaardbaar wordt.

Ik ben mij ervan bewust dat je als gastspreker op enige moeilijkheden moet rekenen. Ik ben al heel erg dankbaar dat de taalmoeilijkheden gemakkelijk kunnen worden overwonnen. Ik ben mij er ook van bewust dat een gastspreker vaak de dingen anders zegt dan menigeen leuk of goed vindt en daarbij zijn de sprekers van uw Orde niet uitgesloten. Maar kan ik verloochenen wat ik ben? Zeker, Magister John wilde een meester zijn. Ik ben nog steeds geen meester. De titel Magister heb ik allang verloren. Maar ik ben mijzelf. Ik leef mijzelf. Alle kracht en uitstraling die ik bezit is deel van mijzelf. Alles wat aan denkbeelden, aan herinneringen in mij leeft is deel van mij.

Als ik denk aan vorige bestaansvormen (ik heb ze nu leren kennen), dan zie ik hoe onvermijdelijk het was dat ik zou vastlopen in deze warboel van dwaasheden die eigenlijk waren gebaseerd op een innerlijke wijsheid die werd misverstaan. Ik weet heel goed hoe ik ben geworden wat ik nu ben, maar dat verandert de wereld niet waarin ik leef.

Wanneer ik spreek met de geest, dan moet ik nog altijd een antwoord krijgen op hetgeen er in mij leeft en dan moet een vergelijkingen mogelijk zijn. Zonder dat ben ik niets waard. Zonder dat is er geen overdracht van materiaal, van feiten, van denkbeelden mogelijk.

Wanneer ik met u spreek, dan kan ik wel putten uit oude herinneringen. Ik kan misschien uw aandacht een ogenblik boeien, maar hoe kan ik overdragen wat mij werkelijk beweegt? Dat kan ik alleen doen voor zover dat in u ook bestaat. Zelfs met woorden ben je afhankelijk van de echo, het terugkaatsingseffect dat in een ander bestaat. Dan zit je hier als gast en moet je spreken over filosofie en over denken.

De Schepper heeft de mens een brein gegeven. Dat is ook filosofie. Dat brein moet je gebruiken. Dat is ongetwijfeld waar. Maar als je een brein hebt en nog veel meer, betekent dat dan dat het brein het belangrijkste is?

In de dagen dat ik mij op het vasteland heb bewogen, heb ik een kunstenaar ontmoet die werkte met een camera obscura. Hij maakte de schetsen van zijn schilderstukken door in een donkere kamer middels een paar lenzen het beeld op een vlak te projecteren en dat dan na te schetsen dus de lijnen in te tekenen die de werkelijkheid daarop had geworpen.

Ik geloof, dat voor ons het brein misschien zou kunnen functioneren als een lens. In ons tekenen we een werkelijkheid na die we niet kennen en die we zonder dat misschien niet zo nauwkeurig zouden kunnen volgen. Maar in de lijnen kun je niet het karakter vatten van een mens. Daarom waren er bij deze schilder voor het gelaat altijd extra zittingen nodig. Zijn kennis op anatomisch gebied maakte het hem wel mogelijk om de menselijke vormen zonder meer uit te beelden. Voor de kleding had hij toch weer zijn camera obscura nodig. Dat is heel interessant.

U leeft. Uw gedachten weerkaatsen datgene wat buiten u is naar binnen. De materie wordt daardoor gemakkelijker omschrijfbaar, gemakkelijker te hanteren. Maar als u de werkelijkheid in het gelaat ziet, dan zijn er geestelijke waarden, dan zijn er intuïties die u nooit kun vangen in een redelijk denken of de reflex daarvan in u. Dan moet u er iets bijvoegen van emoties van voelen, van innerlijk weten misschien. Pas dan kunt u werkelijk het kunstwerk van het leven voltooiën.

Mijn fout is geweest dat ik alles in mijzelf schetste zonder te letten op de lijnen van de werkelijkheid. De fout van menigeeen is dat hij alleen de lijnen van de werkelijkheid schetst en de daar achter verborgen diepe innerlijke waarheden de geestelijke tendensen, dat wat alleen in kleine tekens spreekt en toch versterkt moet worden om duidelijk te worden, verwaarloost. Wij hebben onze gevoelswereld wel degelijk nodig. Wij kunnen niet helemaal zonder de droom, want uit onze dromen bouwen wij tenslotte onze werkelijkheid op. Maar wij moeten niet vergeten dat de droom niet gekleed is in de lijnen van de werkelijkheid. Daarom kan zij zich nooit buiten ons bewegen, buiten ons volledig waar worden. Pas als wij de werkelijkheid met haar soms harde lijnen kunnen toepassen op het innerlijke beeld kunnen we de twee samenvoegen en dan ontstaat inderdaad het kunstwerk.

Alchemie wordt wel eens de hoge kunst genoemd. Ik ben daarin in zeker opzicht een jammerlijke mislukking geweest. Maar ik heb veel van die hoge kunst bijgeleerd nadat ik uw wereld had verlaten. De hoge kunst is niets anders dan het samenvoegen van het innerlijk met de werkelijkheid, zodat je een steeds duidelijker beeld krijgt van iets dat onaantastbaar is, dat bestaat in een wereld buiten je, voor iedereen verstaanbaar blijft, hoe en waar je ook leeft, en aan de andere kant niet datgene ontbeert wat in je is, wat je beweegt, wat je werkelijk zijn mogelijk maakt.

Het is misschien een treurig beeld, als je spreekt over alchemie en moet zeggen, ik ben begonnen met enorm te falen. Maar falen op zichzelf heeft ook betekenis. Het falen op zich zegt ons steeds weer dat we nog anders moeten werken, nog anders moeten leven, nog anders moeten zijn. Daarom is een mislukking helemaal niet erg en is een teleurstelling zelfs vaak een vruchtbare stimulans om verder te gaan. Wij moeten ons niet laten verslaan door het leven en datgene wat anders ging dan wij verwachtten. Wij moeten verder gaan met ons werk, maar dan moeten wij ook nadenken over de wijze waarop wij dat werk willen uitvoeren.

Misschien in tegenstelling met dat wat u geleerd zal worden in deze cursus wil ik hier als gast pleiten voor de mogelijkheid om je denken alleen te gebruiken om richting en inhoud te geven aan de droom, die in je leeft. Als u vindt dat het vreemd is?

De goede God heeft geschapen. Toen Hij begon was er niets tenminste dat vertelt men ons. Maar als er niets was hoe heeft het dan zijn vorm gekregen? Als de bijbel gelijk heeft, dan heeft God de wereld gedroomd lang voordat ze werkelijk werd. Misschien is zijn droom hier en daar in een nachtmerrie veranderd.

Wij dromen evenzeer. Wat we dromen zullen we moeten waarmaken op de een of andere manier. Maar we moeten ervoor zorgen dat de droom niet met ons wegloopt, dat de droom ons niet beheerst. De droom moet voor ons zijn de krachtbron waaruit wij putten, de gevoelswereld, de geestelijke wereld, de wereld van krachten. De wereld van licht en werkelijkheid moet voor ons niets anders zijn dan de stimulans om te scheppen. Maar de schepping wordt bepaald door ons weten, onze mogelijkheden die we kennen, onze rede, kortom, door ons denken. Daarom pleit ik, gezien wat ik heb beleefd en geleerd, voor een steeds weer uitgaan van je innerlijke dromen, van je filosofieën, van de profetische beelden, maar dan aangepast aan het mogelijke.

Denk nooit dat je droom een beeld is van de wereld. Ze is een beeld van jezelf. En als je dan denkt, vind je hier en daar een vage gelijkenis in de wereld buiten je en daar kun je gebruik van maken. Dat is je middel om jezelf uit te drukken en waar te maken, verder niets.

Ik heb u hopelijk een beeld kunnen geven van wat dit onderwerp betekent voor iemand, die door zijn dromen vergat te denken en door zijn gedachten vaak zijn dromen en de werkelijkheid verloochende. Dat ben ik geweest. Dat het u beter moge gaan. Dat u ergens uw Ultima Thule moge vinden. Dat u ergens het land zult bereiken waarin de droom en de feiten een harmonie vormen. Dat is hetgeen ik u met geheel mijn wezen toe wens. Maar zonder uw eigen gebruik van uw vermogen tot redelijkheid zo goed als van uw innerlijk vermogen tot dromen zult u dat, vrees ik, nooit bereiken.

DE DROOM

Dromen zijn werkelijkheden, die karikaturaal vertekend ons spreken van hetgeen wij zijn, wat we verwachten van een wereld, verwachten van ons leven, van de feiten die we zullen ontmoeten zonder ze te herkennen. De droom is altijd weer het middel waardoor het "ik" zichzelf zegt wat er gaat komen. En uit de veelheid van gebeurtenissen die uit de droom waar worden, putten we dan de zekerheid dat we worden gewaarschuwd of dat we wetend, maar altijd pas nadat het is gebeurd. Dat is onze fout.

Wij dromen en wij moeten weten dat een droom een droom is. Ze heeft haar reden, ongetwijfeld. Maar wie zijn wij dat we de droom kunnen verklaren tot werkelijkheid? Wie zijn wij dat wij voortdurend moeten hunkeren om in onze dromen feiten te zoeken die ze moeten bevestigen in de wereld waarin we denken te leven? Laat onze dromen een begeleiding zijn van wat wij de werkelijkheid noemen. Laat onze droom voor ons de bron zijn van inspiratie om in de werkelijkheid te leven en dingen tot stand te brengen.

Slechts zij die weten te dromen, brengen de wereld vooruit. Slechts zij die diep in zichzelf de hoogste dromen dromen, zijn degenen die de mensheid helpen aan een verdere bewustwording. Maar wij, wij dromers, moeten blijven beseffen, de droom is niet onze wereld en onze wereld is niet onze droom. Maar daar waar we iets van de droom in onze wereld kunnen terugvinden, daar vinden wij de kracht terug die onze droom heeft voortgebracht:

Met deze korte overweging hebben wij net tijd genoeg gehad om na de gastspreker alles weer te normaliseren.

LES 4 - GEESTELIJKE WAARHEID EN GEVOELENS

Gevoelens zijn voor een mens meer bepalend dan hij zelf pleegt te beseffen. Denkt u maar aan sympathie en antipathie. De manier waarop u de mensen beoordeelt zonder ze te kennen. De wijze waarop u conclusies trekt die niets te maken hebben met de feiten, maar die alleen voortvloeien uit de wijze waarop u voelt voor dergelijke dingen. Gevoelens zijn dus een erg belangrijke factor. Het is duidelijk, als je gevoelens hebt, dan kunnen die door onbewuste associaties worden veroorzaakt. Bijvoorbeeld. Iemand ziet er slordig uit, dus zal hij wel niet deugen. Of iemand ziet er niet hip genoeg uit, dus dat is een square. Zo loop je voor een groot gedeelte aan de werkelijkheid voorbij.

Nu is er echter ook nog iets anders in ons leven. Wij hebben allemaal in ons een waarheid die we eigenlijk niet kunnen uitdrukken. We noemen dat dan de geestelijke waarheid omdat ze het totaal van onze persoonlijkheid omvat. Deze komt ook niet zo sterk naar voren. Ze blijft meestal in het onbewuste actief. Een enkele keer echter beïnvloedt ze ons direct. Als we daarmee te maken krijgen, dan hebben we te doen met een aantal feiten die niet slaan op de werkelijkheid waarmee we op aarde worden geconfronteerd. Ik kan bijvoorbeeld aanvoelen dat er in de komende dagen een bijzonder verlichtende werking zal optreden. Waar haal ik dat vandaan? Zeker niet uit Polen en wat mij betreft ook niet uit het Vaticaan. Dus, ik voel dat aan. Ik wacht er eigenlijk op. Als ik die geestelijke waarde juist heb aangevoeld, dan zal ik ook verschijnselen zien waardoor ik zeg, zie je wel, ik heb gelijk gehad.

Hoe kan ik dat nu omzetten in redelijk denken? Dat gaat gewoon niet. Ik kan niet een gevoel nemen en zeggen, dat is zo, dus, en dan ga ik verder redeneren. Ik moet zeggen, ik voel dit aan, misschien kan het zo zijn. Verder kan ik niet gaan. Alleen als ik mij weet terug te trekken diep in mijzelf en daarin de geestelijke waarheid bewust weet te beleven, kom ik tot de vaststelling van een aantal relaties dat voor mij bestaat, niet alleen ten aanzien van geestelijke werelden maar ook van stoffelijke feiten. En dan heb ik een aantal uitgangspunten waardoor ik dus wel een redelijk denkproces kan opbouwen. Maar dat blijft nog steeds voor anderen niet redelijk. Dat moet u goed begrijpen, want de ander kent de feiten niet die wij hebben geconstateerd, hij ziet de samenhangen niet die wij erkennen.

Laat mij u een eenvoudig voorbeeld geven uit een oud bijgeloof. Er staat een noordenwind en er vliegt een kraai schuin tegen de wind in over mijn pad. Ik kijk dan naar de grond en zeg, ik moet uitkijken, want de grond is niet betrouwbaar verder op. Bij die wind en met mijn onbewuste kennis van de omgeving, door de vlucht van de kraai in die richting is het waarschijnlijk, maar ik kan niet redelijk aantonen dat het zo is, want er is geen directe samenhang te vinden. Dan zou ik moeten weten waarom de kraai juist schuin tegen de wind in vliegt, wat hij niet vaak doet. Ik zou dan ook moeten weten waarom er een noordenwind staat en welke klimatologische invloeden er optreden. Dat weet ik niet. Toch is die conclusie heel vaak goed.

Men zou kunnen zeggen dat een deel van het volksbijgeloof oorspronkelijk is voortgekomen uit een innerlijk besef van een geestelijke waarheid. Men heeft relaties geschapen, die schijnbaar krankzinnig zijn, maar ze werken heel vaak wel. De gevolgen die we daarvan verwachten, blijken in 7 van de 10 gevallen in verschijning te treden. Dat is dus iets wat we voor onszelf kunnen hanteren.

Nu is een geestelijke waarheid, dat zult u ook begrijpen, een wereld waarin we ons moeilijk kunnen bewegen als mens. Een geestelijke waarheid kan bijvoorbeeld bestaan uit een groot aantal banden tussen een persoon en vele andere personen. Dit op grond van vele incarnaties, contacten in verschillende werelden en sferen. Die banden bestaan dus wel. Die banden zijn

volkomen concreet en reëel, maar ze zijn niet te realiseren in de termen van onze eigen wereld.

Dan is op grond van die relaties ook verder te verwachten dat we, hoe dan ook, elkanders leven zullen beïnvloeden, wanneer we elkaar ontmoeten, hetzij een geest een mens, twee geesten elkaar, een mens een ander mens etc. Dus is die beïnvloeding deel van een geestelijke waarheid. Ze bestaat concreet, maar niet in de beperkingen van het stoffelijke bestaan omdat we deze concrete wereld maar zelden helemaal kunnen overzien. Zelfs de hoogst ingewijde mens kan niet alle banden overzien die behoren bij zijn bestaan, tenzij hij de allerhoogste trap heeft bereikt en daardoor in wezen zelf niet meer actief is ten aanzien van die banden, maar alleen reageert op die banden zoals deze bestaan. Dus, wat doen we? Wij maken het tot een gevoelswereld.

Die gevoelens kunnen in vele gevallen toch nog wel weer gerationaliseerd worden, van redenen voorzien. Een voorbeeld. Zout is een reinigend element. Ik bedoel hiermee in de eerste plaats zeezout, omdat zeezout sporen bevat die in steenzout niet of niet in gelijke mate aanwezig zijn. Als ik zout over mijn schouder gooi, dan werp ik dat de duivel in zijn oog. Maar het gaat niet om de duivel, het gaat om het kwaad, d.w.z. het voor ons niet harmonische. Als ik zout neem en ik strooi dit om mij heen, dan gebruik ik eigenlijk een ritueel waarmee ik kwade krachten verdrijf. Niet alleen door het zout zelf, ofschoon het bepaalde eigenschappen bezit, maar ook nog door mijn eigen denken, mijn uitstraling, de werking van mijn aura en soms ook van een paar patiënten. Op die manier is dus een stom bijgeloof wel degelijk een magisch en ritueel verantwoord gebeuren.

Maar dat kun je weer niet zeggen in redelijke termen. Dus, wat ga je zeggen? Vroeger was zout erg kostbaar en als je zout morste was dat een groot ongeluk. Dat ongeluk moest aan een demon geweten worden. Daarom strooide je het zout om de demon te verdrijven. Maar dan moet u mij eens vertellen waarom er as en zout worden opgelost in doopwater. Bij heel veel ritens gebeurt dat. Dan moet u me vertellen waarom bij bepaalde offers niet alleen boter en meel worden gebruikt, maar ook zout. Allemaal ritens. Onzin. Goed, onzin, maar misschien wel deel van een werkelijkheid die we aanvoelen zonder dat wij die precies kunnen omschrijven, zonder dat we weten wat we daarmee moeten doen.

Het zal u duidelijk zijn dat ook in uw eigen wereld gevoelens een rol spelen die allesbehalve redelijk zijn. U zult daarnaast in u soms waarheden ontdekken waarvan u niet eens wist dat u ze kende. U wordt wel degelijk voortdurend geconfronteerd zowel met uw gevoelswereld als met uw geestelijke waarheid.

In lessen als deze gaat het er niet alleen om te vertellen wat er bestaat, maar ook wat je ermee kunt doen. Laten we daarom maar eerst beginnen met het ontleden van de werking van onze gevoelens. Een groot gedeelte van mijn aanvaarden of verwerpen, zodra dit gevoelsmatig geschiedt, vindt plaats op grond van niet bewust geconstateerde feiten van stoffelijke of geestelijke aard. Mijn gevoel is dus een aanduiding, maar schept geen zekerheid. Ik kan dus niet op mijn gevoel geheel afgaan, maar ik kan wel mijn gevoel beschouwen als een waarschuwing zodat ik rekening houd met mijn gevoelens zonder mijn handelen daardoor in het bijzonder te laten beïnvloeden tot het ogenblik, dat de voorvoelde situatie zich aankondigt. Dan ben ik voorbereid en kan ik reageren.

Als ik gevoelens heb die helemaal niets met de materie te maken hebben, dan wordt het moeilijker. Je kunt bijvoorbeeld het gevoel hebben dat er iemand achter je staat. Je kijkt, geen kip, laat staan een mens. Nou, dan een geest. Goed. Die geest is een verklaring, maar dat weten we niet zeker.

Hoe komen wij tot een voelen van een aanwezigheid? Laten we dat even proberen uiteen te zetten. Wij voelen die aanwezigheid omdat er in onze privé sfeer, die mede door onze aura wordt bepaald en daarnaast door gewoonte, een factor is die niet bij onze persoonlijkheid behoort, maar die wel een mate van persoonlijkheid schijnt te bezitten. Dan mogen we in een dergelijk geval aannemen dat er inderdaad iets of iemand aanwezig is. Maar we kunnen weer

niet zeggen, oh, dat is moeder of oom Janus of daar heb je dat gekke huisspook weer. Dat zijn weer de smoesjes die je jezelf verkoopt. Als het uw moeder is, dan zal ze meer moeten doen dan in uw nek blazen. Als het oom Janus is, dan moet hij nog heel wat anders doen dan u ineens rillingen over uw rug te bezorgen. En als het het huisspook is, dan zou er op zijn minst genomen een schilderij naar beneden moeten vallen om duidelijk te maken dat hij aanwezig is. Wij weten niet wie of wat er is.

Als dit heel vaak voorkomt, dan moet het aan ons liggen, dat is duidelijk, want andere mensen leven in precies dezelfde wereld met precies dezelfde omstandigheden en precies dezelfde geestelijke invloeden erom heen.

Denk niet dat u een uitzonderingsgeval bent, dat u voortdurend in een kluitje spoken rondloopt, terwijl een ander zonder enige geest in de buurt zijn wegen kan gaan. Degene die denkt dat hij zonder geesten zijn wegen gaat, is waarschijnlijk, althans op het gebied van deze gevoeligheid, zwak van geest. Realiseer u dat, als deze voortdurend optredende verschijnselen plaatsvinden, zij direct te maken hebben met uw persoonlijke instelling.

Om die instelling te verklaren kunnen we nu wel grijpen naar de geestelijke waarheid en de geestelijke werkelijkheid, maar die is niet zo gemakkelijk toegankelijk. Dus kunnen we ons iets anders afvragen. En dan blijkt, dat een vergrote gevoeligheid zich voor een deel manifesteert, wanneer we onder bijzondere spanning staan bijvoorbeeld als we ergens bang voor zijn, als we vol verwachting zijn of als we heel sterk op iets geconcentreerd zijn. In deze gevallen neemt onze gevoeligheid buitenmate toe. Dit is te bewijzen. Ook de oude praktijken wijzen erop dat men inderdaad juist deze situatie van spanning zoekt om een contact met een geestelijke werkelijkheid mogelijk te maken. Denkt u maar aan de inwijdingsgebruiken van vele indiaanse en van bepaalde negerstammen. Denkt u aan Jezus die 40 dagen vastte in de woestijn en aan al die mensen in het Verre Oosten die dat ook deden en nog doen.

Deze mensen doen dit heus niet om zichzelf te kastijden. Zij doen het om hun geest als het ware te laten doordringen in een nieuwe wereld. Maar wat die wereld betekent, kan weer niet redelijk worden overdacht of uitgedrukt. Zo is dat ook bij u.

Ga dus, als u die bijzondere gevoeligheid zich ziet ontwikkelen, u afvragen, waar heb ik mee te maken? Wacht ik ergens op? Ben ik ergens bang voor? Wat zijn de factoren die op dit ogenblik mijn gevoelsleven grotendeels bepalen? Weet u dat, dan weet u ook hoe u eventueel die gevoeligheid kunt verminderen namelijk door de spanning weg te nemen of hoe u eventueel die gevoeligheid kunt versterken, namelijk door in overweging van juist die emotie, dat gebeuren of de verwachting de eigen spanning op te voeren en daardoor gevoeliger te worden. Dus wat dat betreft, zit het allemaal betrekkelijk eenvoudig. U kunt dat voor een deel zelf bepalen.

Nu geef ik graag toe dat niet elke mens in staat is om zijn verwachtingen, zijn verlangens, zijn angsten en al die andere dingen waardoor hij van streek kan raken allemaal bewust te kennen en te beheersen. Maar een klein beetje kunt u er ongetwijfeld wat aan doen. Daarmee scheidt u in ieder geval voor uzelf de mogelijkheid om een geestelijke wereld, die u niet concreet kunt uitdrukken en vertalen in menselijke termen, dichterbij te brengen en althans delen van de werkelijkheid over te zetten in iets wat u in uw eigen wereld kunt hanteren.

Dan hebben we natuurlijk de meditatietechnieken. U kent ze waarschijnlijk allemaal. Als ik mij sterk verdiep in een bepaald aspect van het leven, dan moet ik dat nooit doen in iets dat concreet is. U kunt bijvoorbeeld heel diep gaan nadenken over de politiek en de economische problemen van Polen. Dat is tegenwoordig in de mode. Maar daar komt u niet verder mee. Als u echter uitgaat van de emotionaliteit en van een emotionele gebondenheid, dan wordt het anders. Vandaar dat men zo vaak hoort dat mensen mediteren over het lijden van de mensheid, over de vreugde en dergelijke dingen. Hier gaat het om een emotionele gesteldheid.

De gevoelswereld wordt in deze concentratie als het ware opgevoerd tot een maximum van gevoeligheid. Daardoor kan de gevoelswereld dan ook steeds meer registreren uit de werkelijkheid die om u heen is, maar die u niet kunt zien en die u geestelijk niet kent.

Met dit eerste punt hebben we in ieder geval iets bereikt. Wij weten nu wat het gevolg kan zijn van onder andere de verlichting tijdens de meditatie, maar ook het voorkomen van bepaalde verschijnselen in een toenemend of in een afnemende frequentie. Dan denk ik dat we in dit geval toch wel daardoor een meer redelijk niveau benaderen. Let wel, ik zeg niet dat uw leven redelijk is. De eerste totaal redelijke mens moet ik nog ontmoeten. Dat is maar een geluk ook, want de volkomen redelijke mens is een robot zonder fantasie en daardoor zonder het creatieve vermogen dat de mens juist aan zijn gevoelswereld en aan zijn zogenaamde intuïtie of zijn geestelijke werkelijkheid kan ontlenuen.

Hoe moet ik denken in dit geval? Dat is erg belangrijk. In de eerste plaats. Als ik voortdurend intuïties heb t.a.v. een gebeuren, dan moet ik controleren of het klopt. Iets dat één keer uitkomt, telt niet. Iets dat twee keer uitkomt, dat is al interessant. Als het tenminste 6 van de 10 keer uitkomt, dan heb ik kennelijk te maken met een vermogen, een mogelijkheid om op dit terrein iets te doen. Zolang ik deze zekerheid niet heb, zal ik proberen om in mijn denken, althans deze waarneming terzijde te schuiven. Ik leg haar neer voor nadere beschouwing, maar wijk niet van mijn normaal pad van denken en handelen af. Blijkt dat ik inderdaad op bepaalde punten (een ieder heeft dat wel op sommige gebieden) bijzonder gevoelig ben, dan treedt het volgende op.

Ik heb een waarschijnlijkheid bereikt. Als ik dat gevoel heb, dan is het zeer goed mogelijk dat het volgende resultaat kenbaar zal worden. In een dergelijk geval werk ik als iemand met een onbekende in een vergelijking. Die onbekende geef ik een voorlopige naam, bijvoorbeeld dreiging van een ongeluk, een meevaller of bezoek. Als ik nu 6 van de 10 keer aanvoel dat er bezoek komt en het komt inderdaad, wat let mij dan om vast thee te gaan zetten voor de dames en voor de heren te zorgen dat er wat onder de kurk zit. Dus we gaan rekening houden met het feit, maar we weten nog steeds dat er een kans tot mislukking is.

Als we te maken hebben met voor ons onoverzichtelijke gebeurtenissen, dan wordt het een beetje anders. Wat denkt u bijvoorbeeld van de wereldpolitiek? Dat u er misselijk van wordt, kan ik begrijpen. Maar ieder heeft zo zijn eigen ideeën. Als u daarover nadenkt, dan beschikt u eigenlijk altijd over te weinig feitenmateriaal. Het feitenmateriaal dat u ter beschikking staat is nooit helemaal zuiver en vaak zeer eenzijdig vervalst. Wat moet u dan doen? In dit geval moet u uw gevoel inschakelen.

Anders gezegd, u komt tot een intuïtieve interpretatie van bekende feiten. U realiseert zich dat dat intuïtief gebeurt en u bouwt op grond van deze intuïtie uw verwachting op. Als die verwachting grotendeels uitkomt, blijkt dat uw intuïtieve benadering niet de slechtste is. Hoe meer u ontdekt dat uw intuïties tamelijk zuiver en juist zijn, hoe bewuster u daarvan gebruik kunt maken. Op deze manier bent u in staat om zaken die u eigenlijk niet kunt overzien voor uzelf toch overzichtelijk te maken, inzicht te krijgen in zaken die voor anderen nog ondoordringbaar zijn. Alweer een mogelijkheid waarmee u kunt werken.

Als u hoofdartikelen in de krant leest, moet u niet geloven wat de redacteur zegt, maar u vraagt zich dan af, wat voel ik aan wat daarachter zit? Als u dan controleert of dat aanvoelen juist is, komt er een ogenblik dat u beter bent dan de redacteur van het hoofdartikel. Niet dat u er een baantje door krijgt in deze tijd, maar het is toch altijd meegenomen.

Ik heb al gezegd, we zijn op het ogenblik een beetje aan omwegen bezig als het het onderwerp denken betreft. Ik zou dan graag nu iets zeggen over: de geestelijke werkelijkheid.

Wij bestaan in de eerste plaats uit een energiebron (de ziel waarvan wij de oorsprong en de betekenis nimmer zullen kennen voordat wij er bewust een mee zijn geworden). Daarnaast beschikken wij over een geest. Deze geest is een veelvoud. Als u zich wilt voorstellen hoeveel voertuigen wij hebben, dan moeten we gaan staan in een zaal waarvan alle wanden met spiegels zijn bedekt en bij voorkeur waarvan een spiegel een octogoon (achthoek) is. Dan kijk

je naar jezelf en je ziet je in het oneindige herhaald. De beelden die het dichtst bij zijn zie je het scherpst. En als je goed kijkt, zie je ze zelfs onder zeer verschillende hoeken. De geestelijke werkelijkheid betekent iets dergelijks.

Ons werkelijk "ik" waarin de werkelijkheid van ons lot, ons wezen, onze mogelijkheden in de gehele schepping al tijdloos is vastgelegd, weerkaatst zich in allerlei verschillende werelden. Elke weerkaatsing is niet slechts een beeld, maar een groot aantal beelden die steeds verder terugwijken. Als u in die geestelijke werkelijkheid dus naar uzelf kijkt, dan ziet u niet het enige juiste beeld. U ziet alleen het beeld dat voortkomt uit het standpunt van beschouwing dat u nu inneemt.

Stel, dat u dat zou kunnen verplaatsen, dat u de plaats zou kunnen innemen van het eerste, het tweede of het derde spiegelbeeld. Dan zult u zien dat elke volgende figuur in details weer afwijkt van het eerste beeld waarmee u bent begonnen. Wij zien een oneindige verscheidenheid van kwaliteiten, mogelijkheden en eigenschappen. Tenminste voor zover het ons eigen begripsvermogen betreft. Dan moeten we ons realiseren dat wij dus oneindige werelden hebben. Wij hebben niet alleen een paar vastgestelde sferen, neen, wij hebben een oneindig aantal gestalten en een oneindig aantal mogelijkheden. Daarvan is er om welke reden dan ook een op aarde in het bijzonder geconcretiseerd. Die is stof geworden of vlees geworden zeggen ze dan.

Als u dit beseft, dan gaat u niet alleen maar uit van hetgeen u nu bent, schijnt te zijn of meent te zijn. U gaat uit van elke mogelijke variatie die voor u vanuit dit standpunt nog volledig en duidelijk voorstelbaar is.

Nu moet u zich een ding goed voor ogen stellen. Op het ogenblik, dat u nog te ver afwijkt van het ik-beeld dat u nu heeft, komt u weliswaar terecht in een werkelijkheid (geestelijk is dat nog steeds werkelijkheid), maar vanuit uw stoffelijk standpunt is dat fantasie. Een groot gedeelte van onze ik-fantasie is eigenlijk niets anders dan een mogelijkhedenbeeld gebaseerd op een afwijking in details van hetgeen we ook nu beseffen te zijn. Dan is dus die geestelijke werkelijkheid van ons eigenlijk meer een speelveld. Het is iets waarin we scheppen en herscheppen, de beelden die onze ogen opnemen, omzetten in andere vormen, de klanken samen rijgen tot heel iets anders, tot iets wat meer uitdrukt dan het eigenlijk concreet stoffelijk zou mogen zijn. Als ik zover ben gekomen, dan weet ik dus wanneer ik fantaseer, wanneer ik droom. Daar zitten dan wel degelijk elementen in van mijn geestelijke werkelijkheid.

Als ik afgrondig droom (u weet wel, al die zwarte duisternis, al die bitterheid, alle deurkrukken die je afbreekt, vloeren die onder je inzakken), dan heb ik niet alleen maar te maken met een angstdroom. Ik heb dan te maken met een fantasie die hoe dan ook iets projecteert van hetgeen ik ook nu ben, maar de details ervan wijzigt.

Elke fantasie heeft precies hetzelfde. Ook al fantaseert u zichzelf over het algemeen beter dan u meent te zijn en daardoor waarschijnlijk slechter dan u zou kunnen zijn. Realiseer u dat. De geestelijke werkelijkheid is zo veelomvattend dat alles wat je op aarde bent en kunt zijn daarvan eigenlijk maar een heel klein brokstukje is. Maar ons gezichtspunt en ook ons gevoel worden daardoor bepaald. Laat mij eens een heel gekke veronderstelling wagen.

U droomt dat u een engel bent compleet met klappende wieken, harp. En zegenend de hand reikend gaat u over de wereld. U geneest zieken. U doet dit en u doet dat. U bent het misschien wel, maar waarom juist dat deel van de werkelijkheid? Niet omdat u die engel bent of omdat u de genezing kunt geven zonder meer, maar omdat u hier zinspeelt op een werkelijkheid die in uw "ik" als totaal bestaat en die in het "ik", zoals het nu op aarde bestaat, in feite maar zeer beperkt aanwezig is.

Of u droomt dat u een duivel bent. Er zijn heel wat mensen die graag een paar horens en een staart zouden willen hebben alleen maar om hun chef te vertellen wat ze van hem denken. Waarom dit demonische, dit negatieve beeld? Dat zit ook in u. U bent geen engel, u bent geen duivel en u bent eigenlijk ook nog meer dan een mens. U bent gewoon een brok mensheid. U

haalt deze aspecten naar voren uit de totale werkelijkheid omdat ze hoe dan ook iets te maken hebben met uw huidig bestaan.

Als u droomt van genezen, dan gaat het u niet eens om het genezen. Dan gaat het u misschien ook om een beetje meer te zijn dan een ander. Dat is heel goed mogelijk. Maar als u dat aspect kiest, dan betekent dit dat u bepaalde drijfveren kent, dat er in u bepaalde mogelijkheden zijn. In uw gevoel zullen die mogelijkheden zich soms aandienen. Het is natuurlijk krankzinnig om beredeneerd te zeggen, ik wil genezen. Daar zit iemand die hoofdpijn heeft genezen. Als u dat zo gaat doen, dan heeft de ander nog zenuwpillen nodig en niet alleen een aspirientje.

Stel nu, dat u voelt ik kan die mens genezen, dan heeft u ergens in u een bevestiging van de mogelijkheid. En dan moet u ook niet naar die persoon toe gaan en dat eventjes doen, want dan bent u verloren. U moet zich gewoon concentreren op hetgeen u wilt doen. Tot uw verbazing zult u dan zien dat u daarmee resultaat boekt. U moet het echter wel eerst aanvoelen als mogelijk. Hoe komt dat?

Redelijk gezien is het ondenkbaar dat de een of andere congestie eenvoudig door gedachtekracht kan worden opgeheven. Dat is natuurlijk onzin en als het dat niet was, zou het dat moeten zijn, anders worden er weer meer medische specialisten werkloos. Dus redelijk kan ik dat niet aanvaarden. Ik kan het alleen redelijk verwerken op het ogenblik, dat steeds weer het gevoel van het is mogelijk plus de poging tot genezen, leiden tot resultaat.

Wij kunnen onze geestelijke werkelijkheid niet overdenken. Wij kunnen onze gevoelswereld niet redelijk verklaren. Zeker, we kunnen de hele psychologie erbij halen en alle psychiatrie waarvan we ooit hebben gehoord en dan komen we wel tot een aardige ontleding van onze persoonlijkheid. Maar daar deugt over het algemeen niets van. De werkelijke problemen gaan we toch uit de weg. De dingen waar het niet op aan komt, geven wij een gewichtigheid die ze niet bezitten. Laten we dus maar heel nuchter blijven. En niet die ik-ontleding, niet die gekke benadering, maar doodgewoon het denken beschouwen als een registratiemogelijkheid. Een registratie, mijn gevoelens hebben onder die omstandigheden die werkelijkheidswaarde.

Mijn geestelijke werkelijkheid zoals ik die beleef, of mijn droomwereld, of mijn fantasiewereld als u dat liever heeft, heeft bepaalde aspecten die in de werkelijkheid meetellen. Welke zijn die? Resultaten erkennen en op die resultaten een verwachting bouwen. Dat is een van de belangrijkste zaken, want daardoor schep je een uitbreiding van je eigen redelijke wereld.

U zult zeggen, wat heb je eraan? U kent allemaal dat verhaal van de boer die voor het eerst in de dierentuin kwam. Hij zag daar een giraf. Hij keek ernaar en zei, dat is nep, zo een beest bestaat niet. Dat doet mij denken aan menige wetenschapper die met het occultisme in aanraking komt of die wordt geconfronteerd met iets wat hij niet goed begrijpt. Dan zegt hij ook, nep, onzin, bijgeloof.

U moet eerst leren zien wat bestaat en wat niet bestaat voor u. Het is een persoonlijke kwestie. Dan moet u op grond van deze persoonlijke erkenning komen tot de betekenis van het erkende in uw dagelijks leven. Zodra u dit tot stand heeft gebracht, heeft u voor uzelf een mogelijkheid geschapen om deze op zichzelf onwaarschijnlijke zaken toch te groeperen binnen het normale denkproces. Uw wereld is dan groter geworden. Niet door definities van feiten, denkt u dat niet, maar door een definitie van mogelijkheden die hier constateerbaar zijn.

Daarmee zijn wij dan gekomen aan het laatste en volgens mij belangrijkste deel van deze les. Een geestelijke werkelijkheid, hoe onbenaderbaar ook, maakt voortdurend deel uit van ons leven. De inwerkingen ervan zijn voor ons moeilijk te herkennen. Wij kunnen alleen met veel vallen en opstaan tot een besef komen van iets wat voor ons geestelijk waar en werkelijk is. Zodra wij uitgaan van waarden, die ons van buitenaf worden geleerd zonder dat deze voor ons betekenis hebben en door ons kunnen worden geuit, zullen wij onszelf altijd misleiden. Laten we dus wat dat betreft heel erg nuchter en heel erg logisch werken.

Als onze gevoelswereld ons voortdurend confronteert met zaken die we wel of niet aankunnen, waar we boos over worden of niet, laten we ons dan ook eens afvragen of die gevoelswereld niet een relatie weergeeft tussen ons en de wereld of tussen ons en het onbekende. Want dat-

gene wat in ons aan emotie en gevoel ontstaat, heeft altijd enig verband met iets wat buiten ons bestaat. Door de erkenning ervan wordt het mogelijk onze gevoelswaarden te beheersen of te veranderen. Gelijktijdig wordt door de erkenning van de betekenis van onze gevoelens het ons ook mogelijk om deze bewust te hanteren en te gebruiken en zo in te voegen in onze wereld van redelijkheid zonder dat wij daarbij van de werkelijkheid te ver afwijken.

Geloof is goed. Een mens zonder geloof is een geestelijk arm mens. Maar geloof is een innerlijk aanvaarde, niet bewezen basis voor de rest van ons bestaan. Dit geloof kan alleen betekenis hebben, indien het daadwerkelijk in ons bestaat en door ons in dat van anderen van directe en stoffelijk constateerbare betekenis is. Het heeft zo weinig zin om over geloof (over formulering van geloof vooral) te gaan strijden. Maar het is heel erg belangrijk om datgene waarin we geloven vanuit onszelf waar te maken, te zien wat het bereikt in onze wereld. Wij zijn misschien gebonden aan een lot dat in ons is vastgelegd. Ik zeg, misschien, want redelijk gezien kunnen we dat nooit constateren. Maar wij zijn wel degelijk voorzien van veel meer mogelijkheden dan we normaal gebruiken.

Laat ons dan nagaan welke mogelijkheden er voor ons bestaan. Laat ons overleggen op grond van onze kennis en besef van dit moment en van deze vorm waarin we nu leven, die we nu "ik" noemen, om te bepalen welke van die mogelijkheden gebruikt moeten worden en hoe. Op die manier komen we dicht bij een geestelijke werkelijkheid te leven en komen we langzaam maar zeker tot een besef dat vanuit het standpunt van zeer veel mensen als bovenredelijk kan worden beschouwd. Ik meen, dat ook dit alles wel degelijk met denken en juist denken te maken kan hebben.

Ik heb geprobeerd het allemaal redelijk en duidelijk te stellen. U denkt misschien dat er herhalingen in zitten. Daarmee moet u erg uitkijken. Ik heb enkele herhalingen gebruikt als varianten. Dat wil zeggen, dat ze afzonderlijke aspecten weergeven in een bijna gelijklopende zinsbouw. Het kan belangrijk zijn als u het naleest. U leest er dan niet zo gemakkelijk overheen.

Dan zou ik nog willen zeggen. Hetgeen ik nu heb gezegd, heeft niet alleen maar theoretische waarde. Het is voor elke mens, afhankelijk van zijn persoonlijkheid en zijn vermogen tot aanvoelen, zeer belangrijk. Het kan u zelfs helpen om bepaalde verschijnselen die rond u optreden wat te beperken of ze juist duidelijker en daardoor kenbaarder te maken. Ik hoop, dat deze les iets daartoe heeft bijgedragen.

DE GEESTELIJKE WERKELIJKHEID

(de gastspreker)

De leiding heeft mij verzocht u wat te vertellen over de geestelijke werkelijkheid.

De geestelijke werkelijkheid is eigenlijk iets wat je niet kunt vatten. Ik weet nog hoe ik ben overgegaan. Toen noemde ik dat nog sneuvelen. Ik zat in een vliegtuig. Wij gingen bommen gooien. Wij kregen een treffer van het afweergeschut. Het vliegtuig zei, pouf en ik zei het ook. Toen was ik dood.

Toen ik dood was, zat ik nog steeds in een vliegtuig. Maar er waren geen bommen meer, er was geen geschut meer en wij zaten er nog maar met zijn drieën in. De andere vier zullen het waarschijnlijk overleefd hebben.

Toen kwam er iemand vertellen dat we dood waren. Daar hebben we ons bijna over doodgelachen. Toen zei hij stap uit, je staat op de grond. Wij stonden werkelijk op de grond. Dat was heel eigenaardig. Vanaf dat ogenblik zag ik allerlei mensen van wie ik wist dat ze dood waren. En niet alleen dat, maar zij wisten allerlei dingen te vertellen waaruit bleek dat ze wisten dat ik ook dood was. En wat meer is, dat ik ook bepaalde zaken moest gaan doen.

Als je kijkt naar de geestelijke werkelijkheid als je dood bent, dan lijkt het een beetje op een voortzetting van wat er is geweest. Je gaat langzaam maar zeker verder en het is net of je beter gaat zien. Waar je eerst de horizon zag, daar zie je nu weer verder. Daar zie je steden of landschappen. Hoe verder je kunt zien hoe meer je eigenlijk naar die kant toe wilt gaan. Je

wilt gaan kijken wat daar eigenlijk is. Wat je zo klein ziet, wil je groot beleven. Zo kom je eigenlijk van het ene land in het andere. Ik heb landschappen gezien die nooit hebben bestaan. Ik heb oerlandschappen gezien met allerlei enorme beesten. Ik heb de maan gezien. Ik ben op planeten geweest. Ik heb andere zonnen bezocht. Alles bij elkaar genomen was het eigenlijk alleen maar een beetje sight-seeing. Ik heb geen foto's genomen dus moet ik het allemaal uit het geheugen doen

Dan komt er een ogenblik dat je zegt. Ach, wat ik zie is niet interessant. Maar wat betekent het? Waarom is het zo? Met dat eerste waarom begin je pas wakker te worden in de werkelijkheid van de geest. Vóór die tijd leef je in een stoffelijke wereld zonder stoffelijke rem.

En dan kom je langzamerhand tot de conclusie, hé, ik heb niet gegeten, niet gedronken en ik heb geen honger, ik heb geen dorst. Hoe is dat mogelijk? Dan ga je verder doordenken, waarom? Hoe meer je denkt waarom, hoe minder je vraagt hoe. Dat is heel vreemd. Je kijkt niet meer naar de dingen zoals ze gebeuren, maar naar de reden, waarom ze gebeuren.

In het begin zie je duizend redenen. Dan valt het allemaal samen en zeg je tegen jezelf, wat moet ik daarmee beginnen? Zoveel verschillende invloeden zijn er nodig om een vlo een keer te laten springen. Dan vraag ik mij af, hoeveel zijn er wel nodig om mijn vliegtuig te laten springen?

Dan ga je kijken en zie je, het is eigenlijk voor een groot deel gelijk. Het komt van verschillende richtingen, verschillende sferen (spirit worlds), maar het is precies hetzelfde. Dan zeg je, het waarom is dus het samentreffen van maar een paar krachten. Die paar krachten komen uit zoveel verschillende werelden en invloeden dat je dat eerst niet begrijpt. Je kunt niet begrijpen dat al die dingen van drie kanten komen en toch een zijn. Zie je eenmaal de eenheid erin, dan wordt je wereld voor het eerst a spiritual reality. Op dat ogenblik ga je inzien, er zijn een aantal grote krachten die met ons werken of met ons spelen.

Je gaat dan kijken wat die krachten zijn. Niet wat voor vorm hebben ze, maar wat voor invloed zijn ze. Dan lijkt het of je eigenlijk zit tussen vier motoren die alle een andere kant uit trekken. J

ij houdt ze bij elkaar. Dan zeg je, mijn functie, mijn betekenis is dus dat ik de kracht tezamen houdt. Niet dat ik de kracht onderga, dat is een bijkomstigheid. Het gaat erom dat jij het gebeuren tezamen houdt door het feit dat jij er bent. En dan vraag je je af, waarom ben ik er? Ik ben daar omdat zonder mij ergens de zaak uit elkaar zou vallen.

Ik heb een tijd een reargunner (schutter) gehad die een groot liefhebber was van allerlei Chinese puzzels. Het waren stukjes hout samengevoegd tot een mooie vorm. Maar als je een stukje niet op de goede plaats had, viel alles weer uit elkaar. Je moest dat ene stukje op de juiste plaats hebben.

Ik heb het gevoel dat wij eigenlijk ergens zo een stukje zijn. Wij houden de zaak bij elkaar. De vraag waarom wij dat doen? Well, zonder ons zou de vorm niet bestaan. Zonder ons zou er chaos zijn. Geestelijke werkelijkheid is naar mijn mening het functioneren als anker voor het gebeuren dat zonder ons niet mogelijk zou zijn. Wij zijn de vorm waardoor de essentie van het leven niet zou bestaan.

Ik heb vrienden aan mijn kant. Ik heb ook nog een paar beneden op aarde. Een daarvan is op het ogenblik bijna op komst. Hij wordt nu 56 jaar. Vóór hij 57 jaar is krijgt hij een hartattack.

Dat is begrijpelijk, want hij zit op het Pentagon. Dat is werkelijk a stress situation. Niet dat je zoveel werk hoeft te doen, maar je hebt zoveel mensen die moeten denken dat je zoveel werk doet. Dat is een hele inspanning om dat waar te maken.

Well, al die vrienden van mij hebben een eigen voorstelling van de werkelijkheid. Ik heb dat ook, mijn beeld. Als ik zo kijk, zijn wij allen alleen een beetje verschillend. Dat is ook nodig, want wij zijn stukjes werkelijkheid die op elkaar moeten aansluiten, omdat zonder ons die werkelijkheid niet zou kunnen bestaan. Dan zeg ik, geestelijke werkelijkheid betekent iets wat in zich de vorm voortbrengt om vanuit zichzelf in die vorm zijn eigen structuur (construction) te openbaren, zelferkenning. Ik kom dan tot de conclusie, degene die mij heeft gevraagd om duidelijk te maken wat geestelijke werkelijkheid is, heeft weinig werkelijkheidsgevoel.

Oh well, ik altijd een zeer eenvoudige jongen geweest. Natuurlijk, ik heb gevlogen, in een plane dan. Voordien ook wel van de school. Als ik niet tot dat team had behoord, was ik nooit op de university gekomen. Als ik nu probeer te kijken naar al deze dingen die geestelijk werkelijk zouden moeten zijn, dan heb ik weinig theorieën. Je kunt ze wel allemaal opbouwen. Ik heb iemand gekend die van tevoren wist wat voor weer het zou worden en dan werd het altijd een ander soort weer. Maar hij wist het en de anderen wisten het niet, dacht hij. Dat is hetzelfde hier. Wij denken dat wij het weten, maar wij weten het niet.

De geestelijke werkelijkheid zal er voor ieder mens wel een beetje anders uitzien. Maar is dat belangrijk? Voor mij in mijn nieuwe situatie is het niet belangrijk dat het werkelijk is, maar het is belangrijk dat ik mij deel voel van het geheel door mijn beeld van de werkelijkheid. Dat is de enige werkelijkheid die je altijd kunt gebruiken. Dat is het enige dat altijd waar blijft. Ik kan alleen bestaan en blij zijn met mijn bestaan omdat ik weet dat het zin heeft. Hoe ik die zinvolheid voor mijzelf probeer uit te drukken is eigenlijk minder belangrijk dan dat ik die voel. U zit in een wereld waarin een ieder denkt dat hij het weet. Neem nu Reagan. Reagan is quit a guy. Je moet maar denken, als je begint als klein acteur en je wordt president van de USA, dan moet je toch een bijzonder goed acteur zijn. Die man heeft zijn eigen beeld van de wereld.

Hij zegt; ik heb alleen betekenis als ik sterker ben dan iemand anders. Als ik sterker ben, dan hoef ik niet zoveel te doen, dan kan ik het een ander laten doen. That is right. Dat is zijn idee van belangrijkheid, van de werkelijkheid.

Zo is dat bij Breznjef ook. Die man denkt op zijn manier. Zijn werkelijkheid is de onverslaanbaarheid van een theorie die hij zelf niet kan toepassen. Maar dat is zijn werkelijkheid, daardoor functioneert hij. Het is the way of life voor hem, de enige manier waarop hij zichzelf en wat hij heeft gedaan, moet doen en zal doen, kan blijven aanvaarden. U zult zeggen, dat is geen werkelijkheid. Niet de uwe.

De werkelijkheid van Reagan is niet die van Breznjef. Zij hebben beiden weer een heel andere werkelijkheid dan bijvoorbeeld Lim Po Sing M. Je vraagt niet, hoe heet die clown, maar kun je erom lachen. Die Chinees heeft weer een ander beeld van de werkelijkheid. Maar als die mensen er niet zouden zijn, zou de wereld anders zijn. Nu denkt u, was zij maar anders. Als de wereld anders zou zijn, zou u dan nog bestaan, zou u nog betekenis hebben? Dat is de moeilijkheid, als je te maken hebt met een geestelijke werkelijkheid.

Je wordt geconfronteerd met een wereld en je zegt, ik wil haar anders hebben. Maar als die wereld anders is, ben jij dan nog wie je bent? Je bent een product van al wat existeert. Je bent het product van de bakker, de melkboer, de belastingdienst, de dominee, de pastoor, van al die mensen om je heen. Indirect ben je ook nog het product van de een of andere staatsman. Niet dat je persoonlijkheid daardoor wordt bepaald, maar wel je betekenis. Het is wat je doet. Niet zozeer het gebeuren, maar de reden die er achter zit. En dan blijkt, dat de betekenis van een mens op de wereld eigenlijk heel anders is dan hij zelf denkt.

De mens kijkt ook teveel naar, wat heb ik en wat ben ik. Hij zal moeten vragen, waarom ben ik, waarom heb ik? Als hij de redenen kent, dan weet hij wat hij voor anderen, voor de wereld kan zijn. Mensen bestaan voor andere mensen. Geesten bestaan voor andere geesten. De kosmos bestaat omdat zonder dat bestaan de kosmos niet kenbaar zou zijn. Als je dan die dingen aanvoelt, dan is dat altijd beperkt, het is klein.

Ik heb een vriend gehad. Hij zei vier dagen voor zijn laatste vlucht; ik maak nog twee missies, van de derde kom ik niet terug. Dat was waar. En niet omdat hij een fout maakte, maar gewoon omdat hij, zoals onze plane, ook pouf de andere kant uitging. Hij wist dat. Maar waarom wist hij dat? Ik denk, dat hij voelde dat hij niet meer paste in dit geheel en dat hij dat vertaald heeft in een doodsverwachting, wat ik nu ben, verliest zijn betekenis. Ik kan dat niet langer zo zijn, dus moet ik anders worden. En anders worden was voor hem to die. Het is een manier van denken.

Nu weet ik dat het voor u vervelend is. Ik vond dat ook erg vervelend. Ik hield ook niet van denken. Weet je, als je denkt, dan erger je je. Hoe meer je je ergert, hoe slechter je over anderen denkt. Hoe slechter je over anderen denkt, hoe minder vrede je kan hebben met

jezelf. Maar als je al denken wilt over de geestelijke werkelijkheid, dan moet je denken aan het waarom van je zijn en de betekenis die je hebt. Je gevoelens die je hebt blijken dan niet voort te komen uit een of andere helderziendheid of heldervoelendheid, ze blijken in de eerste plaats voort te komen uit je eigen aanvoelen van je eigen betekenis en de mogelijkheid om die betekenis in deze vorm te handhaven.

Zolang je je eigen betekenis ontkent, zul je altijd ongelukkig zijn. Op het ogenblik, dat jij alleen maar betekenis wilt hebben voor jezelf en niet voor al wat er is, ben je ongelukkig. Op het ogenblik dat je begrijpt, het gaat er niet om wat ik doe of denk, te zijn of wat anderen denken dat ik doe of ben, maar hoe ik de functies, de mogelijkheden van al die anderen door mijn bestaan alleen in stand houd, dan wordt de wereld anders, dan kun je happy zijn.

Ik heb genoeg gezegd. Mijn hollands is niet zo goed geworden als ik had gehoopt. Ik geloof toch wel dat u heeft begrepen wat ik wilde zeggen. Ik hoop dat u het goed zult verwerken. Nu moet u niet denken dat u dat op aarde zonder meer kunt begrijpen. Dit is meer een kleine reserve, een mogelijkheid om nog wat extra kracht te vinden, wat extra vreugde, weerstand te vinden tijdens een gebeuren als je denkt, mijn God, hoe moet dit verder gaan? Ook daar is het voor.

Een mens, die probeert in een geestelijke werkelijkheid te leven, is op aarde geestelijk gestoord. Die moeten er echter ook zijn. Maar ik geloof niet dat iemand er de voorkeur aan geeft om dat te zijn. Ga gewoon verder met leven. De geestelijke werkelijkheid is er. Je betekenis is er. De zin van je bestaan in velerlei werelden en niet alleen maar vandaag de dag en in deze tijd is er en blijft er. Als je je afvraagt, waarom? kom je soms een eind verder. Maar je moet je nooit afvragen waarom iets anders is. Altijd afvragen: waarom ben ik zo? Waarom doe ik zo? Als u dat doet, dan merkt u dat u zelf ook invloed heeft. Dat u daardoor vanzelf ook een beetje meer vrede kunt hebben met het feit dat u nog hier beneden zit. En als u het dan niet afmaakt en u komt bij ons, dan is dat ene stukje van de puzzel weg, de puzzel die u zelf bent.

En dan ligt ze helemaal in puin en kunt u weer teruggaan om dat ene stukje te zoeken.

So, make your life. Make the best of it. Be happy. Be good, if you can. That's difficult.

Leef je leven. Probeer nooit een ander te bepalen want jij wordt, of je wilt of niet, door anderen bepaald. Accepteer het en je hebt iets gevonden van een geestelijke werkelijkheid, ook als je daar niet over nadenkt. En denk je wel eens, waar moet dat heen, denk dan even terug aan dat deel zijn van alle dingen.

Nu heb ik werkelijk alles gezegd wat ik kan zeggen. Thanks, see you again.

Dat was een oude bekende. Voor degenen die de Orde al langer kennen is Bill zeker geen vreemde. Wij vonden het passend om hem met zijn bijzondere ervaringen in de laatste tijd weer aan het woord te laten. Misschien heeft hij iets bijgedragen tot de duidelijkheid van het onderwerp.

VOORWOORD

Wij hebben vandaag de zaak een beetje omgedraaid. Tot nu toe heeft u de gastspreker altijd gehad in het 2e gedeelte van de cursus. Doordat je de spreker in het 2e gedeelte krijgt, is er eigenlijk weinig mogelijkheid tot ontleding, tot nagaan wat er precies is gezegd. Ik meen, dat bij denken wel degelijk ook behoort het nagaan wat zo een gast in feite zegt. Er worden soms zaken aan de orde gesteld met heel veel mooie woorden, waarbij je eigenlijk heel weinig gegevens hebt, totdat je gaat begrijpen hoe op een bepaalde wijze de dingen gezegd zijn!

Daar we nu bezig zijn met onder meer de geestelijke werkelijkheid, is het, meen ik, erg belangrijk om de zaak ook enigszins te ontleden zodat je kunt terugkijken vanuit een wat meer menselijk standpunt naar de visie van iemand die zich aan alle stoffelijke zorgen allang heeft ontworsteld.

Wij hebben geprobeerd dat nu zo te regelen dat u zo dadelijk eerst de gastspreker krijgt. Deze zal u het een en ander vertellen over geestelijke werkelijkheid. Daarna krijgt u een pauze en kunt u het rustig laten bezinken. Na de pauze gaan we proberen er achter te komen wat hij nu precies heeft gezegd.

Het is ongetwijfeld een wat afwijkend procédé, daarvan zijn we ons bewust, maar wij menen dat het wel eens goed is dat u leert de feiten enigszins te ontleden en, voor zover mogelijk, ook achter de coulissen te kijken. Onze gast meldt zich nu als standby en dat betekent dat ik deze korte inleiding kan afsluiten.

Onze vriend is van Zuid-Europese origine geweest in zijn laatste incarnatie. Hij heeft het geestelijk heel ver gebracht. Op aarde heeft hij zich heel veel beziggehouden met bepaalde maconnieke achtergronden en met alchemie. Dit kan van invloed zijn op zijn betoogtrant. Het onderwerp is:

LES 5 - DE GEESTELIJKE WAARHEID

Goeden avond, vrienden.

Ik zit eigenlijk hier voor u als proefkonijn en dit ofschoon ik in mijn laatste leven celibatair heb bestaan. Ons onderwerp is: De waarheid zoals je die ziet, wanneer je van de stoffelijke bekommernissen bevrijd bent.

Laten we beginnen met dit te zeggen. De waarheid kun je niet definiëren als een bepaald punt. De waarheid is de relatie die er bestaat tussen de dingen. Ze is nooit gelegen in de dingen zelf. U heeft in u een vermogen om dat ook op te nemen. Velen van u zullen in zich bepaalde waarheden aanvoelen die, redelijk beschouwd, eigenlijk een beetje dwaas lijken. Anderen zullen misschien juist weer intuïtief dingen weten die ze redelijk gezien niet kunnen weten.

Stel u nu voor dat deze mogelijkheid tot in het oneindige is uitgebreid en dat u gelijktijdig het vermogen heeft gekregen om datgene, wat u in u gevoelt als een werkelijkheid, om u heen te zetten. Dan bent u beland op dat gebied waar de geestelijke waarheid begint te spreken en waar ze wereld bepalend wordt.

Mijn eerste ervaringen zijn geweest, zoals bij vele mensen die het aardse weer eens vaarwel zeggen, een soort Zomerlandsfeer. Een wereld waarin, althans voor mij, esplanades waren waar je heerlijk kon wandelen. Er waren wat bossen. Er was ook een zeker sociaal verkeer. Die wereld leek op dat ogenblik volmaakt. Er zat maar een klein foutje in, de hoofdbestanddelen bleven altijd wel dezelfde, maar het was net alsof de achtergronden steeds wisselden.

Ik heb een dergelijke illusie meegemaakt op de Wereldtentoonstelling in Parijs indertijd. Daar had men een reis die officieel werd gemaakt naar Moskou. Je zat in een treinwagon (als je het niet kon betalen, mocht je op een plankier staan) en met een zekere snelheid rolden er een paar doeken voorbij de wagon. De illusie die je kreeg was er inderdaad een van rijden in een trein door wisselende landschappen.

Die landschappen waren er wel, maar als je even wegkeek en je keek weer terug, dan zag je weer wat anders. Aangezien die wagon als restauratiewagen was ingericht (je kon er heel behoorlijke wijn gebruiken, escargots eten e.d.) keek je wel eens weg. Dan was het net alsof je ineens ergens anders zat en toch bleef de wagon dezelfde. Dit is een van de aspecten van de waarheid waarmee je als geest het eerst wordt geconfronteerd. De achtergronden veranderen en toch blijven de feiten gelijk.

Ik heb u dit voorbeeld speciaal gegeven, omdat mensen ook altijd een groot aantal bekende feiten hebben. Die nemen ze als vanzelfsprekend aan en ze veranderen voor hen ook niet.

Maar daarachter gebeurt er iets. Als je even wegstijgt en je kijkt terug, dan lijkt het alsof er iets in je wereld is veranderd.

Als je dit geestelijk verwerkt, dan wordt het langzamerhand duidelijk, dat je niet te maken hebt met een wisselend landschap of met een je verplaatsen, maar dat je een ander beeld van een landschap te zien krijgt. Je gaat begrijpen dat de waarheid ontelbare facetten heeft en dat bij al die ontelbare facetten, die steeds weer op je inwerken, voor jou een aantal vaste punten noodzakelijk zijn, omdat je je zonder dat nu eenmaal niet kunt oriënteren. Het resultaat is, dat je gaat begrijpen dat die achtergronden ergens in verband moeten staan met het doel.

Op deze zeer grote wereldexpositie wist je wat het doel was, daarvoor kocht je een kaartje.

Maar wanneer je leeft, dan weet je niet wat het doel, de bestemming is. Maar als je nu een aantal van die verschillende scènes zou waarnemen, zou je in ieder geval kunnen constateren, er is een reis. Die reis begeeft zich in noordelijke richting. Kijk, dan heb je in ieder geval iets geleerd.

Door de vaststaande samenhang aan te nemen tussen alle verschijnselen die je ontmoet, wordt het je mogelijk om een soort richting te bepalen. De richting op zichzelf is misschien niet de waarheid, maar ze is een aanduiding van iets wat voor jou op dit moment de waarheid is van je bestaan en van de samenhangen van werkelijkheid waarin je dan gebonden bent. Hierdoor krijg je als vanzelfsprekend minder respect voor de vaste vormen.

Ik herinner mij mijn volgende fase waarin de vaste vormen eigenlijk ijl waren. Je kon er nog wel naar kijken en dan werden ze weer even echt, maar ze hadden geen vaststaand bestaan. De wisselende achtergronden waren wat vager van voorstelling, maar ze waren veelzeggender geworden van kleur. Een zonsopgang of zonsondergang kunnen een heel grote emotionele indruk op je maken, als je mens bent. Op dezelfde manier maakten die achtergronden indruk.

De verhouding van het geestelijk weten tot de geestelijke waarheid werd er een die grotendeels emotioneel werd bepaald. Hier krijg je dan als geest een aantal belevingen die moeilijk te omschrijven zijn. De emoties op zichzelf worden langzamerhand weer tot feiten. Maar feiten die amorf zijn, die zich voortdurend voegen naar nieuwe situaties, nieuwe noodzaken en zelfs een nieuwe gerichtheid van je denken.

Die amorfe vormen bewegen zich in een vage wereld die steeds weer antwoordt met reflexen. Wat je denkt, wordt ergens in die grote waarheid tijdelijk fel belicht, alsof je uit een halfduister met een schijnwerper probeert om stukje voor stukje verschillende dingen eruit te lichten. Deze geestelijke waarden zullen voor u als mens waarschijnlijk niet zozeer tellen. Maar er zijn wel andere elementen waar u wel door wordt getroffen.

U heeft in u natuurlijk uw eigen gevoelens. Onveiligheid op straat bijvoorbeeld betekent dat ik bang ben in het duister. Ik word voorzichtig, maar eigenlijk ben ik bang. Nu zul je dat bang zijn niet willen toegeven. De relatie tussen de angst en de werkelijke feiten zie je over het hoofd. Je begrijpt niet, dat je eerder wordt gevat door een mentaliteit die algemeen bestaat dan dat je wordt gegrepen door de feiten op zich zelf. Die komen in verhouding niet zo vaak voor. Het resultaat is dat heel veel van onze gevoelens, zeker als we mens zijn, wel reflexen

vinden, maar dat zijn heel vaak zaken die uit een gedachtenwereld komen en niet uit een feitelijke wereld.

Een geestelijke waarheid echter moet overal waar zijn. Ze kan niet alleen in een gedachtenwereld bestaan zonder dat ze wordt weerkaatst in de stoffelijke werkelijkheid. Ze moet evenzeer aanwezig zijn tot in het hoogste licht waarin onderscheidingen volgens uw normen niet eens meer mogelijk zijn.

En dan wordt het belangrijk. Dan kan ik dus als geestelijke waarheid al datgene beschouwen wat er in mijn gevoelens bestaat, wat in de wereld buiten mij wordt bevestigd en mij tevens de mogelijkheid geeft om mijn eigen relatie met de werelden die ik ken, maar ook met mijn innerlijke wereld die ik voor een deel niet ken, te beseffen. Er bestaat hiervoor een oud beeld of voorstelling. Men noemt het, het bestijgen van de Trap der Filosofen.

Je begint natuurlijk met de redelijkheid. Aan de redelijkheid voeg je het onderzoek toe. Onderzoeken is onder andere een vorm van wetenschap, maar dan een niet dogmatische wetenschap die alles wat als mogelijk wordt gesteld als mogelijk of onmogelijk probeert te bewijzen. Van daaruit kom je op de eerste trede van wijsheid. Je gaat onderscheid maken tussen mogelijk, en onmogelijk. Geestelijk gezien dus tussen waarheid en illusie. Door waarheid en illusie van elkaar te scheiden word je geconfronteerd met de hiaten die in je waarheid schuilen. Het opvullen van die hiaten is een kwestie van geestelijk werken en stoffelijk experimenteren. Die twee tezamen maken het je mogelijk om een geheel te maken van je eigen visie. Voor mij is dat beperkt mogelijk geweest in mijn stoffelijk bestaan. Ik geloof dus dat het ook voor een mens in uw omstandigheden te doen is.

Als ik spreek over een geestelijke waarheid en een innerlijke werkelijkheid, dan kan ik nooit over twee verschillende dingen spreken. Ik kan innerlijk een illusie hebben die niet met de waarheid verwant is.

Maar ik kan wel een beeld in mij hebben, een fantasiebeeld dat, als ik probeer het te ontleden en probeer te beseffen wat het mij zegt, toepasselijk blijkt in de wereld waarin ik mij bevind. Dit is dan waarheid. Hoe meer waarheid ik vergaar, hoe minder afhankelijk ik ben van illusies.

Als iemand mij vertelt over een hel, over een duivel (in mijn tijd was dat meer het geval dan in uw tijd), dan kan ik aannemen dat hij weet waarover hij spreekt. Maar als dat, wat hij zegt, in strijd is met al wat ik als waarheid ken en ervaar, dan mag ik dit nooit als een zekerheid aannemen. Op het ogenblik dat ik mij toch door dat denkbeeld laat overheersen, ontstaat er een illusie. Maar die verwijderd mij zowel van mijn innerlijke werkelijkheid als van de geestelijke waarheid. Daarom moeten we proberen altijd een vergelijking te maken. En omdat de waarheid zo groot is, kunnen we nooit zeggen dat iets in zijn geheel niet waar is.

Ook dat is voor een mens moeilijk te begrijpen. Ik geloof niet dat er iets bestaat wat wij kunnen fantaseren of ons ook maar kunnen voorstellen dat niet ergens deel is van de waarheid. Maar onze eigen relatie met de grote kosmos bepaalt de waarheid die er voor ons op dit ogenblik bestaat. Zo is onze geestelijke werkelijkheid iets wat getest moet kunnen worden. Onze waarheid is niets anders dan de vaste lijnen die we erkennen tussen onszelf en al het andere waarvan we ons bewust zijn. Ik hoop, dat ik uw geduld niet teveel op de proef stel.

Wat ik probeer duidelijk te maken is, hoe ik tot mijn visie ben gekomen. Daarom heb ik u iets verteld over mijn ervaringen. Ik heb ook geprobeerd iets te zeggen omtrent uzelf en uw wereld. Laat mij nu trachten in dit gastoptreden iets te schetsen van de geestelijke werkelijkheid, de geestelijke waarheid waarvan wij allemaal deel zijn. Dit zal uit de aard der zaak iets theoretischer zijn.

Stel u voor dat u in een lange gang staat. In die lange gang zijn honderd deuren. Achter elke deur is een kamer die we werkelijkheid kunnen noemen. U heeft echter maar een sleutel en die past maar op een deur. Dan is uw waarheid beperkt tot datgene waarvoor u de sleutel heeft. Maar u weet dat ze (de waarheid) ook in alle andere kamers aanwezig is. Als u die ene kamer betreedt, dan bezit u dus een klein deel van de waarheid, waarvoor u de sleutel heeft. Al het andere is er wel, maar u kunt het zich niet eigen maken. Dan kunt u zeggen, daar de waarheid nimmer gedeeld kan worden, zal ze altijd een en dezelfde blijven. Daar de

geestelijke waarheid alle ons bekende en voor ons kenbare werelden omvat, zal ze gelden in elke wereld waarin wij kunnen beseffen. Zij zal deel uitmaken van elk gebeuren waarmee wij worden geconfronteerd. Doordat ik deze relatie met alle dingen blijf erkennen, wordt mijn eigen waarheid weliswaar minder algemeen en alomvattend, maar ze wordt gelijktijdig voor mij een benadering tot het geheel.

Aan de hand van de bekende invloeden kan ik onbekende invloeden afleiden. Aan de hand van de bekende feiten kan ik mij de niet redelijk bekende feiten voorstellen. Aan de hand van impulsen die ik als innerlijke waarheid ervaar en die ik niet op een menselijk verstandelijk niveau kan uitdrukken, heb ik toch een soort kompas, een koers waardoor het mij mogelijk is meer waar te zijn in mijn benadering van de wereld en in mijn besef van de betekenis van de wereld.

Nu heeft u ongetwijfeld gehoord van de spiralen van leven, van de vele werkelijkheidssporen, van de parallelle werelden en wat dies meer zij. Ik neem althans aan dat uw leraren u over deze grondbeginselen wel hebben ingelicht.

Nu kunnen we wel zeggen, wijzelf veranderen, daarom kan dezelfde invloed voor ons nooit precies dezelfde betekenis hebben. Mijn waarheid wijzigt zich dus, terwijl de uiterlijke factoren gelijk blijven.

Hetzelfde geldt voor de zogenaamde parallelle werelden en de universa. Natuurlijk, wat ik in deze werelden ben, kan verschillen van dat wat ik in een parallelle wereld zou zijn. Maar datgene wat ik elders ben, zal ik hier kunnen dromen. Er is dus een band tussen mij en alle mogelijke verschijningsvormen. Er is een band, tussen mij en alle invloeden. Maar mijn eigen wezen en zijn ontwikkeling bepalen de wijze waarop ik ervaar en daarmee ook de waarheid zoals die voor mij kenbaar is.

Wie nu dwaas is, zal zeggen, de waarheid die ik nu heb is de juiste. De waarheden van het verleden waren dus niet juist. Dit is een fout die vaak wordt gemaakt. Ik moet stellen, in het verleden had ik een deel van de waarheid. Nu heb ik een ander deel van de waarheid. Als ik besef hoe deze in mij samenvloeien, zal mijn begrip voor een geestelijke waarheid groter worden. Daarmee benader ik meer de totale werkelijkheid waarbinnen mijn leven existeert.

Door het geheel van alle werelden en sferen word je met deze verandering voortdurend geconfronteerd. Wanneer je een groter bewustzijn krijgt, dan betekent dat niet dat je verliest wat je vroeger hebt verkregen, maar het wordt kleiner, onbelangrijker. Datgene wat eens je hoogste bezit was, blijkt nu alleen een stukje speelgoed te zijn, maar het is er wel.

Maak nooit de fout het verleden te verwerpen om alleen in het heden te leven. Verwerp ook nooit de waarheden van gisteren om de nieuwe waarheid van vandaag te kunnen aanvaarden. Besef, dat de waarheid van gisteren samen met die van vandaag de waarheid van morgen vormt. Anders gezegd, de richting aangeeft waarin je je beweegt.

Dit kun je natuurlijk niet elke dag doen als mens. Als geest doe je het evenmin voortdurend, omdat je steeds weer bezig bent met de wereld (zo noem je dat dan) waarin je op dat ogenblik met anderen actief bent en gedachten uitwisselt. Maar je kijkt telkenmale toch weer terug en je probeert het geheel te overzien. Hierdoor wordt het je dan mogelijk om je te oriënteren.

Je krijgt zoveel verschillende visies en versies achtereen dat je kunt zien in welke richting de ontwikkeling zich beweegt. Zeg dan tot jezelf, deze richting is het meest bepalende van mijn werkelijkheid. Al het andere gaat voorbij, deze richting blijft bestaan.

Al wat ik in deze richting achtereenvolgens heb doorgemaakt, beleefd, geleerd en gevonden tezamen, maakt voor mij mijn geestelijke waarheid uit. Het is uit deze waarheid dat ik in staat ben het gebeuren van vandaag te beoordelen zonder mijn richting te verliezen of zonder mij in illusies te dompelen en mij daardoor ongevoelig te maken voor de werkelijke krachten die er in en rond mij bestaan.

Ik neem aan dat u ook dit enigszins heeft kunnen volgen. Ik hoop ook handig genoeg te zijn geweest om uw feitelijke spreker enige moeilijkheden met de ontleding te bezorgen.

Ik ga nu een aantal spreuken op u afvuren, veel meer is het niet. Elk daarvan is een deel van mijn waarheid. Of ze er een is van de uwe, kunt u alleen zelf beoordelen.

Wat ik ben, wordt bepaald door wat ik denk te zijn. Hoe minder ik denk te zijn, hoe meer ik werkelijk word ten aanzien van het heelal waarin ik besta.

Al wat in mij bestaat aan aanvoelen, denken en voelen maakt mij tot hetgeen ik ben en doet mij de wereld zien zoals ik haar meen te kennen.

Als ik de illusie weet te scheiden van datgene wat voor mij innerlijk waar is, zal ik in staat zijn mijn wereld meer in waarheid te beschouwen en zal ze mij daardoor de mogelijkheid geven steeds meer werkelijkheden te ervaren en bovenal te begrijpen.

Bewustwording, een veel gebruikt woord, is nimmer een afscheid nemen van wat je bent. Het is een beter begrijpen wat je was om zo beter te zijn wat je nu meent te zijn.

Spreeken over het hoogste Licht is een vergelijking. Licht kan echter dodelijk zijn. Teveel licht veroorzaakt blindheid en misschien, als het een zon is, uitdroging en de dood.

Wij kunnen niet teveel waarheid tegelijk verwerken. Wij kunnen niet zonder meer overgaan van onze eigen wereldvoorstelling naar een grotere werkelijkheid of een geestelijke waarheid die wij op dit ogenblik nog niet kunnen beheersen. Het is belangrijk dat wij eerst beheersen wat wij zien als onze werkelijkheid. En daarin de kern van waarheid vinden die daartoe behoort om van daaruit voorzichtig verder te gaan.

Dan wil ik afsluiten met de opmerking dat, aangezien tijd de illusie is die wordt bepaald door lichamelijke, tijd voor ons wezen van geen belang kan zijn. Tijd is iets wat wij zelf maken, daarom hebben wij er altijd genoeg van zolang wij die zekerheid maar in ons behouden dat niets ten einde komt voordat wij alles hebben gevonden wat behoort tot onze werkelijkheid.

Met deze korte inleiding hoop ik althans voor u de mogelijkheid tot juist denken te hebben geschapen. Zou dit niet het geval zijn, dan heeft u hiermede het bewijs dat ook een geest wel eens verkeerd kan denken. Is het wel waar, dan wordt het de hoogste tijd dat ik het woord teruggeef aan uw inleider die het verdere verloop van uw bijeenkomst zal bepalen. Ik dank u in ieder geval voor de mij gegeven aandacht.

VRAGENGEDEELTE

Dit tweede gedeelte is een soort discussie, althans dat wordt ervan verwacht. Wat heeft de gastspreker zo al gezegd. Ik zal u een paar vragen stellen. Misschien weet u het antwoord.

❖ In welke tijd moet hij hebben geleefd?

Ongeveer 1900, de Wereldtentoonstelling in Parijs.

❖ Hij verstrekt gegevens over die tentoonstelling. Zouden die juist zijn?

Waarom zouden ze niet juist zijn? Wij moeten maar aannemen dat het juist is. Wij kunnen het namelijk controleren als we willen. Dit geldt voor ons allen. U bent zeker in staat na te gaan of daar toen een imitatie is gemaakt. Dus moeten we aannemen dat het juist is.

❖ Tot welke sfeer zou hij kunnen behoren gezien zijn uitspraak?

Tenminste een sfeer verder dan Zomerland. Hij heeft namelijk een beschrijving gegeven van een sfeer die boven Zomerland ligt.

❖ Welke vergelijking heeft hij gebruikt? Hij gebruikt een aantal beelden. Waar komen die beelden uit voort?

Niet uit een klooster. Hij heeft wel een gelijkenis gebruikt, maar die stamt niet noodzakelijkerwijs uit een klooster, omdat in een klooster deuren niet worden afgesloten althans niet werden afgesloten in zijn tijd. Dit voorbeeld zullen we even buiten beschouwing laten.

❖ Wat voor beelden heeft hij nog meer gebruikt? De Trap der Filosofen heeft hij inderdaad genoemd. Waar zou die vandaan komen, denkt u?

Dit is een betrekkelijk vroege symboliek van de eerste maconnieke Loges. Het beeld stamt uit ongeveer 1700 en is overgenomen uit de alchemistische ontwikkelingen van 1400 tot ongeveer 1600 in de verschillende grote steden van Italië.

U ziet dat we er een hoop feiten kunnen uithalen. Die feiten geven ons toch wel een beeld van degene met wie we te maken hebben. Denken is niet alleen een kwestie van hoe mooi heeft hij het filosofisch gezegd en ik ben het ermee eens. Denken is wel degelijk ook, waar kan ik die persoon plaatsen?

❖ Wat voor iemand moet het ongeveer zijn geweest? Heeft een van u daar een oordeel over? Zeer waarschijnlijk heeft hij een priesterlijke wijding ontvangen, waarschijnlijk een lagere anders had hij het wel erbij gezegd, omdat hij de nadruk legt op zijn celibatair zijn. Zo komt de persoon beter uit de verf. Als je zoekt naar de werkelijkheid en je probeert goed na te denken, dan blijkt dat je uit vele schijnbaar onbelangrijke gegevens heel wat kunt lezen. Je kunt er ook heel veel uit begrijpen.

❖ Dan heeft hij nogal wat voorwaardelijke uitspraken gedaan. Waarom? Het ligt in het onderwerp zelf besloten. Hij heeft namelijk voorwaardelijke uitspraken gedaan, omdat hij het steeds heeft over waarheid en in twee gevallen over een mogelijke waarheid. Dus ook hier weer, niet alles wat hij zegt is waar vanuit zijn eigen standpunt. In enkele gevallen hanteert hij beelden die voor hem niet helemaal zuiver zijn om een voorstelling op te roepen van datgene wat voor hemzelf waar is.

❖ Kun je ook zeggen dat hij de indruk wekt onzeker te zijn? Die indruk is niet zo gek. Ik vind het zelfs prettig dat u dit opmerkt, want daardoor bewijst u dat u vanuit uw standpunt hem heeft geanalyseerd. Nu zegt u, hij was onzeker. Ik stel daar het volgende tegenover, hij was zeker van hetgeen hij heeft meegemaakt in Zomerland en bij zijn overgang naar een daarop volgende sfeer. Hij blijkt zeker te zijn van het bestaan van vaste en weerkerende omstandigheden. Dit impliceert tevens dat hij voor zichzelf zeker is van reïncarnatie. Hij gebruikt verder enkele beelden ten aanzien van parallelle universa. Deze stellingen zijn slechts veronderstellingen. Hij hanteert deze dan ook niet als een volledige zekerheid. Hij stelt dat, indien ze zouden bestaan, er altijd een band moet blijven bestaan tussen de persoonlijkheid in dit universum en in het parallelle. Hieruit blijkt dus dat hij er wel zeker van is dat er altijd een relatie moet zijn, maar dat hij er niet zeker van is dat het parallelle universum zoals het wordt voorgesteld te allen tijde zal bestaan.

❖ Hij heeft ook gezegd dat de waarheid voor hem uit relaties bestaat en niet uit een ding op zich. Dat heeft hij ongeveer zo geformuleerd. Hij heeft namelijk gezegd, dat de dingen de waarheid niet vormen, maar de relaties tussen de dingen. Wat voor conclusie trekt u daar uit?

Dat de universa verwisselbaar kunnen zijn.

❖ Hij heeft niet gezegd: in verband met een universum. Als u die relatie brengt, gaat u verder dan de spreker heeft gedaan.

Dat had hij ook kunnen zeggen, maar hij heeft het niet gedaan. Daarvoor heeft hij een reden gehad, moeten we aannemen. Wij moeten uitgaan van het standpunt dat hij de dingen niet zegt zomaar, er moet dus een bedoeling achter zitten. Waarom gebruikt hij dit beeld? Hij gebruikt het beeld om duidelijk te maken dat er een deel waarheid bestaat en dat je weet dat er meer waarheid bestaat, maar dat je slechts kunt wonen in een deel van de waarheid. Vandaar ook het begrip kamer. Anders zouden vele andere voorstellingen misschien beter zijn. Maar er is nog iets waar u kennelijk overheen heeft gekeken, namelijk dat hij zegt, je hebt een sleutel. Met andere woorden de kamers zijn gesloten. Dat wil zeggen dat de waarheid niet te benaderen is zonder dat je een sleutel hebt een begrip waardoor die waarheid a thans een deel ervan voor jou kenbaar wordt. Zo ziet u dat er veel geïmpliceerd wordt waar u eenvoudig aan voorbij zou gaan.

Het is gemakkelijk om zo een lezing samen te vatten. Er zitten hier en daar wat hiaten in, maar hij heeft eigenlijk willen zeggen: De waarheid is een persoonlijke. Dan heeft hij gezegd. Elke persoonlijke waarheid bevat een deel van de werkelijkheid. Je vat dan het geheel samen. Waarom benadert hij het juist op die manier? Omdat voor hem geloof kennelijk een hele tijd erg belangrijk is geweest. Dat kunnen we dan weer concluderen uit zijn inleiding, zijn verhaal over de tentoonstelling in Parijs, over zijn persoon en wat hij daarover even verraadt. Waarom was het geloof voor hem belangrijk? Omdat het geloof voor hem een innerlijke zekerheid was die geen innerlijke waarheid bleek te zijn. Zo komt hij er dus toe te spreken over illusies. Dat hij ongetwijfeld een kerkelijk geloof heeft gehad, kunt u ook afleiden. Waarom komt hij anders met zijn voorstelling van de hel? Ik zou zeggen dat de hel iets is dat specifiek behoort bij de godsdienst voor zover het tot het hiernamaals behoort en bij de mensheid voor zover men het elkaar aandoet in deze wereld.

Ik kan daarover wel iets zeggen, ofschoon de gastspreker daar enigszins aan voorbij is gegaan.

Een waarheidsgevoel geeft ons een vals gevoel van zekerheid. Op het ogenblik dat wij denken dat we een waarheid bezitten, putten wij daaruit de kracht om een groot gedeelte van de wereld, die niet past bij die wereld, eenvoudig terzijde te schuiven. Dat houdt in, dat we de wereld kunnen blijven beschouwen op onze eigen wijze en ons eigen gelijk en daarmee ons recht kunnen blijven verdedigen, ondanks de werkelijkheid waarmee wij worden geconfronteerd. Maar dat heeft de spreker niet gezegd. Hij heeft wel gezegd dat we een scheiding moeten maken tussen de feiten en de illusies. Dat kan erg belangrijk zijn, want hoe weet je nu wat illusie is en wat niet? Als hij redelijk was geweest in zijn betoog, dan had hij dat ongetwijfeld ter sprake moeten brengen. Hij heeft dit niet gedaan, alleen twee keer bij wijze van implicatie dus zonder het uit te spreken.

Een illusie is een denkbeeld dat in je bestaat en dat je op geen enkele manier buiten jezelf kunt waarmaken. Met andere woorden, een waarheid die in je bestaat en niet in je wereld, is geen waarheid. Dit is een heel interessant punt. Want je kunt nu wel gaan praten over al die sferen en al die mooie vage waarheden, maar ergens heb je een houvast nodig. Je moet beginnen bij jezelf. Dan zeg je, ik ben bereid om alles te geloven, maar alles wat ik geloof stel ik op de proef. Als die proef voor mij niet slaagt, dan behoeft ik het geheel niet te verwerpen, het kan waar zijn voor een ander, maar voor mij is het niet ter zake dienstig. Zolang ik dit als waarheid blijf hanteren zonder dat ik er iets mee kan doen, kom ik er niet verder mee.

❖ Wilt u daarmee zeggen dat je dan alles in de stof moet uitdrukken

Je moet het kunnen objectiveren. Dat wil niet zeggen dat je het letterlijk en volledig in de stof behoeft uit te drukken. Laat mij het heel eenvoudig zeggen. Ik roep God om hulp. Ik geloof in die God. Ik heb een voorstelling van die God. Op het ogenblik, dat ik van de tien keer dat ik roep vijf keer resultaat krijg, mag ik aannemen dat er iets is. Of het mijn God is, dat weet ik niet, maar iets is er in ieder geval. En aangezien ik dat iets niet kan omschrijven, mag ik verder blijven uitgaan van mijn eigen Godsbeeld. Maar als ik honderd keer roep en ik krijg maar twee keer antwoord, dan kan dat toeval zijn. Dan mag ik niet uitgaan van het beeld Gods dat ik in mij heb en moet ik proberen een beeld van die God te vinden dat meer past bij de feiten die ik buiten mij constateer. U zegt, door de geest kan ik genezen. Een heel bekend iets vooral in dit soort kringen. Als dat waar is, dan moet u 2 tot 3 van de 5 patiënten in ieder geval kunnen verbeteren, ik zeg nog niet eens helemaal genezen. U moet ze dus van pijn kunnen afhelpen, misschien het genezingsproces versnellen. Dat kunt u aan de feiten zien.

Maar als u het 5 keer probeert en er gebeurt 5 keer niets, dan moet u niet zeggen, de anderen hebben schuld, want ze hebben niet geloofd. Dan moet u zich afvragen, heb ik zelf ergens gefaald? Is mijn voorstelling wel juist of niet juist? Als u alles wat de gastspreker heeft gezegd helemaal gaat herleiden, dan komt u tot een conclusie die zelfs nog iets verdergaat dan wat ik daarnet heb gezegd. Wat hij zegt is eigenlijk dit. De waarheid is alleen datgene wat ik ook buiten mij kan vinden. Iets wat in mij bestaat en dat ik buiten mij nergens kan vinden, moet ik

als een illusie beschouwen tot het ogenblik dat het wel te vinden is en dan mag ik het als een deel van mijn waarheid beschouwen.

Ik geloof, dat je daarmee wel een aardige denkoefening hebt moeten volbrengen. U kunt zeggen, die logica is ook hier en daar krom. Ik geloof niet dat er een lijnrechte logica bestaat. Want een lijnrechte logica brengt de mens terug tot het punt waarop hij zichzelf niet meer kan aanvaarden.

❖ Jezus zei, dat je alleen mensen kunt genezen die in hem geloven etc. etc.

Dit vind ik een zeer interessant voorbeeld, omdat u namelijk van een premisse uitgaat, die u niet kunt bewijzen. Waarschijnlijk op grond van achtergronden, opvoeding en misschien eigen gevoelsleven stelt u dingen waarvan u niet weet of ze waar zijn. Zoals u het formuleert, staat dat niet in de evangeliën. Dat ten eerste. Ten tweede. In de tijd dat Jezus er was, waren er vele genezers. Dat dit het geval is geweest, blijkt onder andere uit:

de tijd van de apostelen dat er anderen zijn die genezen in de naam van Jezus, in de naam des Vaders.

uit brieven van de apostelen, reizen van de apostelen, de verschillende tovenaars en genezers waarmee ze worden geconfronteerd, onder andere Paulus in Antiochië, en later het verhaal van Simon de tovenaars.

Hieruit blijkt dat er geestelijke genezing bestond en mogelijk was ook buiten Jezus om. Historisch kunnen we bewijzen dat, lang voordat Jezus werd geboren, er reeds genezingspraktijken bestonden die niets met Jezus te maken hadden en zeer waarschijnlijk niet eens met een Godsvoorstelling die Jezus nog als aanvaardbaar zou hebben beschouwd. Er waren profeten en genezers in de verschillende tempels in Egypte. Daar zijn gegevens over.

Nu kunnen we zeggen, dat waren psychologen, maar dat kunnen we ook niet bewijzen. Het feit, dat die genezingen bestonden, staat vast. Dus als u zo bezig bent, dan moet u even formuleren, voor mij is dit waar. Maar het is geen bewezen waarheid. Zolang deze voorstelling werkt en ze het mij mogelijk maakt te genezen, kan ik op grond van de genezing het geheel blijven aanvaarden. Maar ik zal zien dat delen daarvan wegvallen. De illusies sterven weg en de werkelijke kracht tot genezing blijft over.

Ik hoop niet dat u het pijnlijk vindt. Wij hebben helemaal niets tegen het christendom of tegen het geloof zoals u dat hier tot uiting brengt. Het gaat hier om denken. Als u denkt, dan moet uw denken eveneens datgene omvatten wat u gelooft. De spreker van deze avond zegt, je gelooft zoveel en je voelt zoveel aan als waar, maar als je dat niet kunt terugvinden, dan deugt er iets niet. En als je iets terugvindt, dan is dat wat je terugvindt en wat in jou bestaat de waarheid, niet de voorstelling die je eraan verbindt.

Een ander zal ongetwijfeld zeggen, hij is dus van weinig dingen zeker. Ik geloof, dat dit geldt voor de meeste mensen. Als wij namelijk worden geconfronteerd met alle leerstellingen die er zijn verkondigd in de loop der tijd, met alle systemen, met alle leringen die gegeven zijn door meesters en anderen, dan moeten we tot de conclusie komen dat een groot gedeelte daarvan eigenlijk niet bewijsbaar waar is. Toch zullen er heel veel mensen zijn die het als onomstotelijk waar aanvaarden zonder zich af te vragen waarom dan al datgene wat ze hebben geleerd niet tot uiting komt in de wereld. Kijk, daar zit een fout in.

Het gaat er niet om dat je niet moogt geloven in hindoegoden, in Mohammed als profeet, in Jezus als de enig geboren zoon Gods. Je moet een verschil weten te maken tussen dit geloof (een gevoelsmatige constatering gebonden aan beelden die anderen eigenlijk voor je hebben gevonden) en de feiten die buiten je bestaan.

Een collega van mij heeft eens gezegd, als werkelijk de Paus, de bisschoppen en de priesters de opvolgers zijn van de profeten, waarom drijven ze dan geen duivelen uit en genezen ze de zieken, want dit is een opdracht die Jezus aan de apostelen heeft gegeven.

Dan kun je zeggen, daar zijn een hoop dingen tegen. Natuurlijk. Maar waarom? Wat is dan de reden? Dan moet je niet zeggen dat het alleen aan de apostelen lag. Van de apostelen wordt er gezegd dat ze aan de ouderlingen van de gemeenten iets van hun kracht overdroegen door

hen te zegenen. Die zegen wordt nog steeds gegeven alleen de resultaten blijven uit. Daar moet een reden voor zijn. Vraag je af, waarom?

Als iemand zegt, je kunt de waarheid alleen vinden in de bijbel, dan vind ik dat heel mooi en zelfs begrijpelijk voor een christen. Maar mag hij zich alsjeblieft ook afvragen waarom zoveel dingen in de bijbel staan, die strijdig met elkaar zijn? Mag hij zich afvragen waarom God in Zijn openbaringen kennelijk het ene ogenblik meespeelt met iemand die alle dingen doet die volgens ons God heeft verboden, hem beschermt en helpt en het volgende ogenblik iemand voor een klein vergrijp verdoemt? Wij moeten ons blijven afvragen, waarom?

Dat wil niet zeggen dat u dan niet aan de bijbel moet geloven. Als dat voor u de waarheid is, best. Maar zoek dan uit die waarheid de zin, de werkelijke betekenis ervan. Dat u niet woordjes aaneenrijgt en daar dan maar een conclusie aan verbindt zonder u af te vragen wat de betekenis en de werkelijkheid daarvan is voor u, voor uw medemensen, voor uw wereld. Een geestelijke waarheid, een geestelijke werkelijkheid, zijn dingen die heel mooi zijn, maar ze moeten zijn aangepast aan je mogelijkheden. Pas als je je mogelijkheden hier volledig hebt waargemaakt volgens een innerlijk besef en verder kunt gaan, heb je het recht om dat te doen. Anders kom je terecht in een wereld van het oncontroleerbare dat is een wereld van fantasie, van illusie.

Iedereen heeft het over maya, de begoocheling. Maar waar begint de begoocheling? Op het ogenblik dat de geboorte plaatsvindt. Wie is de zoon van Maya? De Boeddha. Waarom? Omdat hij de waarheid waarmee hij wordt geboren bekritiseert. Hij zoekt naar een werkelijkheid die bij hem past en daardoor vindt hij tenslotte de verlichting.

Waarom noemen ze het de verlichting? Misschien wel omdat je daarmee de last van anders te zijn dan je bent van je kunt afwerpen en daardoor een eenheid kunt vinden met de werkelijkheid overal om je heen. Dit is weer veronderstellend, want ik weet het niet. Begint u langzamerhand iets in de gaten te krijgen, of nog steeds niet.

❖ Hoe plaatst u dan de ongebreidelde of mijnentwege de gebreidelde emotie?

Een emotie kan evengoed voortvloeien uit een illusie als uit de werkelijkheid. Want emotie bestaat uit de associatie met een beeld zonder dat dit beeld noodzakelijkerwijs echt behoeft te zijn. Een voorbeeld. Er zijn mensen die hartstochtelijk snikken, als ze een ander zien trouwen. Er zijn mensen die hartstochtelijk snikken, werkelijk emotioneel zeer geroerd zijn, als er iemand wordt begraven. Zij hebben er eigenlijk niets mee te maken. Er zijn zelfs mensen die naar de bioscoop gaan en tranen plengen over het droeve lot van keizerin Sissi, die, zoals ze getoond wordt, nooit heeft bestaan. Ik gebruik deze beelden alleen om duidelijk te maken dat die diepgevoelde emotie op zichzelf niet betekent dat we met een werkelijkheid te maken hebben. De emotie is echt, voor u. Maar de aanleiding voor die emotie zal ongetwijfeld een andere zijn dan die u eraan verbindt.

De beelden die men gebruikt om ze te verklaren zijn meestal illusies, maar de oorzaak moet een werkelijke zijn. Iemand die snikt om de dood van een ander en dat emotioneel ernstig doet, doet dit waarschijnlijk of omdat een vroeger verlies raak geslagen heeft in zijn gevoelsleven of omdat zo iemand erg bang is voor de dood. Iemand die snikt over het huwelijk van een ander, snikt over het afscheid van de jeugd hoogst waarschijnlijk. Wij kunnen dit allemaal analyseren.

Als we kijken naar de emoties die men heeft over een film als Sissi, dan is dat iemand die zich associeert in zijn gevoelsleven met een persoonlijkheid die hij niet is. Waarom doet hij dit? De meeste mensen die daar emotioneel bij worden, verbinden zich met een illusiebeeld om zo ergens iets te compenseren wat ze voor hun eigen gevoel tekort komen. Met andere woorden, in al die gevallen is de hevige emotie in feite veroorzaakt door de behoefte aan compensatie en niet door een direct aan het feit gerelateerde emotie, dat is alleen maar een illusoire kwestie.

❖ Waarom spreekt de gastspreker meer monotoon en u met emotie?

De spreker in kwestie komt van een iets hoger niveau dan u zou vermoeden. Dat betekent dat hij een beperkter manipulatiemogelijkheid heeft dan ik. Iets wat u overigens maar zult moeten aannemen, want u kunt erover denken wat u wilt. Het feit blijft echter bestaan dat zijn monotonie deel was van zijn persoonlijke poging tot uiting, zoals mijn levendigheid deel is van mijn persoonlijkheid.

❖ Heeft u een doel met die levendigheid of de spreker met zijn monotonie?

Voor zover ik kan nagaan niet. U ziet dat ik mij erg voorzichtig uitdruk. Het is mogelijk dat hij iets monotoner heeft gesproken om daardoor voor u een soort gedachtensleur te scheppen, waardoor een groot gedeelte van de feiten onderbewust worden opgenomen. Misschien heeft hij dat willen bereiken. Wat mij betreft, waarom ik levendig ben? Doodgewoon, omdat ik mij gemakkelijker kan uiten. Het gaat hier om een spontane gedachtewisseling. U gelooft het niet, maar het is waar. En ook omdat die levendigheid het voordeel heeft dat het u een beetje wakker houdt en daardoor gemakkelijker tot weerwoord brengt.

❖ Een opmerking over temperament van sprekers in de sferen

Het ligt volgens mij niet in de karakterstructuur. Integendeel, ik had van deze man een meer temperamentvol optreden verwacht. Het blijkt, dat hij gebruik heeft gemaakt van een tussenvoertuig. Hij heeft dus eerst een figuur geschapen op de grens Zomerland / astrale sfeer en van daaruit heeft hij het medium beïnvloed. Daardoor krijg je veel minder een terugval in de oude persoonlijkheid. Gelijktijdig krijg je een meer open overbrengen van inhouden en een minder overbrengen van de daarbij behorende expressiviteit en emotionaliteit. U begint nu dus over die dingen te denken.

Nu ga ik proberen om daar op mijn manier iets over te zeggen. U moet mij niet kwalijk nemen dat ik u even heb getoetst. Het werd minder discussie en hier en daar eerder een tikje dialoog. Wij hebben nu wat met elkaar gebabbeld. Ik heb vragen gesteld. Ik had eigenlijk liever weerwerk gehad, maar het zij zo. De hele opzet van dit tweede gedeelte is geweest om u te laten meedenken over de dingen, want het is niet voldoende om alles maar aan te horen, te ondergaan en te absorberen. Het is niet voldoende om de meningen van anderen te horen en je daar dan een oordeel over te vormen. Je moet zoveel mogelijk de werkelijke feiten proberen na te gaan. En kun je dat niet, dan moet je in ieder geval proberen om de dingen die voor jou zeker zijn, te scheiden van de dingen die ten hoogste waarschijnlijk of mogelijk zijn.

Dit houdt natuurlijk in, daar ben ik mij zeer wel van bewust, dat je daardoor de autoriteit, die overal zo vaak wordt gezocht, een beetje aantast. Want zelfs de hoogste geest is dan niet meer helemaal vrij voor kritiek en ontleding. Het betekent dat je niet aanvaardt, maar dat je probeert je een oordeel te vormen en met dat oordeel te werken.

Deze hele cursus van denken met de totale inhoud is nutteloos, als je alleen aanvaardt en niet denkt. Denken impliceert dat je kritiek durft hebben, maar dat je je dan ook durft realiseren waar die kritiek vandaan komt. Het betekent weten wat er in jezelf leeft aan onbewezen zekerheden of misschien aan illusies en daarin een verklaring vinden waarom het ene aanvaardbaar is en het andere niet. Kijken naar je lichamelijke gesteldheid en weten waarom het ene je vandaag kan beïnvloeden en morgen het andere niet. Dat hangt wel degelijk samen met je eigen lichamelijke condities.

Weten wat je bent. Vooral proberen te weten wat er om je heen bestaat, dat is het eerste beginsel als je probeert werkelijk te denken, als je probeert werkelijk iets van de waarheid te vinden in jezelf en buiten jezelf.

Onze gastspreker heeft ons een ding gegeven, waar niemand van u naar verwezen heeft en dat toch erg belangrijk is. Er bestaat maar een waarheid. Al datgene wat geestelijk waar is, zal dus ook waar zijn in elke wereld waarin wij beseffen te bestaan. Dit betekent, dat de waarheid die we vinden in elke wereld terug te vinden moet zijn. De waarheid kan niet boven ons liggen. Een waarheid kan niet buiten ons liggen. Een waarheid kan niet alleen in ons bestaan, maar zal altijd deel moeten zijn van het geheel waarin wij bewust leven. Dat is belangrijk. Want hoe wilt u uzelf leren kennen? Hoe wilt u terugkeren naar uw werkelijke vorm, uw werkelijke

mogelijkheden, als u voortdurend datgene verwaarloost wat in u bestaat en wat u rond u meent te zien niet met elkaar confronteert. Als u weigert om uzelf vragen te stellen zowel ten aanzien van uw inhoud, uw bedoelingen, uw manier van leven en werken als ten aanzien van al datgene wat er in de wereld gebeurt.

Het is gemakkelijker kritiek te hebben op de wereld en het is vaak heel erg moeilijk om kritiek te hebben op jezelf. Maar dat neemt niet weg dat je de wereld niet kunt bekritisieren zonder jezelf te bekritisieren. Dat je tekortkomingen in anderen kunt constateren, maar dat die constatering dan gepaard moet gaan met de vraag, waarom constateer ik juist dit en andere dingen misschien minder?

Leer jezelf kennen. Leer jezelf aanpassen aan de waarheid die je bent. Dan pas is de geestelijke werkelijkheid iets wat we kunnen bereiken. Dan pas is datgene wat wij als wijsheid of grootste bereiking zien, iets waarin we kunnen leven.

Je kunt niet leven in een wereld van voortdurende illusies, voortdurende ontwijkingen van datgene wat in jezelf bestaat en een voortdurende selectieve blindheid ten aanzien van hetgeen er in de wereld gebeurt. Dat punt, dat heb ik vandaag met u willen aanpakken op een manier die een beetje afweek van het gebruikelijke.

Ik hoop echter dat de procedure, die we heus niet elke keer zullen herhalen, u een beetje bewust heeft gemaakt van de noodzaak om zelfs de hoogste geest en de beste geestelijke lering na te gaan. Niet alleen te aanvaarden, maar ook te denken. Datzelfde moet u dan toepassen op alles wat u in uw wereld ziet aan verschijnselen, op alle gevoelens die u in uzelf ten aanzien daarvan koestert.

Zoek de werkelijkheid. Want alleen wie de werkelijkheid leert kennen, verkrijgt de wijsheid waardoor hij verder kan gaan. Hij zal in zich de liefde voor de totaliteit kunnen ontwikkelen waardoor hij tenslotte het allerhoogste in zich kan bereiken.

N.B. Het was niet mogelijk om alle opmerkingen en vragen uit de zaal te verstaan. U zult het voornamelijk met het antwoord van de spreker moeten doen. (de red.)

VERRUIMING

Als ik zeg verruiming, dan veronderstel ik ruimte. Want verruiming betekent vergroting van ruimte. Maar waarom zoek ik naar verruiming voordat ik weet wat de ruimte is die er in mij bestaat? Als ik weet wat in mij aanwezig is, als ik kan werken met al wat er in mij aanwezig is, dan ontstaat er als vanzelf een verruiming.

Hoe meer mijn bewustzijn kan bevatten hoe groter mijn bewustzijn zal zijn ten aanzien van mijn wereld en hoe intenser mijn bewustwording ten aanzien van de totaliteit.

Maar als ik begin met aan te nemen dat de verruiming noodzakelijk is, dan schep ik in feite een leegte om mij heen zonder datgene te ontwikkelen wat juist altijd de ruimte in mij moet vullen.

Een mens moet eerst zichzelf worden. Eerst zich bewust worden van zijn eigen inhouden, van zijn eigen zekerheden en onzekerheden, dan pas kan hij verder gaan.

De verruiming van bewustzijn en van mogelijkheden is een normaal resultaat van de ontwikkeling van de eigen persoonlijkheid. Op het ogenblik, dat je probeert de zaak om te keren bereik je alleen maar een toenemende belasting van je eigen wezen met een toenemend onvermogen om die ruime wereld waarin je leeft voor jezelf te verwerken en daardoor bewust te reageren. Daarom zou ik voor verruiming dit willen opmerken.

Verruiming is iets waar u niet naar hoeft te zoeken. Het is iets wat geestelijk en anderszins voortvloeit uit hetgeen u bent. Zoekt u dus eerst bewust te zijn van hetgeen u bent, van hetgeen u kunt en niet kunt. Schuw de overdrijving eens een beetje. Probeer niet uzelf of anderen iets wijs te maken. Geef tenminste innerlijk toe waar de feiten liggen voor zover u ze

kunt overzien. Dan scheidt u de basis voor een innerlijk begrip waaruit een innerlijke groei voortkomt.

Daar waar u innerlijk groeit, zult u een steeds grote deel van de werkelijkheid in u bevatten. Dat is de verruiming van bewustzijn. Het is de bewustwording waarop u indirect met het stellen van dit punt hebt gedoeld.

Ik hoop, dat niemand het mij euvel zal duiden dat ik heel stoutmoedig, want ik heb het zelf helemaal ontworpen, in de cursus de zaak een beetje heb omgeschakeld. Ik hoop ook, dat degenen die dit nalezen zich zullen realiseren dat het hier niet ging om overlegde betogen, maar dat het werkelijk een poging was tot een beetje spontane wisselwerking tussen iemand die zich met al zijn onvolkomenheden soms als leraar opwerpt en een aantal anderen die zich misschien te bewust vaak van hun onvermogen of tekortkomingen toch moeten profileren als wetenden.

LES 6 - WAT IS EN WAT KAN

Wanneer wij bezig zijn met denken, en dat doet men in deze tijd nogal eens, dan blijkt men zich voornamelijk bezig te houden met wat eventueel zou kunnen zijn. Zo ongeveer als de speculatie omtrent het banenplan. Als je daarmee te maken krijgt, dan ben je geneigd te zeggen, dat moet toch mogelijk zijn. Maar op het ogenblik dat je die mogelijkheid als een zekerheid gaat hanteren, kom je in moeilijkheden. Dat is in uw eigen leven precies hetzelfde. Ik geloof, dat het voor de meeste mensen heel goed zou zijn een verschil te maken tussen wat er is, dus het kenbare feit op dit moment en de mogelijkheid die eventueel ontstaat. Laten wij het eenvoudig samen vatten.

U komt hier. U zegt, later komen wij in Zomerland. Daar zullen we een huisje hebben enfin, u kent het verhaal wel. Dat is mogelijk. Maar wat heeft u nu? U heeft nu uw problemen. U bent in en zelfs tegen uzelf verdeeld. U weet niet goed raad met de wereld en met uzelf. Die verdeeldheid is datgene waar u nu misschien iets aan kunt doen, niet aan datgene wat later komt.

U kunt praten over de energiebehoefte in het jaar 2000; maar daar weet u niets van af. Als u zich bezighoudt met de mogelijke ontwikkelingen, dan gaat u nu maatregelen treffen die misschien goed zijn en misschien ook niet, dat weet u niet. Maar u schiet waarschijnlijk wel tekort in datgene wat op dit ogenblik mogelijk en opportuun is.

In het hele leven is men geneigd zich bezig te houden met allerlei prognoses. Ik kan u er ook wel een paar van geven. Bijvoorbeeld. Ongeacht het banenplan neemt de werkloosheid in Nederland nog toe met zeker 70.000 personen in de komende 9 maanden. Dit is een prognose. Maar als ik ervan uitga dat dit zeker is, dan zit ik fout. Dit is op grond van de nu bekende gegevens waarschijnlijk.

Als ik kijk naar wat er nu aan de hand is, dan moet ik kijken naar wat er later eventueel zou kunnen gebeuren. Ik moet eerst kijken naar de fouten die er op dit ogenblik zijn. Speculatief denken, filosoferen is allemaal heel mooi, heel goed. Wie van u houdt van een broodje filosoof? U krijgt het niet. Het slachten van filosofen is verboden, anders zou plotseling het vleestekort zijn opgeheven. Misschien houdt u wel van filosoof een aardappelpureerand met haché erin.

Een filosoof is iemand, die neemt een feit en daarop gaat hij allerlei stellingen opbouwen. Al die stellingen tezamen komen op een gegeven ogenblik natuurlijk uit op de conclusie waartoe hij is gekomen van wat hij had willen bereiken. De werkelijkheid is anders.

Het is voor ons heel erg interessant te zien wat anderen van de toekomst verwachten, maar wij mogen daarvan niet uitgaan. Wat is, is iets anders dan wat zou kunnen zijn. Daarmee zitten we niet alleen maar op het terrein van de zuiver materiele zaken, zoals u misschien denkt, waar het een of ander instituut uitrekent wat het volgende jaar het inkomen van de Staat zal zijn en waarop de Staat dus rekent en teveel uitgeeft omdat ze minder krijgt aangezien de mensen minder hebben. Het is wel degelijk ook een kwestie van geloof, van godsdienst, veronderstellingen ten aanzien van ontwikkelingen in Derde Landen of in geestelijke gebeurtenissen. Daarom moeten wij een systeem proberen te ontwikkelen.

Daarmee zou ik mij vandaag willen bezighouden waardoor we het waarschijnlijke, het mogelijke en het feitelijke van elkaar scheiden, voordat wij proberen onze eigen richting en onze eigen gedachtengangen verder te volgen.

Wat is.

Kijk naar alles wat er is. Gaat het om geestelijke zaken, probeer dan niet te denken wat mooi zou zijn. Bijvoorbeeld, ik zie het gouden licht. Het zou erg mooi zijn als u dat zag. Maar u ziet

alleen sterretjes omdat u uw ogen te hard dicht knijpt. Geef dat dan toe. U hoeft het niet tegen anderen te zeggen. U mag nog steeds zeggen dat u het gouden licht, het blauwe licht en verder de hele regenboog voorbij ziet gaan, alsof er een geestelijke toppop wordt gelanceerd. U moet begrijpen, wat ben ik? Wat kan ik op dit ogenblik? Wat geloof ik werkelijk en wat hoop ik alleen maar? De situatie zien zoals ze is, dat is een soort balans opmaken. Kijken wat er is overgebleven. Van alle verwachtingen niet zeggen, die zijn er nog. Neen, u moet zeggen, wat is er van waar geworden? Wat heb ik op dit moment aan mogelijkheden? Wat heb ik nu aan voordeel, wat heb ik aan nadeel?

Als u te maken heeft met een probleem in de wereld of van de wereld, doe dan precies hetzelfde. Vraag u niet af wat er is geweest en wat er eventueel zal komen. Vraag u af wat er op dit moment bestaat en wat daarvan op dit moment de consequenties zijn. Pas door zo te redeneren komt u verder.

Gaat het om een geloof, vraag u dan niet af waarom u het gelooft als u het gelooft. Vraag u alleen maar af, geloof ik het of geloof ik het niet? Is het voor een innerlijke zekerheid, is het onaantastbaar? Zo ja, dan is het een positieve waarheid. Hoop ik dat het waar is, dan is het een twijfelachtige waarheid. Ik kan er niet op rekenen, want ik heb geen zekerheid in mijzelf. Zou ik het mooi vinden, als het waar zou zijn, laat mij het dan voorlopig maar vergeten, want daar kan ik op dit ogenblik niets aan en niets mee doen.

WAARSCHIJNLIJKHEID

Als je twee auto's ziet die met een snelheid van 120 km/u een kruispunt naderen, terwijl dat kruispunt onoverzichtelijk is, dan kun je wel voorzien dat een aanrijding waarschijnlijk is. Dat betekent, dat je rekening houdt met de noodzaak om hulp te verlenen. Heel simpel.

In het leven zijn er altijd weer vele zaken aan de gang waarvan je zegt, die dingen moeten tot een botsing voeren. Of dat moet mis gaan. Dat zeg je op grond van feiten die je nu kent. Als er in feiten, die nu bekend zijn, zo grote tegenstrijdigheden zitten dat ze zeer waarschijnlijk elkaar zullen beroeren en eventueel vernietigen, mag je op geen van beide meer rekenen. Wat ontstaat is een resultante die nu niet is te overzien. De waarschijnlijkheid is dus een nieuwe ontwikkeling. Je moet openstaan voor nieuwe gebeurtenissen, voor een totaal andere benadering.

Kijk ik naar wat wel eens waar zou kunnen zijn in een verre toekomst, dan kan ik daar eigenlijk niets aan doen. Als ik u zeg, dat over een paar jaren een grote Meester op aarde zal rondwandelen, dan kunt u denken, nou, dat is leuk. Maar wat voor een meester zou het zijn?

Een schaakgrootmeester, een bovenmeester of een ander soort meester? U weet het niet. U kunt er geen invloed op uitoefenen. Maar dan is het toch dwaas om in uw denken, in uw streven alvast rekening te houden met het feit dat hij dan komt.

Als ze tegen u zeggen, over 5 jaar komt het einde van de wereld. Er is niets om te zeggen, het is onmogelijk. Het is mogelijk. Maar er is ook niets om te zeggen, het is onvermijdelijk. Daar ziet het ook niet naar uit. In ieder geval moet ik morgen eten. Ik moet dus vandaag zorgen dat ik morgen kan eten. Zo eenvoudig ligt de zaak.

De gehele situatie van onze geestelijke ontwikkeling, van esoterie en al wat erbij hoort, is eigenlijk voor een groot gedeelte op allerlei veronderstellingen gebaseerd. Als dit zo is, dan zal dat wel zo zijn. Je weet het niet. Esoterie kan niet gebaseerd zijn op wat later eventueel zal gebeuren of wat mogelijk is. Het moet gebaseerd zijn op datgene wat je nu bent en zelf erkent. En als je iets erkent ten aanzien van jezelf, dan moet je het ook op de een of andere manier kunnen waarmaken. Je komt er gewoon niet onderuit. Dus, nuchterheid. Maar er is nog veel meer.

Als ik innerlijk weet dat hier een kracht is, onverschillig welke, dan moet ik die kracht op dit ogenblik actief kunnen maken. Niet morgen. Niemand moet zeggen, als je vandaag hier die

kracht ontvangt, dan zul je over 7 dagen een straal licht vertonen. Je mag trouwens niet zelfstandig licht maken, dan krijg je last met de GEB. Als er licht is, dan moet dat ook naar buiten kunnen komen. Als dat niet kan, dan moet je het ergens mis hebben, dan deugt er iets niet. Dan moet je eerst eens nagaan wat dat licht dan wel is en wat het betekent. Of wat die kracht is die in je schuilt en die je op dit moment als aanwezig voelt en wat je ermee moet doen. Pas als je leert werken met de zaken die je nu in jezelf meent te kennen, ontstaat een waarschijnlijkheid.

Die waarschijnlijkheid is voor een groot gedeelte afhankelijk van de manier waarop je nu reageert. Wat er tenslotte uit voortkomt, dat is een verwachting. Die verwachting kunnen we echter niet overzien, die ligt te ver weg. Dus, in denken en in systemen is het altijd erg belangrijk dat je een beetje verstandig blijft.

Denken is een situatie waarbij we een innerlijke wereld hebben die onbegrensd en onbeperkt is. Je kunt fantaseren wat je wilt. Je bent 80 en je kunt dromen dat je 8 bent. Je bent lelijk en je kunt dromen dat je de prijs van Miss of Mister World wint. Je kunt in je gedachten alle argumenten op een rijtje zetten om de hele wereld ervan te overtuigen dat je beter bent dan ieder ander. Maar als niemand erin gelooft wat heb je er dan aan?

De denkwereld is er niet alleen maar om daarmee een spelletje te spelen. De denkwereld (wij hebben het al eens eerder gezegd in deze cursus) is eigenlijk een instrument dat we kunnen hanteren om hetgeen we innerlijk als juist menen aan te voelen, te overzien, te overwegen en op de proef te stellen. Dat is toch heel duidelijk.

Als je een gereedschapskist hebt en je hangt haar aan de muur, dan kun je wel zeggen dat je nu elke reparatie kunt uitvoeren, maar bij het eerste kraanleertje dat je moet vervangen blijkt, dat je beter een loodgieter erbij had kunnen halen. Want je hebt meer nodig dan alleen de aanwezigheid van het gereedschap.

Zo heb je meer nodig dan alleen rationele processen. Je hebt ook de innerlijke kunde nodig waardoor die processen goed kunnen worden uitgevoerd. En dan kom je als vanzelf terecht bij de tweespalt in de mens tussen de innerlijke wereld en het verstand.

Wanneer u iets gaat uitgeven, dan zult u uw uitgavenpatroon laten bepalen, dat neem ik tenminste aan, door dat wat u in uw zak heeft of op de bank. Wat u in uw zak of op de bank heeft, is in geestelijk opzicht niets anders dan datgene wat u zelf aan zekerheden en mogelijkheden erkent. De wijze waarop u desnoods ook uw eigen mogelijkheden veronderstelt te zijn, dat is het geld op de bank. Maar dan moet u het ook uitgeven. Dan blijkt heel vaak dat u een miskoop heeft gedaan, dat u dingen gaat proberen die helemaal niet in overeenstemming zijn met de werkelijke kracht die u in u heeft. Of u gaat de zaak misschien veel te formalistisch aanpakken. Dan loopt het over vele schijven. En als het over zoveel schijven heeft gelopen, dan is het veel te duur voor dat wat het is. Dat zit vooral in de handel, hoe meer schijven hoe duurder. In de ambtenarij, hoe meer schijven hoe meer tijd er nodig is.

Wij moeten gewoon proberen het zo direct mogelijk te zien en te doen. Niet stellen dat het ook nog anders kan. Wat kan nu? Wat kan ik zelf? Wat is op dit ogenblik mijn mogelijkheid?

Dit eenmaal te berde te hebben gebracht, moeten we maar eens kijken hoe u zich laat voorlichten. Dit is een van de mooiste en bekendste voorbeelden van dit getheoretiseer, dit stellen van mogelijkheden als zekerheden die nooit hebben bestaan. Bijvoorbeeld.

Er staat dat het Kabinet op springen staat. Nu zou dat op zichzelf helemaal niet zo gek zijn. Ik zou de heren graag over het Binnenhof zien kikkeren. Is dat nu denkbaar? In de praktijk niet. De heer Van Agt wil ten koste van alles de macht behouden. Hij zou hoogstens een Kabinetscrisis entameren op het moment dat hij zelf minister-president kan blijven. De heer Den Uyl heeft geen belang bij een Kabinetscrisis. Zoals de situatie nu is zit hij anders weer in de oppositie. Daar heeft hij helemaal geen behoefte aan. Want als Den Uyl eenmaal minister af is, dan is hij bij de Partij uitgespeeld. De heer Terlouw moet het nog leren. Ik wil niet zeggen dat de man het goed of slecht doet, dat moet ieder voor zich weten. Maar het is duidelijk dat deze man er voorlopig belang bij heeft dat hij eerst nog eens volleerd minister kan worden,

zodat hij eventueel bij volgende Kabinetsformaties niet als een, nu ja, we moeten die Partij erbij hebben, neem de man ook maar die binnenkomt. Maar dat ze zeggen, dat is toch wel iemand. Hij heeft dat heel deskundig gedaan, die hebben we nodig. Dus kan dit Kabinet niet op springen staan. Dat is wel gek, maar het is waar.

Wat is dan de enige reden, waardoor zo een Kabinet uiteen zou kunnen vallen? Alle analyses die u hoort, zeggen, er komt een toenemend conflict tussen PvdA en CDA. Ach, natuurlijk, ze schreeuwen tegen elkaar, maar niemand durft het aan. Dat weet u ook. Laten we ons daardoor dus ook niet laten verblinden en ons afvragen, wat zijn de werkelijk grote problemen van beide partijen? Dat is heel duidelijk.

Wat het CDA betreft, besparingen zijn erg gewenst, maar niet op kinderbijslag, toeslag aan het Bijzonder Onderwijs en al die andere dingen die nu eenmaal behoren tot de christelijke partij. Daarom zouden zij het liefst de arbeiders en het arbeidsinkomen aanpakken. Maar dat kan de PvdA niet doen. Op het ogenblik, dat een van beide partijen probeert haar zin volledig door te zetten, krijgt ze nul op het request. Wat wordt het dus? Het wordt een Kabinet van politieke compromissen dat niet aan de werkelijkheid tegemoet kan komen, gezien zijn structuur en de verhouding waarin het verkeert. Dat kan wel veranderen, maar dan moeten eerst de machtsverhoudingen in Nederland verschoven zijn.

Dit is gewoon een politieke analyse. Het wil zeggen, dat alles wat daarover in de kranten wordt gezegd eenvoudig niet deugt. Of je nu leest dat het een of ander sportteam (het Nederlands elftal bijvoorbeeld) het nu eindelijk eens een keer zal gaan maken. En dan kijk je naar de werkelijke situatie en zie je dat de heren steeds minder hard lopen voor steeds meer geld. Wij weten ook dat de enige Nederlandse leeuw die zij met geheel hun hart willen aanhangen en verdedigen staat op de achterkant van de gulden. Wij kunnen dus niet verwachten dat ze grote sportieve prestaties leveren, tenzij dit voor henzelf noodzakelijk is om er beter van te worden.

Die mogelijkheid om er in Nederland beter van te worden is niet aanwezig. Je transfermogelijkheden naar het buitenland worden minder. Dus het winnen van het Nederlands elftal zou eerder moeten liggen aan de zwakte van de tegenstander dan aan de sterkte van het Nederlands elftal. Elke sportjournalist kan dan daarover vertellen wat hij wil, hij kan het analyseren van die is ziek geweest en die is nu net weer beter en die heeft zijn meniscusbleesure overwonnen, het zegt allemaal niets.

Dan kijk ik verder. Wat denk ik van het bezoek van het Nederlandse koninklijke paar aan de republiek Duitsland? Je kunt het natuurlijk een beetje gemeen zeggen, ze gaan kijken waar de fiets is gebleven. Je kunt ook stellen, het is een doekje voor het bloeden omdat Nederland niet zo mooi in de pas loopt met Duitsland. Het kan ook nog zijn dat er sprake is van Nederlandse zakenbelangen die op deze manier onderhands beter bevestigd kunnen worden. Je weet het eenvoudig niet. Wat is het enige dat je weet? Dat Nederland Duitsland nodig heeft. Of je het toegeeft of niet. Dus is het voor Nederland erg belangrijk dat er goede relaties met Duitsland zijn. Dit bezoek is ongetwijfeld redelijk goed getimed om een verbetering van de Duitse waardering voor Nederland tot stand te brengen en daardoor misschien een grotere mogelijkheid tot samenwerking. Maar dat weten we eenvoudig niet zeker.

Dan hebben we de Paus. De Paus spreekt over de situatie in Polen. U kunt ook Nicaragua of een ander land invullen. De man mag zich wel uitspreken, maar als we de situatie goed bekijken, is de macht van de kerken in de staat dermate geslonken dat het op zijn minst genomen een heel voorzichtige zaak wordt. Je kunt eenvoudig niet meer als Paus een uitspraak doen en erachter blijven staan, tenzij die ook in de betreffende landen en in de rest van de wereld tamelijk goed wordt ontvangen.

Dan is het duidelijk dat, wat de Paus zegt, niet is wat de Paus bedoelt, maar wat hij denkt dat andere mensen durven horen. Het betekent ook dat de Paus in feite niet bezig is om vanuit zich een vernieuwing of een verandering te ondernemen, ook al wordt dat gezegd, want hij

kan dat eenvoudig niet. Het enige dat hij probeert te doen, is het verlies aan invloed van zijn eigen kerkelijke gemeenschap af te wenden. Dat is dus een kwestie van denken.

Nu kun je zeggen, als de Paus, in een land dat zo katholiek is als Polen, voortdurend zegt dat de vakbonden er moeten komen, dan wordt het steeds moeilijker om die vakbonden te ontkennen. Dat ben ik met u eens. Maar impliceert dat, dat er een vrije vakbond komt?

Vergist u zich niet. Je kunt een zogenaamde vrije vakbond hebben, die toch gebonden is. Die zullen ze wel willen geven, maar een vrije vakbond is niet denkbaar gezien het systeem.

Dan krijgen we een soort godsdienstoorlog tussen degenen die geloven in de almacht van de staat en degenen die geloven in de almacht van God. Wat is het resultaat? Zeer waarschijnlijk dat de gewone mens lijdt onder beide almachten. Dus het ontleden van de zaak is eigenlijk helemaal niet zo gek.

Als we kijken naar de toekomst, dan wordt het ook eerst kijken, wat is er? Wat hebben we nu? Voorbeeld. Er is nu een niet officieel erkend, maar feitelijk evenwicht in de machtsverhouding USA / USSR. Dit betekent, dat elke vergroting van macht of van wapens van een van beide partijen voert tot conflict. Toch wordt er voortdurend over gestreden dat men elkaar (men wil dan zogenaamd verminderen) geen duimbreed wil toegeven. Wat moet de reden daarvan zijn? Het gaat helemaal niet meer om de macht. Het gaat om het prestige. Als het om prestige gaat, dan zegt men, het is zeer waarschijnlijk dat er ondanks alles enige overeenkomsten worden gesloten. Dat kunt u daaruit afleiden. Nu kan men zeggen, er komt een ogenblik dat ze gaan samenwerken. Op grond van prognostische gegevens is dat in een wat verre toekomst zelfs heel waarschijnlijk, een samenwerking om een bepaalde Aziatische dreiging uit de weg te ruimen. Maar tot die tijd weten wij dat nu niet. Er zijn op dit moment wel indicaties dat het mogelijk zou kunnen zijn, maar geen zekerheid.

Wij moeten ons ook niet steeds laten overbluffen door de manier waarop de dingen worden voorgesteld. Of we nu spreken over een solidariteitsheffing of over de noodzaak om alles lonend te exploiteren, ook als de Staat erachter staat, of dat we spreken over de heffing van extra belastingen omdat men meer geld nodig heeft, dit maakt geen verschil uit. Het lijkt iets anders maar dat is het niet. Solidariteitsheffing betekent gewoon een belasting. Je doet alsof ze eenmalig is en dan houd je die zolang vol dat niemand haar meer kan betalen. Dat leert de ervaring en dat is dus de huidige toestand.

Kijk ik naar de toekomst van de gehele wereld, dan valt op dat het nationalisme op het ogenblik de grootste hinderpaal is voor elke ontwikkeling van het huidige systeem. Nationalisme is eigenlijk de rem die wordt gelegd op een industriële ontwikkeling binnen een leefbare wereld. Dan kunt u daaruit wel een conclusie trekken.

Is het waarschijnlijk dat alle groepen die hun belangrijkheid juist aan het nationaal chauvinisme danken, afstand willen doen van hun zeggenschap, hun macht en hun inkomen?

Ik meen van niet. Dus moeten wij erop rekenen dat deze situatie blijft voortbestaan.

Dan is het zeer waarschijnlijk dat er steeds meer industriële moeilijkheden ontstaan, dat er ecologisch steeds meer problemen komen en dat als gevolg daarvan en om die te bemanteren politieke problemen worden aangevoerd die feitelijk niet bestaan. Dat kunt u gewoon uitrekenen.

Dat er een oplossing komt met een Verenigd Europa (ik ben er persoonlijk zeker van) behoort onder het hoofd, dat zou wel eens kunnen zijn. Dit wil zeggen, daarvoor is geen zekerheid en daar kunnen wij dus ook niet op rekenen. Wij kunnen niet zeggen, als we het nu maar een paar jaren uithouden, dan komt er een Verenigd Europa en dan ligt de zaak anders.

Daarvoor is de waarschijnlijkheid te klein. De feiten die op dit moment bestaan, spreken dat volledig tegen.

Wij kunnen ook zeggen, God en de geest zullen ingrijpen op deze wereld. Dat doen ze ook wel. Wij doen het ook wel eens. Maar aannemen dat de geest in de toekomst zo een grote greep kan krijgen op de menselijke wereld zonder daarbij de vrijheid van de menselijke wil aan te tasten, zodat ze daardoor alles ten goede kan leiden, dat bestaat niet. Een goede geest moet

de vrijheid van beslissing van een ander blijven respecteren, ook als hij mens is. De geest mag wel suggereren, maar ze mag niet beslissen. Dan zijn de enigen die geestelijk gezien de greep op deze wereld kunnen versterken en de mensen naar hun hand zetten, degenen die uit het duister komen. Zij kennen de beperkingen. Maar moeten we dan pessimistisch worden? Ik vind niet dat daarvoor reden is.

Waarom? Wel, als ik tegenwoordig naar uw wereld kijk, dan zie ik dat er steeds meer mensen zijn die gevoelig worden voor paranormale verschijnselen. Ik zie dat er steeds meer mensen zijn, die op de een of andere manier teruggrijpen naar een geestelijk leven. Al is het maar omdat ze met het zuiver stoffelijke bestaan geen weg meer weten. Ik zie dus een verschuiving van materialisme in de richting van meer geestelijk denken en leven. Maar als dat ontstaat, dan wordt de ontvankelijkheid voor negatieve invloeden eerder kleiner dan groter. En dan komen we weer aan wat zou kunnen zijn.

De waarschijnlijkheid is groot dat steeds meer mensen gaan begrijpen wat positief juist is en dat daardoor steeds minder mensen datgene gaan doen wat in feite negatief inwerkt op henzelf en hun wereld. Daardoor zal langzaam aan een veranderingsproces inderdaad op gang kunnen komen. Maar dat kan nooit snel gaan, het kan nooit binnen tien jaar geschieden.

Denken is een kunst. De meeste mensen weten dat niet. Zelfs spreken is een kunst. Dit wil ik ook zeggen aan degenen die zich ergeren aan het onderwerp en aan de wijze waarop het wordt behandeld.

Spreken betekent, je denkbeelden tot uiting brengen. Het is niet voldoende om iets in jezelf te denken. Je moet het ook naar buiten kunnen brengen. Het is heel erg belangrijk om datgene wat je denkt zo exact mogelijk te formuleren en dan niet alleen exact, maar ook begrijpelijk. Eerst als een denkbeeld met een ander kan worden gedeeld, kan ten aanzien van dat denkbeeld er sprake zijn van een vergelijking van gegevens of een eventuele samenwerking.

Dan moeten we ons gedachtenproces nog een beetje gaan herzien. Want wij kunnen niet meer volstaan alleen maar met hetgeen wij denken. Wij moeten ons ook afvragen hoe dit denken is om te zetten in algemeen gangbare vormen. En dan maken we heel gauw een fout. Een fout overigens die ook bij ons wordt gemaakt, eerlijk is eerlijk.

Wij hebben dan de neiging om het product van ons denken mee te delen zonder het proces van ons denken ook mee te delen. Dat kan goed zijn, als het gaat om betrekkelijk kleine beslissingen of reacties die onmiddellijk noodzakelijk zijn. Maar eigenlijk is het toch heel belangrijk dat je een ander ook duidelijk kunt maken waarom je iets zegt. Je mag niet aannemen dat wat je zegt voor de ander juist moet zijn. Neen, hoe kom je daartoe. En in dat hoe kom ik daartoe, zul je erop moeten letten dat alles wat je zegt in overeenstemming is met een menselijke logica. Waar deze logica ontbreekt, worden de emotionele argumenten, de geloofsargumenten zodanig op gevoerd en daarmee tevens de betrekkelijkheid van de argumentatie toegegeven.

Dan rest ons nog een punt. Misschien een wat eigenaardig punt in dit verband. Wij hebben het al eens meer gezegd, het is een kwestie van kracht. Ik heb kracht in mijzelf. U heeft kracht in u. Als we daar niets mee doen, dan is het net of die kracht er niet is. Dus, als ik zeg, ik heb kracht in mijzelf, dan moet ik haar ook uitstralen. Ik kan daar een kleur aan geven. Ik kan zeggen, ik wil u allemaal een beetje gelukkiger maken. IK weet, dat wordt binnenkort toch weer door u ongedaan gemaakt.

Ik kan zeggen, ik wil u genezen. Als ik zo kijk, dan zijn er hier wel een paar die wel een beetje energie kunnen gebruiken. Maar dan moet ik ook denken, die genezing moet dan een goede kant uitgaan. Ze moet zo terecht komen dat ze niet een ogenblikkelijke, miraculeuze verbetering voor een korte tijd betekent, maar een verbetering die een lange tijd kan aanhouden. Dan moet ik mijn kracht daarop afstemmen.

Nu het vreemde. De kracht die ik veronderstel, is in mij. Het is een emotionele, een onbewuste kwestie. De manier waarop ik haar uit, is dus niet belangrijk. Maar ik moet wel met mijn denken de richting bepalen. Misschien kan ik het zo vergelijken:

De kracht die je in je hebt is een handjevol buskruit. Je kunt het aansteken en, plof, het is weg. Als je datzelfde handjevol kruit in een imker doet, dan kun je daar, wel degelijk een effect mee bereiken. Zeker als het helemaal opgesloten is met een losse prop erop, want dan heb je een patroon. Dan kun je daarmee iets transporteren over een grote afstand. Het denken is bij het gebruiken van die kracht eigenlijk niets anders dan die patroonhuls die we maken. Het is de buis die we maken waardoor de kracht wordt gekanaliseerd. Als ik dus wil genezen, dan kan ik zeggen, ik doe dat emotioneel. Dat werkt dan voor een persoon waarschijnlijk wel. Wil ik het echter op een meer algemeen niveau doen, dan moet ik eerst mijn denken gebruiken om te zorgen dat die kracht zo goed mogelijk tot ontlading komt. En wat doen we dan? Wij hebben het denkbeeld geformuleerd en dan ontladen we de kracht.

Dat is dan gebeurd. Maar wat nu? Nu kan ik mij gaan bezighouden met de vraag of die kracht ogenblikkelijk resultaat heeft. Het is verstandig daarmee te wachten. Daar heb ik op dit moment nog niets mee te maken. Ik heb nu de kracht gebruikt, ik wil die weer terugwinnen. Ik moet dus eerst de rust in mijzelf vinden, waardoor ik de kracht terugwin. Dat is het meest belangrijke. Dan moet ik mijn denken terugbrengen tot de normale toestand en de noodzaken van vandaag, mijn concentratie en mijn veronderstelling ongedaan maken en dan pas kan ik gaan waarnemen.

Het is dan weer, wat is er? Wat is waarschijnlijk? Wat zou misschien mogelijk zijn? Het is misschien mogelijk dat je iemand uit de dood opwekt. Het is heel waarschijnlijk dat je dan ruzie krijgt met de erfgenamen. Maar het is zeker dat, als je dit kunt, jij je veel bewuster moet zijn van alle essenties van leven dan de doorsnee mens is. Deze manier van redeneren is dus niet alleen iets wat je nodig hebt als het gaat om krantenartikelen e.d. Het gaat er wel degelijk om dat je zegt, wat is er nu eigenlijk aan de hand in, met en rond mij?

Als ik voel dat in mij een lichtende wereld zich openbaart, dan is het niet voldoende dat ik het voel. Dan moet ik proberen in mij met de gedachte een soort vat te maken waarin dat licht en die kracht voor mij meer kenbaar en hanteerbaar worden. Aan de hand van de ervaring, die ik zo opdoe komt dan het waarschijnlijke, de mogelijkheid die erin ligt. De verdere gevolgen daarvan kan ik niet overzien.

Het is wat vreemd, als iemand u zit te vertellen dat u vooral bij de dag moet leven. De meeste mensen zeggen, het klinkt schitterend, maar wat moet ik morgen doen? Per slot van rekening, ik moet toch ook wat hebben tegen de tijd dat ik de pensioengerechtigde leeftijd bereik. Dat is allemaal waar. Maar als wij teveel bezig zijn met wat we zullen doen, wanneer we 65 jaar zijn, dan zullen we nu we nog 35 of 50 zijn tekortschieten ten aanzien van hetgeen nu kan worden bereikt. Daarom zeggen wij steeds weer, carpe diem (pluk de dag). Niet omdat we van elke dag moeten genieten, maar om de doodeenvoudige reden dat we eerst moeten werken met hetgeen er is. Dat we eerst moeten werken met onze zekerheden en op grond van die zekerheden dan mogelijk waarschijnlijkheden ontdekken waardoor we, zonder ze als zekerheid te beschouwen, in die richting kunnen streven. Pas als we dat hebben gedaan, en niet eerder, kunnen we misschien eens dromen over wat er eventueel uit zal voortkomen.

Het is treurig als je het moet zeggen, maar hoeveel mensen zijn er tegenwoordig die denken dat zij iets bijzonders zijn? Omdat zij niet in staat zijn iets bijzonders te presteren. Heeft u zich dat wel eens gerealiseerd? Hoeveel mensen zijn er niet in deze dagen die denken dat woorden de plaats kunnen innemen van feiten? Ik denk, dat u er ook heel veel kunt vinden. Maar als dat het geval is, dan moet u toch afstand daarvan nemen.

Als iemand u morgen komt vertellen dat, als u zich maar bekeert tot de Heer, alles goed komt, dan moet u er niet op rekenen dat uw banksaldo ineens groter wordt. Dat zijn andere dingen. U moet niet denken dat u een ideëel of geestelijk punt, hoe aanvaardbaar ook, zonder meer kunt omzetten in een feit. Het denken geeft ons de mogelijkheid de relatie daartussen te ontdekken. Het geeft ons de mogelijkheid om op grond van de feiten zoals ze bestaan met deze persoonlijke inhoud verder iets tot stand te brengen, meer kunnen we niet.

Daarmee heb ik het grootste gedeelte van deze les alweer gegeven. Ik zou nog een paar dingen willen zeggen die eigenlijk niet helemaal passen onder het hoofd van dit onderwerp. De beelden die in mij ontstaan zijn geen werkelijkheid. Ze zijn hoogstens een vertaling van een aangevoelde werkelijkheid. Toch zijn de beelden die in mij opkomen altijd die punten waaruit ik verder mijn houding ten aanzien van de feiten zal bepalen. Ik kan mijzelf nooit beschouwen als iemand die alleen maar logisch en redelijk reageert. Juist omdat dit het geval is, is het erg belangrijk dat ik de innerlijke wereld hoe dan ook tot een mate van harmonie weet te herleiden.

Tegenover elke dreiging die ik innerlijk ervaar moet een positieve kant staan. Als ik droom van eenzaamheid, dan moet er ook een verbreking van eenzaamheid zijn. Als ik droom van wereldondergang, dan moet er ook een wereldgeboorte zijn. Ik kan nooit een eenzijdige droom hebben die niet tevens zijn tegendeel inhoudt. Daarom mogen we ons nooit laten meeslepen door gevoelens van machteloosheid of hulpeloosheid. Zomin als we ons mogen laten meeslepen door het gevoel dat wij het wel weten en dat wij gelijk hebben. Wij moeten altijd weer proberen de innerlijke vrede, de innerlijke rust zo goed mogelijk tot stand te brengen en te bewaren. De regels daarvoor kent u. Aanvaard de feiten zoals ze zijn, aanvaard jezelf zoals je bent. Probeer tussen beide een relatie te erkennen en bouw die relatie op een voor jou zo positief mogelijke manier uit.

Als u dit doet, dan ontstaat er een innerlijke wereld, die door haar evenwicht dichter komt bij de werkelijkheid.

Op gevaar af dat ik dingen ga herhalen die u allang weet, wil ik erop wijzen dat er een werkelijkheid bestaat die kosmisch is. Ze omvat alle dingen en alle mogelijkheden, maar ze omvat zeer zeker ook alles wat we zijn, kunnen zijn, wat voor ons mogelijk en onmogelijk is. Kortom, in de kosmische werkelijkheid zijn wij begrensde wezens. De erkenning van deze begrenzing is voor ons noodzakelijk. Maar zij kan pas worden ervaren, indien wij innerlijk harmonisch zijn.

Innerlijke harmonie is een emotionele zaak, dat geef ik toe, maar een noodzaak. Wij kunnen deze innerlijke harmonie redelijk niet zonder meer tot stand brengen. Laten wij daarom niet redelijke zaken en argumenten gebruiken totdat we innerlijk evenwichtig zijn. Op het ogenblik echter dat wij het gevoel hebben van een innerlijke zekerheid en rust, is het noodzakelijk dat wij terugkeren tot de logica en de rede.

In die rede en logica zullen wij nooit mogen uitgaan van de innerlijke harmonie en de zekerheden daarin als zijnde bewezen feiten. Wij kunnen ze zelfs niet zonder meer als waarschijnlijkheden aanduiden. Daarom delen wij ons dan in tweeën om in een redelijke menselijke analyse van onze toestand, mogelijkheden en ontwikkelingen en onze innerlijke zekerheid een synthese te vinden, waardoor wij het geheel van onze geestelijke ervaringen, mogelijkheden en krachten zodanig projecteren in de feiten, dat een waarschijnlijke benadering van harmonie ook in de feitelijke wereld voor ons mogelijk wordt.

Dan zeggen de mensen, als je een geestelijke helper hebt (velen onder u hebben die inderdaad), dan kan die helper je misschien attent maken op fouten die je maakt ten aanzien van de feiten. Hij kan je daarnaast wijzen op mogelijkheden om een innerlijk evenwicht te herstellen. Dergelijke aanduidingen bestaan meestal uit symbolen of gevoelsimpulsen. Ze zijn niet redelijk. Het rationaliserende van het omzetten van het geheel in een redelijk contact met een geest of entiteit op persoonlijke basis is niet aanvaardbaar. Het is iets wat je moet ondergaan, moet beschouwen als een deel van je wezen.

Als Jezus zelf uw persoonlijke geleider is, dan kan hij u nog niet maken tot iets anders dan u bent. Hij kan u alleen helpen om datgene wat u bent, beter en harmonischer te zijn. Dan heeft het geen zin om van hem uit te gaan in uw denken. In uw gevoelswereld moogt u hem volledig aanvaarden en omarmen zoveel u wilt. De redelijkheid geeft ons de wegen waardoor we de innerlijke harmonie kunnen overdragen aan de buitenwereld.

De wisselwerking tussen deze beide is de optimale bewustwording ofwel de weg waarmee wij ons onttrekken aan de noodzaak om onszelf voortdurend weer in stoffelijke conflicten op de proef te stellen.

Daarom, altijd weer, wat is, is belangrijker dan wat kan zijn. En wat misschien mogelijk zou kunnen zijn, moeten wij buiten beschouwing laten omdat het geheel buiten ons vermogen ligt om daarmee te werken en daar iets aan te doen.

Ik hoop, dat u zult nadenken over de inhoud van hetgeen er is gezegd en vooral zult proberen om de techniek eens op uw eigen benadering van uw wereld en uzelf toe te passen. Misschien dat u daardoor toch komt tot conclusies die wat afwijken van al datgene wat u als vanzelfsprekend heeft aangenomen.

MEER OVER DENKEN (Visie van Henri)

Denken is een heel belangrijk iets. Ik heb eens meegemaakt dat iemand tegen een ander zei: "Wat denk je van mij?" Deze zei toen wat hij van hem dacht..... Dat werd gewoon een drama. Denken moet je toch wel een beetje voor jezelf houden. Dat vind ik tenminste.

Als ik precies zou zeggen wat ik denk over de Staat der Nederlanden op dit ogenblik, dan denk ik dat het medium in moeilijkheden zal komen. Als ik alles zou zeggen wat ik denk over heel veel mensen, dan zouden ze zeer waarschijnlijk een noodlanding moeten maken. En de plotselinge onderbreking van hun zweefvlucht zou ongetwijfeld leiden tot een verstuurde enkel in geestelijke zin. Als u het mij vraagt is, denken eigenlijk een kwestie waarmee je voorzichtig moet omspringen. Je kunt daarover wel een hele cursus geven. Wat dat betreft, draaien ze bij ons nergens de hand voor om.

Als ik zo kijk naar deze wereld, dan zeg ik. Nou, wat denk jij ervan? Tegen mijzelf. Als ik dat nu zeg, dan denk ik dat ik op mijn donder zou krijgen.

Wat denk je van de Orde der Verdraagzamen? Dat heb ik vroeger al eens gezegd. Dat is een groepje dat in naam van de verdraagzaamheid de innerlijke onverdraagzaamheid uitleeft zonder die feitelijk te beoefenen.

Wat denk je van de kerk? Dat is een groot gebouw waarin God niet aanwezig is, omdat de mensen teveel denken aan de kosten die nodig zijn om de diensten te kunnen houden.

Wat denk je van de Staat? De Staat is iets wat in staat zou zijn tot veel, indien het zichzelf niet zozeer zou verheerlijken.

Wat denk je van de ambtenarij? Ik denk dat ambtenaren en beambten noodzakelijk zijn. Maar het feit, dat ze hun eigen noodzakelijkheid overschatten, leidt er wel toe dat er steeds minder wordt gepresteerd door steeds meer.

Dan zeggen de mensen, zo mag je niet denken. Waarom niet? Je mag alles denken, maar je mag niet alles zeggen. Vanuit deze kleine inleiding zou ik willen wijzen op een paar eigenaardigheden die mij zijn opgevallen.

Heeft u wel eens een goochelaar aan het werk gezien? Hij laat eerst zien dat hij niets in de handen heeft. Dan zegt hij adacadabra en hij heeft wat in de hand. Dan denkt iedereen, wat is dat knap. Maar waarom zegt hij adacadabra? Hij zegt adacadabra om op dat moment de aandacht af te leiden zodat hij ongezien kan pakken wat u anders zou zien dat hij tevoorschijn haalde.

Dat doet mij nu denken aan heel veel mensen die in deze nadenkende wereld steeds bezig zijn om geheimtaal uit te braken. De dokter zegt, ik geef u aqua distillata als purgansa. Dan denkt de patiënt dat hij heel wat krijgt. Maar hij krijgt gedistilleerd water, opdat hij denkt dat hij gemakkelijker gaat. Als hij denkt dat het gemakkelijker gaat, dan gaat het gemakkelijker. Aha, er komt medisch commentaar uit de achtergrond. Niet de achterhoek, want dan denkt u aan een bepaald deel in Nederland. Nederland heeft namelijk een Achterhoek die steeds minder

textiel kan produceren omdat het te duur is, ofschoon de mode nog niet zodanig is dat textiel overbodig is geworden. Maar dat ligt meer aan het klimaat dan aan de mode.

U moet mij niet kwalijk nemen dat ik het zo bekijk. Maar als je denkt, dan heb je allerlei voorstellingen. Ik heb mij wel eens voorgesteld hoe het zou zijn, als alle Nederlanders nu eens nudisten zouden zijn. Dan zou ik toch graag een Kamervergadering willen zien. Dan staat er iemand op het spreekgestoelte voor paal en je kunt de werkelijke vorm van de dalles zien en de vorm van mevr. Dales.

Dat zijn natuurlijk mooie luchtkastelen. Maar de praktijk is zo, dat ze meer loon nodig hebben om beter te kunnen aanpakken, opdat u denkt dat ze meer zijn dan ze zijn. En als u denkt dat ze meer zijn dan ze zijn, dan denkt u altijd nog minder van hen dan zij van zichzelf denken. Dat is nu de fout met het denken.

Wij denken over heel veel dingen waar we beter niet over zouden moeten nadenken. Want de mens leeft tenslotte uit het momentum van het ogenblik. Dat is ook adacadabra. Het betekent niets anders dan dat per ogenblik in je leven bepaald wordt wat mogelijk is en wat niet mogelijk is, wat wel kan en wat niet kan. Als je dat niet wilt beseffen, dan denk je steeds dat je kunt, terwijl je niet kunt en dan kun je niet omdat je denkt dat je niet kunt, terwijl je zou kunnen. Dat geldt voor lieden van beiderlei kunne. Dus, laten we proberen om het denken eens wat nuchterder te beschouwen, op mijn manier.

Denken is het samenvoegen van herinneringen zodat een schijnbeeld van de huidige werkelijkheid ontstaat waarbij men voortdurend de feiten over het hoofd ziet en liever niets ziet en niet wordt herinnerd aan de feiten die men voor zichzelf te ongunstig acht.

Als de gedachte op de juiste wijze wordt gebruikt vormt ze een uitdrukking die niet alleen verbaal maar ook tot expressie van de eigen persoonlijkheid kan voeren. Heel veel mensen onderdrukken expres de expressie van de eigen persoonlijkheid door meer woorden te gebruiken dan ze eigenlijk gedachten hebben. In vele gevallen blijkt, dat degenen die het minst denken het meest zeggen. Ook dat is begrijpelijk, want als je minder denkt, kun je meer woorden produceren.

Degene die het denken noodzakelijk acht, heeft groot gelijk. Maar als het denken plaatsvindt zonder dat het gevoel een rol erbij speelt, dan krijg je een gevoelloos denken. Daarvoor heb je geen mens nodig dat kun je ook bij een computer vinden.

Als een mens zijn gevoelens gebruikt, dan denkt hij heel vaak dat hij rationeel is, terwijl hij in feite alleen gevoelens verwoordt zonder zich af te vragen wat de consequenties daarvan zijn. Iemand die denkt echter, beseft de consequenties van al datgene wat hij voelt en drukt daardoor de resultante uit van een tijdelijk vrede die hij tussen gevoelens en erkende consequenties heeft gesloten.

Op het ogenblik, dat je diep in jezelf weet wat mogelijk is, moet je jezelf niet afvragen wat een ander ervan denkt. Want wat anderen denken weet je nooit en meestal denken de anderen minder goed dan jij veronderstelt dat ze over jou denken. Je kunt beter nadenken over datgene wat voor jou belangrijk is en de wijze waarop dit, voor jou belangrijke, gemanifesteerd kan worden zonder dat anderen er iets van denken.

Dit betekent dat iemand, die nadenkt en zijn gevoelens op de juiste wijze weet te waarderen en te gebruiken, leeft op een wijze waarbij anderen misschien veel kunnen denken, maar niets kunnen bewijzen. Dit betekent, dat hij het maatschappelijk tot grote hoogte kan brengen, omdat niemand erachter komt wat hij in wezen is. Maar wie weet wat hij in wezen is, weet ook dat het wezenlijk belangrijk is te voorkomen dat een ander weet wat je bent.

Weet u wat u bent? Dan wordt het hoog tijd dat u daar wat aan doet. Want pas als u weet wat u bent, kunt u iets doen ten aanzien van al datgene wat een ander denkt dat u zult zijn.

In deze gehele reeks van definities, woordspelingen of hoe u ze allemaal noemt, komt dan toch wel een ding bijzonder scherp naar voren, dat wij in de geest voortdurend bezig zijn om u duidelijk te maken dat u uw hersens moet gebruiken. Dat is natuurlijk in tegenstelling tot dat

wat in politiek en kerkelijk opzicht van u wordt verwacht, maar desalniettemin zou ik het u willen aanbevelen en wel om de volgende redenen.

Een mens die niet denkt, laat zich meeslepen door allerlei schijnbetogen van anderen. In deze schijnbetogen gaat u op in een schone schijn die nooit werkelijkheid kan worden. Daardoor komt u in een toenemend conflict met de werkelijkheid. De werkelijkheid overwint toch altijd.

Als je wordt geconfronteerd met een wereld die in zich sterk verdeeld is, waar de mensen door dat redelijk en logisch denken heel vaak falen, dan is het heel erg belangrijk dat je zelf logisch denkt. Daardoor ben je namelijk in staat om voor jezelf de consequenties en de conflicten te voorkomen die zonder dit door die anderen voor jou veroorzaakt zouden kunnen worden.

Het is ook erg belangrijk dat je zelfstandig bent. De meeste mensen zeggen, zelfstandigheid die bestaat eigenlijk niet meer. In het denken echter moet je zelfstandig zijn en wat meer is, ook in je persoonlijk leven. Want datgene wat jij bent en jij tot stand brengt voor jezelf en wat voor jou inderdaad aanvaardbaar is, betekent doorgewoond het vermogen om geestelijk een maximum aan nut te verkrijgen uit het stoffelijke bestaan, zodat je tenslotte kunt zeggen, nu ja, het is de ellende waard geweest.

Maar als je je alleen maar laat leiden door de gevoelens en de gedachten van anderen zonder zelf te denken en zonder je gevoelens op de juiste wijze te uiten, komt er een ogenblik dat je je afvraagt, of dat nu alles is wat je uit al die ellende hebt gewonnen. Het is dus niet alleen een kwestie van aarde, van wat je in de stof doet en bent.

Als wij op het ogenblik de wereld bekijken, dan is het zeker dat juist de illusies van veel mensen conflicten met de werkelijkheid gaan vormen. Hoe groter die conflicten worden, des te groter de moeilijkheden waarin niet alleen die mensen, maar allen, die deel uitmaken van de werkelijkheid, zullen verkeren. Dat is duidelijk. Dan moeten wij er dus rekening mee houden dat er allerlei conflicten ontstaan die zinloos zijn, die ook overbodig zijn en waaraan wij ons met enig gezond verstand zouden kunnen onttrekken en waarvan wij de gevolgen voor ons, met een juist aanvoelen van de mogelijkheden en met het gezonde verstand, zouden kunnen verminderen.

Dit jaar is een jaar (we zouden soms denken dat het een ramp wordt, maar zo erg is het nog niet) waarin we rekening moeten houden met allerlei onregelmatigheden. Denkt u niet dat de grootste ramp is dat uw huisvuil een paar dagen niet wordt opgehaald. U kunt dat dan altijd nog naar de vuilnisman brengen en in zijn tuintje gooien, dan weet hij tenminste wat hij doet. De grote ramp is juist dat niemand in staat is om op dit ogenblik een oplossing te vinden voor het grote verschil tussen de werkelijkheid en de illusie. En dat niemand de moed heeft om de illusies te verstoren.

Het zal u duidelijk zijn, dat het niet alleen economisch en sociaal invloed heeft. Het heeft ook in de politiek grote invloed. Wij zullen bijvoorbeeld merken dat Reagan harder gaat blaffen tegen het buitenland naarmate hij in het binnenland grotere moeilijkheden krijgt. Wij zullen merken dat Brezjnef hartstochtelijker wordt in zijn aantijgingen tegen het kapitalisme naarmate het eigen kapitalistische stelsel, dat kapitalisme heet, grotere economische en sociale moeilijkheden gaat vertonen. En dat betekent, dat er spanning op spanning wordt opgebouwd.

Wie nu niet in staat is te begrijpen waar die spanningen uit voortkomen, zal niet begrijpen dat die spanningen helemaal niet bedoeld zijn om een ontlading te veroorzaken, maar eerder om juist grotere conflicten te voorkomen, die zal daaronder zenuwpatiënt kunnen worden. Dat lijkt ons voor onze leden niet aanbevelenswaard. U bent tenslotte geen lezers van een damesblad. Daar wordt van u verwacht dat u schreit over de beschreven ellende van een niet bestaande persoonlijkheid die aan het slot toch nog een happy end krijgt wat dan meestal het begin van alle ellende betekent die niet wordt beschreven.

Dus realiseer u, en dat geldt niet alleen voor degenen die nu hier zitten, maar zeker voor iedereen die op welke wijze dan ook kennis kan nemen van de boodschap die wij doorgeven,

dat wij bezig zijn u voor te bereiden op een mate van terughoudendheid, van gezond verstand en vooral een erkennen van het verschil tussen feit en illusie, waardoor u zich beter kunt oriënteren in uw eigen wereld en gelijktijdig voor uw geestelijke bewustwording beter kunt opkomen. Heeft u ooit gedacht dat denken zo belangrijk was?

Ik heb gedacht, zal ik over denken spreken. Toen dacht ik, nu ja, als je over denken spreekt, dan denken de mensen misschien wel, daar is hij alweer over bezig. Maar aan de andere kant, als ze nadenken, dan zien ze hoe belangrijk alles is geweest wat ze hebben gedacht en hoe belangrijk het is om erover na te denken, zodat ze juist denken wanneer de situatie kenbaar wordt en ze morgen feiten moeten zien.

Voor mij betekent het allemaal doorgewoond een voorbereiding op een tijd waarin de moeilijkheden heel veel mensen schijnbaar over het hoofd groeien.

Onthoudt u dit. Het is hetzelfde als met verdrinken in het badwater. Je kunt je hoofd erbovenuit steken, maar als je dat niet beseft, zit je zo aan onze kant, dan ben je verzopen in een plas waarin een kikker nog niet in kan zwemmen. Juist dat willen wij voorkomen.

Eigenlijk zijn het de onbelangrijke feiten van deze dagen, die de grootste conflicten veroorzaken. Het zijn niet de grote problemen. Dat wordt u wel voorgegoocheld, maar dat is niet zo. Het zijn juist de kleine onbelangrijke zaken waaruit de grootste conflicten kunnen ontstaan. Het zijn de zaken die eigenlijk niet meetellen waardoor de mensen komen tot allerlei handelingen die averechts uitwerken. Nu heeft u van ons de laatste 21/2 jaar een stoomcursus gekregen voor de aanpassing in deze crisistijd. Houd er rekening mee dat de crisistijd nog ongeveer 3 jaar duurt. Voorlopig kunt u met alle materiaal die u heeft gekregen wel heel wat doen. U moet er wel over nadenken. Want als u zich niet de moeite getroost deze dingen te verwerken en daardoor tot een herziening te komen van uw denkprocessen en tot een juist erkenning van uw persoonlijkheid, dan gaat u gewoon de vernieling in.

Een Orde die alleen vernielde leden moet oplappen zodra ze overkomen, die komt aan haar eigenlijke werk niet meer toe. Het is dus uit zuiver eigenbelang dat wij u voorbereiden. Nu weet ik wel, dat u daar weer het uwe van denkt, maar het is beter dat u erover nadent, dan dat u weigert erover na te denken.

LES 7 - INTUÏTIEF DENKEN

Een mens heeft in zich het vermogen om allerlei gegevens samen te voegen zonder dat die doordringen tot zijn direct bewustzijn. Het resultaat is, gevoelens, plotseling opkomende denkbeelden, heel vaak sympathieën en antipathieën. Nu is het duidelijk, dat een mens, die denkt, ook ten aanzien van zichzelf enigszins kritisch staat. Hij zal zich afvragen, hoe kom ik aan die onzin? Aan de andere kant moet hij zich afvragen, of het onzin is. Als je aanvoelt dat iets of iemand op dat moment niet bij je past, dan vertaalt zich dat in onbehagen. Maar als je dat eenvoudig terzijde schuift, dan blijkt dat er inderdaad gevolgen ontstaan die niet prettig zijn en waar je beter van af kunt blijven. Als je probeert een situatie te analyseren, dat zal iemand die denkt vaak doen, dan komt er altijd een ogenblik dat je sprongen gaat maken die niet redelijk zijn. Ineens kom je tot conclusies, die, naar je later beseft, eigenlijk gezien de feiten niet gerechtvaardigd zijn. Toch zit je ontzettend dicht bij de waarheid. Hoe kan dat? Ik wil proberen het proces nog wat duidelijker te omschrijven.

Alleen de zeer sterke waarnemingen worden door u direct en bewust ervaren, de rest gaat verloren in een proces van automatische registratie. Hierdoor bezit u veel meer gegevens dan u bewust kunt hanteren.

U heeft een onderbewustzijn. In dit onderbewustzijn, zijn zeer veel ervaringen uit het verleden opgeslagen en zeer waarschijnlijk ook feiten, eventueel inclusief een aantal ervaringen die zelfs kunnen teruggaan naar vroegere levens. Al deze ervaringen tezamen vormen als het ware een afbuiging van de normale gedachtensporen. U associeert dus in wezen anders dan bij een normaal redelijk denken gebruikelijk zou zijn. Daar u echter gewend bent om enigermate redelijk te denken, bent u geneigd om juist deze dingen uit het bewustzijn te verdringen. Anders gezegd, u wilt niet weten hoe u steeds weer afdwaalt van de feiten. Het resultaat is, dat u een gevoelsmatige eindconclusie trekt en dat deze over het algemeen zeer dicht bij de werkelijkheid ligt.

Geestelijke invloeden en krachten. U kent alle verhalen daarover. Het gemeenschappelijk bovenbewustzijn kunnen we ook nog erbij gaan halen. Om u heen zijn er bewustzijnsvormen of stralingsvormen die anders en vaak ook redelijker reageren op het totaal van feiten dan u bewust kunt verwerken en beseffen.

Ook deze kunnen invloed op u uitoefenen en u daardoor brengen tot een reactie, die redelijk beschouwd onjuist is. Laat mij u een typisch voorbeeld geven van een dergelijke reacties. U rijdt in een auto op een voorrangsweg. Er is geen snelheidslimiet. Iedereen rijdt op die weg minstens 120 km/u. Er komen hier en daar wel een paar onoverzichtelijke paadjes op uit, maar u rekent er toch niet op dat iemand van daaruit plotseling de weg zal opvliegen. U heeft die weg meermalen gereden en vandaag heeft u plotseling een onbehaaglijk gevoel. Onwillekeurig neemt u uw voet van het gaspedaal weg en oh ja, daar gebeurt het al. Er komt een trekker te voorschijn zonder even te stoppen en uit te kijken. Was u doorgereden, dan zou u bij ons het ongeluk verder hebben kunnen analyseren. Dus, wat is er gebeurd? U heeft iets aangevoeld wat u niet kon zien. Het was ook geen waarschijnlijkheid. Het ging tegen alle voorgaande ervaringen in. Dat u toch zo reageert, kan alleen worden verklaard vanuit een onbewuste waarneming of een boodschap die onbewust werd opgevangen.

Nu zullen er heel veel mensen zijn die zeggen, intuïtief denken is niet voor mij. Vooral mannen zeggen dat. Zij gebruiken hun intuïtie namelijk anders dan vrouwen. Daarom zeggen zij dat vrouwen intuïtief zijn, ofschoon de vrouwen menen dat ze volkomen redelijk zijn.

Intuïtief denken betekent in wezen, je steeds meer bewust worden van al die vreemde factoren die een rol spelen in je waarnemingen, in je reacties. Hierdoor weet je wanneer er

signalen komen die niet rationeel verklaarbaar zijn. Hoe beter je dat gaat beseffen, hoe gemakkelijker het ook is om een beslissing te nemen. Want in het voorbeeld dat ik gaf was de reactie natuurlijk zonder meer de enig juiste.

Het is mogelijk dat u iemand ontmoet. U heeft opeens een gevoel van afkeer tegen die persoon. Later blijkt, dat die man of vrouw nu toevallig was gekleed in dezelfde kleur en dezelfde stijl als iemand aan wie u vroeger een ontzettende hekel heeft gehad. Dat wist u niet meer. Als u zich realiseert dat u met dat gevoel afwijkt van de redelijke norm, dan zult u wel voorbehoud maken, maar u zult niet proberen de zaak ineens volgens uw gevoelens af te handelen. Dit kan, vooral als we enige tijd hebben om te reageren, vaak verkeerd zijn.

Er zijn verder bepaalde dingen die je dan misschien buitenzintuiglijk moet noemen. Je ziet soms dingen die er redelijk beschouwd niet zijn. Je hoort dingen, terwijl er helemaal geen geluid is dat dat kan verklaren. Op die manier sluipen allerlei beïnvloedingen binnen waardoor het normale, het rationele proces wordt geschaad. Wetend dat die dingen bestaan, kun je ermee leven zonder dat de rede wordt aangetast. Op het ogenblik echter dat je ze gaat integreren in je eigen zogenaamde redelijkheid, zonder voorbehoud, wordt je gehele gedrag onredelijk en zal je reactie in feite gevoelsmatig worden. Dit laatste is absoluut verkeerd.

Een typisch voorbeeld van gevoelsmatige reactie, die zelfs een groot gedeelte van een volk bevangt, heeft u kunnen zien in Engeland. Een paar kleine eilandjes (een tweede of derde klasse steunpunt) is bezet, en dat nog wel door Dago's (Argentijnen). Op zichzelf interesseren die eilandjes niemand. Behalve een paar maatschappijen die denken dat er olie in de buurt zit en nog zo wat, is het voor de meesten veel verstandiger om die eilandjes af te schuiven, ze kosten geld. Maar daar gaat het niet om. John Bull is op zijn tenen getrapt. Hier wordt dus een grootheidssillusie aangetast die allang niet meer bestond. Het imperium van Engeland is allang vergaan. Hoe komt het dan dat de mensen toch nog teruggrijpen naar dat idee? Dat is weer heel eenvoudig.

Wij hebben een beeld van onszelf. Dat beeld is niet alleen gebaseerd op onze persoonlijke prestaties, maar ook op onze associaties met al datgene wat tot ons volk behoort. Als je de Nederlanders hoort, dan zitten ze nog vol van jongens van Jan de Witt en Piet Heyn. Het is meer de jongetjes van Simon de Wit en Albert Heyn. Door deze associatie wordt een beeld opgebouwd, waardoor de emotie het je onmogelijk maakt rationeel te reageren. Gewoon afwegen wat de belangen zijn, afwegen wat de werkelijke mogelijkheden zijn.

Iemand, die daar een beetje verstand van heeft, kan precies uitrekenen wat een oorlogje met een duur van slechts 3 maanden, veel meer is het niet, Engeland ongeveer zou gaan kosten. Wil het dit kunnen volhouden, tussen de 6 en 10 miljard Pond Sterling. Dat is veel meer dan ze kunnen missen. Waarom? Alweer, wie kijkt naar de kaart, weet het. Een veel te lange aanvoerlijn, een afwezigheid van werkelijk bruikbare bevoorradingsbases en het ontbreken van een luchthaven waar eventueel transportvliegtuigen gemakkelijk kunnen landen. Als je dat allemaal op een rijtje zet, dan wordt het duidelijk.

Waarom zeggen deze mensen dan tegen zichzelf, wij moeten die Argentijnen eens een lesje leren. Is het alleen maar het grootheidsidee? Neen, het is de verwaarlozing van de feiten. Er is alleen verontwaardiging, geen rationaliteit.

Maar als je dan gaat kijken wat er mogelijk is (de familie Thatcher heeft dat gedaan), dan kom je toch wel tot de conclusie dat je voor je prestige misschien een slag kunt wagen, mits de gehele actie niet meer neemt dan maximaal 8 weken en er geen grote verliezen aan eigen kant zullen zijn. Dan wordt prestige hier vertaald in een uitgave van schattingsgewijs 31/2 à 4 miljard Pond. Is dit redelijk? Neen, het is niet redelijk, maar het is wel politiek redelijk.

Dan komen we op een ander punt dat ook erg interessant is. In de politiek denkt men niet helemaal rationeel. Men laat zich voortdurend beïnvloeden door factoren die bij de werkelijke beslissing niet zouden moeten meespreken. Ook hier is sprake van een intuïtief denken. Men realiseert zich niet eens dat men zich tegen bepaalde voorstellingen of noodzaken keert, omdat dit zetelverlies, prestigeverlies, aanzienverlies zou kunnen betekenen, want dat geeft men zichzelf niet eens toe. Men zegt, ik reageer ten bate van het volk.

In feite reageert men echter ten bate van het volk zolang hierdoor de eigen greep op het volk zou worden verstevigd of bevestigd. De intuïtieve factor is een vervalsing, ook in dit geval. Politiek is de mystiek van het zakelijk denken. Je kunt niet uitgaan van deze intuïtie, van deze onbewuste beïnvloedingen, deze onbewuste afbuiging van rechtlijnigheid die steeds weer optreedt zonder duidelijk te maken op welke gebieden zich dit altijd weer demonstreert. Want als er iets is dat meer demonstreert dan een werkloze Nederlander, dan is het wel de irrationaliteit in de rede.

Als ik deel ben van een kosmisch geheel, dan kan ik die invloeden zonder meer in mij ontvangen. Ik kan deze invloeden in mijn wezen laten doorwerken, geen bezwaar. Ik kan voor mijzelf de ondergane invloed omzetten in een gedragslijn, dus in een relatie met de feiten van de wereld waarin ik leef. Maar ik kan daaruit geen richtlijn puren die zal gelden voor het geheel van de materie waarin ik leef. Ik kan wel mijn eigen benadering, mijn standpunt, mijn relatie bepalen, maar ik kan de feiten niet bepalen. Ik ben zelfs niet in staat de kosmische betekenis om te zetten in een taal, die feitelijk volledig hanteerbaar is en die een redelijk denken zonder meer als argument kan gebruiken.

Dan moet ik een verschil maken tussen de mystiek, mijn eigen intuïtief denken en reageren en de werkelijkheid die buiten mij bestaat. Ik denk, dat je daarmee ook als enkeling heel vaak te maken krijgt. Het is gemakkelijk genoeg om de wereld een beetje anders te zien dan ze is. Het is gemakkelijk genoeg om je jezelf een beetje vertekend voor te stellen, maar je kunt de feiten niet veranderen.

Je kunt natuurlijk praten, zoals de ministers doen, over de vraag of je het volk nu wel of niet zwaarder mag belasten. Waarbij ze voorbij gaan aan de vraag, of zij in hun regeringsopzet misschien een groot gebrek aan efficiency kennen en dat daarin de werkelijke besparingen zouden moeten worden gevonden. Als u goed kijkt, dan ziet u dat dit niet het geval is. Deze mensen ontwijken intuïtief, niet bewust maar intuïtief, alle punten die het geheel, waarin zij een rol spelen, zouden kunnen aantasten. Want te erkennen dat dit niet efficiënt is, betekent erkennen dat zij het zelf niet zijn. Te erkennen dat de gehele structuur (de wetgeving) steeds meer fouten begint te vertonen, zou zijn, toegeven dat de wetgevende vergadering voortdurend faalt. Dat kun je niet doen, omdat je als politicus nu eenmaal moet denken vanuit politieke status, politiek standpunt, politieke invloed.

Maar hoe gaat het met uzelf? U heeft misschien wel een droomwaarschuwing gehad. Dat komt wel eens voor. Ook dit is een deel van een intuïtief proces. Datgene wat in u als weten, als zekerheid bestaat, maar niet aan de oppervlakte kan komen, gaat zich manifesteren in een aantal dromen. Die droom herhaalt zich 4 à 5 keer. Elke keer hetzelfde element, bijvoorbeeld water, vuur, eten enz. Er is altijd een element gelijk. Dan zeg je niet tegen jezelf, dat element verwijst naar mijn werkelijkheid, ofschoon dat rationeel het best zou zijn. Je zegt, dat is zeker een geestelijke waarschuwing. Want kijk, als een ander het doet, kun je voorbehoud maken. Als je erkent dat het uit je eigen weten voortkomt, dan kun je dat niet meer doen.

Dat is nu de grote moeilijkheid bij alle denken op intuïtieve basis. Elke keer, als je die intuïtie probeert terug te brengen tot haar feitelijke invloed en betekenis en probeert haar werkelijke oorzaak of bron te erkennen, kom je in conflict met je eigen werkelijkheidsbeeld en dan begint je denken omwegen te maken.

Wij gaan maar weer een paar punten neerzetten.

Elke kosmische invloed zal betrekking hebben op het geheel van je wezen. Ze heeft niet alleen betrekking op het denken, maar ook op de lichamelijke, zelfs de eventueel bestaande lichamelijke evenwichten of evenwichtverstoringen. Er is invloed op de waarneming van de omgeving. Ook deze wordt getint, wordt als het ware wat verschoven in betekenis, door de kosmische invloed.

De geest ervaart de kosmische invloed over het algemeen meer direct, ze kan deze niet uitdrukken. Omdat nu de stoffelijke tekenen volgens gewoonte worden vertaald, is men vaak

in zijn denken niet in staat om te komen tot een aanvaarding van de geestelijke impulsen die vanuit de kosmos geconstateerd zijn. Een voorbeeld.

De kosmische impuls is op dit ogenblik, probeer je te beheersen en te ontspannen, heb geduld. Dat weet je innerlijk. Je staat in de wereld en je wordt geconfronteerd met allerlei conflicten. Je bent zelf wat onevenwichtig geworden. Nu zou dat geduld ook vertaald moeten worden in een aanvaarden van bepaalde lichamelijke en misschien ook mentale onevenwichtigheden die je zelf op zo een ogenblik vertoont. Maar dit doe je niet. En waarom niet? Als je zoiets hebt, moet er een oorzaak zijn in je omgeving. En of het nu je man, je vrouw je baas, de regering of de ellendige situatie in de wereld is, doet niet ter zake. Iets moet de schuld zijn voor die afwijking, niet de tendens, waardoor je je gedrag moet veranderen. Deze is niet schuld, neen de wereld. Hierdoor kunt u misschien begrijpen waarom ik deze keer op het intuïtief denken ben teruggekomen, wij hebben het er al eens eerder over gehad, en ook de nadruk een beetje aan het verleggen ben.

Intuïtie is iets waarmee je rekening moet houden, zoals je met elke waarneming rekening moet houden. Als er ergens een doodskop op een flesje staat, dan kun je wel denken dat er rum in zit, maar ik zou wel heel voorzichtig zijn met proeven. Zo is het nu met intuïtie ook.

Intuïtie geeft als het ware de stempels uit het gebeuren. Het zegt, let daar op, dat is gevaarlijk. Of, dat is veilig, al zegt iedereen dat zal onveilig zijn. Op die manier krijg je dus met de intuïtie een soort geldigheidsverklaring van de dingen voor jezelf. Maar die geldigheidsverklaring kan nooit in het algemeen bestaan. Ze kan alleen voor jou bestaan en alleen in samenhang met deze intuïtieve benadering. Op het ogenblik dat je zegt, als er een doodskop op staat en er zit rum in, dan is dat voor mij rum, dan heb je kans dat je de volgende keer cyanide te pakken krijgt. En geloof mij, dan kom je bij ons aan zonder dat je beseft hoe je op aarde de zaak blauw blauw hebt gelaten.

Elke keer opnieuw zal de intuïtie de proef moeten geven. En elke keer weer zullen wij de verstandelijke voorzichtigheid moeten betrachten. Maar in onze benadering, voor zover deze bijna experimenteel is, zal de intuïtie mede een leidsnoer zijn. Wij zullen dus niet zeggen, dat stempel betekent dit, dus ik ga er aan voorbij. Maar ik moet voorzichtig zijn, want ik heb het idee dat het voor mij wel goed is. Op die manier kun je een aardig eind verder komen.

De situatie waarin de mensen op dit ogenblik op aarde verkeren is er een waarbij de intuïtie vaak een veel grotere rol speelt dan men wil beseffen. Gelijktijdig zien wij dat deze intuïtie een onbehagen schept ten aanzien van feiten die men zuiver rationeel als normaal en zelfs goed zou aanvaarden. Er is in zeer veel mensen een splitsing ontstaan tussen de gevoelswereld en de redelijke wereld. Zolang die tegenstelling blijft bestaan, kunnen we niet verder. Als wij ons voortdurend blind staren op rampen die er nog niet zijn, maar die voor ons onvermijdelijk zijn, dan kunnen we zeggen, dat is intuïtie. Dat is geen intuïtie, dat is onbehagen.

Dit onbehagen kan ook andere oorzaken hebben. Om die te vinden moeten wij ons gevoel vergelijken met de bekende en de kenbare feiten. Dat betekent, dat zeer veel mensen tegenwoordig een heel verkeerde visie hebben op het wereldgebeuren, op de economische en sociale tendensen en wat dies meer zij. Men is doodgewoon niet meer in staat om de feiten en de denkbeelden bij elkaar te voegen op een wijze waardoor het denken een ontwikkeling wordt van het feitelijk waargenomene.

Als je daarmee te maken hebt, moet je toch tegen de mensen zeggen, let op, want jullie zijn geneigd heel scherp uit te vallen tegen deze en gene op gevoelsmatige gronden, terwijl je niet wezenlijk en bewijsbaar weet wat er aan de hand is. Terwijl je niet in staat bent de redenen, de achtergronden te ontleden, heb je toch een oordeel. En dit oordeel, dat is het erge, zet je om in een aantal handelingen die je zelf als volkomen redelijk en gerechtvaardigd beschouwt. Daarin zit de moeilijkheid.

Ik kan mij voorstellen dat iemand, door gevoelens bewogen, een ander een optater verkoopt. Maar op het moment dat je dat beseft, breek je toch het gevecht af, dan ga je toch niet door. Dan vind je je niet op, omdat je nu een slag hebt gegeven. Je komt dan weer in het bezit van je verstand. Doe je dit echter niet, dan is het feit dat je die eerste slag, die je zuiver

gevoelsmatig hebt gegeven, beleeft als een soort ontlading. Voor jou wordt het dan de reden om de ander te beschouwen als degene die de ontlading, een ontvreemding van iets van je kracht, je wezen of je waardigheid, heeft veroorzaakt. En dan geef je een tweede klap. Als je pech hebt, word je wakker in het ziekenhuis. Heb je geluk, dan word je wakker in het politiebureau. Je kunt zeggen, ik kon dat niet meer verdragen en kan een goedgunstige rechter misschien zeggen, je was eigenlijk toch niet helemaal toerekenbaar. Maar in feite heb je gewoon de fout gemaakt dat je je gevoelens niet kon scheiden van de feiten. Je hebt je gevoelens laten domineren, door iets wat niet direct kenbaar was. Daardoor heb je je feitelijke werkelijkheid veranderd zonder dat je wist wat de consequenties daarvan konden zijn. Heel veel dingen hebben tegenwoordig enorme consequenties. Ik weet dat er nu veel bewegingen zijn die zeggen, ach, al dat geklets over God, laten ze er een keer mee ophouden.

Men heeft in zeer grote mate gelijk zolang men hierbij uitgaat van een zuiver redelijke benadering. Maar zij voelen innerlijk wel degelijk dat er iets is. En of wij dat iets dan God willen noemen of wat anders, het is er. Wij zullen ermee moeten leven, we zullen ermee moeten werken. Dan moet onze gevoelswereld die God niet brengen als een wet voor de buitenwereld of als iets wat op grond van de buitenwereld terzijde wordt geschoven. Wij moeten proberen om juist dit begrip als een achtergrond te gebruiken voor onze redelijke overwegingen, zodat wij, niet voor het geheel beslissend, maar alleen voor onszelf kunnen komen tot een denk- en handelwijze waarbij elk feit wordt erkend en wij toch persoonlijk beantwoorden aan de innerlijk erkende waarde of kracht.

Dat is toch precies hetzelfde als democratie. Democratie is ergens het mooiste dat er kan zijn.

Maar gelijktijdig is een democratie, die uitgaat van een algehele zeggingskracht, die niet berust op deskundigheid, de grootste kletskrans die er ooit is geweest. Daar is een koffiekraan niets bij. Als iedereen gaat meepraten over dingen die hij niet kan overzien, die hij niet weet en waarvan hij bepaalde feiten niet eens zou willen weten als men ze hem zou aanbieden, dan kom je toch nergens terecht. Nu kun je zeggen, democratie is voor mij het beste. Goed, dat is je gevoelswereld. Wat is het feitelijke mechanisme dat je buiten je ziet als verschijningsvorm van de democratie? Vraag je dat eens af.

Dat is precies hetzelfde als je spreekt over het absolutisme. Je kunt toch niet verplichten dat een eskimo of een indiaan precies zo zullen leven als een Nederlander. Net zo zullen voelen en denken als een Nederlander? Dan kun je ze arm en onderontwikkeld vinden, maar je kunt er geen Nederlanders van maken. Die mensen zullen op hun eigen manier hun eigen weg moeten volgen. Accepteer dat eerst.

Ga niet oordelen vanuit je eigen situatie en toestand zonder meer. Je innerlijk gevoel, je rechtvaardigheidsgevoel of misschien je intuïtief aanvoelen van hetgeen er gebeurt, geeft je wel degelijk een achtergrond. Gebruik die achtergrond, niet om de feiten te vervalsen, maar om de feiten kennende, een benadering te vinden waardoor je innerlijke gevoelens binnen het kader van de feiten gehanteerd kunnen worden en sluit daarbij geen feiten uit.

Een voorbeeld.

Er is nu in Midden-Amerika (El Salvador) weer zo een revolutietje aan de gang. Er zijn hier mensen die zeggen, de stemmen bij de verkiezing waren rechts, dus is het volk rechts. Neen, het betekent alleen dat zij hun hand moeten laten verven als ze hadden gestemd. Als ze het niet hadden gedaan, dan had dat allerlei onaangename repercussies gehad. Je kon nooit weten of iemand wist wat je zou stemmen, dus stemde je maar voor alle zekerheid op die partij waarvan je verwachtte in ieder geval met rust te worden gelaten. Dat is democratie. Dat is bekend. Je kunt dus niet zeggen, het was zo.

De tegenpartij zegt, wat de guerilleros doen is gerechtvaardigd, want zij strijden voor de vrijheid. Maar zij hebben net zoveel onschuldige mensen vermoord als de regeringstroepen. Weet u dat? Dus kun je niet zeggen, de een is heilig, de ander is slecht of omgekeerd. Dan kun je alleen zeggen, er is hier mentaal en emotioneel iets helemaal niet in orde. Wij kunnen de verantwoordelijkheid niet op ons laden om één van beide partijen, hoe dan ook, aan te

moedigen tot verder gaande moordpartijen, omdat we weten dat vooral onschuldigen daarvan het slachtoffer plegen te worden. Dan zijn we rationeel, dan houden we rekening met de feiten zoals zo zijn. En dan proberen we niet onze gevoelswereld op te leggen aan de buitenwereld.

Oh, ik weet het wel, dat zal voor velen niet bepaald aanvaardbaar zijn. Dit is maar een voorbeeld. Maar dergelijke voorbeelden moet je wel degelijk durven en kunnen hanteren, als je duidelijk wilt maken wat intuïtief denken in feite betekenen kan. Het kan een absolute vervalsing van alle werkelijkheidswaarden betekenen, tenzij wij bereid zijn te erkennen wat wij aanvoelen en dit te stellen als een soort decor, een achtergrond, van hetgeen wij weten. Dan is het mogelijk om hetgeen wij weten in het juiste perspectief te plaatsen.

Als wij het echter verwarren met hetgeen wij weten, komen wij tot een aantal handelingen, gedachten en ideeën, zelfs tot gevoelens die niets meer met de feiten te maken hebben. Op dat ogenblik tasten wij onze eigen mogelijkheden en die van de wereld aan op een wijze die niet aanvaardbaar is.

Ik heb u reeds gezegd, in deze tijd zijn al die gevoelens vaak enorm hoog opgelopen. Ik weet, dat men bezig is over al die arme werklozen, die altijd teveel alcohol in hun bloed hebben, wanneer ze in de auto zitten en die natuurlijk ook proberen een deel van de koek te krijgen, die allerlei dingen kapot maken, die proberen beter voetbal te krijgen door een stadion af te branden. Daar moeten wij maar begrip voor hebben. Goed, dit begrip mag de achtergrond zijn, maar de feiten blijven de feiten.

Iemand die rijdt met een te hoog promillage in het bloed, is iemand die anderen in levensgevaar brengt, of dit nu te verklaren is uit zijn achtergrond of niet. Iemand die brand sticht, geweld pleegt, vernielt, is misschien te begrijpen volgens zijn achtergrond, maar dit verandert niets aan de feiten. Dit betekent, dat wij dan redelijk en vanuit de feiten moeten reageren en dan vanuit ons innerlijk weten, onze intuïtie, ons aanvoelen van de ander, moeten proberen, eenmaal de feitelijke situatie gesteld hebbend en de consequentie daarvan getrokken, zo iemand te helpen om over zijn scheiding van de werkelijkheid heen te komen. Maar eerst de consequentie.

Ik heb alle begrip voor een politieman die zegt, wij wilden geen verder geweld, dus hebben wij ons maar teruggetrokken. Waarom reageert die man zo? Omdat hij laf is? Ik geloof het niet. Hij reageert voornamelijk zo omdat hij heeft geleerd dat hij zelf alle geweld moet kunnen verduren, maar dat hij geen geweld met geweld mag beantwoorden. Want als er ook maar een slachtoffer valt, is het zijn schuld. Hij voelt dat aan. Dan is het toch duidelijk dat die man niet kan functioneren. Maar wat zijn dan de feiten?

Wanneer een aantasting van de gemeenschappelijke orde plaatsvindt op een zodanige wijze dat hiermede de rechten en de waarden van andere mensen in het geding worden gebracht, dan moet een officiële instantie die zich voor de handhaving van de orde inzet, ingrijpen. En dit zonder zich af te vragen of het gekwetste zielen zijn die protesteren of gerechtvaardigde rebellen of een stel idioten. Deze manier van denken is helaas zover doorgedrongen dat men in uw maatschappij heel vaak niet meer weet, wanneer men nu eigenlijk gevoelsmatig reageert en wanneer men van de feiten uitgaat. Als dat alleen in uw land zou zijn, dan zou ik zeggen, nou ja. Maar het is zo in alle landen van de wereld. Het is zo bij alle mensen, bij alle volkeren.

Wij hebben de rede nodig. Het redelijk denken, is het enige werktuig dat de mens kan gebruiken om zich boven zijn dierlijke status te verheffen. Dan kan de mens het zich permitteren dit weg te schuiven voor onbewuste impulsen en invloeden, voor emotionele vervalsingen van de werkelijkheid.

De mensheid moet verder gaan. De mensheid moet blijven voortbestaan. Maar dan zal de mensheid ook moeten leren zelf te denken. Ze zal moeten leren haar eigen vaardigheden ook te behouden. Dat wil zeggen, dat zij ook onafhankelijk van allerlei computers en dergelijke apparatuur zelfstandig conclusies kan trekken en dat zij kan rekenen. Ik weet het, een elektrische rekenmachine is veel vlugger dan je hersenen, maar toch moet je eerst de tafels

van vermenigvuldiging leren, omdat je eerst moet weten hoe je met getallen werkt. Het is niet voldoende te weten hoe je met een soort computertje werkt.

Dat is ook zo ten aanzien van andere zaken, sociale zaken, wetgeving, maar zelfs godsdienst, geloof, esoterie en al dat andere, het geval. Wij moeten steeds weer terug naar de feiten. Wij moeten op grond van die feiten redelijk en in zekere mate tenminste logisch kunnen denken. Wij moeten in staat zijn om onze gevoelens en achtergronden daarbij weliswaar in te schakelen, maar nooit in de plaats stellen van feiten of als gelijkwaardige feiten. Ze zijn slechts relatiebepalende invloeden.

Wanneer u voor een trein staat en u stapt niet in omdat u zo een duister gevoel krijgt, dan is het mogelijk dat die trein zal verongelukken. Het is ook mogelijk, dat iemand aan u denkt die hoopt u nog op het perron aan te treffen. U weet niet wat of waarom. Daarom kunt u niet tegen iedereen gaan roepen, stap niet in, want die trein is gedoemd. U kunt alleen maar zeggen, ik heb toch de tijd, ik neem de volgende.

Dit moet u leren doen, ook in uw dagelijks leven. Dit moet u leren doen, ongeacht de vele eenzijdigheden en de vele emotionele benaderingen die u van alle kanten via radio, pers en televisie overspoelen. U moet terug naar de rede. U moet uw denken zo ontwikkelen dat u een scheiding weet te maken tussen gevoelens, gevoelsmatige argumenten en feiten. Eerst als u dit doet, zult u in staat zijn, zowel geestelijk als stoffelijk, een inzicht te krijgen in een werkelijkheid en binnen die werkelijkheid u juist te bewegen.

Alleen als u leert hoe de geestelijke waarden geestelijke betekenis hebben, maar stoffelijk alleen beperkt van invloed kunnen zijn en omgekeerd, zult u bereid zijn om uw leven en werken aan te passen aan uw persoonlijke noodzaak. Uw persoonlijke noodzaak is altijd de basis van uw persoonlijke bewustwording die het doel is van alle leven.

Ik hoop dat u er eens over zult nadenken. En juist ten aanzien van uzelf hoe vaak u gevoelens laat domineren in uw denken. U zult het niet meteen kunnen veranderen, maar als u het weet, kunt u het in ieder geval beperken in zijn uitwerking.

DE MISLUKTE MAGIËRS

Er zijn heden ten dage vele tovenaars bezig de wereld om te vormen tot een paradijs. Helaas kennen ze nog niet alle spreuken van buiten en daardoor gebeurt het wel eens dat waar zij een paradijs willen toveren er een hel ontstaat. Nu is dat ook weer niet zo wonderbaarlijk. Iedereen zoekt tenslotte een huiselijke omgeving te vinden die hem past. Als we nu toch bezig zijn met actualiteiten en met denken, dan zijn er een paar punten die op het ogenblik erg interessant zijn.

Wij zien nu heel veel mensen van wat men noemt de harde lijn. Men noemt ze ook wel eens rechts, ofschoon ze wat dat betreft meer links dan rechts zijn. En zeker de resultaten van hun handelingen doen veronderstellen dat ze politiek gezien meer links zijn dan rechts, want dergelijke stomiteiten haalt iemand alleen uit als hij uitermate links is. Wat zijn daarvan de leuke voorbeelden.

Wij zien bijvoorbeeld het conflict Thatcher met de vakbonden. Een heerlijk conflict. Ik vind het altijd zo buitengewoon leuk als ik zie hoe twee mensen ongelijk hebben en samen zitten te vechten over iets wat er al niet meer is, zoiets als werkgelegenheid.

In dit geval blijkt dat de één zegt, als wij maar voldoende winst kunnen maken, komt er meer werk. Aan de andere kant zou je moeten zeggen, en dat zegt de andere partij dan ook, hoe minder werk er komt, hoe minder er wordt verkocht en hoe minder winst er dus kan worden gemaakt.

Als je dergelijke dingen tegenover elkaar stelt, dan zit je werkelijk met je oren te klapperen. Het is net zo iets als in Nederland. Daar heb je een zeer groot theoretische politicus. Een groot man op zijn terrein die uitgaat van het standpunt, dat je in Nederland 100 % werkgelegenheid zeker kunt bereiken binnen enkele jaren, mits je het inkomen met 110 % belast. Die man

heeft volkomen gelijk. Alleen, waar hij kennelijk niet in kan komen is, dat iemand zonder inkomen niet kan leven. En hoe minder mensen er kunnen leven, hoe drukker het dus wordt. De eersten die dit aantrekken van de economie dus zullen ervaren, dat zullen de begrafenisondernemers zijn.

Het is dus een beetje toveren met theorieën. Als ik hoor van de dominotheorie, dan vind ik dat ook zo iets heerlijks. Het is voornamelijk een Amerikaanse theorie. Zij zeggen, als een land omvalt (en het is dus niet meer een betrouwbaar bondgenoot), dan gaat de hele rest mee. Deze heren hebben zelfs volgelingen waarvan enkelen kortgeleden in Japan zijn geweest en daar het wereldrecord hebben gevestigd met ongeveer 7000 dominostenen die inderdaad netjes omvielen. Maar ze vergaten er wel één ding bij. Een dominosteen reageert volgens vaste wetten. Mensen en staten doen dat niet. Dientengevolge is een dergelijke theorie niet bruikbaar zodra je met mensen te maken hebt.

Dat is ook de fout van heel veel andere theorieën. Zo spreekt men over de achtergrond van het socialisme die gelegen is in de solidariteit. Iedereen is bereid solidair te zijn met ieder ander natuurlijk. Maar als ieder ander profijt heeft en jij hebt alleen maar schade van je solidair zijn, dan vind je dat de anderen eerst met jou solidair moeten zijn, zodat jij er beter aan toe bent dan zij. Vanaf dat ogenblik zul je dan met mate met anderen solidair zijn.

Toen ik begon heb ik gezegd, er zijn tegenwoordig veel mensen die toverspreuken gebruiken, die niet werken. Dat is ook begrijpelijk. De wereld is langzamerhand los gekomen van de werkelijkheid.

Mijn voorganger heeft u onder andere gesproken over denken alleen aan de hand van de feiten. Maar dat is tegenwoordig opportunisme, dat mag je gewoon niet meer doen. Je mag niet kijken naar wat er gebeurt, je moet alleen kijken naar de morele achtergronden die theoretisch goed kunnen worden toegepast op het onvermijdelijke gebeuren dat kan worden omgebogen in de richting van een theoretisch en ethisch verantwoorde oplossing. Als je daarmee begint, dan kom je toch nergens. Ik weet niet hoe u daarover denkt.

Er is mij een verhaal bekend, dat is al een hele tijd geleden. Er was een magiër die in staat was om werkelijk bedienden te bezweren en te dressereren. Hij wist namelijk bepaalde natuurgeesten in te vangen. Hij zei tegen hen, jullie moeten dit of dat doen. Zolang hij aan elke natuurgeest een taak gaf, ging dat uitstekend. Als zijn schoenen moesten worden gepoetst, dan was er een natuurgeest om die schoenen te halen, er was er een om ze te brengen, er was er een om ze in de schoensmeer te zetten en een ander om ze uit te wrijven. De man werd op een gegeven ogenblik bevangen door de ellende van het steeds weer bezweren en in het gareel houden van zoveel verschillende natuurkrachten. Hij besloot dus de zaak een beetje beter aan te pakken. Hij begon er een te dressereren om zijn schoenen te poetsen. Toen gebeurde het dat zijn schoenen werden gebracht voordat ze waren gehaald, dat de smeer aan de binnenkant zat, omdat de buitenkant werd gepoetst. Die geest deed graag alles tegelijk. Toen de magiër zei dat dit niet in orde was, was de geest verdwenen, want daarmee was de totale capaciteit overschreden. Deze magiër had vanaf dat ogenblik alleen maar ongeluk. Men zei dat het wraakzuchtige boze geesten waren, maar dat is natuurlijk een sprookje. Het was doodgewoon omdat de man niet meer in staat was om te zien wat hij zelf kon doen.

Zo was hij voortdurend bezig met toverspreuken. Hij werd steeds opgewondener, maakte steeds weer verschillende fouten totdat hij tenslotte besloot om een vuurgeest op te roepen omdat het zo koud was in zijn werkkamer. Hij bezwoer toen een vuurspuwende draak en daaraan schijnt hij overleden te zijn.

Het verhaal is vrij gevarieerd door mij. Het is oorspronkelijk uit de 7e of 8e eeuw en komt uit de omgeving van Kent. Het is met enige variaties ook nog gebruikt door verschillende kritische schrijvers onder andere een bekende Fransman. U zult zeggen, wat hebben wij aan zo een verhaaltje. Maar dat is wat er vandaag de dag gebeurt. Men denkt, als de ene spreuk niet voldoende is, dan moet er een volgende bij. Men gaat dus niet meer terug naar af. Men wil

steeds verdergaan en begrijpt niet dat je daarmee een enorme hoop bagage moet meeslepen, die in feite nutteloos is.

Als je kijkt naar de manier waarop op het ogenblik in Rusland politiek wordt bedreven (u houdt mij ten goede dat ik dit als voorbeeld neem, het lijkt mij interessant) dan kun je wel zeggen, Breznjef is net het ziekenhuis uit. Dat wordt door velen betreurd die heel graag de kans zouden hebben om hem er weer in te slaan. Er is dus een machtsstrijd aan de gang. Nu gaat het bij die machtsstrijd helemaal niet meer om de feitelijke mogelijkheden van de staat en de feitelijke behoeften van het volk. Het gaat hoofdzakelijk om verschillen van zuiver theoretische aard. Je zou zeggen een soort Hoekse en Kabeljauwse twisten. Maar dan wel uitgevoerd door de Jezuïten aan de ene kant en de Lutheranen aan de andere kant. Deze godsdienstoorlog neemt een steeds grotere omvang aan. Dat betekent, dat de beslissingen die worden genomen helemaal niets meer te maken hebben met de werkelijke feiten. Daardoor zijn er tegenwoordig grote productiemoeilijkheden, vooral in het Oeral gebied en zijn er tevens enorme verschuivingen in de toelevering van vraag en aanbod in de grote steden waardoor ook daar al moeilijkheden zijn ontstaan in de bevoorrading van de staatswinkels.

Als je dat allemaal bekijkt, dan zeg je, waarom vechten die mensen eigenlijk over formules? Zij zouden zich veel beter kunnen bezig houden met de feiten. Maar heeft u ooit een tovenaarsgezien die iets zelf deed, als hij dacht dat het met een bezwering ook kon? Dat is wat er op het ogenblik aan de hand is. Overall zitten mensen elkaar te bezweren om toch vooral dit of dat te doen. U wordt bezworen om niet te roken. Aan de andere kant wordt u bezworen om meer accijnzen op te leveren. Dat moet u dan zeker in het gedistilleerd zoeken. Maar het enige gedistilleerd dat door sommigen nog wordt goed gekeurd is water en zelfs daar hebben ze enige twijfels over, want de kwaliteit van het water loopt sterk achteruit. Als deze waterkijkers dus komen met hun oproep aan u om gezond te blijven, dan zeggen ze dat u zo weinig moogt doen dat u daardoor ziek wordt. Een typisch voorbeeld.

Er zijn mensen die een zo gezonde voeding hebben uitgedokterd dat hun kinderen weer rachitis krijgen, omdat ze eenvoudig de nodige bouwstoffen niet meer binnen krijgen. U kunt dat dan overdrijving noemen. Neen, het is gewoon blindheid voor de feiten. Het is het hangen aan de formule.

Diezelfde formule hoor je, als men roept om ontwapening, als men roept voor of tegen atoomenergie. Men houdt zich niet bezig met de feiten. Helemaal niet. Men houdt zich bezig met mooie theorieën. Zo een theorie wordt dan op een gegeven ogenblik door een aantal medicijnmannen uitgedanst binnen het een of ander ministerie, alleen noemen ze dat een vergadering, maar het is in feite een stoelendans. Als dat eenmaal is gebeurd, dan wordt verwacht dat de wereld daar precies op zal reageren. Dat gaat natuurlijk nooit.

Hetzelfde is het als mensen met elkaar trouwen. In het begin blijkt dat ze denken, als wij maar een goed bed hebben om te beginnen, dan komt de rest later wel. Maar na 3 weken zitten ze te hunkeren naar een televisie en vragen zij zich af waarom ze dat dure bed hebben gekocht. Een beetje overdreven misschien maar zo is het.

In de magie kennen we een aantal stelregels die we best eens zouden kunnen toepassen op al die benaderingen van het leven in de moderne tijd.

Elke bezwering is een groot risico. Daarom zul je alleen overgaan tot een grote bezwering of magische handeling, indien er geen andere mogelijkheden zijn.

chep jezelf geen instrumenten en dienaars langs magische weg. De kans dat zij je gaan domineren, is zo groot dat je vrijheid in gevaar komt op het ogenblik dat je dergelijke dingen tot stand brengt.

Deze regel zegt iets waaraan men wel eens voorbij gaat. Wie een demon oproept om het goede tot stand te brengen, vernietigt zichzelf en zijn doel. Denkt u maar aan de vele mensen die zeggen, een beetje oorlog kan geen kwaad. Dan trekt de economie een beetje aan. Zij vergeten dat die oorlog hen en hun economie wel eens zou kunnen vernietigen.

Elke lijn moet ongebroken getrokken zijn. Een pentagram moet voorzien zijn van alle noodzakelijke tekens, passend bij de bezwering. De juiste lampen moeten zijn opgesteld en de

juiste reukwerken moeten worden gebruikt. Maar, zo gaat het handboek verder, dit alles is nutteloos, indien de magiër zich niet heeft voorbereid.

Op het ogenblik heb je het idee dat een hele hoop mensen denken, als er maar voldoende dingen worden klaargezet in de juiste verhouding, dan gaat de rest vanzelf. Er kan echter niets gebeuren, als er geen bezieling in zit. En omdat die magiërs dat vergeten, staan ze steeds sip te kijken. Dan kunnen ze wel zeggen dat iets toch moet gebeuren, maar zo een gebeuren is ook iets wat snel voorbijgaat. Kijk maar naar Den Haag.

Den Haag heeft voor het Forumgebied in de loop der tijden tenminste 22 verschillende ontwerpen vervaardigd. Wat is het resultaat? Een woestenis, waar nog steeds de projectondernemers en de gemeentemensen over vechten. Al deze mooie plannen halen niets uit. Je moet geen plan tekenen. Je moet kijken wat je nu kunt doen en uitgaande van hetgeen nu mogelijk is daar later iets bijvoegen. Of zoals het heet in sommige bezweringen, wij beginnen met de aanroeping. Wij roepen die krachten aan waarvan wij aannemen dat zij op dit moment bereikbaar en goedgunstig zijn. Daarna vervolgen wij de oproeping waarmee wij al deze krachten proberen samen te voegen om een hogere kracht binnen ons bereik te brengen.

Pas daarna doen wij een beroep op het gezag en de kennis die wij bezitten. Krachtens deze bevelen wij deze hogere geesten de taken te volbrengen die wij hun opleggen en vragen alle anderen hen daarbij te steunen en gelijktijdig, als het kan, te controleren. Daarna wachten we af wat er gebeurt. Eerst nadat de gehele rite is voltrokken en het gewenste resultaat is verkregen, zullen wij, dankend, elk van de opgeroepen entiteiten vrij geven. Met andere woorden, wij gaan terug naar af. En als we weer beginnen, dan beginnen wij helemaal opnieuw.

Kijk, daar hebben de moderne magiërs gewoon geen kaas van gegeten. Zij hebben allemaal het idee, als we eenmaal iets in werking zetten, kan het eindeloos doorgaan. Zij zien al datgene wat ze beginnen als een zichzelf continuerend perpetuum mobile. Dat kan niet. Alle plannen, alle ontwikkelingen moeten voortdurend in een vaste fase worden behandeld.

Nu moet u mij eens vertellen welke staatsman dat nog doet tegenwoordig. En wat dat betreft, welk ministerie of welke instantie is bereid om zijn eigen plannen steeds aan te passen aan de feiten. Men probeert juist de feiten aan de planning aan te passen en daarom gaat het steeds weer mis.

Er zijn op het ogenblik een hele hoop namaak magiërs in omloop. Sommigen roepen uit, dat zij het precies weten. Zelfs Gijzen heeft weer eens de pers gehaald. Die man weet het ook precies. Hij weet bijvoorbeeld dat het erg onchristelijk is om te gedogen dat een ander zijn eigen wegen gaat. Hij zegt, je moet ze dwingen om in te gaan. Maar hij moet wel begrijpen, dat als je ze allemaal dwingt om in te gaan, je maar een rotzooitje binnen krijgt. Dat schijnt hij niet in te zien. Het is alsof men denkt, op het ogenblik, dat ik iets anders noem, is het anders. In het magische principe is dat volkomen juist.

Als u veel pech heeft in uw leven (ik kan mij dat voorstellen) en u zou uw roepnaam veranderen, bijvoorbeeld u heet Kee en u noemt zich voortaan Karo, dan zal inderdaad de reacties van de buitenwereld op een andere basis verlopen. Maar dan moet u innerlijk ook nog evolueren, anders helpt het niet.

De namaak magiërs denken, als je een belastingheffing geen belastingheffing noemt, dan hebben wij er iets anders van gemaakt en zullen de mensen dat dus heel anders ervaren. Maar dat is niet waar. Het is en blijft wat het is, geld dat je moet betalen. Dat doet niemand graag, vooral niet in Nederland. Dat doet men alleen, als men denkt dat er winst in zit of dat men er veel plezier van zal hebben. Wat voor plezier heb je van een solidariteitsheffing? De enigen die daarvan plezier hebben zijn degenen met wie je je niet eens solidair voelt.

Dus andere namen verzinnen voor iets, betekent niet dat de geaardheid verandert. Je kunt spreken over de noodzaak van een zakenkabinet, maar je kunt net zo goed zeggen dat het eigenlijk gaat om het afschaffen van elke invloed van de volkswil op het geheel van de ontwikkelingen. Daar komt het op neer. Men zegt het niet, men denkt, ik noem het maar anders, dus is het anders.

Als ik hier dus spreek over de mislukte magiërs van deze tijd, dan bedoel ik daarmee vooral de mensen die het verschil tussen feiten en woorden uit het oog hebben verloren. Die mensen, die denken dat zij met hun krijgsdansen in een Witte Huis of met hun wijsgerige als Boeddha gegeven uitspraken ergens in Thailand daarmee de feiten veranderen. Ook dat is niet waar. Een werkelijke magiër weet:

Ik werk met datgene wat er is, niet met datgene wat er zou moeten zijn.

Ik moet uitgaan van de mogelijkheden die nu bestaan. Ik moet de krachten oproepen die harmonisch zijn met deze mogelijkheden.

Het is dwaasheid om een engel van de dag op te roepen, als ik in het nachtelijk uur magie bedrijf of omgekeerd. Ik moet zorgen dat alles tezamen past.

Dat heeft men in deze tijd, vrees ik, verleerd. En aangezien het hoofd van de cursus "Denken" is, wil ik wel constateren dat dit een zeer bedenkelijke ontwikkeling is.

U zult zeggen, het is weer allemaal politiek. Wat moet je daarmee doen? Maar mijn beste mensen, daar wordt u toch door geleefd! Of denkt u werkelijk dat u zonder de politiek in precies dezelfde situatie zou zitten? Dan zou het weer anders zijn. Het kan niet, dat ben ik met u eens, maar dan moet u het op zijn minst genomen beseffen. U moet beseffen dat theorieën heel vaak proberen de werkelijkheid te verkrachten. U kunt zeggen, wat betekent het voor ons geestelijk? Dat zal ik er ook nog even bij doen.

Als je te maken hebt met de werkelijkheid, dus de feiten, en je erkent ze, dan leer je dingen beseffen, beleven en concluderen waartoe je, voordat je de feiten ontmoette, geen mogelijkheden had. Anders gezegd, de ervaring is noodzakelijk om de bewustwording mogelijk te maken. Je kunt geen denkbeelden substitueren voor de feiten en de werkelijke beleving.

Als de hele wereld zo langzaam maar zeker begint te leven in allerlei illusies, in allerlei kretten zonder daarbij bewust de feiten te willen ondergaan, dan ontstaan er zodanige vervalsingen van ervaringen dat je daaraan later in de geest weinig of niets meer zult hebben. Dat betekent ook, dat iemand die zich bezighoudt met bijvoorbeeld de politiek ook naar de feiten moet kijken. Hij kan dan bewuster worden. Maar als hij alleen kijkt naar zijn eigen doelstellingen, dan wordt hij geestelijk niets wijzer en vaak zal hij nog geneigd zijn om een deel van zijn eigen geestelijk bestaan een tijdlang te ontkennen. En dat betekent duisternis.

In de godsdienst is het precies hetzelfde. Een godsdienst is een innerlijke erkenning. Het is een soort filosofie, gebaseerd op een innerlijk weten. Dit moet geconfronteerd worden met de feiten en belevend vanuit de feiten moet je proberen de kracht te ontwikkelen die het geloof in je mogelijk maakte. Als je dat doet, word je bewuster, word je rijker, kun je meer bevatten en omvatten en zul je in de geest in een grotere en betere wereld leven. Op het ogenblik echter dat je bezig blijft met de eisen van je geloof en de feiten probeert te ontkennen als ze daarmee in strijd zijn, dan verarm je geestelijk.

Het is heel goed om te filosoferen. Je moet echter altijd begrijpen dat de filosofie niet in de plaats van de werkelijkheid kan treden, maar dat ze alleen gehanteerd mag worden als een voorlopige verklaring voor de werkelijkheid. Maar wij hebben met de werkelijkheid te maken en de verklaring moet aan de werkelijkheid worden aangepast, niet de werkelijkheid aan de verklaring. Daarom heb ik dit gezegd.

Het is een geestelijke noodzaak voor iedereen om zich gewoon bij de laag bij de grondse feiten te houden en de innerlijke hoogwaardigheid en kracht toe te passen in overeenstemming met die lage erkenning. Ik heb eens iemand meegemaakt die zei, als we kijken naar de mens, dan zien we dat de seksuele drang eigenlijk datgene is wat hem in de grootste moeilijkheden brengt. Dat zou er niet meer moeten zijn. Waar denkt dat ei dan dat de mensen vandaan moeten komen?

Als je die drijfveren ontkent, ontken je dan niet iets wat eigenlijk de beweegkracht is in een groot gedeelte van een menselijk bestaan? Dat kun je gewoon niet doen. Maar je kunt wel zeggen, ik erken deze dingen en voor zover het voor mij goed en noodzakelijk is, transformeer ik ze naar een ander niveau. Dat is denkbaar. Maar dan moeten ze, getransformeerd naar dat

andere niveau, nog wel degelijk een werking, een kracht, een feit betekenen in je eigen wereld, anders heeft het geen zin. Dat soort dingen had ik u willen zeggen.

Er zijn zoveel van die mislukte mensen tegenwoordig die zichzelf zien als grote wijzen, als magiërs, als de priesters misschien wel van een nieuwe mensheid en die niets anders doen dan de feiten ontkennen. Ik hoop, dat u daartoe niet zult gaan behoren. Want, met uw welnemen, u kunt nu wel zeggen dat er geen verschil is tussen een kilo lood en een kilo dons, maar als u dat op uw tenen krijgt, dan denk ik toch dat u wel degelijk een verschil constateert.

Het is het feit dat het verschil duidelijk maakt dat althans theoretisch niet aanwezig is. Als u dat nu maar wilt toepassen in elke benadering van de werkelijkheid en vooral als u die mooie theorieën hoort van al die mensen die het zoveel beter weten, maar het ook niet voor elkaar krijgen, dan zult u een beroep kunnen doen op uw innerlijke waardigheid, uw innerlijke kracht. Op grond daarvan kunt u dan werken met de feiten die er zijn, niet met de theorieën die men probeert in de plaats daarvan te stellen. Dat is dan volgens mij bewustwording.

Het is een methode waardoor je denken ongetwijfeld ook beter gericht en hanteerbaar wordt. En niet ten laatste lijkt het mij de enige methode waardoor je je innerlijke krachten en mogelijkheden werkelijk kunt ontplooien in de feitelijke wereld waarin je toch moet bestaan.

LES 8 - HET WETSDENKEN

De menselijke samenleving is opgebouwd, zoals u bekend zal zijn, uit allerlei regels en onderlinge afspraken. Heel vaak gaan die wetten en afspraken een eigen leven leiden. Ze staan als het ware los van de gemeenschap waarin ze moeten gelden. Als dat gebeurt, dan ontstaat er een zo grote discrepantie tussen de werkelijkheid van de mensen en de wet dat je op een gegeven ogenblik niet meer weet welke kant je uit moet gaan. De mensen proberen dan een bestaande wet aan te vullen. U kent dat verhaal wel.

Een aardig voorbeeld is de Nederlandse belastingwetgeving die in feite minstens 10 jaar te oud is, ze is namelijk nooit aangepast. Men kwam steeds weer tot andere ideële instellingen en er kwamen steeds weer allerlei regeltjes bij. Het gevolg is natuurlijk, dat nu niemand meer precies weet wat voor belasting hij betaalt en waarvoor. Men is tot de conclusie gekomen dat het beter is om je zoveel mogelijk te onttrekken aan de belastingheffing omdat het immers toch een eigenaardige zaak is en blijft.

Het wetsdenken zegt hier; Ja, dat kun je nu wel doen, maar regel is regel, wet is wet. Een typisch voorbeeld van internationaal wetsdenken is de situatie omtrent de Falklandeilanden. Het is duidelijk, dit was officieel Brits grondgebied. Het bezetten van het grondgebied van een ander is tegen de internationale wetten en regels. Dientengevolge waren de Argentijnen de overtreders. Dit betekent dat daardoor Engeland gerechtigd was in te grijpen op elke wijze die het aanvaardbaar vond. Dat staat namelijk ook in die regels.

De wetsdenkers zeggen nu; het zijn wel een paar kleine eilandjes, maar de wet is geschonden en dan hindert het niet wat het kost, de wet moet worden gehandhaafd. Daartegenover staat een andere vorm van denken die u kent, zelfs in uw eigen stad. Men zegt, er zijn heel veel jongelui die gefrustreerd zijn, ze zijn baldadig. Ze maken relletjes, ontketenen onlusten en dat is tegen de wet, maar wij moeten daar begrip voor hebben. Dientengevolge moeten wij de wet niet toepassen.

Deze twee stellingen berusten op een verkeerde manier van denken. Aangezien u in uw eigen omgeving, ook in uw verhouding tot de medemensen, heel vaak geneigd bent vanuit dergelijke regeltjes te opereren, is het misschien de moeite waard ook dit eens nader te beschouwen.

Wat is een regel? Een regel, en zelfs een wet, is feitelijk niets meer of minder dan een onderlinge afspraak. Een onderlinge afspraak kan echter gewijzigd worden op het ogenblik dat het merendeel van de mensen deze afspraak niet meer als geldig beschouwt. Dan moet men zoeken naar een andere regel die wél voor iedereen aanvaardbaar is. Doet men dit niet, dan komt men tot een vervreemding van de werkelijkheid.

Als wij uitgaan van wat volgens recht en wet moet zijn, mogelijk is, niet mag, dan komen wij tot de conclusie dat bij een strikte toepassing van bijvoorbeeld alle wetten in Nederland er in dit land geen werkelijk sociaal verkeer meer zou zijn. Dat ook het wegverkeer voor een groot gedeelte belemmerd zou worden, dat het handelsverkeer zeer waarschijnlijk langzaam maar zeker zou wegsijpelen totdat iedereen failliet is. Kortom, er zou niets overblijven. Men heeft dit nu opgelost met wat men noemt jurisprudentie. Men zegt, er is een wet, maar je kunt die interpreteren. Als je haar interpreteert in overeenstemming met de huidige situatie, dan is die wet weer toepasbaar. Maar dat is niet waar.

Als wij kijken naar de regels die Jezus aan zijn gelovigen heeft gegeven, dan kunnen we zeggen, die moeten wij interpreteren. Maar als er staat, Gij zult niet doodslaan en Wie het zwaard hanteert, zal door het zwaard omkomen, dan is dat volgens mij volkomen duidelijk. Dan moet je dat niet zo gaan interpretern dat onder bepaalde omstandigheden doodslag wél geoorloofd is en dat het hanteren van het zwaard goed is zolang het ter verdediging van iets is, maar dat het niet goed is, als je iemand aanvalt.

Je kunt niet twee regels tegelijk toepassen. Of de wet is de wet, of de wet is niet de wet. Maar dan kan ze ook niet meer als argument worden gebruikt dan kan ze niet meer op anderen worden toegepast. Dat is de grote moeilijkheid.

Nu ga je heel vaak uit van voorstellingen die je hebt, van iets wat hoort. Bijvoorbeeld. Er zijn heel veel mensen die nog steeds uitgaan van het standpunt, kinderen en heren dienen in het openbaar vervoer voor dames op te staan. Er zijn zelfs mensen die zich ergeren aan het feit dat anderen blijven zitten. Zij vergeten daarbij wel één ding. Een zeer actief deel van het vrouwelijke geslacht is voortdurend bezig met wat zij noemen emancipatie. Zij willen gelijk berechtiging met de man. Maar als je gelijk berechtigd bent, dan heb je geen bescherming nodig. En dan is het natuurlijk onzin om voor een vrouw op te staan, een man kan ook moe zijn.

Wat dat betreft, een kind behoeft ook niet altijd in een top van fitheid te verkeren. Dus dan zoek je het zelf maar uit. De grote moeilijkheid bij dergelijke opvattingen is, dat je eigenlijk automatisch reageert.

Er zijn nog steeds heel veel mensen die zeggen, homoseksuelen deugen niet. Zij hebben waarschijnlijk nog nooit zo iemand meegemaakt of leren kennen. Maar op het ogenblik dat zij dat woord horen, reageren zij met, dat mag niet, dat hoort niet, dat mag niet bestaan. Die regel kun je wel stellen, maar je kunt de feiten niet ongedaan maken. Het enige dat je je kunt afvragen is, in hoeverre kunnen dergelijke mensen binnen de gemeenschap functioneren en op welke manier? Dan blijkt, dat iedereen zich zekere beperkingen moet opleggen. Maar je kunt niet zeggen, ze zijn er niet. Of, ze mogen er niet zijn. Wij moeten leven met de feiten.

Dat er veel vooroordeel bestaat, zal u allen bekend zijn. Alle denkwijzen die daartoe leiden zijn op zichzelf zo gek nog niet. Laten wij dat goed begrijpen. Ze houden echter geen rekening met andere factoren. Laat mij u weer een voorbeeld geven van dit wetsdenken aan de ene kant en het sentimentsdenken aan de andere kant.

Gastarbeiders zijn hier gekomen om werk te verrichten zolang er gebrek aan werkrachten was. Ook als ze hier een lange tijd zijn (zij wisten dat zij voor tijdelijk kwamen) waarom willen zij nu dan niet weggaan? En waarom zouden wij deze mensen voorrechten geven? Waarom zouden wij ons door deze mensen eigenlijk laten zeggen wat wij, die toch hier geboren zijn en die er thuishoren, moeten doen? Waarom zouden wij betalen voor al datgene wat zij zeggen nodig te hebben? Laten zij er zelf voor zorgen of teruggaan.

Dan zeggen de mensen, discriminatie, discriminatie! Natuurlijk wordt één ding vergeten, dat degene die hier 10 tot 15 jaar heeft geleefd en gewerkt eigenlijk ook ontgroeid is aan zijn vaderland. Hij hoort hier niet thuis, maar hij hoort ook thuis niet meer thuis. Hier kan hij dan, omdat hij dat heeft geleerd, toch altijd nog iets beter en gemakkelijker leven dan als hij weer naar zijn vaderland terug zou moeten gaan, onder de oude situatie en omstandigheden.

De andere kant is misschien nog erger. De mensen roepen uit, zij zijn onze gasten! Als ze willen samenkomen, als ze willen slachten op hun religieus verantwoorde manier, als ze gerechten willen bereiden die elke Nederlander met een lichte walging vervult, dan is dat hun zaak, dat mogen zij doen. Wij moeten hen daarin bijstaan. Dat is natuurlijk kolder.

Iemand die hier komt, kan kiezen, hij kan teruggaan naar zijn cultureel erfdeel of hij moet zich, met behoud wellicht van vele waarden daarvan, aanpassen aan de gemeenschap waarin hij leeft. Dat is redelijk denken. Op het ogenblik echter, dat je dit uit het oog verliest, kom je tot de meest krankzinnige redeneringen.

Er zijn idealisten. U weet wat een idealist is? Een idealist is iemand die een toekomstdroom heeft die hij probeert waar te maken meestal op kosten van anderen. Deze idealisten zeggen, wij moeten de inkomens gelijk schakelen. Dat is een heel mooie stelling, maar wat zegt de praktijk. Wanneer iedereen hetzelfde inkomen heeft, dan heeft niemand meer een prikkel om meer te doen dan een ander en wordt er dus steeds minder gedaan. Dat klopt niet met het denkbeeld van een zich steeds verder ontplooiende economie. Je kunt het dus niet handhaven. Anderen roepen weer uit, wij moeten de arbeider gewoon terugbrengen naar de plaats waarop hij thuishoort, die van de werkelijke ondergeschikte. Dat is niet meer mogelijk. Je kunt niet

zeggen tegen de arbeiders, ga jij maar leven van een minimum, dat zullen wij je dan nog wel geven. Kom dan maar heel beleefd met de pet in de hand vragen, of wij wat voor je te doen hebben. Zolang wij dat hebben, kun je dan een beetje beter leven.

Er zijn een hoop mensen die dat nog graag zouden doen. Maar het kan niet, omdat die arbeider namelijk niet heeft geleerd zich in dergelijke situaties aan te passen. Hij weet, dat dit niet juist is, of meent het te weten, en hij zal dus al deze situaties niet alleen afwijzen, maar een poging om ze te scheppen ook proberen af te straffen. Dat zijn dingen waar men zich over het algemeen toch veel te weinig van bewust is.

Kijk, ik vind het schitterend dat je zegt, wij moeten vrij onderwijs hebben. Hoe vrijer hoe beter, inderdaad. Maar laten ze het dan onder elkaar uitvechten. Zeg niet, als je zoveel jaren op school bent geweest, dan ben je klaar, want dat is niet waar. Als leerstof een maatstaf is, moet ze worden beheerst. Dat was oorspronkelijk de regel. Nu zegt men, wij kunnen het kind het niet aandoen dat het zoveel moet leren, pas dus het onderwijs en de eisen maar steeds meer aan het kind aan. Daarmee bereik je dat er dus in feite steeds minder wordt gepresteerd.

Wat is de werkelijkheid? Je moet het kind in een situatie brengen waarin leren op zich geen dwangproces is, maar een natuurlijk proces. Dat kun je alleen doen, indien je het kind niet onderwerpt aan een strikt regiem, maar de kinderen onder elkaar maar eens rustig de beest laat uithangen. Laat ze mekaar maar half afmaken. Zodra er werkelijk gevaarlijke verwondingen dreigen, kan het onderwijzend personeel ingrijpen. Voor de rest zoeken ze het maar uit.

Als ze iets willen weten, dan is er iemand aan wie ze het kunnen vragen. Maar ze kunnen niet van school af. Zij kunnen niet de volwassen vrijheid, die zij verlangen, op welke wijze dan ook, zoals zelfstandig wonen, genieten, indien ze niet eerst de leerstof beheersen die wordt gevraagd. Dan kom je verder.

Misschien merkt u wat ik aan het doen ben. Ik ben aan het proberen het denken in regeltjes of in sentimenten te vertalen in een denken volgens de mogelijkheden en normen van de werkelijkheid. Je kunt geen twee dingen tegelijk hebben. Je kunt niet gelijktijdig voor het kind zo vriendelijk mogelijk zijn en het kind grotendeels zelf laten beslissen en aan de andere kant toch beantwoorden aan de eisen die een volwassen maatschappij stelt. Dan moet je ergens een gemiddelde vinden.

Denken is altijd weer de extremen terzijde zetten en het vinden van de gulden middenweg. Dat is iets waar veel mensen heel nijdig over worden. Zij zeggen, met de gulden middenweg komen we nooit verder. Wacht even! Niemand zegt waar die weg heen voert. Het enige dat duidelijk is, je moet leven binnen de beperkingen en mogelijkheden die in je bestaan. Op die manier kun je inderdaad heel veel tegenstellingen, die op dit ogenblik zaken als onderwijs e.d. beheersen, terugbrengen tot wat ze wezenlijk zijn, conflicten die in de werkelijkheid gemakkelijk zijn op te lossen, indien men bereid is de werkelijkheid, zoals ze is, te aanvaarden.

Voorbeeld.

De strijd tussen christelijk en openbaar onderwijs. Christelijk onderwijs redeneert, wij hebben toch het recht om onze kinderen in onze eigen godsdienst en leer op te voeden. Dat is ongetwijfeld waar. Het argument van de openbare school is, door openbare scholen kunnen wij een onderwijs geven dat voor iedereen meer gelijke mogelijkheden biedt aan de ene kant en aan de andere kant aanmerkelijk goedkoper is, omdat wij ze gemakkelijker kunnen samenvoegen. Ook zij hebben gelijk. Maar waarom zeggen zij het dan niet zo.

Opvoeding van kinderen is en blijft in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de ouders. De school is geen opvoeder. Zij is een leerinstrument. Als wij een openbare school hebben, is deze dus voldoende, want zij geeft alle leerstof die volgens de huidige opvatting nodig is. Als wij menen dat er meer bij nodig is, dan kunnen wij een uurtje uittrekken waarin de kinderen, die christelijke ouders hebben, christelijk onderwijs krijgen.

Bovendien geloof ik niet dat een kind beter leert omdat het 's morgens begint met een psalm. Zomin dat ik kan geloven dat een kind beter zal leren, als er geen psalm is. Ik meen, dat dit

dingen zijn die helemaal los van elkaar staan. Daar zullen heel wat protesten tegen komen, denk ik, als je dit zo zegt. Realiseer u gewoon waar het om gaat.

Een andere stelling. De onderwijzer moet meer en meer de vriend van de kinderen worden. Geen bezwaar tegen deze stelling, zolang hij zijn overwicht op de kinderen weet te behouden. Maar als je te toegeeflijk wordt en de kinderen menen dat zij inspraak hebben in alle zaken, dan zal het onderwijs daar onder lijden en zal de onderwijzer misschien wel menen dat hij de kinderziel veel meer meegeeft, maar het enige dat hij hun in feite leert, is voortdurend protesteren, als het volgens hen een kant uitgaat die niet zo prettig is. Dat is niet redelijk.

In uw eigen denken zult u heel vaak worden geconfronteerd met uw vooroordelen. U heeft ook uw opvatting over wat hoort en wat niet hoort. Vroeger was het zo als iemand geen das om had, was hij geen heer. Tegenwoordig is het juist zo, dat men degenen die nog een das dragen de das om zou willen doen. Dat is misschien een verandering van mode. Maar heeft ook u niet bepaalde opvattingen van wat een heer dient te zijn? Hoe een dame zich dient te gedragen?

Waarom eigenlijk? Uiterlijkheden kunnen nooit bepalend zijn voor de inhoud. Probeer dan na te gaan wat de werkelijke inhoud is.

Als iemand er een beetje bijloopt als een plebejer, zoals men dat in deftige kringen pleegt te noemen, maar hij is wel bereid om iedereen te helpen als het nodig is, dan is dat voor mij meer een heer dan iemand die met de meest hoffelijke gebaren je kan laten schieten.

Een dame is voor mij veeleer iemand die eigen zijn en waardigheid op een aanvaardbare manier weet te handhaven, ongeacht haar bezigheden of haar positie. Die weet wie ze is en bewust zich houdt aan hetgeen zij innerlijk weet te zijn. Dat is veel meer waard dan iemand, die ongetwijfeld uitstekend gekleed, met de beste manieren en misschien een speciale toon in de stem onoprechtheid na onoprechtheid manifesteert. Dat is volgens mij geen dame.

Uw burens zijn misschien anders dan u. Zij geloven anders of denken anders, maar dat mogen ze toch. De enige vraag is, hoe gaat u met hen om? Stelt u misschien eisen aan hen op grond van wat u meent te mogen verwachten. Of bent u bereid te zien hoe ze zijn en op grond van hetgeen zij tonen te zijn, te kunnen, te willen, tot een overeenkomst te komen, tot een soort samenvoeging van gedrag?

Het denken in termen van wetten en regels is over het algemeen levensgevaarlijk. Hoe gevaarlijk, kunt u misschien beseffen op een dag als deze (dodenherdenking). Hoeveel mensen zijn er niet gestorven door de handen van andere mensen die het eigenlijk niet eens wilden, maar die de wet tot het meest heilige hadden verheven, bevel is bevel. Realiseer u dat eens. U kunt met veel trala de doden herdenken en u daarmee bezighouden op een manier die doet vermoeden dat u nog steeds voelt hoe ze rond u bestaan. En dit terwijl u misschien aan uw eigen ouders eens in de 7 jaar denkt. Ook dat is niet redelijk.

U houdt zich bezig met denkbeelden. Maar zijn die denkbeelden wel echt? Dat is maar een vraag. Dit zal nooit meer mogen gebeuren, dat hoor je overal. Maar waarom proberen dan degenen die zich daarmee bezighouden voortdurend anderen in een bepaalde richting te dwingen? Waarom willen zij uitmaken wat een ander zal doen? Dat is toch strijdig met elkaar? Het is niet zo, dat er een wet bestaat waardoor wij gerechtigd zijn.

Alle fascisme is slecht. Goed. Ik houd ook niet van fascistisch denken, maar dat is iets anders.

Waarom zou het alleen slecht zijn? Het heeft ook een aantal goede kanten. Door de goede kanten te erkennen wordt het mogelijk het goede te versterken, dan zal het kwade als vanzelf meer en meer verdwijnen. Op het ogenblik, dat je begint de dingen te bestrijden zonder te beseffen welke mogelijkheden erin schuilen, breng je eigenlijk een steeds grotere wanorde tot stand.

Dit is een dag waarop men zich bezighoudt met degenen die zijn gevallen, hoe dan ook. Morgen is het een dag waarop men jubelt over de bevrijding. Maar men realiseert zich niet dat men onder het schrikbewind van Alva in Nederland veel vrijer was dan in de huidige democratische vrijheid. Realiseer u gewoon wat er aan de hand is. Als u denkt, moet u niet denken alleen in de termen van "wij zijn bevrijd" zonder meer. U moet zich afvragen, waarvan zijn wij bevrijd? Wat is er voor in de plaats gekomen. Wat hebben wij eens gedacht dat die

vrijheid zou betekenen en wat is ze in feite geworden? Dan zult u met verbazing ontdekken dat u ontsnapt bent aan een algemene dictatuur vol wreedheid, om gestort te worden in een strijd tussen vele kleine, dictatuur nastrevende groepjes, die zich als inspraak- en actiegroep manifesterende groepen, proberen iedereen monddood te maken en die evenmin, als eens het gezag, bereid zijn te luisteren.

Kijk naar de werkelijkheid. Kijk niet naar uw dromen van morgen. Kijk niet naar de grootheid van het verleden. De jongens van Johan de Witt zijn allang aan onze kant en Piet Heyn was een tot held geworden kaper. De Gouden Eeuw van Nederland berustte op de prestatie van zeer weinigen, ondanks de omstandigheden waaronder ze moesten presteren.

De hele grootheid van Nederland is een illusie, tenzij de Nederlander iets van vooral de vrijheid (liberalisme zegt men wel, ofschoon dat niet de juiste term is) in zijn denken en doen steeds weet te handhaven. Dat is heel wat anders dan voortdurend maar goed willen doen aan iedereen. Het is gewoon begrijpen wat mogelijk is en bereid zijn ieder zijn eigen mogelijkheden te laten ontplooiën.

U ziet het, wetsdenken heeft vele gevaren, want het neemt eigenlijk alle kanten van een vrije ontwikkeling weg. Het beperkt alles binnen een nauwkeurige spoel. Het zegt eenvoudig, dit valt buiten de wet, dus kan het niet. Misschien is het beter dan de wet, maar de wet is zo, dus mag het niet. Dit valt binnen de wet, het is misschien veel slechter dan vele andere zaken, maar als de wet zo is, dan mag het. Ja, dan moet het. Probeer te vermijden dat u zo denkt over mensen, dat u zo maatschappelijk denkt. Probeer te voorkomen dat u zich bindt aan welke eenzijdige groep en denkwijze dan ook. Probeer dit te doen in materieel opzicht en ook in geestelijk opzicht.

Als iemand zegt, de bijbel is op een bepaalde manier de waarheid en daarom volg ik Jehova, dan is dat zijn volste recht. Maar op het ogenblik dat hij zegt, dus eis ik van jullie dat je mij wel alle mogelijkheden geeft, maar mij ontslaat van alle plichten, dan deugt het niet meer. Je kunt namelijk niet iets eisen zonder daar iets tegenover te stellen. Als men tegen mij zegt, dat een Christen natuurlijk beter is dan een Islamiet, dan vraag ik mij af wie zo gek is om dergelijke dingen te veronderstellen. Het Christendom bestaat uit mensen. De Islam ook. Zij formuleren het anders, maar ze zijn allebei even gek, even goed, even slecht. En als je nog een stap verder gaat, vraag je dan af waarom je eigenlijk de gebruiken van een ander afkeurt. Natuurlijk, ik weet dat een Creool anders is dan bijvoorbeeld een Hindoestaan. Die beiden zijn weer anders dan een Afrikaanse neger of een Chinees uit Hongkong en die is weer anders dan een Chinees uit Peking. Die mensen hebben hun eigen manier van leven, van denken. Zij hebben hun eigen wetjes en regeltjes, dingen die zijn ingebouwd in hun wezen, zo goed als u ze ingebouwd heeft. Accepteer het feit dat ze zijn zoals ze zijn. Aanvaard hen, maar voorkom dat zij zeggen hoe u moet zijn. Laat niemand eisen aan u stellen, tenzij hij duidelijk kan maken dat die eis terecht is, gebaseerd is op de waarden die hij zelf bezit of die hij u op zijn wijze kan geven. Quid pro quo (het ene voor het andere). Zo is het altijd geweest in de menselijke samenleving. Tot op zekere hoogte is het zelfs zo in de geest.

In de geest kan ik niets van een ander ontvangen, als ik niet bereid ben mij daarvoor open te stellen. Dat betekent, dat ik mij met al wat ik ben toegankelijk moet maken voor een ander. Te denken dat u wel kunt eisen dat de hogere geest u helpt en dat u zich gelijktijdig kunt afsluiten voor al datgene wat die hogere geest u geeft, omdat de lessen u misschien minder zouden bevallen, is niet alleen waanzin, het is in feite een afstorten in de duisternis. Dat is zelfs zo in de sferen. En als het in de sferen zo is, dan mag het toch ook in de wereld zo zijn. Doe wat u doen moet, maar zeg niet dat het een wet is. Aanvaard dat elk ogenblik zijn eigen variant schept op de bestaande regels. Eigenlijk zou een wet iets moeten zijn dat per dag wordt ingevoerd en automatisch wordt afgevoerd, tenzij het door een meerderheid van stemmen wordt gecontinueerd. Al die dingen samen, vrienden, zijn misschien niet hetgeen u onder denken verstaat. Misschien zou u dieper willen doordringen in het mystieke denken, willen wegdromen in de filosofische theorieën waar een enkel feit voldoende is om een toren van Babel te bouwen, die tot ver in de hemel reikt. Maar dat is geen reëel denken. Filosoferen

mag, als u beseft dat het niets met de feiten te maken heeft, maar dat het een veronderstelling wordt waaruit u de feiten kunt benaderen totdat het tegendeel wordt bewezen. Hetzelfde is het met een mystieke beleving. Een mystieke beleving is in feite een bovenzinnelijke beleving. Ze laat een gevoel achter. Dat gevoel kunt u ongetwijfeld continueren, maar u kunt het niet uitdrukken in wetten, in regels en wetmatigheden die u op anderen kunt toepassen. Ik zou deze les willen afsluiten met het volgende:

Elke wet overleeft zichzelf reeds op het ogenblik dat zij wordt of moet worden geïnterpreteerd. Hij, die denkt, gaat niet uit van wetten, maar van feiten. Het zijn de feiten waardoor u kunt begrijpen waar u aan toe bent. Het zijn de feiten waardoor u voor uzelf langzaam maar zeker een beeld kunt opbouwen van hetgeen u zelf bent en zelf kunt doen.

Er zijn u bepaalde regeltjes ingetrecterd, zeer waarschijnlijk in de tijd dat u jong was. Deze regels bepalen uw gedrag. Zij behoeven echter niet bepalend te zijn voor het gedrag van anderen. Beoordeel anderen dus niet naar de regels die u volgt, maar probeer te beseffen waarom zij andere regels volgen.

Vervang nooit feiten door veronderstellingen. God is een veronderstelling. Hij kan nooit worden gebruikt om feiten te veranderen, tenzij uit die veronderstelling in ieder geval een kracht kan worden gevonden die op de feiten een directe invloed heeft. Er is geen onbekende kracht of waarde die wij kunnen aanroepen om ons gelijk te bewijzen. Wij kunnen slechts werken uit onze aanvaarding van het onbekende om zo zelf te bewijzen in hoeverre de juistheid van het in ons levende in de wereld kan worden aangetoond.

Leven is voor de mens gebaseerd op denken. Denken moet menselijk gezien gebaseerd zijn op feiten. Wij kennen het intuïtieve denken. Wij kennen het mystieke denken. Wij kennen het filosofische denken, maar ze zijn slechts op onszelf van toepassing. Het feitelijke denken (dat is niet eens altijd helemaal logisch) is echter van toepassing op onze directe relatie met de wereld waarin wij leven en daardoor op alle mogelijkheden die wij in de wereld vinden en de ontwikkelingen die vanuit die wereld voor ons mogelijk worden.

Als u deze feiten nog eens wilt overzien en de voorgaande lessen wilt nalezen, dan zult u daarin soms elementen tegenkomen die u ook in deze les heeft aangetroffen. U kunt dan voor uzelf een aardig beeld opbouwen van hetgeen denken voor u dient te zijn. Op het ogenblik, dat u beseft dat uw denken innerlijk iets anders behoort te zijn dan het denken over de wereld, zult u eindelijk vermijden uw wereld tot een projectie van uzelf te willen maken. Dan zult u de werkelijkheid zien zoals ze is en daardoor uzelf beter ontdekken zoals u bent en zoals u verder kunt gaan.

PREVENTIEF DENKEN

Preventief denken is denken om feiten te voorkomen. Met andere woorden, het is een analyse van het heden maken waarbij je uit de aard der zaak logisch dient te denken. Daardoor kom je tot een aantal conclusies en deze bepalen waardoor je zelf beter kunt handelen. Die handelwijze is er dan op gericht om dingen te voorkomen, waarvan je meent dat ze anders onvermijdelijk zouden zijn. Ik hoop dat ik daarmee een voldoende definitie heb gegeven van het begrip. Dan gaan we eens kijken wat we ermee kunnen doen.

Preventief denken is heel aardig, maar hoe kun je iets voorkomen? Je kunt alleen iets voorkomen door de omstandigheden in het heden zodanig te wijzigen dat de verdere ontwikkeling niet meer waarschijnlijk is. Om een eenvoudig voorbeeld te geven. Je denkt dat er relletjes zullen komen bij een voetbalwedstrijd. Verplaats die wedstrijd naar het buitenland, dan heb je veel minder kans dat je daarvan last hebt. Dat is dus preventief denken.

Preventief denken is echter niet, wat mensen ook wel eens veronderstellen, dat ze zeggen, wij gaan maar vast voorzorgen treffen voor het geval dat het gebeurt. In dat geval gaan ze ervan uit dat het zal gebeuren.

Een ander voorbeeld. Men neemt aan dat er op straat moeilijkheden zullen komen. Men denkt dan, zoals men meent, preventief. Om te voorkomen dat het uit de hand loopt, roept men dus alvast de ME op. Het verschijnen van de ME echter is nu juist de lont in het kruidvat. Je hebt

dan zelf iets veroorzaakt dat misschien iets afwijkt van hetgeen je wilde voorkomen, maar dat nog erger is of tenminste gelijk is aan hetgeen je vreesde. Dat is natuurlijk nonsens.

Laten wij eens kijken, of je in je eigen leven preventief kunt denken. Ik geloof, dat het toch altijd nog beter is om van jezelf uit te gaan.

Als je weet, dat je over een paar weken waarschijnlijk veel geld moet uitgeven, dan is het logisch dat je nu zorgt dat je alle geld dat je maar bij elkaar kunt krijgen, bewaart om dan de zaak te kunnen afhandelen. Je kunt natuurlijk ook nog aannemen, dat hetgeen men van je zal vragen niet rechtvaardig is. Dan begin je nu alvast de argumenten te verzamelen waardoor je die eis eventueel kunt bestrijden. Je hebt dan een aantal voorbereidingen gemaakt. Maar dat kan alleen, indien op grond van ervaring de zekerheid bestaat dat men inderdaad met die betaling bij je zal aankomen. Dat kan energie zijn of water. Het kan iets zijn van belastingen. Dat soort dingen kun je wel voorzien.

Je kunt natuurlijk niet voorzien dat het reisbureau waarmee je op reis zult gaan, failliet gaat of de boot waarmee je een heerlijke cruise wilt gaan maken opeens een extra trip met militairen moet maken in de richting van de Malvinen. Hier kun je dus niet preventief denken.

Een andere vraag is, kan ik mijn gedachtekracht gebruiken? Daar zijn wel mogelijkheden voor. Maar het is natuurlijk geen zuiver preventief denken. Ik voel aan dat er een bepaalde mogelijkheid is. Nu richt ik mij op de factoren (ik concentreer mij daarop) welke bij die ontwikkelingen een rol kunnen spelen.

Er zal nu in mij iets opkomen. Soms als een soort gesprek, heel vaag. Soms eerder als een aantal beelden en soms alleen maar als gevoelens waardoor ik tot een herwaardering kom van die factoren. Op grond daarvan kan ik mij dan oriënteren op de meest waarschijnlijke ontwikkeling. Ik voorkom hier niets, maar ik ben wel in staat om de feiten een beetje uit elkaar te halen. Het ontwarren van verwarringen is vaak veel belangrijker voor wat u preventief denken noemt dan het zonder meer alleen uitstralen van gedachten.

Er zijn goede mensen die denken, als wij nu allen tezamen maar voortdurend vrede uitstralen, dan zullen er steeds meer mensen zijn die de vrede ook willen en daardoor zal er vrede ontstaan. Dat zou juist zijn, indien datgene wat u als basis van het gevoel vrede definieert bij anderen precies gelijk zou bestaan. Maar je kunt geen oorlog voorkomen door vrede uit te stralen zolang er mensen bestaan voor wie oorlog in feite de enige bevrediging is die ze voor zichzelf zoeken, omdat ze daarin pas zichzelf menen te kunnen ontwikkelen en zo vrede vinden met zichzelf. Je kunt geen vrede op aarde hebben. Je kunt alleen vrede in de mens hebben. Ik weet niet, of u deze gedachtengang kunt volgen.

Het is, meen ik, toch wel de moeite waard om zich te realiseren dat elke mens anders is. Als u tegen tien mensen zegt, dit is rood dan zeggen ze allemaal ja. Maar u weet niet, of er misschien niet vijf zijn die iets anders zien dan het rood dat u ziet. Een groot gedeelte van hetgeen wij kennen en dus ook een groot gedeelte van hetgeen in onze gedachten in gebruik is, is gebaseerd op conventies. Rood is rood, blauw is blauw. Dat is niet alleen een kwestie van namen. Het is ook een kwestie van ervaringen, die op zichzelf verschillend kunnen zijn, samenbrengen onder een noemer.

Dus als u probeert te denken op preventieve manier, dan kan ik dat misschien vanuit mijzelf wel doen. Mijzelf ken ik wel en mijn eigen ervaringen, maar in hoeverre kan ik de waarden die in een ander bestaan, juist waarderen.

Een van de meest eigenaardige ontwikkelingen van deze tijd is wel de behoefte die men heeft aan massa psychologie. U kunt dat in Engeland heel goed zien. De voorman van Labour zegt, als ik nu maar blijf roepen om vrede, dan komt er een ogenblik dat de meeste mensen vrede willen hebben. En dan kan ik gaan zitten daar waar op het ogenblik Maggie haar achtereind heeft geparkeerd. Heeft hij daarin gelijk? Ik denk, dat hij hier de zaak een beetje verkeerd inziet.

Als namelijk Maggie bloedvergieten veroorzaakt, ook onder de eigen mensen, en daarbij duidelijk kan maken dat ze nu toch de eer van Brittannië heeft gered, dan geloof ik dat die mensen achter haar aan zullen blijven lopen. Ze zullen misschien betreuren wat er gebeurt,

maar ze zullen niet de vrede verlangen waarvoor je eigenlijk je illusie van grootheid als natie moet prijsgeven.

Hetzelfde is dat in Argentinië. In Argentinië hebben ze het ook heel aardig bekeken. Zij hebben gezegd, wij hebben zo een grote inflatie (het laatste jaar ongeveer 135%), dat wij nu eindelijk iets moeten hebben waardoor de mensen weer achter de natie gaan staan, minder naar de centen kijken en dus iets meer over hebben voor de gemeenschap. Daarvoor was de bezetting van de Malvinas een ideaal punt. Maar ze hebben wel een vergissing gemaakt. Ze hadden namelijk gedacht, wij krijgen wel protesten, maar geen daadwerkelijke acties. Want wie is zo gek om voor enkele stukjes grond kosten te gaan maken die een arm land als Engeland ook niet kan betalen. Integendeel, ze moeten in Engeland ons dankbaar zijn, want dan kunnen zij ook de nationale gevoelens opzweepen en daardoor de onrust binnenslands een beetje tot stilstand dwingen. Dat is anders gelopen. Het is gewoon verkeerd denken.

Hoe had je nu in deze gevallen preventief moeten denken? Dat was niet mogelijk omdat in beide gevallen degenen, die het voor het zeggen hebben, worden gedreven door een grote behoefte zichzelf te handhaven, ongeacht de kosten. En dan kan heel Engeland preventief gaan zitten denken en er gebeurt niets. Wij moeten gewoon begrijpen waar de feiten liggen. Pas als je gaat begrijpen wat de mensen beweegt, kunt je misschien een verandering brengen in hun situatie en dan zullen ze daardoor ook anders gaan reageren.

De situatie waarin je als mens verkeert, houdt ook heel vaak in dat je denkt, ik ben bang dat dit of dat zal gebeuren. Daarvoor heb je je redenen. Er is ongetwijfeld een waarschijnlijkheidsfactor. Maar kun je dat door denken voorkomen? Het gekke is dat je dat niet kunt, omdat je in teveel ontwikkelingen afhankelijk bent van teveel anderen. Laten wij het zo zeggen. Naarmate het aantal factoren, dat tezamen een feit bepaalt, groter wordt, zal een van die factoren minder invloed kunnen uitoefenen op het verloop van de hele ontwikkeling. Dan wordt het ook duidelijk waarom u vaak zo weinig kunt doen. Maar wat kunt u wel doen?

U kunt in de eerste plaats gebruikmaken van uw intuïtie. U voelt bepaalde dingen aan die misschien niet helemaal logisch zijn. Als u nu op dit aanvoelen uw denken, uw benadering van de werkelijkheid baseert, dan zult u in die werkelijkheid hier en daar mazen, kleine hiaten ontdekken. Dat zijn punten waar eigenlijk nog niets bepaald is. Alleen op die punten kunt u invloed uitoefenen. Wat natuurlijk de vraag doet rijzen, of preventief denken wel een juiste aanduiding is.

Kunnen wij voorkomen dat de wereld wordt vergiftigd? Een heel moderne vraag. Het antwoord is neen. Waarom niet? Omdat namelijk de meeste mensen niet beseffen wat er eigenlijk gebeurt. Zij kunnen zich niet indenken welke gevaren er bijvoorbeeld liggen in de luchtverontreiniging, in de verontreiniging zoals die in de wereldzeeën steeds sterker optreedt. Als men dat niet weet, zal men, omdat men nu eenmaal een bepaald levenspeil wil handhaven en een zekere mate van gelijk willen hebben ook, niet geneigd zijn om maatregelen daartegen te treffen.

Men zal zeggen, nu ja, zure regen, dat komt wel eens een keer voor, maar zo erg is dat nu ook weer niet dat wij daarom onze fabricage, onze landbouwmethoden helemaal moeten veranderen. Zo kunnen wij het nog net redden. Als wij het veranderen, dan weten wij niet waar we aan toe zijn. Dan kunt u daar niets tegen doen. Het enige dat u kunt doen is duidelijk maken wat er gebeurt. Maar dat moet vooral ook duidelijk worden gemaakt aan degenen, die bij het in stand houden van de huidige ontwikkeling geen direct belang hebben.

Dit is misschien weer een vreemde denkwijze voor u. Maar iemand, die belang heeft bij het behoud van een bepaalde situatie, zal alles wat daartegen wordt ingebracht als irrelevant willen afwijzen. Hij zal zeggen, zo erg is het niet. Jullie overdrijven. Jullie zijn eenzijdig. Jullie zien de belangen niet. Anderen die er geen belang bij hebben, zullen veel gemakkelijker inzien wat er werkelijk wordt gespeeld. Hier zou dus preventief denken betekenen een voorlichting aan degenen die er niet direct bij betrokken zijn, om zo een meningsvorming tot stand te brengen waardoor steeds meer mensen zich bewust worden van de feitelijke omstandigheden.

Pas dan kan men in het geheel van dit besef de neiging tot preventie wakker roepen. Wat kunnen wij daartegen doen?

Ik heb ontzettend veel respect voor mensen als die van Greenpeace. Dat zijn echte idealisten. Maar wat hebben ze nu feitelijk bereikt? Ja, ze hebben het dumpen van gif tegengehouden voor een paar weken misschien. Ze hebben hier en daar een beetje opzien gebaard. Ze hebben een paar walvisvaarders gepest en misschien een walvis bespaard om door dat schip geschoten te worden, zodat die door een ander schip kan worden buitgemaakt. Ze hebben wat zeehondjes tijdelijk gered, maar de aantallen die men zich had voorgenomen te jagen, zijn toch gejaagd. Dit was dus niet iets wat feitelijk van belang was.

Wat is dan het echte belang van zoiets als Greenpeace? Al die moedige daden? Ach kom. Een beetje riddertje spelen zonder dat het iets uithaalt. Maar het feit, dat men de mensen steeds meer ervan overtuigt dat het niet deugt, dat is interessant, want daardoor gaan steeds meer mensen zich afvragen wat de zin is van die dingen en wat het mogelijke gevaar daarvan is.

Het betekent, dat degenen die eens konden dicteren, zo moet het gebeuren, nu zich moeten gaan rechtvaardigen als ze zeggen daarom moet het gebeuren. Pas op het ogenblik dat die meningsuitwisseling tot stand gaat komen, kan er reëel over het probleem worden nagedacht. Eerst als dit reële denken mogelijk is, kan men denken aan het voorkomen van de minst gewenste effecten.

Ik zie dat geestelijk ook zo vaak. U moet mij niet kwalijk nemen, als ik iemand per ongeluk op zijn geestelijke staart trap. Hoeveel mensen zijn er niet die zich bezighouden met "alles is vroom" en "alles is goed". Het licht is rond mij. De geest is vriendelijk, zij staat naast mij. Allen die ik heb gekend en velen die ik nooit heb gekend zijn bij mij om mij te helpen en te beschermen. Natuurlijk, dat gevoel kun je hebben. Misschien is het nog wel waar ook. Maar wat weet je daarvan? Kun je daarop rekenen? Kun je eenvoudig een avontuur beginnen en zeggen, ik weet wel niet hoe ik het moet redden, maar dat zal de geest wel doen. Ik geloof dat je het eerder anders moet bekijken. Je moet gewoon zeggen, als dat zo is, dan zal ik het wel merken. Ik heb te rekenen met mijn mogelijkheden, mijn eigen kennis. Ik probeer de feiten op een rijtje te zetten. Ik probeer zo goed mogelijk te handelen. Ik probeer mij de kaas niet van het brood te laten eten, maar ook niemand onrecht aan te doen. Ik ga bewoon mijn houding bepalen. En komt er dan een moment dat ik niet verder kan, dan krijg ik misschien dat beetje extra hulp dat ik nodig heb. Maar dat weet ik niet zeker. Ik moet eerst gaan tot de grens van mijn eigen kunnen, vermogen en verantwoordelijkheid.

Dat is natuurlijk niet leuk. Het is veel leuker om het wiegekindje van een paar verlichte geesten te zijn. Als het even misgaat, dan komt er een verlichte geest, dan wordt je een kosmisch geheimpje ingefluisterd, drie keer over het kruintje gestreken, zeven keer aangeblazen en dan wiek je weg, vrolijk en opgewekt alsof er niets aan de hand is. Het is heerlijk, maar het gebeurt niet. Het wordt maar zelden waar.

Wat blijkt dan wel? Als wij verder gaan tot de uiterste grens van ons kennen, zelfs nog verder, om te komen tot datgene wat wij juist achten, dat we dan dat extra beetje kracht, dat extra meevallertje krijgen waardoor wij tot een overprestatie komen. Daarop rekenen kunnen we echter niet. Dat wil zeggen, dat je niet iets kunt voorkomen waar je helemaal geen zicht hebt op je invloed en je mogelijkheden. Het betekent, dat je dat alleen kunt doen ten aanzien van waarschijnlijkheden of reeds nu vastliggende feiten, die je redelijk kunt benaderen, waar je met eigen middelen tegen in kunt gaan of veranderingen daarin tot stand proberen te brengen. En dan is altijd nog nodig de vastbeslotenheid. Pas dan kan de geest je helpen, anders niet. Wij hebben soms wel het gevoel dat wij in de ogen van vele spiritisten zijn geworden tot de nieuwe heiligen, die je kunt aanroepen om bepaalde diensten te verrichten.

Zoals St. Januarius, om even mijn stal te vrijwaren voor bliksem enz. Dat heeft niets met realisme te maken. Het is geen gezond denken. Het heeft ook niets te maken met een preventie van iets. Als wij willen begrijpen wat er in een dergelijk geval gebeurt, dan moeten we eerst weten wat we feitelijk doen. Wat doe je, als je je richt op een hoge kracht, ongeacht of die bestaat of niet?

Om daaruit krachten te putten om iets tot stand te brengen of te beïnvloeden verhoog je je vermogen tot reageren en presteren, omdat je kracht ontleent aan de totaliteit.

De geest kan je niet helpen op een manier die jij kunt begrijpen. Jij wilt alleen geholpen worden op een manier die je wel kunt begrijpen en volgen. De hulp van de geest wordt in vele gevallen ontleend of zelfs afgewezen, omdat men eenvoudig niet in staat is te begrijpen wat die geest wil. Men ziet niet in wat het nut is van de dingen.

Wilt u zelf redelijk denken, begrijp dan dat de geest alleen de versterking kan zijn van uw eigen mogelijkheden, persoonlijkheid en ontwikkeling. En dat u steeds uw eigen denkvermogen zult moeten gebruiken, inclusief uw intuïtie, eigen innerlijk en geestelijk weten, maar vooral ook uw menselijke logica om het geheel van de feiten op een rijtje te zetten en op grond daarvan tot beslissingen te komen die, voor zover u kunt zien, leiden in de door u gewenste richting.

Dan zijn we weer een stuk verder. Nu weten we in ieder geval dat we niet alles kunnen. Daarnaast begrijpen we ook nog dat het hele preventieve denken eigenlijk zou neerkomen op een weten van datgene wat in de toekomst bijna onvermijdelijk zal gebeuren. We zouden de zaak een beetje moeten rangschikken. Wij hebben een aantal niet te vermijden feiten. De aanslag van de belasting komt heus wel.

Daarnaast hebben we waarschijnlijke feiten. Die relletjes in Den Haag in het najaar zijn wel heel erg waarschijnlijk, maar niet zeker.

Dan hebben we de onwaarschijnlijke feiten. Deze kunnen bijvoorbeeld zijn als ik de hoofdprijs in de loterij win. Of wanneer nu morgen het weer ineens omslaat. Die onwaarschijnlijke feiten dient u altijd buiten beschouwing te laten. Het heeft geen zin om u daarmee bezig te houden.

Dat is alleen mogelijk binnen het kader van magisch denken en dan nog alleen, indien u de beschikking heeft over de nodige kennis en vermogens om geestelijke krachten in te zetten en bovendien weet hoever u daarmee kunt gaan en hoe u dat kunt doen. Houdt u dus in de eerste plaats bij de zekerheden. Zekerheden zijn tot ongeveer 90% van hun betekenis en invloed op u te voorzien. U kunt dus zorgen dat u tenminste voor die 90% nu alle condities schept waardoor die toekomstige gebeurtenis u niet werkelijk kan overrompelen of u misschien in een totaal ongewenste positie zou kunnen brengen.

Dan hebben wij de waarschijnlijkheden. Waarschijnlijkheden betekenen een voortdurende wijziging van mogelijkheid. Het is net zo iets als een weervoorspelling op lange termijn. Twee of drie dagen kun je wel voorzeggen wat het weer zal worden, maar ga je dat tien dagen vooruit zeggen, dan zul je dat elke twee of drie dagen moeten bijstellen.

Als ik vermoed dat er iets kan gebeuren, ik acht het tamelijk waarschijnlijk, dan kan ik mij wel degelijk bezighouden met reeds nu mijn houding te bepalen, eventueel de maatregelen die ik wel of niet zou willen nemen. Maar ik zal elke keer opnieuw moeten zien hoe die mogelijkheden ervoor staan. Ik heb dus niet te maken met een vaststaand plan, maar met een aantal grondlijnen op grond waarvan ik steeds weer variërend probeer in harmonie te blijven met de ontwikkelingen buiten mij en zo voor mijzelf een marge van mogelijkheid of zekerheid te scheppen.

Dan gaan we nu de zaak afsluiten. Als u mij vraagt iets te zeggen over preventief denken, dan is het duidelijk dat u zelf de behoefte gevoelt om bepaalde dingen te veranderen waarvan u aanneemt dat ze zullen gebeuren. Als dat het geval is, dan zult u eerst het heden moeten ontleden. Eerst als ik mij volledig bewust ben van mijn situatie in het heden, kan ik mijn gedachten verder ontwikkelen ten aanzien van een verwachte of vermoede toekomstige situatie. Hoe meer ik mij vandaag voorbereid op hetgeen mij in de toekomst onvermijdelijk lijkt, hoe groter mijn meesterschap zal zijn in de situatie, wanneer ze eenmaal ontstaat.

U moet er zo over denken. Heel veel situaties in het leven ontstaan onverwachts. Hoe onverwachter iets gebeurt, hoe minder u kunt reageren. Als u reageert en u doet dat onoverlegd en instinctief, dan is de kans tenminste 1 tegen 1 dat u precies de verkeerde kant kiest. Daarom is het heel belangrijk dat u zich voorbereid op de dingen waarvan u kunt aanneemen dat ze komen.

Ga nooit af op de voorspellingen van anderen. Anderen voorspellen vanuit hun visie. Hun voorspelling, kan intuïtief of inspiratief tot stand gekomen zijn. Misschien zijn ze zelfs profeten, maar je weet het niet. De verwachtingen die anderen ten aanzien van de toekomst uitspreken zijn altijd verwachtingen die alleen als ze voor u volledig logisch zijn enig verder nadenken aanvaardbaar maken.

Ga uit van de feiten die u kent. Probeer de feiten omtrent het heden en de situatie in het heden zo goed mogelijk te verwerven. Zoek achter de bekend geworden feiten in de menselijke wereld bovendien nog naar de lijn die erin zit. Heel vaak blijkt deze wat anders te zijn dan uit de woordelijke verklaring zou moeten worden opgemaakt.

U bent in staat dit te doen ten aanzien van familieleden, relaties, uw plaats in bedrijfs- of zakenleven. U kunt dit doen in uw relatie ten aanzien van de godsdienstige ontwikkelingen, de kerken en genootschappen waar u toe behoort. U kunt dit ook doen zelfs ten aanzien van uw geestelijke inhouden voor zover u zich daarvan bewust bent. Wij hebben de mogelijkheid om voorzorgen te treffen, maar als wij niet flexibel zijn, dan lopen we vast.

Als wij eenmaal iets, wat is voorspeld, als een zekerheid aannemen, als we eenmaal innerlijk iets, als droom of misschien als openbaring beleefd, als onveranderlijk waar aannemen, dan lopen we vast. Want de wereld waarin wij leven is niet onveranderlijk. Integendeel, zij is een voortdurende verandering waarbij zoveel verschillende factoren een rol spelen dat wij niet in staat zijn om die allemaal te overzien. Ons beeld zal altijd maar een beperkt beeld blijven. Daarom wil ik dit onderwerp dan als volgt samenvatten.

Preventief denken is, zoals duidelijk is geworden, slechts beperkt mogelijk. Preventie kan nooit uitgaan van geestelijk denken zonder meer. Een preventie zal voor de mens altijd moeten liggen op het gebied van het kenbare leven. Als zodanig zal het moeten worden benaderd met de redelijkheid, eventueel ondersteund door de intuïtie. Alle regels, die op dit ogenblik gesteld zijn, kunnen zich wijzigen. Houdt u niet vast aan regels. Probeer steeds weer de toestand onder ogen te zien.

Wat uzelf betreft, vraag u steeds weer af in hoeverre u een bepaalde uitdaging kunt aannemen. Vraag u af wat u werkelijk wilt. Vraag u af wat de offers zijn die u zult moeten brengen om een bepaald iets te kunnen waarmaken. Als u eerlijk bent tegenover uzelf en zo eerlijk en logisch mogelijk ten aanzien van alle ontwikkelingen waarin u zich bevindt en alle verwachtingen die u misschien koestert, zo zult u in staat zijn uw toekomst, voor zover ze zuiver persoonlijk is, ten goede te beïnvloeden. U zult niet in staat zijn een dergelijke invloed uit te oefenen ten aanzien van grotere gehelen. Daar kunt u alleen hopen op harmonie met zoveel personen dat althans enige beïnvloedingsmogelijkheid ontstaat.

ARGUMENTEN

Argumenten, argumenten. Steeds weer woorden samengeklonken tot denkbeelden en begrippen, neologismen misschien waarachter je verbergt wat je niet wilt zien. Argumenten op zichzelf zijn de vervalste strijdmiddelen waarmee je vecht. Het is een poging om je eigen recht, eigen rechtvaardiging, eigen gelijk en noodzaken, zoals jij ze beseft aan te tonen aan een ieder en je overtuigt geen mens. De enigen die je overtuigt, zijn degenen die het al met je eens zijn. Want argumenten hebben eerst dan betekenis, als degene die ze aanhoort ze ook volledig begrijpt.

U kunt geen argumenten scheppen voor de oneindigheid, als een mens niet eens gelooft dat hij bestaat. U kunt het bestaan van God niet verdedigen voor iemand die God alleen wil zien op een bepaalde manier en juist daarom zijn bestaan ontkent. U kunt geen wijsheid scheppen die in een ander openbloeit zolang deze meent dat uw wijsheid een aantasting zou betekenen van zijn rechten, zijn persoonlijkheid of datgene waarop hij zijn leven heeft gebouwd.

Argumenten zijn maar betrekkelijk waardevol en heel vaak waardeloos. Ook voor mijzelf heb ik argumenten niet nodig, als ik mij moet overtuigen dat ik goed doe of dat ik gelijk heb. Dan weet ik immers dat ik niet goed doe en dat ik geen gelijk heb, anders hoef ik mijzelf niet te overtuigen. Neen, laat mij dan maar zoeken naar een innerlijke waarheid die geen argumenten kent.

Heel diep in mijzelf is er een sonore toon, een soort trillende snaar, die mijn hele leven steeds weer doortrilt op het ogenblik dat ik weet juist te zijn. Het is een gevoel, het is een siddering. En op het ogenblik, dat ik voel dat bepaalde dingen niet juist zijn, voel ik mij eveneens beroerd door allerlei krachten waar ik niet helemaal raad mee weet, waar ik op dit moment althans nog geen bepaalde richting mee uit kan.

Argumenten heb ik niet nodig. In mij is een richtsnoer. In mij is iets wat mij zegt wat voor mij goed aanvaardbaar is, ja, noodzakelijk is soms. Zo goed als het mij zegt waarvan ik mij verre moet houden. Mij duidelijk maakt waar ik eigenlijk te ver ga. Als ik al die dingen begrijp, dan zal ik steeds minder argumenten gebruiken, maar meer waarheid kennen en beleven. En uit de waarheid groeit het onveranderlijke. Uit argumenten alleen maar de deling van alle waarde tot ze het werkelijk terugvinden van de denkbeelden onmogelijk maakt.

LES 9 - PROGNOSE EN DENKEN

Wij gaan vanavond nog even in op de werkelijkheidssituaties, de manier waarop wij die kunnen ontleden en daarnaast ook op prognose. Een prognose is zoals u weet een voorspelling. Een voorspelling kun je op vele manieren opzetten. Een daarvan is gewoon intuïtief reageren. Een andere is de omstandigheden berekenen.

Als wij dergelijke dingen doen, dan worden we altijd geconfronteerd met het feit, dat elke voorspelling van de toekomst, die tijdig wordt gegeven, in zich een paradox inhoudt. Zij waarschuwt namelijk en kan dus de toekomst veranderen.

Als we nadenken, dan zijn we bezig met de dingen op een rijtje te zetten. Ik geef maar weer een actueel voorbeeld, dat hebben we in deze cursus nogal eens gedaan.

Israël is binnengevallen in Libanon, in Zuid-Libanon vooral. Wat zijn de oorzaken en wat zijn de redenen? Die kunnen we zo op een rijtje zetten. Oorzaken een voortdurende angst voor de Arabische wereld en een voortdurende ergernis en haat ten aanzien van de Palestijnen. De redenen dat men het nu doet, zijn ook begrijpelijk. Eerste reden. Men was het allang van plan, maar men had een aanleiding nodig. De dood van een Israëliische vertegenwoordiger in Londen was een voldoende aanleiding. Tweede reden. Op dit ogenblik zijn er in de Arabische wereld nogal wat moeilijkheden. De aanhang voor de Palestijnen is hoofdzakelijk mondeling. In feite is men onderling zeer verdeeld. De derde reden is, dat op dit ogenblik Libanon bezig is moderne bewapening aan te schaffen, maar dat deze modernste wapens nu nog niet in Libanon aanwezig zijn en dat men ook niet over getraind personeel beschikt.

Deze factoren tezamen waren voldoende redenen om een lang geplande inval, waarmee men bepaalde Palestijnen als het ware het land wil uitjagen en als het even kan de leider van de christenen, die de bufferzone nog een beetje hebben gevormd, meteen te maken tot president van Libanon zelf. Het laatste is overigens niet iets dat haalbaar lijkt.

Waarmee moeten wij rekening houden? Ook dat is eenvoudig te zeggen. De Israëliërs hebben nu nog het overwicht en dat zullen ze houden zolang het alleen maar gaat tegen de Palestijnen en eventueel hier en daar wat Libanezen. Op het ogenblik, dat de Syriërs met hun volle macht gaan optreden tegen Israël, is de situatie totaal anders en kunnen we zeggen, dat Israël zijn troepen plus materieel ongeveer zal moeten verdubbelen om zelfs maar hetgeen tot nu toe in korte tijd werd bereikt enige tijd te kunnen behouden. Daar draait het helemaal om. Kan men Kadaffi en al die anderen een loer draaien? Daar gaat het ook om. Waarom heeft men zo bijzonder fel gereageerd? Ook dat is weer begrijpelijk.

In Israël zitten ze met dezelfde moeilijkheden als de Argentijnen in Argentinië. Een oorlog zou inderdaad tijdelijk de aandacht kunnen afwentelen van allerlei grote economische conflicten in dit land. Daarnaast zou er zeer waarschijnlijk weer een beetje meer eenheid kunnen komen en zou de Knesset dus wat volgzamer worden ook ten aanzien van de Havikken die het daar toch hoofdzakelijk voor het zeggen hebben. Het is dus zowel een interne als een externe operatie.

Wat ik nu doe is niets anders dan een analyse geven van feiten die u allemaal zou kunnen weten. Ik weet niet of ze u interesseren. Dat is een ander punt. Maar u zult hebben gemerkt dat ik een opbouw heb gemaakt. Ik ben uitgegaan eerst van een definitie van de omstandigheden, de mogelijkheden en daarna van de gevaren.

Als ik nu een prognose wil stellen op dit terrein, dan zou deze redelijk als volgt moeten luiden. Ik weet, dat de meeste Arabische landen op het ogenblik helemaal geen behoefte hebben aan een toenemende spanning in het Midden-Oosten. Ze hebben al genoeg ellende met de strijd tussen Iran en Irak. Men is voor de ayatollahs in Iran bovendien nogal beducht. Er zijn sjiieten die zelfs bereid zijn om daartegen te gaan vechten.

Egypte is om velerlei redenen, vooral die van economisch herstel, niet bereid om zich in enige strijd met Israël te storten. Dat wil zeggen, de flank van Israël is voorlopig veilig. Egypte zal wel grote woorden spreken, maar geen daden stellen.

Syrië is niet geliefd bij de verschillende olie sheikdommen, de oliestaten. Waarom? Alweer, Assad is een man die dwars ligt. Hij is links georiënteerd. De sheiks zijn meer rechts georiënteerd. Ik mag dus aannemen dat Israël de kans krijgt om althans een groot deel van zijn voornemens uit te voeren en dat het de mogelijkheid heeft om ongeveer 20 tot 30 dagen de eventueel ingenomen posities te behouden.

De UNO zal moeten protesteren, maar aangezien de protesten van de UNO in de laatste 10 jaren niets hebben uitgehaald, zal dat nu ook wel niet het geval zijn.

Dan blijft de vraag over, of Israël in staat is om de kosten op te brengen van een op zichzelf toch wel zeer kostbare onderneming. Het antwoord is, neen. Men zal dus moeten overgaan tot grote wapenverkoop aan anderen. Wapens zijn het meest gangbare handelsartikel dat ze hebben. Dat gaat van Uzi's af tot geleide raketten toe. Het is zeer waarschijnlijk dat ze daarmee landen gaan bevoorraden als Argentinië, Brazilië en nog andere landen. Dat is dus de redelijke situatie.

Daarnaast blijkt, dat er een grotere bufferzone is ingesteld. De United Nations legt zich tenslotte onder protest erbij neer en in Libanon is niet veel veranderd. Nou, als je dit allemaal zo hoort, dan zeg je, het klinkt wel aardig.

Nu gaan we eens proberen te schouwen. Een prognose die door schouwen wordt verworven is natuurlijk op zichzelf niet rationeel. Ik voorzie dat binnen 3 dagen een groot treffen plaatsvindt waarbij Syrische troepen in direct gevecht komen met Israëliëse troepen. Het zal waarschijnlijk gaan om de rechter flank van het nu oprukkende front, dus het binnenland. Zeer waarschijnlijk zullen de Israëliërs hier een beperkte nederlaag moeten incasseren.

Hoe kom ik daartoe? Er is geen reden voor om dat zo te stellen. De waarschijnlijkheidsfactor is ongeveer 50. Dat wil zeggen, dat deze uitspraak een zuivere gok is. Toch kom ik tot die uitspraak, omdat in mij iets zegt dat een gebeuren de Israëliërs binnen 10 tot 20 dagen plotseling in een heel andere situatie zal brengen. Dat is ook noodzakelijk.

Geestelijk gezien is het noodzakelijk om dit geschil binnen afzienbare tijd en zonder verdere uitbreiding te beëindigen, omdat hieruit wel eens een conflict zou kunnen voortkomen waarin het moet gaan tussen de Russen en de Amerikanen op de achtergrond en waarbij het gehele olieproducerende gebied direct betrokken is. Dat kun je voor de wereldvrede niet hebben. Zou de situatie langer blijven duren, dan zou daar een wereldoorlog uit kunnen voortkomen.

Voor de Falkland oorlog is dat gevaar veel minder, ofschoon de Russen hier wel op het vinkentouw zitten om invloed te krijgen op het Zuid-Amerikaanse gebied. Maar op zichzelf is daar het wereldoorloggevaar niet groot.

In het Midden-Oosten gaat het om enorme reserves aan olie. Het gaat eigenlijk om de mogelijkheid de kraan open of dicht te draaien voor de westelijke economie. Het is duidelijk, dat dit zowel voor de Russen als voor de Amerikanen een zeer belangrijke zaak is.

Dit is een poging geweest om te denken. Dat ik daarbij irrationele elementen moest gebruiken, komt voort uit het feit dat een prognose, die alleen op bekende feiten is gebaseerd, over het algemeen niet uitkomt. Dat is heel duidelijk, als wij alleen op bekende feiten een prognose stellen in een geval waarin teveel onbekenden zitten, dan is de waarschijnlijkheidsfactor dermate gering dat we een dergelijke prognose eigenlijk beter achterwege kunnen laten. Alleen als wij die prognose beperken tot een gebied waarop we een redelijk overzicht hebben, kunnen we eventueel ten aanzien van bepaalde aspecten wel een goede voorspelling geven.

Wanneer je intuïtief reageert, zit je met een heel andere situatie. Hier wordt zo'n groot aantal feiten betrokken in de vergelijking dat je eigenlijk niet meer kunt spreken van een bewust proces. Als ik probeer om op mijn manier een dergelijke prognose te imiteren, dan ga ik uit van wat mij bekend is van de verschillende stralingen die op deze wereld werkzaam zijn en wat er in de toekomst werkzaam zal zijn.

Ik ga uit van bepaalde geestelijke sferen en invloeden die op het ogenblik op aarde bezig zijn en waar ik misschien iets over weet of iets van heb aangevoeld. Ik ga daarbij ook uit van allerlei invloeden die ik in de mensen zelf in Libanon, in Israël, in Syrië opmerk en ik kom zo

tot een conclusie die op zichzelf niet redelijk, maar ook niet onredelijk is. Op het ogenblik echter dat ik deze ga toespitsen, wordt het natuurlijk veel gevaarlijker. Ik zou wat dat betreft kunnen zeggen, kort voordat Israël tot stilstand wordt gebracht, zal er een luchtslag zijn. Hierin zullen beide partijen samen een groot aantal vliegtuigen, waarschijnlijk 10 à 12 in totaal, verliezen. Vermoedelijk zal er in diezelfde periode een plotselinge verandering van weersomstandigheden zijn, al is dit niet normaal in deze tijd van het jaar in deze streek. Dat zijn dingen, die voel je gewoon aan.

Als u bezig bent met denken en met redeneren (of dat nu gaat over geestelijke zaken en geestelijke bewustwording, politiek, economie of wat anders) dan wordt u altijd geconfronteerd met deze zelfde situatie.

In de eerste plaats. Er is een mogelijkheid tot een logische en redelijke ontleding. Die is alleen mogelijk, indien men een groot aantal feiten kent. Om dus tot een oordeel te komen moet men de feiten kennen en die op een rijtje zetten.

In de tweede plaats. Een interpretatie mag niet gebaseerd zijn op een voorkeur of een afkeur voor een bepaalde partij ze moet onpartijdig zijn. Dat zal in radio en televisie zelden voorkomen, omdat er nu eenmaal een zekere bias is bijvoorbeeld ten gunste van Israël of omdat er andere oorzaken zijn waardoor men politiek gezien een andere keuze maakt. U moet proberen de feiten, voor zover ze u bekend zijn, op een rij te zetten. Zijn er tegenstrijdige meldingen, neem dan aan dat de waarheid in het midden ligt. Bijvoorbeeld.

Als de Engelsen vertellen, in de Falklands hebben wij de omsingeling van Port Stanley aanmerkelijk verstevigd, terwijl de Argentijnen zeggen, wij hebben de Engelse groep uit hun stellingen gejaagd, dan liegen ze allebei een beetje. Dan is er zeer waarschijnlijk sprake geweest van een treffen tussen Argentijnen en een Engelse voorpost. De voorpost zal zich inderdaad hebben teruggetrokken en eventueel zelfs materiaal, ik neem aan granaatwerpers, hebben achtergelaten. Wat dat betreft hebben de Argentijnen gelijk. Maar wat de Argentijnen niet zeggen is, dat daar vlak achter al een beter beveiligde stelling was die de Argentijnen weer op de vlucht heeft gejaagd.

Als u het zo gaat bekijken, en dat kunt u gewoon beredeneren, dan komt u vanzelf tot een zuiverder beeld van de wereld waarin u leeft. Als u dat ten aanzien van uzelf moet doen of ten aanzien van uw innerlijke waarde, dan moet u toch ongeveer hetzelfde proces proberen te volgen. Als u denkt over uzelf, wat zou u dan van uzelf zeggen? U heeft natuurlijk wel eens fouten gemaakt. Gelukkig weten heel weinig mensen daarvan, maar u heeft nogal wat fouten gemaakt. Aan de andere kant heeft u toch ook wel heel goede dingen gedaan. Heel veel dingen die verkeerd gingen, heeft u toch heel goed bedoeld. En innerlijk heeft u ergens toch het gevoel dat er een lichtje brandt en dat u zo nu en dan met het hogere in contact bent. Waar of niet. Als dat allemaal zo is, dan bouwt u een beeld op van wat u bent. Let wel, goed en kwaad tellen hier niet. Dat hebben we in de vorige cursus ook al gezegd.

Het gaat hier helemaal niet om de vraag of, wat u gedaan heeft voor de mensen, goed of kwaad heet. Het gaat erom wat u zelf ervaart te dien aanzien, want u bent zelf arbiter, de scheidsrechter. Het beeld dat u van uzelf opbouwt, zal nooit volledig zijn. Het zal ook nooit volledig waar kunnen zijn. Er zijn dingen omtrent uzelf die u niet beseft en er zijn ook dingen die u gewoon niet wilt beseffen. Maar het beeld dat u overhoudt is toch voldoende om u af te vragen, wat zijn voor mij nu de beste harmonische mogelijkheden? En dan blijkt, dat die nogal eens verschillen.

Er zijn mensen die zeggen, als ik alles nu precies doe volgens het boekje, dan voel ik mij ongelukkig en heb ik het idee dat alles mis gaat. Dan is het antwoord, als je dat gevoel hebt, vraag je dan eens af wat je zelf wel goed vindt. Vraag je af, welke normen leg ik voor mijzelf aan? Als je dat hebt gedaan, vraag je dan af welke normen je voor de wereld aanlegt. Zijn die twee identiek, dan is het nodig om nog een laatste vraag te stellen aan jezelf. Indien ik mij niet zo aan die regels had gehecht, hoe zou ik dan zijn? Met andere woorden, wat zijn mijn dromen, wat is mijn gevoelsleven? Als je al die dingen bij elkaar voegt, dan krijg je een heel ander beeld van jezelf en ook van de situatie in de wereld.

Een redelijk denkend mens zal begrijpen dat je met een auto, die ook gebouwd is om te varen, niet zo goed zult kunnen varen als met een boot en niet zo goed zult kunnen rijden als met een auto die voor snelwegverkeer is gebouwd.

Een mens heeft over het algemeen twee kanten, de zogenaamde goede kant en de zogenaamde kwade kant. Nu is dat natuurlijk allemaal relatief en voor een groot gedeelte onzin, maar u heeft toch wel degelijk twee kanten. U heeft als het ware twee mogelijkheden in uw leven. Er zijn altijd twee gebieden waarin u zou kunnen uitblinken als u wilde en durfde.

Vraag u dan af, in welke situatie bevind ik mij? Wat is voor mij op dit ogenblik belangrijk? Als ik toevallig met mijn voertuig met twee mogelijkheden aan het wegverkeer deelneem, dan moet ik er rekening mee houden dat ik niet zo gemakkelijk kan versnellen als een ander, omdat ik niet die aërodynamische vorm heb waardoor ik met weinig weerstand snel kan rijden. Ik zal rekening moeten houden met mijn mogelijkheden.

Aan de andere kant kunt u zeggen, wanneer op een gegeven ogenblik het wegverkeer mij teveel wordt, dan kan ik misschien wel een waterweg vinden waar ik iets langzamer, maar veel gezelliger en vooral meer constant verder kan gaan.

Die twee kanten van uw persoonlijkheid kunt u afwisselend gebruiken, als u maar weet dat een zeker evenwicht hoofdzakelijk is en dat beide moeten dienen om een doel te bereiken dat u zich steeds voor ogen kunt houden.

Dit is natuurlijk redeneren. Alle denken, als je het hardop gaat doen, wordt redeneren. Behalve als je meent dat een ander alleen maar moet luisteren, dan wordt het oreren. Ik meen wel niet dat u alleen moet luisteren. Ik hoop, dat u er ook over gaat nadenken. Daarom heb ik geprobeerd om allerlei beelden naast elkaar te zetten. In uw denken zult u dat ook doen, maar met andere inhouden. U verschuift de betekenis van mijn woorden. Als ik ze uitspreek, houd ik daarmee rekening. Heeft u wel eens een kaleidoscoop gezien? Zo een buisje met drie spiegeltjes erin en ergens een dubbel vlak, waartussen zich wat kraaltjes of glassplinters bevinden. Dan krijg je steeds weer nieuwe, maar wel allemaal volledig symmetrische patronen. Bekijk nu uzelf en de wereld nu eens op deze manier.

Wij hebben te maken met een aantal vaste feiten. Die gegevens zijn voor ons op dit ogenblik vast, d.w.z. onveranderlijk. Maar door ons gezichtspunt te wijzigen ontstaat wel een totaal ander patroon. Het patroon dat voor ons op dit moment het mooist is, is het patroon waarop wij ons voorlopig kunnen richten. Is het zo, dat wij dat patroon niet meer kunnen verwerken, dat we zeggen, het is wel symmetrisch, er zit een mate van logica en van kosmische waarheid in, maar het bevat mij niet, dan moeten wij ons gezichtspunt veranderen. Dat betekent dus, dat wij er op een andere manier naar gaan kijken. Dan wordt het patroon anders. Wat misschien eerst een sneeuwvlok leek, lijkt nu meer op een aantal takken van een boom. Daarmee kan ik dan misschien werken.

Als u te maken heeft met prognostiek, dan zult u met dit aspect heel vaak worden geconfronteerd. Je bent bezig en ineens heb je een denkbeeld, zo zal het gaan of zo zal het zijn. Maar ergens voel je ook weer aan dat het niet helemaal past in je wereld zoals je die kent. Wil je nu de prognose toch doorzetten, dan moet je proberen je gezichtspunt zo te wijzigen dat de betekenis van die prognose voor jou een harmonische wordt. Pas op het ogenblik, dat je dit hebt bereikt, is het mogelijk om redelijke woorden en argumenten te vinden waarin je de prognose kunt inkleden.

Een mens, die steeds met zichzelf bezig is, stompt af. Een mens, die niet alleen met zichzelf maar voortdurend met zeer bepaalde aspecten van de wereld om zich heen bezig is, is overgevoelig. Dat zal u bekend zijn. Een mens, die volledig openstaat voor de wereld om zich heen en zichzelf daarin als een onbelangrijke factor ziet, is niet over of ongevoelig maar blijft, normaal doorgaan in de wereld. Dan is het interessant om te zien wat er dan gebeurt.

De mens, die voor alles openstaat, neemt zoveel signalen op dat zijn onderbewustzijn combinaties maakt die hij redelijk niet meer kan volgen. Een dergelijke persoon kan een uitstekende prognost of prognostica zijn. De eigen persoonlijkheid speelt wel een rol, maar de boodschap die wordt gebracht is zozeer gebaseerd op alle factoren in de wereld, dat de waarschijnlijkheidsfactor zeer hoog ligt, waarschijnlijk boven de 80 van 100.

Als ik overgevoelig ben door mijn zeer gerichte interesse in de wereld plus mijn aandacht voor mijzelf, dan word ik geconfronteerd met de onzichtbare wereld, maar ik kan haar niet plaatsen, want ik zie maar beperkte verbanden. Ik zie niet alle vertakkingen en verbindingen van mogelijkheden die er zijn. Ik zie ze alleen zoals ze bestaan voor mij, tussen mij en die dingen in de wereld waarvoor ik mij interesseer. Dan zullen er dus vele onbegrepen verschijnselen zijn.

Iemand, die dan een prognose wil stellen, moet ofwel absoluut onredelijk reageren en er dan rekening mee houden dat de waarschijnlijkheidsfactor van zijn prognose ligt rond de 60 tot 65, dan wel hij moet zijn mond houden. Want de betekenis van de dingen ontgaat hem zodra hij ze redelijk probeert te benaderen.

De mens, die helemaal met zichzelf bezig is en in zichzelf is opgesloten, kent niet eens een werkelijke prognose. Hij is dermate ongevoelig voor de signalen van buitenaf dat hij eigenlijk alleen maar zijn eigen verwachtingen en eigen dromen projecteert als zekerheden. Dat klinkt dan wel erg profetisch, maar helaas deugt het dan niet altijd. Als hij zegt, het einde van de wereld komt. Ga dan naar hem toe. Misschien kun je aardig wat van zijn bezit voor een koopje overnemen en dan zit je later goed tegen de tijd dat hij denkt, de wereld gaat toch niet ten einde. Dit lijkt mij voor de Hollandse koopmansgeest een prima aanwijzing.

Wij moeten echter ook met ons bewustzijn kunnen werken. Laten we dan allereerst eens nagaan tot welke van deze typen wij waarschijnlijk wel behoren. Waarschijnlijk, want zekerheid zullen wij daarover nooit helemaal hebben. Ook als de uitslag van deze zelfanalyse iets minder prettig klinkt dan u misschien had gewenst, trek u er niet teveel van aan. Niemand weet het en zelf kunt u het wel vergeten zodra u maar op grond daarvan uw mogelijkheden ten aanzien van prognose maar ook ten aanzien van redelijke reactie heeft geconstateerd.

Hoe bouwt men denken op? Wij hebben daarvan in de eerste en tweede les van de cursus al heel wat voorbeelden gegeven.

Een redelijke redenering echter (dit moet u goed onthouden!) zal altijd nog een groot aantal keuze elementen bevatten. U kunt bijvoorbeeld zeggen (ik haal maar weer Libanon en de rest erbij), deze joden hebben een gedrevenheid waardoor ze ondanks tegenslagen zullen volhouden. Het kan hen niet schelen welke offers ze moeten brengen, want voor hen is het tenslotte ook oog om oog, tand om tand. U heeft tot op zekere hoogte gelijk. Maar u vergeet daarbij dat dit de mentaliteit van een beperkte groep is, niet van een volk.

U zou ook kunnen redeneren, op dit moment, nu er nog succes is, zullen de meeste soldaten een betrekkelijk hoog moreel vertonen. Maar aangezien velen van hen eigenlijk tegen hun zin in het oorlogsc conflict zijn meegesleept, zou enige weerstand er wel eens toe kunnen leiden dat velen van hen zich proberen af te wenden van de werkelijke strijd en daardoor een aanmerkelijke verzwakking gaan betekenen voor Israël's feitelijk slagkracht. Dat is ook mogelijk.

U maakt dus een keuze. De keuze die u maakt, wordt bepaald door uw voorkeur en uw persoonlijkheid, ook als u bewust probeert om een dergelijke keuze te vermijden. U zult altijd iets meer georiënteerd zijn naar de ene of naar de andere kant. Realiseer u dat.

Dan zegt u, ik moet in mijn denken dus niet alleen nagaan wat volgens mij het meest waarschijnlijk is, maar ik moet proberen daarnaast de andere mogelijkheden te zien. Door zoveel het kan de mogelijkheden te overwegen zal ik zeer waarschijnlijk tot een eindconclusie komen die onpartijdiger is.

Als u snel moet denken (het komt ook wel eens voor dat u heel snel moet nadenken), probeer dan niet eerst in gedachten alles te formuleren. Probeer intuïtief te reageren of instinctief. U zult merken dat u dan heel wat slagvaardiger bent, maar ook dat u de zaken die u anders na heel veel piekeren zou hebben gevonden nu als het ware op het eerste gezicht schijnt te begrijpen en daarop dan reageert om u later af te vragen, hoe ben ik daar in 's hemelsnaam op gekomen? Uw werkelijke inhoud is veel groter dan uw redelijke inhoud, zeker uw voor het waakbewustzijn toegankelijke inhoud.

Dit houdt in, dat denken alleen daar zin heeft waar we de tijd hebben om alles heel nuchter en uitvoerig te overdenken. Wanneer wij die mogelijkheid niet hebben is het beter intuïtief te reageren, omdat we daarmee de in het onderbewustzijn aanwezige kennis plus eventueel nog andere factoren inschakelen in onze beslissingen die we dan later alsnog kunnen ontleden.

Dit is voor de meeste mensen een beetje moeilijk. Als je hoort hoeveel er wordt geëmmerd over allerlei dingen die dan politiek, economisch, sociaal al dan niet haalbaar zijn, dan vraag je je wel eens af, waar halen ze dat in 's hemelsnaam vandaan? Die mensen hebben gelijk, ergens. Als zij de tijd zouden hebben om over 20 jaar een beslissing te nemen, dan zouden ze absoluut de meest juiste nemen. Maar als het beslissende ogenblik maar een jaar weg ligt, dan is het duidelijk dat je op die manier nergens komt.

Je moet dus niet zo rationeel en zo grondig reageren. Je moet slagvaardig en desnoods instinctief of intuïtief reageren op de huidige omstandigheden en wel in zodanige mate dat je hierdoor de tijd krijgt om te beseffen wat je hebt gedaan en wat je verder moet gaan doen.

Dat is natuurlijk heel iets anders dan de manier waarop politici denken.

In zoveel andere opzichten komt datzelfde voor. Een chirurg heeft alle voorzorgen genomen. Hij heeft de röntgenopnamen bestudeerd, bloedproeven genomen, kwaliteit van celweefsel gecontroleerd enz. Den begint hij te opereren en ziet dat zijn diagnose toch niet helemaal goed is. Hij voelt dat aan op het ogenblik, dat de eerste incisie wordt gemaakt. Als deze man een goed chirurg is, dan is hij op dat ogenblik met het totaalbeeld dat hij heeft niet meer bezig. Hij reageert door het beeld, dat hij in zich draagt, bij te stellen op grond van hetgeen hij vermoedt. Wat zien we dan?

Dat goede chirurgen heel vaak in staat zijn om operaties uit te voeren die, gezien de aanwezige gegevens, bijna ondenkbaar zijn. Dat zij daarbij in staat zijn van ogenblik tot ogenblik zo snel de zaak te overzien en als het ware beslissingen te nemen dat, als je hun later vraagt hoe zij daarover hebben gedacht, zij zouden moeten toegeven, ik dacht niet, ik zag.

Als we haast hebben, dan is het beter om de dingen te zien dan om de dingen te overwegen. Dit moet u ook onthouden.

Als ik deze keer de prognose erbij heb gehaald, dan is dat misschien wel omdat juist daar de beslissing soms zo snel moet worden genomen dat je het niet redelijk eerst kunt overleggen dat je als het ware een instinct voor juistheid kunt ontwikkelen. Dat instinct van juistheid hebben de meesten van u wel. U gebruikt het onder omstandigheden dat u eigenlijk niet eens weet dat u de zaak analyseert en erover nadenkt. In het verkeer neemt u vele malen per jaar een beslissing, die als u het goed bekijkt over leven en dood gaat. U schat onbewust de snelheid van aankomende voertuigen, uw eigen bewegingssnelheid, de hoek waaruit de wind waait, u houdt misschien nog rekening met de lichtval waardoor optisch bedrog zou kunnen optreden. U steekt heel rustig zonder op stoplichten te letten de straat over, nu een stapje vlugger, dan een stapje langzamer. Er zoeft een wagen achter u, er zoeft een wagen voor u en u bent aan de overkant. Dat is geen redelijk denken. Hier wordt gebruik gemaakt van gewoontereacties, van spontaan verwerken van gegevens en kennis. Leer dit te doen, als u juist wilt denken.

Als wij ons gaan bezighouden met alle ondergeschikte punten, komen we nooit verder. Als wij elk punt redelijk precies moeten omschrijven, precies moeten vastleggen, dan komt er een ogenblik dat wij begraven zijn onder de details en de hoofdzak niet meer zien. Probeer, als het om belangrijke zaken gaat, zo te reageren als u doet, wanneer u een drukke straat oversteekt. Kijk bijna automatisch naar links en naar rechts. Constateer, maar ondertussen repeteert u uw boodschappenlijstje.

Probeer op deze manier dat wat voor u het belangrijkste is, redelijk te overwegen en laat de rest van uw reacties spontaan, instinctief opkomen. Hierdoor zult u altijd snel reageren waar dat onmiddellijk nodig is en kunt u gelijktijdig een beeld ontwerpen van datgene wat u bewust en overwogen moet doen, zeggen of laten.

Dat brengt mij vanzelf tot de vraag (ik heb prognose niet voor niets in de titel gezet) hoe zit het nu met de toekomst?

U heeft in u een beeld van de nabije toekomst. Dat beeld is niet rationeel. Het is vaak onbewust. Het komt niet eens helemaal aan de oppervlakte. Het voert wel tot intuïtieve reacties. Dit komt, omdat uw wezen niet volledig onderworpen is aan aardse tijd, maar alleen de stoffelijke en tot op zekere hoogte de astrale delen daarvan plus het levenslichaam. De rest is niet daaraan onderworpen. Hierdoor bent u zeker van een aantal toekomstige feiten die niet redelijk aantoonbaar zijn. Feiten, die voor u in de toekomst bestaan (wij hebben daarover in de 3e les gesproken), zullen zeer persoonlijk geïnterpreteerd zijn, maar het is wel een aanduiding.

Als ik droom dat ik morgen in Scheveningen in een kletterende regenbui sta, dan betekent dit dat anderen de kans lopen nat te worden. De kans, tenzij die regenbui een symbool is. Laat ik mij dan afvragen, hoe voel ik mij en waarom kom ik tot dit denkbeeld? Dat is rationeel. Zeg ik, ik weet niet hoe ik aan dat droombeeld kom. Zeg dan tegen de anderen, het lijkt nu wel zonnig, maar neem een regenjas of een paraplu mee. Dit is ook deel van de prognostiek. Maar het is ook deel van een redelijke benadering.

Als u droomt dat een ander zijn nek breekt door een val over een bananenschil, dan is het natuurlijk dwaas om naar de ander toe te gaan en te zeggen, jij zal je nek breken. Als het niet uitkomt, dan staat u voor gek. En als het wel gebeurt, dan staat u toch gek te kijken. U kunt wel de ander erop wijzen dat hij erg voorzichtig moet zijn. Leg u nooit vast.

Prognoses die u maakt op grond van dromen, intuïties en dergelijke mogen alleen naar buiten worden gebracht in redelijke maar algemene termen. Een zeer exacte voorspelling doen aan een mens is levensgevaarlijk, al is het alleen maar omdat u daardoor diens vrijheid van denken en reageren ongetwijfeld ten dele belemmert.

Algemene prognoses zijn natuurlijk veel gemakkelijker. Ik kan ze zo uit mijn mouw schudden.

Er zijn waarschijnlijkheidsprognoses. Het volgende jaar zal het aantal werklozen in Nederland waarschijnlijk de 500.000 met 10 tot 20.000 overschrijden. Dat is gewoon rationeel, als je ziet hoe het nu gaat. Als je kijkt hoe het verder zal gaan, dan kan het bijna niet anders of het zal zo gaan.

Nu ga ik voor mijzelf eens aanvoelen, wat is er gaande? Dan zeg ik, er is teveel werking in de wereld. Op het ogenblik zijn er zoveel spanningen, zoveel ontladingen, zoveel onweer in de wereld dat ik niet kan zeggen, wij zitten in een droge tijd. Dat duurt nog 7 jaar. Morgen kan de regen komen en overmorgen kan het weer vruchtbaar zijn.

Nu ga ik mijn eigen prognose geven op grond van deze intuïties. Zeer waarschijnlijk zal in het jaar 1983 omstreeks de maand oktober het aantal feitelijke werklozen met ongeveer 80.000 zijn teruggelopen ten aanzien van het nu bekende getal daarvan.

Hoe kom ik daaraan? Nou, ik denk gewoon na. Maar wat in mij bestaat is toch ook belangrijk. Het is de manier waarop ik de wereld zie. Dan behoef ik mij niet uit te schakelen om alleen met de rede, de logica, te werken.

Zoals wij in tenminste 3 à 4 lessen hebben gezegd, logica is een werktuig. De logica is datgene waarmee wij proberen een redenering te vinden die oorzaak en gevolg samenbrengt. Maar als ik de oorzaak niet geheel ken en het gevolg alleen maar intuïtief kan aanvoelen, dan is elke redenering, die ik tussen deze in vlecht, hoe logisch ook in schijn, in wezen niet volledig rationeel. Laten wij dat begrijpen. Als ik dus de logica gebruik, dan gebruik ik haar als een werktuig om mijn erkennen van het heden en mijn verwachting van de toekomst zo samen te voegen dat een ander zich kan voorstellen wat ik denk.

Voor jezelf is denken belangrijk. Denken is nu eenmaal de taal waarin je met jezelf spreekt. En als je de dingen een beetje bewuster wilt ondergaan, dan zul je daarover moeten nadenken. Dan zul je alles daarin zijn plaats moeten geven: je dagdromen, je intuïtief aanvoelen van de toekomst, je persoonlijke interpretatie van feiten in het heden. Daarnaast moet je proberen om los van jezelf ook nog een algemeen rationeel beeld op te stellen.

Je leeft uit het beeld dat je kent, dat je zelf beleeft, niet uit datgene wat je buiten je opstelt als een soort bouwwerkje. Dat bouwwerkje heb je echter wel nodig, als je wat jij weet, voelt en erkent wilt overdragen aan de wereld. Dan moet je dat doen via dat bouwwerkje van logica dat

je niet op persoonlijke gevoelens, maar op algemeen geldende feiten hebt opgebouwd. Dan zul je leren dat vele dingen te voorspellen zijn. Kleine zaken kun je zelf beïnvloeden. Grote zaken niet. Dat wil zeggen, dat elke prognose betrouwbaarder wordt naarmate zij een groter aantal mensen omvat. Dat weet u trouwens ook al uit de waarschijnlijkheidsberekening. Beelden die de wereld omvatten hebben veel meer waarschijnlijkheid dan beelden, die het lot van een enkele mens omvatten. Het aantal onbekende factoren is veel groter bij het wereldbeeld. Maar aangezien er zoveel zijn, is de kans groot dat het merendeel van deze invloeden elkaar zal opheffen.

De algemene lijn is gemakkelijk te constateren. Gaat het om een enkele mens, bedenk dan dat u uw handelen, denken en beleven van moment tot moment, let wel, kunt wijzigen. Want u kunt maar een beslissing anders nemen en daardoor verandert het verdere verloop der dingen. Natuurlijk, u bent van de wereld afhankelijk met alles wat daar in zit. Voor uzelf een prognose maken heeft weinig zin. Die is te zeer te beïnvloeden. Probeer, wanneer u in de toekomst schouwt, beelden te vinden die een zo groot mogelijk aantal personen of factoren omvatten. Daardoor krijgt u meer algemene, maar ongetwijfeld betrouwbaarder beelden van de toekomst. Dan kunt u via een bouwwerk van logische redenering heel vaak anderen helpen door uit te gaan van deze toch grotendeels innerlijk erkende en niet helemaal rationeel te verklaren visies.

Dan hebben wij daarmee iets gezegd dat heel belangrijk is. Wij hebben gezegd, dat prognoses en evengoed andere zaken eigenlijk niet zo belangrijk zijn als we denken, maar dat we het rationele, het logische denken nodig hebben omdat het ons verbindt met onze menselijke wereld. Dat is een punt dat u nooit zult mogen vergeten. Uw innerlijke mogelijkheden zijn groter dan uw logisch redeneringsvermogen. Maar u kunt die mogelijkheden naar buiten toe alleen met anderen delen, indien u in staat bent ze redelijk uit te drukken. Zeer daarom niet alleen denken om uzelf beter te kennen, om uw wereld beter te begrijpen, maar ook om datgene wat in u leeft als mogelijkheid of als zekerheid beter te kunnen mededelen aan anderen. Als u dat leert doen, dan denk ik dat u heel wat ontwikkelingen meemaakt die vanuit uw standpunt erg positief zijn en dat u in de wereld veel tot stand brengt waarvan u zich later zult afvragen, heb ik daar nu deel aan gehad? Daarmee sluit ik deze les af.

AFORISMEN OVER HET DENKEN

Denken is datgene wat de mens volgens zijn eigen opvatting onderscheidt van het dier, maar wat hij weinig doet.

Het systematisch denken is datgene wat men bij een ander altijd veronderstelt, terwijl men het zelf nooit weet te volbrengen, vandaar de vele verwarringen in de wereld.

Heel veel mensen denken dat, als ze iets geloven, zij een feit hebben geconstateerd. Als je goed nadenkt, weet je dat een geloof juist datgene is wat niet in feitelijk denken is uit te drukken.

De kosmos is zo groot dat wij niet in staat zijn met ons denken of ons beseffen een klein deel daarvan geheel te omvatten. Als wij dus denken dat wij iets weten, moeten we beseffen dat ons weten berust op de onvolkomenheid van ons denken.

Het systeem van denken is gebaseerd op het voortdurend logisch aaneen rijen van feiten en veronderstellingen. Daar de meeste mensen denken dat zij de feiten kennen, menen zij dat hun veronderstellingen feiten zijn. In feite echter kennen zij de feiten niet waarover zij denken, zodat hun veronderstellingen hen slechts verder van de feiten afvoeren.

Een mens kent een aantal taboes. Dat wil zeggen, je mag over alles redelijk denken, behalve over die punten welke juist de moeite van het redelijk denken waard zijn. Als u echter redelijk denkt, dan zult u moeten zeggen dat elke godsdienst, elke filosofie, elk systeem zo speculatief is dat er geen reden bestaat om je daaraan te binden, tenzij op grond van een innerlijke erkenning, die met de rede verder niets van doen heeft.

Elke wetenschap, die is gebaseerd op veronderstellingen omtrent de mens, zal tenslotte leiden tot grote misvattingen, omdat elke mens een andere mens is en een gemeenschappelijke mens nooit zal kunnen bestaan. Naarmate je meer uitgaat van een menselijke norm, ga je dus eigenlijk uit van een grote onwaarschijnlijkheid.

Er zijn ook menswetenschappen. Je kunt geen wetenschap bezitten omtrent de mens. Je kunt slechts een algemeen besef hebben van diens gemiddeld gedrag. Dit beseffend moet je aangeven dat elke zogenaamde menswetenschap bestaat uit geloof, bijgeloof en filosofie, welke wordt toegepast op het zieleleven van de medemens zonder dat men zich van de werkelijke resultaten daarvan ook maar enig beeld kan maken. (Nu krijg ik de agogen tegen mij!)

Alles wat te maken heeft met esoterie is een algemene benadering van datgene wat elke mens alleen in zichzelf volledig en zuiver kan kennen.

Elke innerlijke erkenning die beantwoordt aan buiten u bestaande feiten en stellingen is dus zeer waarschijnlijk een vervalsing van uw innerlijke werkelijkheid.

Wanneer u probeert om de innerlijke kwaliteiten van de mens (inclusief de geestelijke) te activeren in uw menselijk leven, zult u gelijktijdig afstand moeten nemen van uw behoefte om alles systematisch te benaderen. Menselijke systemen en redelijke systemen zijn namelijk niet van toepassing op de geestelijke krachten en waarden en zelfs op de daaruit voortvloeiende kwaliteiten zoals ze in de mens leven.

Dit zijn een paar punten waar u misschien even tegenaan wringt. U zegt, het is toch zo mooi, als een ander ons de waarheid komt vertellen. De moeilijkheid echter is, dat een ander u alleen kan zeggen wat volgens hem de waarheid is. Maar of zijn waarheid ook waar blijft als u zich daarmee bezighoudt, dat is en blijft een grote vraag.

Denk nooit na over datgene waarvan men u zegt dat het een zeker succes betekent. Denk na over datgene wat voor uzelf en vanuit uw eigen besef een mogelijkheid inhoudt.

Als u zoekt naar een hoger geestelijk bewustzijn, dan moet u bereid zijn om uw persoonlijkheid tijdelijk in twee delen te splitsen, namelijk de innerlijke werkelijkheid waarin u probeert door te dringen en de uiterlijke, redelijke verklaring van die persoonlijkheid en werkelijkheid die u in uw wereld voorstelt. Datgene wat een mens naar buiten toe probeert te zijn, is altijd iets anders dan datgene wat hij innerlijk wenst te zijn. Ook dat is een waarheid waar u over moogt nadenken.

Dan enkele aforismen ten aanzien van de wereld en de verhoudingen in de wereld.

Als iemand u verklaart dat iets een noodzaak is, dan moet u zich afvragen, of hij bij deze verklaring een persoonlijke belang heeft. Zo ja, dan moogt u de noodzakelijkheid die u wordt gepredikt altijd van een vraagteken voorzien.

Als iemand u zegt, dat hij gezonden is door onverschillig welke hoge kracht dan ook, dient u zich af te vragen, of die hoge kracht daarvan ook inderdaad blijkt geeft. Als profetieën niet uitkomen, als gewekte krachten geen resultaten opleveren, dan betekent dit dat de pretentie niet in overeenstemming is met de feiten.

Er is een geestelijke wereld die haar eigen wetten en regels kent. U kunt deze geestelijke wereld met haar kwaliteiten, wetten en regels niet in redelijke begrippen omzetten. U kunt alleen een benaderend beeld schetsen, dat dan in vele gevallen niet veel meer is dan een karikatuur of een schimmige tekening waarin vele vakken niet zijn ingevuld.

Wie diep in zichzelf luistert, zal daarin vaak bepaalde harmonieën, sferen en stemmen herkennen. Deze zijn voor u werkelijk en zijn een bewijs van de contacten die u op een ander dan zuiver stoffelijk redelijk niveau heeft met de kosmos om u heen. Verwar deze dingen echter niet met de wereld waarin u moet leven. De menselijke wereld, zoals u haar beleeft, moet beantwoorden aan zuiver redelijke normen en stellingen. U moogt geen dromen stellen in de plaats van de feiten.

Nu heeft u een serie aardige spreuken waarmee u misschien iets kunt doen als u ze serieus neemt. Misschien mag ik het ook nog een beetje anders doen, want er zijn veel mensen die het vervelend vinden als het zo ontzettend rechtlijnig blijft.

Elke mens volgt kronkelpaden om zichzelf duidelijk te maken dat hij niet het doel beoogt dat hij probeert te bereiken. Dit zult u kunnen constateren in het liefdeleven, in het zakenleven, in de politiek, kortom in al dat datgene wat het menselijke leven zo interessant kan maken.

Elke mens probeert in de wereld iets waar te maken dat een bevestiging moet zijn van hetgeen hij droomt omtrent zichzelf. Maar zodra u de wereld maakt tot een spiegel, ziet u de werkelijkheid niet meer.

Diep in uzelf ligt de eeuwigheid. Maar al leeft u in u de eeuwigheid, een mens moet op zijn tijd passen.

Begrijp, dat er een groot verschil is tussen de werktuigen en de mogelijkheden van een wereld waarin u leeft en de wezenlijkheid van uw persoonlijk innerlijke "ik". Door een beroep te doen op dit innerlijke "ik" kunt u soms uw werktuigen beter gebruiken. Besef echter wel, dat de vaardigheid om met de werktuigen om te gaan alleen kan worden verworven in dat voertuig dat met de werktuigen zijn taak dient te volbrengen.

Ga nooit uit van het standpunt dat geestelijke waarden en krachten in de plaats kunnen komen van de stoffelijke waarheden en de stoffelijke bekwaamheden.

Er is eens gezegd, probeer alle dingen, maar behoudt alleen het goede. Als je alle dingen moet proberen, kom je maar zelden aan het goede toe.

Men zegt wel dat een dwaas meer kan vragen dan twintig wijzen kunnen beantwoorden. Als dat waar is, dan is de dwaas wijzer dan de wijzen. Want het antwoord vinden op een vraag is een bewijs van wijsheid. Veel weten is heel vaak het bewijs van de verwarring waarin men schijnbare kennis perverteert tot dwaasheid.

Mensen die graag aan magie doen, kunnen het volgende onthouden. Als ik in een tweede werkelijkheid probeer te werken, zal ik mij met geheel mijn wezen en zonder uitzondering aan alle waarden en normen van een tweede werkelijkheid moeten onderwerpen. Wie magie wil bedrijven door even zijn eigen werkelijkheid terzijde te stellen om daarin onmiddellijk terug te keren, zal ontdekken dat ze niet werkt.

Er zijn zoveel mensen die graag paranormaal zijn. Sommigen zijn zo paranormaal op die manier dat het abnormaal is. Laten we aannemen, dat u daarbij normaal blijft als u toch paranormale gaven wilt gebruiken.

Paranormale gaven kunt u pas gebruiken, indien ze voor u niet paranormaal, maar een normaal deel zijn van de kwaliteiten, die u in u erkent en die u, zonder te verklaren hoe of waarom zij werken, naar buiten projecteert. Op grond daarvan is het dan later mogelijk een

aantal redelijke constatering en verklaringen op te bouwen, die echter geen directe betrekking zullen hebben op de wijze waarop het paranormale zich vanuit u heeft gemanifesteerd.

Wij weten dat sommige mensen zoveel leren omtrent wat anderen dienen te geloven dat zij geen geloof meer hebben, behalve het geloof in hun eigen wijsheid. Daarom zijn zij eigenwijs.

Er zijn zeer veel mensen die menen dat de theorie van hun wetenschappelijke opleiding kan worden omgezet in een praktische aanpak van stoffelijke problemen. Hierbij vergeten ze echter dat de werkelijkheid niet volgens academische normen reageert. Dat kunt u aan bepaalde professoren vertellen. Dat zal goed voor hen zijn.

Ik geloof in een God omdat ik niet met zekerheid weet wat hij is. Op het ogenblik, dat ik weet wat mijn God is, geloof ik niet meer. Dan is hij voor mij een deel geworden van mijn wereld en mijn milieu waarmee ik kan werken en eventueel kan manipuleren.

Laten we dus beseffen, dat ons geloof voortkomt uit onze onmacht tot begrijpen, beseffen en hanteren.

Als u het hiermee wilt doen, dan heeft u in korte tijd een aantal spreukjes gekregen waarover u toch heel lang kunt nadenken.

WARMTE

Warmte is voor een mens iets wat hij nodig heeft. Als er in je leven geen warmte is, dan ontbreekt er een relatie.

Aan de andere kant is het opvallend dat de mens warmte associeert met de hel. Hij zegt, dat hij daar in een vurige oven terecht komt en dat moet natuurlijk behoorlijk heet zijn. Je zou kunnen zeggen dat voor hem een overdaad aan relatie de hel is. Misschien is het goed om ons dat te realiseren.

Bovendien, wat is warmte? Kijk, u heeft op het ogenblik warme dagen. Daar komt natuurlijk dit mooie onderwerp vandaan. Als u in die warmte probeert te reageren alsof ze er niet was, krijgt u het steeds warmer. Als u in de warmte uw eigen bewegingstempo instelt op de warmte die er buiten u heerst, dan heeft u er geen last van. Integendeel, u geniet ervan.

Ik geloof, dat warmte iets is dat in ons leven altijd een rol speelt in verband met onze aanpassing.

Als de goddelijke kracht en het goddelijk Licht rond ons zijn, dan kan dat voor ons aanvaardbaar en aangenaam zijn, als we ons aanpassen aan de kracht die we erkennen. Op het ogenblik, dat wij proberen ondanks die kracht voort te gaan zoals we altijd hebben gedaan, loopt het mis.

Als wij bang zijn voor grote gevaren, dan is ook dat een soort van warmte, al is het wat meer hels. Indien wij ons echter aanpassen aan de situatie zonder de vrees daarbij op te voeren, dan blijkt er een gewenning te ontstaan en blijkt het gevaar af te nemen. Ik zou zeggen, als je wilt mediteren over warmte, dan moet je mediteren over je eigen aanpassing aan al datgene wat er om je heen is. Hoe beter je je aanpast aan alles wat er om je heen is, hoe beter, hoe harmonischer je alles kunt doorstaan. Tot er een ogenblik komt dat warmte en koude je niet meer kunnen deren, omdat beide voor jou hetzelfde zijn: een uiting van de kracht waarin je leeft.

Ik wens u toe een beetje meer van de kracht die u nodig heeft om u aan te passen aan alle condities en in uzelf de rust en de vrede te blijven bezitten, die u zo nodig heeft, als u als mens ook met het hogere in uzelf wilt leven.